אין ליכט פון תורה

ספר תם וישר

19

ספר

תם וישר

הנקרא בשם

ספר הישר

על התורה

ווייל אין דעם ספר ווערט דער ציילט די מעשים וואס גאט ב״ה האט געטאן פון בריאת העולם ביז יהושע האט געבראכט דאס פאלק ישראל קיין ארץ ישראל. דרום האבען מיר דאס מעתיק געווען פון לשון הקודש אויף עברי טייטש כדי אלע זאלען וויסען די ניסים און נפלאות:

כל הזכויות שמורות אצל

הוצאת אמונה

© Copyright 1969 by
M. G. & J. G.

EMUNA PUBLISHING
142 Rodney Street
Brooklyn, N.Y. 11211
388-8812 — 384-0002

גשאלטן אונ הט זיי ארום גטריבן פון גן עדן אז זיי זאלן זיין אוף דר ערד. אונ זיי גייען אונ רוען אוף מזרח זייט פון גן עדן: אונ חוה גווינט צווייא זון אונ דריי טעכטר אונ זיא רופט דעם עלצטין זון מיט איין נאמן קין צו זאגן וייל איך האב גקופט איין מאן צו גאט אונ דעם אנדרן זון הט זי גרופן מיט איין נאמן הבל צו זאגן מיט נארהייט זענן מיר גקומן אוף דר ערד אונ אין נארהייט וועלן מיר ווידר אוועק גיין פון דר ערד. אונ אז די קינדר זענן דר וואקסן גווארן האט אדם זייא גגעבן איטליכן איין בזונדרי ארבייט. אונ קין ארבייט די ערד אונ הבל ווייעדט די שאף. אונ די צווייא קינדער פון אדם האבן גבראכט איין קרבן צו גאט. אונ קין ברענגט פון דער ערד. אונ הבל ברענגט פון זיינע בעסטע שאף. אונ גאט הט זיך גקערט צו דר מנחה פון הבל אונ מאכט נידרן איין פייער פון הימל אונ עס הט פר ברענט דס קרבן. אבר צו קין אונ צוא זיין מנחה קערט זיך ניט גאט. ווארום ער האט גבראכט פון דעם ערגסטן פרוכט פון דר ערד. אונ קין גייט צו זיין ברודר הבל אונ זוכט צו געפינן אוף אים איין בלבול כדי ער זאל אים טייטן. אין עטליכע טעג ארום גייט קין אונ הבל אין פעלד אריין צו טון זייער מלאכה. קין אקירט אין פעלד אונ הבל ווייעדט די שאף. איז גלאפן די שאף פון הבל איבר דעם פעלד וואס קין האט גאקירט. אונ קין קומט צו הבל מיט צארן אונ זאגט צוא אים וואס איז דאס דו קומסט מיט דיינע שאף צו ווייען אין אלע מייני פעלדר אונ הבל ענפרט צו קין נאך וואס מאכסטו קליידר פון וואל פון מייני שאף אונ עסט דיא מילך פון מיינע שאף. אז דו וועסט אוס טון די קליידר. אונ וועסט ניט עסין קיין מילך פון מייני שאף וועל איך ארוס גיין פון דיין לאנד. זאגט קין צוא הבל אז איך זאל דיך היינט דר שלאגן ווער וועט פאדערן פון מיר דיין בלוט. ענפרט הבל צו קין דער גאט וואס האט אונז בשאפן דער וועט רעכנן מיין רעכנונג אונ וועט זוכן מיין בלוט פון דיר. דען גאט איז א שופט אונ א דיין אונ אוב דו וועסט מיך הארגנן וועט גאט דיך משפטן דר פר:

אונ ווי קין הט אוס געהערט די רייד פון הבל אזו ווערט קין אין כעס אונ קין נעמט דס אקיר אונ טייט הבל אונ פר גיסט זיין בלוט צו דר ערד

תם וישר

און אין די טעגן פון אנוש האבן זיך גמערט די קונדר פון אדם האבן זיי ווידר גשפעניגט

אן גאט און האבן גדינט עבודת כוכבים אונ זיי פר געסן גאר אן גאט וואס הט זיי בשאפן אוף דר ערד. אונ איטליכר פון זיי האבן זיך גמאכט געטצן בולדר אונ דינן זיי זיי אונ האבן פר לאזט גאט אל די לעב טעג פון אנוש מיט זייני קונדר. אונ גאט וואס אוף זיי זייער ברוגז אוף דעם שרעקליך וואס זיי טואן. אונ גאט פרייצט איבר זיי דס וואסר פון טייך גיחון אונ עס ווערן פר לארן פון זיי דריי חלקים אונ די איבריגע מענשן האבן זיך גשטארקט צו טאן בייז קעגן גאט: אונ אין די וועלכיגע צייט איז ניט געווען קיין תבואה אונ די מענשן האבן גאר ניט גהאט צו עסן אונ אלי מענשן האבן גווייעט איז גוואקסן דערנר. דען גאט הט פר פלוכט די ערד פון וועגן דר עבירה וואס אדם הט פר זונדיגט: אונ אנוש לעבט ניינציג יאר אונ גווינט קינן אונ ווי קינן איז אלט גוואורן פערציג יאר איז ער גווען קלוג אין אלמן אונ קעניגט איבר אלי מענשן אונ פירט די מענשן מיט פר שטאנד אונ חכמה. אונ ווייסט מיט זיין חכמה אז גאט וועט פר דארבן די מענשן וואס זענן אוף דר ערד אונ וועט ברענגן איין מבול אוף זיי אונ קינן שרייבט דס אלס אוף איין טאבל אונ לייגט אים אין זייני אוצרות אריין אונ מאכט ווידר קערן אטייל מענשן צו גאטס וועג: אונ אז קינן איז אלט גוואורן זיבציג יאר גווינט ער דריי זון אונ צוויי טעכטר. די דריי זון הייסן מהללאל אונ עינן אונ ירד אונ די צוויי טעכטר הייסן עדה אונ צלה: אונ למך דר זון פון מתושאל איז זיך מחתן מיט קינן אונ נעמט זייני צוויי טעכטר פר ווייבר. אונ עדה גווינט איין זון צו למך אונ למך רופט דעם זון יבל. אונ זיא גווינט נאך אזון אונ מען רופט אים יובל. אונ צלה גווינט אזון אונ זיא רופט אים מיט דעם נאמן תובל קין. אונ זיא ווערט נאך מיין טראגן אונ גווינט אטאכטר אונ רופט זיא מיט איר נאמן נעמה דען זיא זאגט נאך מיין פר שליסן איז גוואורן צו מיר איין זיסונג. אונ למך איז אלט גוואורן איז ער גווארן בלונד אונ קאן ניט מער זעהן אונ זיין זון תובל קין פירט אים ארום. אונ אין ע[illegible] טעג ארום איז גגאנגן למך אין פעלד אריין אונ זיין זון תובל קין פירט אים. אונ בשעת אז זיי זענן ביידי גגאנגן אין פעלד. גייט קעגן זיי קין דער זון פון אדם. אונ תובל קין זאגט צו זיין פאטר למך ער זאל שיסן מיט זיין בויגן. אונ למך שיסט אונ דר שיסט קין דעם זון פון אדם. ווארום ער הט גמיינט פון וויטן אז דס איז איין חיה. אונ קין איז גפאלן אוף דר ערד אונ איז גשטארבן. הט גאט בצאלט צו קין זיין בייז אזוי ווי ער הט גטון זיין ברודר הבל: אונ בשעת למך מיט זיין זון תובל קין זענן צווא גגאנגן זעהן וואס פר איין חיה זיי האבן דר שאסן. האבן זיי דר זעהן אז זייער עלטר פאטר קין איז טויט. אונ ווי למך הט דר הערט אז ער הט דר שאסן זיין עלטר פאטר קין הט ער מיט זייער באנג גטון אונ הט אן גהובן צו שלאגן איין האנד אן דר אנדרי האנד אונ טרעפט זיין זון תובל קין מיט זייני הענד אונ טייט אים:

און אז די ווייבר פון למך האבן דר הערט אז זייער מאן למך הט דער שלאגן זייער זון תובל קין אונ זייער עלטר פאטר קין האבן זיי אים פיינד גהאט אונ האבן זיך פון

ווייטֶר אָפּ צוּ שֵׁייְדֶן פוּן מֶענְשֶׁן. דְרַיי טָאג אִיז עֶר גֶעוֶועזֶן פַר בָּארְגֶן. אוּנ אִין פֶערְדִין טָאג הָט עֶר זִיךְ בַּוויזֶען צוּ דִי מֶענְשֶׁן אוּנ הָט גְלֶערִינְט זֵיי גָאטְס וֶועג. אוּנ אַלְץ וָוס זֵיי פְרֶעגְן אִים זָאגְט עֶר זֵיי. אוּנ אַזוֹ הָט עֶר גֶעטָאן פוּל טֶעג אוּנ פוּל יָאר:

וישב אוּנ דֶר נָאךְ קֶערְט עֶר ווידֶר אוּנ פַר בָּארְגְט זִיךְ זֶעקְס טֶעג אוּנ אוֹיף דֶעם זִיבֶּעטְן טָאג בַּווייזְט עֶר זִיךְ צוּ דִי מֶענְשֶׁן. אוּנ דֶר נָאךְ הָט עֶר זִיךְ בַּוויזֶן אֵיין טָאג אִין חֹדֶשׁ אוּנ דֶר נָאךְ אֵיין טָאג אִין יָאר. אוּנ אַלֵי מֶענְשֶׁן אוּנ אַלֵי שָׂרִים גְלוּסְטֶען צוּ זֶעהֶן דָם פָּנִים פוּן חֲנוֹךְ אוּנ צוּ זַיינֶע רֵייד. אָבֶּר זֵיי קֶענֶען נִיט צוּ גֵיין צוּ אִים מַחֲמַת גְרוֹס פַּחַד וּמוֹרָא. דֶען דֶר פַּחַד פוּן גָאט אִיז גֶעוֶוען אוֹיף זַיין פָּנִים. אוּנ אַלֵי הָאבֶּן אֵיין עֵצָה גֶהַאלְטֶען אַז מֶען זָאל אַיין זַאמְלֶען אַלֶע מֶענְשֶׁן אוּנ מֶען זָאל קוּמֶען צוּ חֲנוֹךְ מִיט אִים רֵייְדֶן בְּשַׁעַת עֶר וֶועט זִיךְ צוּ זֵיי בַּווייזֶן:

ויהי אוּנ עֶס אִיז גֶעוֶוען אֵיין טָאג אִיז חנוךְ צוּ זֵיי אַרוֹס גֶגַאנְגֶען וֶוען גְקוּמֶען צוּ אִים אַלֵי מֶענְשֶׁן מִיט אַנַנְדֶר אוּנ חנוךְ לֶערֶנְט זֵיי ווִי אַזוֹ מֶען זָאל דִינֶען גָאט אוּנ לֶערֶנְט שֵׂכֶל אוּנ חָכְמָה אוּנ ווִי אַזוֹ מֶען זָאל זִיךְ פָאְרכְטֶען פַר גָאט אוּנ ווִי אֵיינֶר בְּרוֹיךְ דֶעם אַנְדֶרְן לִיבּ צוּ הָאבֶּן. אוּנ אַז עֶר אִין נוֹיט אִיז צוּ אוּנְטֶר שְׁטִיצֶען. אוּנ אַלֵי מֶענְשֶׁן בּוּקֶען זִיךְ צוּ דֶר עֶרְד אוּנ זָאגֶן דֶר מֶלֶךְ זָאל אֵייבִּיג לֶעבֶּן:

ויהי אוּנ אַמָאל אִיז גֶעוֶוען בְּשַׁעַת אַז אַלֵי שָׂרִים אוּנ אַלֵי מֶענְשֶׁן הָאבֶּן גְרֶעט מִיט חנוךְ אוּנ חנוךְ לֶערְנְט זֵיי גָאטְס וֶועג רוּפְט אַמַלְאָךְ פוּן גָאט צוּ חנוךְ פוּן הִימֶל אוּנ זָאגְט אַז מֶען זָאל אִים אַרוֹף נֶעמֶען אוֹיף דֶעם הִימֶל: בעת אִין דֶער זֶעלְבִּיגֶר צַייט אַז חנוךְ הָט גֶהֶערְט דִי דָאזִיגֶע רֵייד פוּן מַלְאָךְ. אִיז עֶר אַרוֹס גֶגַאנְגֶען אוּנ הָט אַיין גְזַאמֶלְט אַלֵי מֶענְשֶׁן וָוס אוֹיף דֶר עֶרְד אִיז. אוּן הָט מִיט זֵיי גְלֶערֶנְט חָכְמָה אוּן מוּסָר אוּן דִי שְׁטְרָאף פוּן גָאט אוּנ זָאגְט צוּ זֵייא אִיךְ בִּין בַּגֶערְט גֶעוָוארֶן צוּ קוּמֶען אִין הִימֶעל אַרַיין אָבֶּר אִיךְ ווייס נִיט וֶועלְכֶן טָאג עֶס וֶועט זַיין:

ועתה אוּנ אַצוּנְד וֶועל אִיךְ אַייךְ לֶערֶנֶען קְלוּגְהַייט אוּנ דִי שְׁטְרָאף פוּן גָאט. אוּנ חנוךְ שְׁטְרָאפְט זֵיי אוּנ לֶערְנְט מִיט זֵיי אַלֵי גֶעזֶעץ אוּנ אִיז זֵייא מַזְהִיר אַז זֵיי זָאלֶען זַיין נִכְנָעִים צוּ זֵייעֶרֶע מְלָכִים וְשָׂרִים. אוּנ זָאלֶען פָאלְגֶען זֵייעֶרֶע בֶּפֶעל כְּדֵי עֶס זָאל זַיין שָׁלוֹם אוּנ הַצְלָחָה אִין דֶר וֶועלְט. אוּן אוֹיךְ לֶערֶנְט עֶר זֵיי ווִי אַזוֹ מֶען זָאל בַּקוּמֶען דָם אֵייבִּיגֶע לֶעבֶּן אוּן אִיז גֶעזֶעסֶן מִיט זֵיי עֶטְלִיכֶע טֶעג אוּנ הָט מִיט זֵיי אַזוֹ גְלֶערֶנְט: ויהי אוּנ עֶס אִיז גֶעוֶוען אִין דֶר זֶעלְבִּיגֶר צַייט בְּשַׁעַת חנוךְ אִיז מִיט זֵיי גֶעזֶעסֶן אוּנ הָט מִיט זֵיי גְרֶעט הָאבֶּן זֵיי אוֹיף גְהוֹיבֶּן זֵייעֶרֶע אוֹיגֶן הָאבֶּן זֵיי גֶעזֶעהֶן אֵיין גְשְׁטַאלְט פוּן אַגְרוֹיסֶן וָואלְקֶן נִידֶערְט אַרָאפּ פוּן הִימֶל. הָאבֶּן זֵיי גְזָאגְט צוּ חנוךְ וָוס זֵיי הָאבֶּן גֶעזֶעהֶן. הָאט חנוךְ צוּ זֵייא גְזָאגְט דָם אִיז פוּן מַיינְט וֶועגֶן. דֶען עֶס הָט גֶעגְרֵייכְט דִי צַייט אוּנ דֶר טָאג אַז אִיךְ זָאל פוּן אַייךְ אַוֶועק גֵיין אוּנ וֶועל זִיךְ מִיט אַייךְ שׁוֹן מֶעהְר נִיט זֶעהֶן:

ויקם אוּנ דֶר וָואלְקֶן אִיז גְקוּמֶען אוּן הָט זִיךְ גִישְׁטֶעלְט פַר חנוךְ אוּנ אַלֵי מֶענְשֶׁן וָואס זֶענֶען גֶעוֶוען בַּיי חנוךְ הָאבֶּן זֵיי דָם גֶעזֶעהֶן אוּנ חנוךְ הָט אִין דֶר זֶעלְבִּיגֶע צַייט אוֹם גְשְׁרִיגֶן מִיט אַהוֹיךְ קוֹל אוּנ הָאט אַזוֹ גְזָאגְט וֶועלְכֶר מֶענְשׁ וָוס עֶר ווִיל ווִיסֶען דִי וֶועג

פון

בימים אין די דאזיגי טעג איז למך דר זון פון מתושלח אלט גוועזן הונדערט אונ אכט אונ
זעכציג יאר איז געשטארבן שת דער זון פון אדם . אונ שת איז אלט געוועזן ניין
הונדערט אונ צוועלף יאר . אונ אז למך איז אלט געווארן הונדערט איין און אכציג יאר
האט ער גנומן אווייב זי איז געוועזן איין איינקיל פון חנוך . אין דר דאזיגר צייט וואס
מענשן האבן גזייעט האבן זיי גפונן אביסל קארין . נייערט די מענשן האבן פארט ניט
אפ גקערט פון זייער שלעכטן וועג . אונ למך זיין ווייב האט גוואונען איין זון צו למך .
האט מתושלח אים אנאמן געגעבן נח ווארום נח איז טייטש רוה . כדי די ערד זאל ווערן
רוה אונ געשטילט פון צו פר דארבן . אונ למך האט אים אנאמן געגעבן מנחם . ווארום
מנחם איז טייטש טרייסטר . צו זאגן דר דאזיגר וועט אונז טרייסטן פון אונזרי ווערק
אונ פון אונזר טרויעריקייט וואס גאט האט אונז פר פלוכט :

ויגדל אונ דס קינד איז אוף געוואקסן געווארן . אונ מען האט אים אנטוויינט אונ דס קינד
איז געגאנגען אין דעם וועג ווי זיין עלטר פאטר מתושלח . אונ איז געוועזן רעכט
פארטיג מיט גאט ב״ה . אונ אלע מענשן האבן אפ גקערט פון גאטס וועג . אונ אין
דר דאזיגר צייט האבן זיך די מענשן גמערט מיט זין אונ טעכטר אונ איינר האט דעם
אנדרן גלערנט דעם שלעכטן וועג אונ האבן ווידר געשפעניגט אן גאט . אונ איטליכער
מענש האט זיך גמאכט איין אפ גאט אונ זענען נאך גגאנגען שלעכטע תאוות אונ
אונציכטיקייט . אונ אויך חיות אונ בהמות האבן פערדארבן זייער וועג : וירא אונ גאט
האט געזעהן אז אלע האבן פר דארבן זייער וועג האט גאט גזאגט איך וועל אפ מעקן דם
מענשן וואס איך האב בשאפן אוף דער ערד אונ אויך אלי חיות ובהמות אונ עופות .
אונ וועלכר מענש עס איז גגאנגן אין גאטס וועג איז ער גישטארבן איידר גאט האט
גבראכט דם שלעכטס אויף די מענשן . אבר נח האט גפונן חן אין גאטס אוגן . אונ
גאט ב״ה האט אוס דר ווייזט נח מיט זיינע קינדר אז זייא זאלן לעבן בלייבן אונ
פון זיי זאל ארוס קומן אוועלט :

עגדע פון פרשת בראשית

פרשת נח

ויהי אונ אז נח איז אלט געווארן אכט אונ פערציג יאר איז געשטארבן אנוש דער זון
פון שת אונ אנוש איז אלט געוועזן ניין הונדרט אונ פינף יאר . אונ אז נח איז
אלט געווארן ניין אונ זיבציג יאר איז געשטארבן קינן דר זון פון אנוש אונ קינן איז אלט
געוועזן ניין הונדרט אונ צעהן יאר . אונ אז נח איז אלט געווארן צוויי הונדרט אונ פיר
אונ דרייסיג יאר איז געשטארבן מהללאל דער זון פון קינן . אונ מהללאל האט געלעבט
אכט הונדרט פינף אונ ניינציג יאר . אונ אז נח איז אלט געווארן דריי הונדערט אונ
זעקס אונ זעכציג יאר איז געשטארבן ירד דר זון פון מהללאל אונ ירד האט געלעבט ניין
הונדרט אונ צווייא אונ זעכציג יאר . אונ אלע מענשן וואס זענן גגאנגן אין גאטס וועג
זענן זיי געשטארבן אין דר דאזיגר צייט כדי זיי זאלן ניט זעהן דאס שלעכטס וואס גאט

שלעכן איז אויף גשטאנן נח אונ מתושלח אין האבן גמון אזו וויא גאט האט זיי גזאגט אבר די מענשן האבן גאר ניט גוואלט צו הערן די דאזיגע רייד :

ויהי אונ נאך דעם הט גאט גזאגט צו נח דר סוף פון אלי מענשין איז גקומן צו פר מיר . פון וועגן זייערי שלעכטי מעשים אונ נון איך וויל זייא פר דארבין פון דר ערד אונ דו נח נעם צו דיר פיכטן האלץ אונ זאלסט גיין וויא דו ווייסט אונ זאלסט מאכן צו דיר איין גרוסן קאסטן . אונ אזו זאלסטו מאכן דעם קאסטן דריי הונדערט איילן דיא לענג . אונ פופציג איילן די ברייט . אונ דרייסיג איילן די הייך אונ זאלסט מאכן איין טיר אין דער זייט . אונ זאלסט מאכן אז עס זאל אובן שמאל זיין איין אייל די ברייט . אונ זאלסט זי אויס שמירן פון אינן ווייניג אונ פון אויסן ווייניג מיט פעך . ואני אונ איך וועל ברענגן אמבול אז עס זאל פאר דארבן אלדונג וואס עס איז פר האנדן אויף דר ערד . אונ דו נח מיט דייני קינדר זאלט איר קומן אין דר תיבה אריין אונ איר זאלט איין זאמלן פון אלע בשעפניש צוויי . מאן אונ ווייב אונ זאלסט ברענגן אין דער תיבה אריין כדי עס זאל זיין אנגדענקניש אויף דער וועלט . אונ אויך זאלט איר ברענגן פון אלי עסן ווערג כדי איר זאלט האבן צו עסן . אונ אויך דיא בהמות אונ חיות אונ עופות זאלן אויך האבן צו עסן : ובחרת אונ דו זאלסט אויס דר ווילן צו דייני קינדר יונג פרואן אונ זיי זאלן זיין צו דייני קינדר פר ווייבר : ויקם אונ נח איז אויף גישטאנן אונ מאכט די תיבה אין דר דאזיגר שטאט ווי גאט האט אים גהייסן : ובשנת אין דאס יאר אז נח איז אלט גוואורן פינף הונדרט אונ פינף אונ נייציג יאר הט נח אן גהובן צו מאכן די תיבה : אונ אז נח איז אלט גוואורן זעקס הונדרט יאר הט נח אויס גבוט שון די תיבה מיט אלי זייערע זאכן אונ נח האט גמאכט די תיבה פינף יאר אזו וויא גאט האט גבאטן : דענצמאל הט נח גנומן צו זייני דרייא קינדר דריי טעכטר פון אליקים דער זון מתושלח אזו ווי גאט הט גבאטן צו נח :

בעת אין דר דאזיגר צייט איז גשטארבן משותלח דר זון פון חנוך . אונ מתושלח איז אלט גוועזן נייין הונדרט אונ זעכציג יאר אונ נאך דעם אז מתושלח איז גשטארבן הט גאט גזאגט צו נח קום דו אונ

דיין

גשטורמט איבר דר גאנצע וועלט אונ די זון איז גוואָרן פינצטר אונ די
גרונד פעסט האבן גציטרט אונ עס איז גוועזן גרויסע בליצן אונ דונערן
וואס אזעלכס איז נאך ניט גוועזן זינד דיא וועלט איז בשאפן גוואָרן : אונ
גאט ב״ה הט דס גטון כדי טאמר וועלן זיי תשובה טון . אונ זייא האבן
פארט ניט חרטה גהאט אונ האבען ניט אפ גקערט פון זייער שלעכטן
וועג אונ מערן נאך שלעכץ צו טון . אונ אז נח איז שון גוועזן זיבן
טעג אין דער תיבה . אונ נח איז דעמאלט אלט גוועזן זעקס הונדערט
יאר איז שוין גוועזן וואסר פון מבול אויף דער ערד . אונ עס האבן זיך
גשפאלטן אלי קוואלן פון אפ גרונד אונ אלי פענצטר פון הימל האבן
זיך געפינט אונ עס הט גרעגנט אויף דר ערד פערציג טאג אונ פערציג
נעכט . אונ גאט ב״ה הט פר שלאסן דיא תיבה :

וייעפו אונ אלע די מענשן וואס זענן גוועזן אויף דר ערד זענן מיר גוואָרן פון
רעגן . דען דר רעגן הט זיך זייער גשטארקט אויף דר ערד .
אונ בהמות אונ חיות אונ עופות זענן נאך ארום דער תיבה גשטאנן :
ויתקבצו אונ עס האבן זיך איין גזאמעלט אלע מענשן מיט אננדר איין
ערך פון זיבן מאל הונדערט טוזענד מענשן מאנן אונ ווייבר
אונ זיי קומן אלי צו נח פר דער תיבה . ויקראו אונ אלע מענשן האבן
גרופן צו נח עפן אונז אויף די תיבה וועלן מיר אריין גיין אין דער תיבה
אונ פר וואס זאלן מיר שטארבן : ויען הט נח געענפרט צווא זיי מיט אהויך
קול פון דער תיבה אונ האט צו זייא גזאגט פאר וואר איר האט ווידר
גשפעניגט אן גאט ב״ה איבר דעם הט גאט ב״ה אויף אייך גבראכט דס
שלעכץ צו פר טיליגן אייך אונ צו פר וויסטן אייך פון די ערד :

הלא פר וואר די זאך וואס איך האב אייך גרעט הונדרט אונ צוואנציג
יאר ביז היינטיגן טאג אונ איר האט ניט גוואלט הערן די רייד פון
גאט . אונ אצונד ווילט איר בלייבן לעבן אויף דר ערד : ויאמרו אונ זיי
זאגן ווידר צו נח מיר זענן היינט אלי מענשן דא אונ מיר וועלן תשובה
טון צו גאט ב״ה נייערט עפן אונז אויף דיא תיבה כדי מיר זאלן לעבן
בלייבן : ויען אונ נח ענפרט ווידר צו זיי פון דר תיבה אזו צו זאגן :
אצונד אז איר זעהט שוין די צרות פון אייערע לייבר ווילט איר תשובה

אוּךְ דִי פֶענְצְטֶער פוּן הִימֶל אוּנ דֶר רֶעגְן הָט שׁוֹן אוּף גְהֶערְט אוּנ דִי תֵּיבָה הָט שׁוֹן גְרוּט אוּף דִי בֶּערְג פוּן אֲרָרָט אוּנ נח הָט גִיעֶפְנְט דִי פֶענְצְטֶער פוּן דֶר תֵּיבָה אִין דֶער זֶעלְבֶּגֶר צַייט : ויקרא אוּן נח רוּפְט צוּ גָאט ב״ה גָאךְ מֶער אוּנ זָאגְט אִים אִיךְ בֶּעט דִיךְ גָאט דֶר גָאט וָוס הָט בַשַׁאפְן הִימֶל אוּנ עֶרְד אוּנ אַלִי וַואסֶרְן . צִ״ה אוּס פוּן דֶעם פַר שְׁלִיסוּנְג אוּנְזֶערֶע לַייבֶּר דֶען אִיךְ בִּין זַייעֶר מִיד פוּן מַיין זִיפְצֶן . וישמע אוּנ גָאט ב״ה הָט צוּ גְהֶערְט דִי רֵייד פוּן נח אוּנ זָאגְט צוּ אִים אַז דָם יָאר וֶועט דֶר פִילְט וֶוערְן דֶעמָאלְט וֶועסְטוּ אַרוּס גֵיין : ויהי אוּנ אַז דָם יָאר אִיז דֶר פִילְט גְוָוארֶן אִיז דָם וַואסֶר טְרוּקֶען גְוָוארֶן פוּן דֶר עֶרְד : אוּנ נח הָט אָפּ גְטָאן דִי דֶעק פוּן דֶר תֵּיבָה אִין דֶר זֶעלְבִּיגֶר צַייט . אוּנ אִין זִיבְּן אוּנ צְוַואנְצִיג טֶעג אִין אַנֶדֶערְן חוֹדֶשׁ אִיז דִי עֶרְד טְרוּקְן גְוָוארֶן . נַייאֶרְט נח מִיט זַיינֶע קִינְדֶר אוּנ אַלִי וָוס זֶענֶן גְוֶועןְ מִיט אִים אִין דֶר תֵּיבָה זֶענֶן נִיט אַרוּס בִּיז גָאט הָט זֵיי גְהֵייסֶן :

ויהי היום אוּנ אַז עֶס אִיז גְקוּמֶן דֶער טָאג וָוס גָאט הָט צוּ זֵיי גְזָאגְט אַז זֵיי זָאלֶן אַרוּס גֵיין פוּן דֶר תֵּיבָה זֶענֶן זֵיי אַלֶע אַרוּס גְגַאנְגֶן אוּנ אִיטְלִיכֶר אִיז גְגַאנְגֶען צוּ זַיין וֶועג אוּנ צוּ זַיין אוֹרְט : אוּנ נח מִיט זַיינֶע קִינְדֶער זֶענֶן גְזֶעסֶן אוּף זַייעֶר אוֹרְט אוּנ הָאבְּן גְדִינְט גָאט אַלֶע זַייעֶרִי לֶעבּ טָאג : אוּנ גָאט בֶּענְשְׁט נח מִיט זַיינֶע קִינְדֶר בְּשַׁעת זֵיי גֵייעֶן אַרוּס פוּן דֶר תֵּיבָה אוּנ גָאט זָאגְט צוּ זֵיי פְּרוּכְפֶּרְט אַייךְ אוּנ מֶערְט אַייךְ אוּנ דֶר פִילְט דִיא עֶרְד אוּנ שְׁטַארְקְט אַייךְ אוּנ וִוירְמִיט אַייךְ אוּף דֶער גַאנְצֶר עֶרְד : וכוש אוּנ כוּשׁ דֶער זוּן פוּן חָם הָאט גְנוּמֶן אַווייבּ אוּף זַיין עֶלְטֶער : אוּנ זִיא גֶעוּוינְט אִים אַזוּן אוּנ מֶען גִיט אִים אַנָאמֶן נִמְרוֹד אוּנ פַר וָוס הָאבְּן זֵיי אִים גְרוּפְן נִמְרוֹד צוּ זָאגֶן אַז דִי מֶענְשֶׁן וָוס זֶענֶן גְוֶועןְ אִין דֶער זֶעלְבִּיגִי צַייט הָאבְּן ווידֶר גֶעשְׁפֶּענִיגְט אָן גָאט ב״ה . אוּנ דָם קִינְד אִיז דֶר וַואקְסְן גְוָוארֶן אוּנ זַיין פָאטֶר הָט אִים זַייעֶר לִיבּ גְהַאט וַוייל עֶר אִיז גֶעבָּארֶן גְוָוארֶן אוּף זַיין עֶלְטֶער : אוּנ עֶס אִיז גֶגֶעבְּן גְוָוארֶן צוּ כוּשׁ דָם הֶעמְד פוּן אָדָם הָרִאשׁוֹן בְּשַׁעת אַז עֶר מִיט חַוָה זֶענֶן אַרוּס גְגַאנְגֶן פוּן גַן עֵדֶן . אוּנ אַז אָדָם הָרִאשׁוֹן אִיז גְשְׁטָארְבֶּן הָט מֶען גְגֶעבְּן דָם הֶעמְדֶל צוּ חֲנוֹךְ דֶער זוּן פוּן יֶרֶד . אוּנ אַז חֲנוֹךְ אִיז אַרוּף גְגַאנְגֶן אוּפְן הִימֶל הָאט מֶען גְגֶעבְּן דָם הֶעמְדֶל צוּ זַיין זוּן מְתוּשֶׁלַח . אוּנ אַז מתושלח אִיז גְשְׁטָארְבֶּן הָט

נח

נח גְנוּמֶן דָס הֶעמְדֶל אִין דֶר תֵּבָה אַרַיין אִיז דָס הֶעמְדֶל גְוֶועֶן בַּיי אונ בְּשַׁעַת אַז זַיי זֶענְן אַרוֹס גְגַאנְגֶן פוּן דֶר תֵּבָה הָאט חָם גְגַנְבֶת הֶעמְדֶל פוּן זַיין פָאטֶר אונ הָט עֶס בַּהַאלְטֶן פַר דִי בְּרִידֶר. אונ אַז חָם דְ גְוֶוינֶן כּוּשׁ הָאט עֶר אִים גֶגֶעבֶּן דָס הֶעמְדֶל. אונ אַז כּוּשׁ הָט גְוִוינֶן נִמְרוֹ הָט כּוּשׁ אִים גֶגֶעבֶּן דָס הֶעמְדֶל מַחֲמַת לִיבְּשַׁאפְט:

ויגדל אונ אַז נִמְרוֹד אִיז דֶר וַאקְסֶן גְוָוארֶן אונ אִיז אַלְט גְוָוארֶן צְוַואנְצִיג יָאר. הָאט נִמְרוֹד אָן גְטָאן דִי דָאזִיגֶע קְלֵיידֶר. אונ נִמְרוֹד הָט זִיךְ גְשְׁטַארְקְט אַז עֶר הָט אָן גְטָאן דָם קְלֵייד. אונ גָאט הָט אִים גֶגֶעבֶּן קְרַאפְט אונ שְׁטַארְקֵייט אונ פְרֶעגְט חַאפְּן חַיוֹת אִין פֶעלְד. אונ נִמְרוֹד הָט גְבּוֹיט אֵיין מִזְבֵּחַ אונ הָאט מַקְרִיב גְוֶועֶן דִי חַיוֹת פַר גָאט: ויתחזק אונ נִמְרוֹד הָאט זִיךְ גְשְׁטַארְקְט אונ אִיז גְשְׁטַאנֶן פַר זַיינֶע בְּרוּדֶר אונ הָט פַאר זַייא מִלְחָמָה גְהַאלְטֶן מִיט אַלֶע פַיינְד פוּן זַיינֶע בְּרוּדֶר. אונ גָאט הָאט אִים בַּגְלִיקְט אַלִי מָאל אִין זַיינֶע מִלְחָמוֹת אונ הָאט גְקִינִיגְט אוֹף דֶער עֶרְד. דְרוּם אִיז גְוֶועֶן אִין דֶר זֶעלְבִּיגֶר צַייט. דֶר מָשָׁל. אַזוֹ וִוי אֵיינֶר וָואפִינְט זַיינִי יוּנְגֶן צוּ דֶר מִלְחָמָה. ויאמרו אונ דִי דָאזִיגֶע לַייט זָאגֶן צוּ אִים אַזוֹ וִויא נִמְרוֹד וָואר אֵיין גְרוֹיסֶר שִׁיסֶר אַרוּם צוּ יָאגֶן אִין פֶעלְד אונ הָט בַּגְלִיקְט אִין אַלִי מִלְחָמוֹת אונ הָט מַצִּיל גְוֶועֶן דִי בְּרוּדֶה פוּן אַלִי פַיינְט. אַזוֹ זָאל אוֹךְ גָאט דִיךְ שְׁטַארְקֶן אונ בַּשִׁירְמֶן. ויהי אונ אַז נִמְרוֹד אִיז גְוָוארֶן מוֹשֵׁל אונ הָט מְנַצֵּחַ גְוֶועֶן אַלִי פַיינְט. הָאט עֶר זִיךְ אֵיין עֵצָה גְהַאלְטֶן מִיט זַיינִי יוֹעֲצִים מֶען זָאל אִים בּוֹיעֶן אֵיין שֵׁיינֶם פַּאלֶעץ אונ הָאבֶּן שְׁטַארְק גְזוּכְט בִּיז זַייא הָאבֶּן גְפוּנֶן אֵיין אוֹרְט אִין מִזְרָח זַייט וִוי דִי זוּן טוּט אוֹף גֵיין אונ בּוֹיעֶן אִים אֵיין גְרוֹיסֶע שְׁטָאט זֵייעֶר לַאנְג אונ בְּרֵייט אונ זֵייעֶר שֵׁיין. אונ נִמְרוֹד הָט גְרוּפֶן דִי שְׁטָאט שִׁנְעָר דֶען גָאט הָט אוּם גֶעלֵיידִיגְט אַלֶע פַיינְט אונ הָט זַיי בַּצְווינְגֶן. אונ נִמְרוֹד אִיז גֶזֶעסְן אִין דֶר שְׁטָאט שִׁנְעָר אונ אִיז גֶזֶעסֶן זִיכֶרְלִיךְ אונ הָאט מִלְחָמָה גְהַאלְטֶן מִיט אַלִי פַיינְט. אונ הָט זַיי גֶעמַאכְט אוּנְטֶער טֶעניג. אונ נמרוד אִיז זֵייעֶר מַצְלִיחַ אִין אַלֶע מִלְחָמוֹת אונ אִיז גְוָוארֶן זֵייעֶר גְרוֹס: וכל אונ אַלֶע פֶעלְקֶר הָאבֶּן גְהֶערְט פוּן אִים אַזוֹ הָאבֶּן זִיךְ אַלֶע אֵיין גְזַאמֶלְט צוּ אִים אונ הָאבֶּן אִים גְבְּרַאכְט מַתָּנוֹת. אונ זֶענְן אַלֶע בַּייא אִים גְבְּלִיבֶּן זִיצֶן אִין דֶר שְׁטָאט שִׁנְעָר

אונ נמרוד איז מושל איבר אלע קונדער פון נח אונ זענן גוועז אונטר זיין האנט אונ אונטר זיין עצה אונ דאס גאנצי לאנד איז גיוועז איין עצה אונ איין רייד :

אונ נמרוד איז ניט גגאנגן אין גאטס וועג אונ איז גוועז נאך מער רשע ווי די מענשן ווס זענן גוועז נאך דעם דור המבול . אונ הט גמאכט אפ געטר אונ בוקט זיך צו זיי . אונ נמרוד ווירד שפעניגט אן גאט ב״ה אונ לערנט אלי זיינע קנעכט אונ מענשן זיין שלעכטן וועג . אונ אוך זיין זון מרדון איז נאך גוועז ערגר פון אים אונ איטליכער מענש וואס האט גהערט די שלעכטע מעשים פון מרדון האבן זיי אזו גזאגט . פון רשעים גייט ארויס איין רשע :

ותרח אונ תרח דר זון פון נחור איז גוועז ביי נמרוד איין מארשליק אונ איז גוועז ביי נמרוד זייער חשוב אין דר דאזיגר צייט אונ ביי אלי קנעכט . אונ ער אונ די שרים האבן אים זייער ליב גהאט אונ האבן אים דר הייכט . אונ תרח הט גנומן אווייב אונ זי הט גהייסן אמתלאה זיא איז גוועז די טאכטר פון כרנבו אונ זי הט גווינן איין זון אונ תרח איז דעמאלט אלט גוועז זיבציג יאר . אונ תרח הט אים אנאמן גגעבן אברם וואָרום אברם איז טייטש הוך צו זאגן אז דר מלך נמרוד הט אים דר הייכט איבר אלע שרים ווס זענן ביי אים גוועז :

ויהי אונ עס איז גוועז די נאכט ווס אברם איז גבארן גווארן . זענען גקומן אלי קנעכט פון תרח אונ אלי חכמים פון נמרוד אונ אלע מכשפים אונ האבן גגעסן אונ גטרונקן ביי תרח איין גאנצע נאכט אונ אוך האבן זיי זיך מיט אים גפרייט איין גאנצע נאכט . אונ בשעת אז זיי זענן אוועק גגאנגן פון תרח אלע חכמים אונ אלע מכשפים האבן זיי אוף גהובן זייערע אוגן צום הימל אונ צו די שטערן האבן זיי גזעהן אז איין גרוסר שטערן קומט פון מזרח זייט אונ איז גלאפן אונ הט איין גשלונגן פיר שטערן פון פיר זייטן . האבן זיך פר וואונדרט אלע חכמים אונ אלע מכשפים אויף דער זאך . אונ די חכמים האבן פר שטאנן די זאך אונ האבן גוויסט ווס דס בטייט אונ איינר זאגט צום אנדערן דען ווייערט דס קינד ווס איז גבארן גווארן היינטיגע נאכט צו תרח דאס קינד וועט

גרוס

גְרוס וֶוערְן אוּנ וֶועט זִיךְ פְּרוּכְפֶּרְן אוּנ מֶערְן .זַייעֶר אוּן וֶועט אַרְבֶּן דָם
לַאנְד עֶר אוּנ זַיינֶע קִינְדֶר . אוּנ אִיטְלִיכֶר פוּן דִי חֲכָמִים אוּן פוּן דִיא
מְכַשְּׁפִים אִיז גְגַאנְגֶען אַהֵיים :

ויהי אוּנ אַז עֶס אִיז גְקוּמֶן אִין דֶר פְרִי . זֶענֶן זֵיי אַלֶע אוּף גְשְׁטַאנֶען
אוּנ הָאבֶּן זִיךְ אֵיין גְזַאמֶלְט אִין אֵיינֶם אוּנ זֶענְן גְגַאנְגֶען אִין רָאט
הוֹיז אֵיין עֵצָה הַאלְטֶן . הָט אֵיינֶר גְזָאגְט צוּם אַנְדֶרְן דָאס וָואס מִיר
הָאבֶּן גְזֶעהֶן וֵוייסְט דָאךְ נמרוד דֶר פוּן נִיט אוּן אַז עֶס וֶועט קוּמֶן צוּם
סוֹף וֶועט עֶר צוּ אוּנְז זָאגֶן פַר וָוס הָט אִיר מִיר נִיט מוֹדִיעַ גְוֶוען .
וֶועט עֶר אוּנְז אַלֶע לָאזֶן שְׁטְרָאפֶן : ועתה אוּנ אַצוּנְד לָאזֶן מִיר גֵיין צוּ
נמרוד אוּנ מִיר זָאלְן אִים דֶר צֵיילֶן דִי זַאךְ וָוס מִיר הָאבֶּן גְזֶעהֶן . אוּנ הָאבֶּן
אַזוֹ גְטָאן אוּנ זֶענְן גְקוּמֶן אוּן הָאבֶּן זִיךְ גְבוּקְט צוּ אִים . אוּנ הָאבֶּן גְזָאגְט
מִיר הָאבֶּן גְהֶערְט אַז עֶס אִיז גְבָּארֶן גְוָוארֶן אֵיין זוּן צוּ תרח . אוּנ מִיר
זֶענְן גְקוּמֶן צוּ אִים נֶעכְטֶן אוּנ מִיר הָאבֶּן גְגֶעסֶן אוּנ גְטְרוּנְקֶן אוּנ מִיר
זֶענְן גְוֶוען לוּסְטִיג. אוּנ אַז מִיר זֶענְן אַוֶועק גְגַאנְגֶען אַהֵיים שְׁלָאפֶן . הָאבֶּן
מִיר אוּף גְהוֹבֶּן אוּנְזֶערֶע אוֹגֶן צוּם הִימֶל הָאבֶּן מִיר גְזֶעהֶן אַז עֶס אִיז גְקוּמֶן
אֵיין גְרוֹסֶר שְׁטֶערְן פוּן מִזְרָח וָוס דָארְטֶן גֵייט אוּף דִי זוּן . אוּנ לוֹיפְט
זַייעֶר שְׁטַארְק אוּנ הָאט אֵיין גְשְׁלוּנְגֶען פִיר אַנְדֶרֶע גְרוֹסֶע שְׁטֶערְן . אוּנ
אַז מִיר הָאבֶּן דָם גְזֶעהֶן הָאבֶּן מִיר זִיךְ זַייעֶר פַר וואוּנְדֶערְט דְרוּף אוּן
מִיר הָאבֶּן זִיךְ דֶר שְׁרָאקֶן . אַזוֹ הָאבֶּן מִיר בַּטְרַאכְט דִי זַאךְ אַז דָם בַּטַייט
אַז דָם קִינְד וָוס אִיז גְבָּארֶן גְוָוארֶן צוּ תרח וֶועט וֶוערְן גְרוֹס אוּנ שְׁטַארְק
אוּנ וֶועט בַּיי קוּמֶן גִבּוֹרִים אוּנ וֶועט הָאבֶּן מְדִינוֹת עֶר מִיט זַיינֶע קִינְדֶר :
ועתה אוּנ אַצוּנְד אֲדוֹנֵנוּ נמרוד מִיר הָאבֶּן דִיר מוֹדִיעַ גְוֶוען דִי זַאךְ וָוס
מִיר הָאבֶּן גְזֶעהֶן . אִיז אוּנְזֶער עֵצָה אַז אֲדוֹנֵנוּ זָאל גֶעבֶּן צוּ תרח
פִיל גֶעלְד פַר זַיין קִינְד אוּנ מֶען זָאל דָם קִינְד אוּם בְּרֶענְגֶען אֵיי עֶס וֶועט
אוּף וַואקְסֶן אוּף דֶר עֶרְד : וישמע אוּנ נמרוד אִיז וואוֹל גְפֶעלְן דִיא זַאךְ
אוּנ הָט גְשִׁיקְט נָאךְ תרח אוּנ גְזָאגְט צוּ תרח. עֶס אִיז מִיר גְזָאגְט גְוָוארֶן
אַז הַיינְטִיגֶע נַאכְט אִיז בַּיי דִיר גְבָּארֶן גְוָוארֶן אַזוּן . אוּנ אַזוֹ אִיז גְזֶעהֶן
גְוָוארֶן אוּף דֶעם הִימֶל דְרוּם אִיצוּנְד גִיבּ דָם קִינְד . אוּנ אִיךְ וֶועל דִיר גֶעבֶּן
פוּל גָאלְד אוּן זִילְבֶּר. אוּנ תרח עֶנְפֶערְט. אָבֶּר וֶוער וֶועט יַרְשִׁינֶען דָם גֶעלְט :
ויהי

ויהי אונ אז נמרוד הט געהערט די רייד פון תרח · איז ער געווארן אין כעס אונ זיין גרים צארן הט געברענט אין אים · אונ אז תרח הט געזעהן אז נמרוד איז אין כעס · הט תרח גזאגט מיין הער אדוננ אפילו דם קינד זאל איך געגעבן ווערן צו מיין הער אן געלט · הט נמרוד גזאגט ווידר צו אים ניין איך וויל נאר אז דו זאלסט מיר פר קויפן דם קינד פר געלט · זאגט תרח ווידר איך בעט דיך מיין הער לאז ריידן דיין קנעכט איין זאך פר דיר · אונ נמרוד זאגט צו אים רייד · הט תרח גזאגט גיב מיר דאך מיין הער דריי טעג צייט איך וועל מיך מיישב זיין מיט מיין ווייב · הט נמרוד צו געהערט די זאך אונ הט אזו גטאן אונ הט אים געגעבן צייט דרייא טעג : ויצא אונ תרח איז ארוס גגאנגן פון נמרוד אונ איז גגאנגן אהיים אונ הט פר ציילט די גאנצע זאך אונ אז עס איז גקומן דר דריטר טאג הט נמרוד גשוקט צו תרח אזו צו זאגן · שיק מיר דיין קינד פר דעם אוצר געלט וואס איך וויל געבן · אונ אוב דו וועסט אזו ניט טאן · וועל איך לאזן טייטן דיך אונ אלע וואס אין דיין הוז זענן פר האנדן : וימהר אונ תרח איילט אונ גענומט איין קינד פון זיינע קנעכט וואס דיא שפחה הט גווינן דעם זעלביגן טאג אונ הט געבראכט דם קינד אונ גאט ב״ה איז אויך געוועזן צו הילף אין דר זאך כדי נמרוד זאל ניט טייטן אברם · אונ נמרוד גענומט דם קינד פון תרח · דען ער הט גמיינט אז דם איז אברם · אונ די זאך איז פר געסן געווארן פון מלך · אונ דם אלץ איז געוועזן פון גאט ב״ה כדי אברם זאל ניט גטייט ווערן :

ותרח אונ תר״ח הט גנומן אברם מיט דר מוטר אונ די זייגערן אונ האט זיי בהאלטן אין איין הייל אונ האט זיי געגעבן דארט צו עסן · אונ גאט ב״ה איז געוועזן מיט אברם אין דער הייל אונ אברם איז געווארן גרוס אונ אברם איז געוועזן אין דר הייל צעהן יאר · אונ נמרוד אונ אלע חכמים אונ אלע מכשפים אונ אלע קנעכט האבן גמיינט אז נמרוד הט גטייט אברם · אונ הרן דר זון פון תרח דר ברודר פון אברם ווען ער איז געוועזן עלטר פון אברם הט גנומן א ווייב · אונ הרן איז אלט געוועזן ניין אונ דרייסיג יאר בשעת ער הט גנומן דם ווייב אונ זי הט אים גווינן א זון · אונ מען הט אים א נאמן געגעבן לוט · אונ זי הט נאך גווינן איין טאכטר אונ מען הט איר א נאמן געגעבן מלכה אונ זי הט גווינן נאך איין טאכטר אונ מען הט איר א נאמן געגעבן שרי · אונ הרן איז אלט געוועזן צוויי אונ פערציג יאר בשעת אז שרי איז געבארן געווארן · אונ אברם איז אלט געוועזן צעהן יאר בשעת אז שרי איז געבארן געווארן · אונ אין דר זעלביגר צייט איז אברם אונ זיין מוטר אונ זיין זייגערן ארוס גגאנגן פון דר הייל · דען נמרוד אונ די קנעכט האבן פר געסן אן אברם · אונ אבי״ם איז ארוס גגאנגן פון דר מערה איז ער גגאנגן צו נח אונ צו זיין זון שם · אונ געבליבן ביי זיי זיצן אונ לערנט פון זייא גאטס מוסר אונ זייני וועגן · אונ קיין שום מענש הט ניט געקענט אברם · אונ אברם הט בדינט נח מיט שם פיל טעג · אונ אברם איז געוועזן ביי נח אין הוז ניין אונ דרייסיג יאר · אונ אברם האט דר קענט גאט ב״ה זינט ער איז אלט געוועזן דרייא יאר · אונ אברם איז גגאנגן אין גאטס וועג ביז אין טויט אריין אזו ווי נח מיט זיין זון שם האבן

אים

תם וישר

אים גערינט . אונ אלע מענשן וואס זענן גוועזן אויף דר ערד האבן מורד גוועזן אן גאט ב"ה און האבן גדינט אפ געטר . אונ זיי האבן גאר פר געסן אן גאט וואס ער האט זייא בשאפן אונ איטליכר באזונדר האט זיך גמאכט איין אפ גאט פון האלץ אונ שטיינר וואס ער קען ניט ריידן און ניט הערן . אונ נמרוד מיט זיינע קנעכט און תרח מיט זיין גאנץ הויז גזונד האבן אן גהובן צו דינן די אפ געטר :

ויהי אונ צו תרח איז גוועזן צוועלף גרוסע אפ געטר אויף צוועלף חדשים . און איטליכן חודש האט ער גדינט אבאזונדרן אפ גאט אונ האט מקריב גוועזן צום אפ גאט אפרעוונט אונ אנישאנק . אונ אזו האט ער גטון איטליכן הודש צו זיין אפ גאט . אונ האט זיך גבוקט צו זיי אונ האט צו זיי גדינט . אונ אזו האט גטון תרח אלע זיינע טעג . און אלע מענשן פון דור האבן אויך אזו גטון אונ האבן זיך אויך גמאכט אפ געטר . אונ דעם רעכטן גאט ב"ה האבן זיי פר לאזט . אונ עס איז ניט גפונן גווארן קיין שום מענש אין דר דאזיגר צייט ער זאל וויסן וואס גאט איז . דען זיי אלע האבן גדינט אפ געטר . נאר נח אונ זיין הויז גזונד אונ אלע וואס גוועזן אונטער זיין עצה די האבן יוא גקענט גאט ב"ה אין דר דאזיגר צייט . אונ אברם דר זון פון תרח איז דר וואקסן גווארן ביי נח אין הויז . אונ קיין שום מענש האט ניט גוויסט אז גאט ב"ה איז מיט אברם אונ גאט ב"ה גיט צו אברם אהארץ אז ער פר געסט אונ איז פר שטענדיג און ווייסט אז אלץ וואס דער זעלביגר דור טוט וואס זיי דינן צו די אפ געטר איז אויך נארהייט דען זייא קענן ניט העלפען :

וירא אונ אז אברם האט געזעהן די זון שיינן האט ער גמיינט אז דס איז גאט אונ ער וויל אים דינן אונ האט גדינט די זון אגאנצן טאג אונ האט תפלה גטון צו איר . אונ ווי עס איז גקומן פר נאכט איז די זון פר גאנגן אונ עס איז פינצטר גווארן האט ער אויף גהובן זיינע אויגן אונ זעהט אז די זון איז ניט דא . האט אברם דר קענט אז דאס איז ניט קיין גאט . דר וויל האט אברם דר זעהן די לבנה אונ די שטערן . האט אברם גמיינט אז דס איז אגאט אונ די שטערן זענן קנעכט . האט אברם תפלה גטון צו איר אגאנצע נאכט . אונ ווי עס איז גקומן אין דר פרי האט ער ווידר דר זעהן די זון . האט אברם גזאגט ניין דס איז אויך ניט קיין גאט וואס האט בשאפן היכל אונ ערד . נאר זיי זענן גאטס קנעכט :

וישב אונ אברם האט זיך גזעצט ביי נח אין הוז האט אברם דר קענט וואס גאט ב"ה איז אונ זיין הייליגן נאמן אונ אין זיינע וועגן . אונ אברם האט גדינט גאט ב"ה אלע זיינע לעב טאג . אונ דס גאנצע דור האבן פר געסן אן גאט אונ האבן גדינט די אפ געטר . אונ ווידר שפעניגן אן גאט אלע טעג : אונ דר מלך נמרוד קיניגט זיכרליך און די גאנצע וועלט איז גוועזן אונטער זיין האנד . אונ די גאנצע וועלט איז גוועזן איין לשון אונ איין דבור . אונ אלע שרים פון נמרוד אונ אלע גרוסע לייט האבן איין עצה גהאלטן אין דר זעלביגר צייט . מצרים אונ כוש אונ כנען . אונ איינר זאגט צום אנדרן בלייט אייך אן מיר וועלן בויען אשטאט און אין דר שטאט וועלן מיר מאכן אגרוסן פאלץ גאנץ הויך .

און

אונ די הייך זאל זיין ביז אין הימל. און מיר וועלן מאכן א נאמן כדי מיר זאלן גוועלטיגן איבר דר גאנצר וועלט. כדי מיר זאלן ניצול ווערן פון בייז פון אונזרע פיינט. אונ מיר וועלן קיניגן איבר זיי מיט גוואלט. אונ מיר וועלן ניט ווערן פר שפרייט פון וועגן זייערע מלחמות. אונ זענן אלי גקומן פר דען מלך אונ האבן עם גזאגט דיא דאזיגע רייד איז עם דעם מלכות וואול געפעלן: ויתקבצו אונ אלע משפחות האבן זיך איין גזאמלט איין ערך פון זעקס מאל הונדרט טויזנט מענשן אונ זענן גגאנגן אונ האבן גזוכט א ברייט לאנד צו בויאן די שטאט אונ דעם טורם אונ האבן גזוכט אופן גאנצן לאנד האבן זיי ניט גפונן אזו איין לאנד ווי אין מזרח זייט אין לאנד שנער. אונ די לענג פון דעם לאנד איז אז ווי צוויי יאר גאנג און זענן גגאנגן אלע אהין אונ האבן זיך דארטן בזעצט:

ויחלו אונ זיי האבן אן גהובן צו מאכן ציגל אונ ווילן בויען די שטאט אונ דעם טורם

אונ דם בויען איז גוועזן צו ווידר שפעניגן אן גאט אונ טראכטן אין הארץ מלחמה צו האלטן מיט גאט אונ ארויף צו גיין אויף דען הימל. אונ זיי זענן גוועזן כתות איין כתה הט גזאגט מיר וועלן ארויף גיין אויף דען הימל אונ וועלן דארט מלחמה האלטן אונ די אנדרע כתה הט גזאגט מיר וועלן ארויף גיין אויף דען הימל אונ מיר וועלן דארטן שטעלן אונזר אפ גאט אונ מיר וועלן דארטן עם דינן אונ די דריטע כתה הט גזאגט מיר וועלן ארויף גיין אויף דעם הימל אונ וועלן שיסן מיט פיילין. אונ גאט הט גוויסט זייערע שלעכטי מחשבות. אונ די מענשן האבן גזעהן אז מען זאל בויען די שטאט אונ דם טורם: אונ בשעת אז זיי האבן אן גהובן צו בויען האבן זיי גבויט א גרויסע שטאט און א גר׳ם:

טורם אונ דר טורם איז שון גוועזן אזו הויך אז מען הט בדארפט צו דער לאנגן ציגל אדר ליים צום בעל מלאכה הט גדויערט א גאנץ יאר. אונ אז א ציגל איז ארוס גפאלן האבן זיי אלע גוויינט דריבר מער אז א מענש זאל ארוס פאלן אונ שטארבן דען אז א מענש פלעגט ארוס פאלן אונ שטארבן האבן זיי זיך ניט מצער גוועזן. אונ גאט ב״ה הט גוויסט זייערע בייזע מחשבות. און אין דר צייט אז זיי האבן גבויט האבן זיי גווארפן פיילן צום הימל. אונ אז די פיילן זענן ארוס גפאלן צו ריק זענן די פיילן גוועזן רויט. אונ אז זיי האבן דר זעהן אז די פיילן זענן גוועזן רויט ווי בלוט. הט גזאגט איינר צום אנדרן אצונד האבן מיר שון דר שלאגן אלי וואס זענן פר האנדן אין הימל. אונ דאס איז אלץ גוועזן פון גאט ב״ה כדי זיי זאלן פר טיליגט ווערן פון דר ערד:

ויבנו אונ זיי בויען דעם טורם אונ די שטאט. אונ זיי טון אזו פון טאג צו טאג ביז עס איז גווארן דר פילט פיל טעג. אונ גאט זאגט צו די זיבציג מלאכים וואס זיי שטייען צום ערשטן פארן כסא הכבוד אזו צו זאגן. לאזן מיר נדערן און פר מישן זייערי רייד כדי זייא זאלן ניט קענן פאר שטיין וואס איינער רעט צום אנדערן. אונ גאט האט אזו גטון:

ויהי אונ עס איז גוועזן פון דעם טאג אן אונ ווייטער פאר געסען זייא דאס לשון אונ איינער ווייסט ניט וואס דער אנדערער רעט. אונ אז דער

בעל

תם וישר

בעל מלאכה הט גנומן פון אנדרנס האנד ליים אדר ציגל אדר שטיינר וואס ער הט אים גאר ניט גזאגט · הט דר בעל מלאכה אוף אים אווארף גטון איז ער גישטארבן אונ האבן אזו גטון פיל טעג איז פון זיי אום גשטארבן פיל מענשן איבר דר דאזיגר זאך: אונ גאט ב"ה שלאגט די דריי כיתות מענשן אונ שטראפט זיי נאך זייערי מעשים אונ נאך זייערי מחשבות · די ערשטע כיתה וואס האבן גזאגט אז זיי וועלן ארוף גיין אופן הימל אונ וועלן דארטן דינען דיא אפ געטר · איז פון זיי גווארן חיות · אונ דיא אנדרי כיתה וואס האבן גזאגט אז זייא וועלן ארוף גיין אופן הימל אונ וועלן שיסן מיט פיילן די דאזיגע זענן גהארגת גווארן איינר דורך דעם אנדרן · אונ דיא דריטע כיתה וואס האבן גזאגט מיר וועלן גיין אין הימל אריין אונ וועלן מלחמה האלטן · הט גאט ב"ה זיי פר שפרייט אוף דר גאנצר וועלט · אונ דיא דאזיגע וואס זענן נאך איבר גבליבן אז זיי האבן גזעהן אונ פר שטאנען דם שרעקן וואס אוף זיי איז גקומן האבן זיי פר לאזט דם בוען אונ האבן זיך פר שפרייט אוף דר גאנצר וועלט · אונ איבר דעם האט מען גרופן דם אורט בבל ווייל דארט הט גאט ב"ה פר מישט די רייד פון דר גאנצר וועלט ·
אונ דם אורט איז אין מזרח זייט אין לאנד שנער:

אונ דעם טורם וואס די מענשן האבן גבויט הט די ערד אוף געפנט איר מויל אונ הט איין גשלונגן איין דריט חלק · אונ עס נידרט אראפ אפייער פון הימל אונ פר ברענט דאס אנדערי חלק · אונ דאס דריטע חלק איז איבר גבליבן · אונ עס איז אום גשטארבן פיל מענשן ביי דעם טורם וואס הט גאר קיין צאל ניט · אונ נאך דעם אז גאט ב"ה הט זיי צו שפרייט אוף דר גאנצר וועלט מחמת די זינד וואס זיי האבן גבויט דעם טורם · הט זיך אפ גטיילט איטליכע משפחה צו איר לשון אונ איטליכע משפחה הט זיך גבויט אשטאט אונ איטליכע משפחה הט אנאמן געגעבן זייער שטאט אזו וויא מען הט זיי גרופן אדר אזו אנאמן וויא זייערע קינדר האבן גהייסן אדר אזו אנאמן וואס הט זיך אין דר זעלביגר צייט גטראפן:

אונ נמרוד דר זון פון כוש איז נאך גוועזן אין לאנד שנער אונ קעניגט איבר זיי אונ זיצט דארט אונ בויט דארט שטעט · אונ די דאזיגע נעמן פון די פיר שטעט וואס נמרוד הט גבויט הט ער אנאמן געגעבן אזו ווי עס הט זיך אים גטראפן בשעת אז מען הט גבויט דעם טורם · איין שטאט הט ער גרופן בבל · צו זאגן אז גאט ב"ה הט פאר מישט די רייד פון דר גאנצר וועלט · אונ די אנדרע שטאט הט ער גרופן ארך צו זאגן אז פון דאנן הט גאט ב"ה פר שפרייט · אונ די דריטע שטאט הט ער גרופען אכד · צו זאגן אז איין גרוסע מלחמה איז גוועזן אוף דעם אורט · אונ דיא פערדע שטאט הט ער גרופן כלנה · צו זאגן אז דארטן זענן צו גאנגן גווארן אונ האבן זיך אום גלאזט אלי בעלי גאוה אונ גבורים:

אונ אז נמרוד האט אויס גבויט דיא פיר שטעט אין לאנד שנער · האט נמרוד בזעצט זיין פאלק אונ זיינע שרים אונ גבורים וואס זענן איבר גבליבן אין זיין קעניגרייך

אונ

אוּנ נמרוד הָט זִיךְ בַּזֶעצְט אִין בָּבֶל אוּנ הָט גֶקֶענִיגְט זִיכֶרְלִיךְ אוּנ דִיא קְנֶעכְט פוּן נמרוד הָאבְּן גְרוּפְן צוּ נמרוד אמרפל. אוּנ מִיט דֶם אַלִים קֶערְט זִיךְ נִיט נמרוד צוּ גָאט ב״ה אוּנ טוּט נָאךְ מֶער שְׁלֶעכְץ אוּנ טוּט נָאךְ לֶערְנֶען אַלִי מֶענְשֶׁן שְׁלֶעכְץ. אוּן מרדון דֶר זוּן פוּן נמרוד אִיז נָאךְ גְוֶוען עֶרְגֶר פוּן זַיין פָאטֶר אוּנ מַאכְט אוֹךְ זִינְדִיגֶן מֶענְשֶׁן. אוֹף דֶם זָאגְט דִי וֶועלְט אַמָשָׁל מרשעים יצא רשע. אוּנ אִין דֶר צַייט אִיז גְוָוארֶן אַמִלְחָמָה צְווִישֶׁן דִי מִשְׁפָּחָה פוּן דִי קִינְדֶר פוּן חָם אוֹף דִי עֶרְטֶר וִוי זֵיי הָאבְּן גְבוּט צוּ זִיךְ. אוּנ כְּדָרְלָעוֹמֶר דֶר מֶלֶךְ פוּן עֵילָם פוּן דֶר מִשְׁפָּחָה פוּן שֵׁם אִיז אַרוּס גְגַאנְגֶען מִלְחָמָה הַאלְטֶן מִיט דֶר מִשְׁפָּחָה פוּן דִי קִינְדֶר פוּן חָם אוּנ הָט זֵיי גְמַאכְט אוּנְטֶר טֶעניג אוּנְטֶר זַיין הַאנְד אוּנ אוֹךְ דִיא פִינְף שְׁטֶעט אִין דֶעם לַאנְד כִּכָּר מַאכְט עֶר זֵיי אוֹךְ אוּנְטֶר טֶעניג אוּנ זֵיי הָאבֶּן אִים גֶדִינְט צְוֶועלְף יָאר אוּן גִיבֶּן אִים צִינְס:

בעת אִין דֶר זֶעלְבִּיגֶר צַייט אִיז גְשְׁטָארְבֶּן נחור דֶער זוּן פוּן שׂרוּג אוּן אִין דֶעם יָאר אִיז אברם אַלְט גְוֶוען נַיין אִין פֶערְצִיג יָאר אוּנ נחור הָט גְלֶעבְּט הוּנְדֶרְט אוּנ אַכְט אוּנ פֶערְצִיג יָאר אוּנ אַז אברם אִיז אַלְט גְוָוארֶן פוּפְצִיג יָאר אִיז עֶר אַרוּס גְגַאנְגֶען פוּן נח זַיין. הוֹז אוּנ גֵייט צוּ זַיין פָאטֶערְס הוֹז אוּנ אברם הָט דֶר קֶענְט גָאט ב״ה אוּנ אִיז גְגַאנְגֶען אִין זַיין וֶועג אוּנ דֶעם מוּסָר פוּן גָאט אוּנ גָאט ב״ה אִיז גְוֶוען מִיט אִים אוּנ תרח אִיז נָאךְ גְוֶוען מַארְשַׁלִיק בַּיי דֶעם קִינִיג נמרוד אִין דֶר זֶעלְבִּיגֶר צַייט אוּנ תרח הָט נָאךְ גְדִינְט זַיינֶע אָפְּ גֶעטֶער וָוס זֶענֶען גְוֶוען אוּם הָאלְץ אוּנ אוּיס שְׁטֵיין אוּנ אבר״ם אִיז אַרַיין גְקוּמֶען אִין זַיין פָאטֶערְס הוֹז אוּנ צְוֶועלְף אָפְּ גֶעטֶר זֶענֶען גְשְׁטַאנֶען אִין הוֹז אוּנ אַז אברם הָט דָס דֶר זֶעהֶן אִיז עֶר גְוָוארֶן זֵייעֶר אִין כַּעַס אוּנ הָט גְזָאגְט אִיךְ שְׁוֶוער בַּיי גָאט ב״ה אַז אִין דְרַיי טֶעג אַרוּם וֶועל אִיךְ צוּ בְּרֶעכֶן אַלִי אָפְּ גֶעטֶר וָוס דָא אִיז פַר הַאנְדֶן אוּנ אברם אִיז אַרוּיס גְגַאנְגֶען פוּן פָאטֶר אוּנ דֶער צָארֶן הָאט גְבְּרֶענְט אִין אִים אוּנ אברם אַיילְט פוּן פָאטֶערְס קַאמֶר אוּנ גֵייט אִין הִינְטֶערְשְׁטֶן הוֹיז אוּנ גְפִינְט זַיין פָאטֶר זִיצֶן אִין הוֹף אוּנ אַלִי זַיינֶע קְנֶעכְט זֶענֶען גְוֶוען בַּיי אִים אוּנ אברם קוּמְט אוּנ זֶעצְט זִיךְ פַאר פָאטֶר אוּנ פְרֶעגְט אִים פָאטֶר זָאג מִיר וִוי אִיז דֶר גָאט וָוס הָט בַּשַאפֶן הִימֶל אוּנ עֶרְד אוּנ אַלִי מֶענְשֶׁן אוּנ אוּנְז אוֹיךְ:

ויען אונ תרח עֶנְפֶֿרְט צוּ זַיין זון אברם דֶר וָוס אִיז בַּיי אוּנְז אִין שְׁטוּב
דֶר הָט אוּנְז בַּשַׁאפֶֿן אונ אברם זָאגְט צוּם פָֿאטֶר וַוייז מִיר אוֹךְ הָאט
גְנוּמֶן תרח אַבְרָאמֶן אונ הָט אִים אַרַיין גְפִֿירְט אִין אִינְוֶועֵנִיגְסְטֶן הויז
אונ וַוייזְט אִים דִי צְוֶועלְף גְרוֹסֶע אָפּ גֶעטֶר אונ אוֹךְ קְלֵיינֶע אָפּ גֶעטֶר
גָאר אָן צָאל אונ תרח זָאגְט צוּ אברם דִי דָאזִיגִי הָאבֶּן בַּשַׁאפֶֿן דִי גַאנְצִי
וֶועלְט אונ תרח בּוּקְט זִיךְ צוּ אַלִי זַיינֶע אָפּ גֶעטֶר אונ אִיז פֿוּן דָארְט
אַרוֹס גְגַאנְגֶן אונ אוֹךְ אברם . וְרוּחַ אונ דִי נְבוּאָה פֿוּן גָאט הָאט גְרוּהְט
אוֹיף אברם דֶעם זֶעלְבִּיגֶן טָאג בַּיי דֶר נַאכְט אִין דֶעם דָאזִיגֶען הויז אונ
אברם רוּפְֿט אונ זָאגְט וַויי אוֹיף דֶעם גַאנְצֶן דוֹר וָוס זֵיי הָאבֶּן גְפְֿלַאנְצְט
מִיט נַארְהֵייט אונ קֶענֶן נִיט דֶעם וַואהְרֶן גָאט שֶׁבָּרָא שָׁמַיִם וָאָרֶץ אונ וִוי
אברם הָט גְזֶעהֶן דִי אַלֶע זַאכֶן הָאט דֶער צָארֶן גְגְרִימְט אִין אברם אונ
אברם הָט דִי הֵיידְנִישֶׁע גֶעטְצֶן פַֿר נִיכְטֶעט אונ תרח קוּמְט אַהֵיים אונ
הָערְט דָס קוֹל וָוס מֶען הָט גְהַאקְט מִיט דֶר הַאק אִין דֶעם חֶדֶר . ווירץ
אונ תרח אִיז גְלָאפֶֿן אִין חֶדֶר אַרַיין וִוי דִי אָפּ גֶעטֶר זֶענֶן גְוֶועֶן הָט עֶר
גְפֿוּנֶן אַז זַיין זון אברם גֵייט אַרוֹס פֿוּן דָארְטֶן אונ תרח אִיז אַרַיין גְגַאנְגֶן
אִין חֶדֶר גְפִֿינְט עֶר אַז אַלִי אָפּ גֶעטֶר זֶענֶן צוּ בְּרָאכֶן אונ וִוי תרח הָאט
דֶר זֶעהֶן וָוס אברם הָט גְטָאן הָט תרח גְאַיילְט אונ אִיז גְגַאנְגֶן צוּ נמרוד
זָאגְט נמרוד צוּ אִים וָוס אִיז דִיר הָט תרח גְזָאגְט אִיךְ בֶּעט דִיךְ מַיין הַאר
דוּ זָאלְסְט צוּ הֶערֶן מַיינִי רֵייד בַּיי מִיר אִיז פַֿר הַאנְדְן אַזון עֶר אִיז אַלְט
פֿוּפְֿצִיג יָאר אונ אַזוֹ הָט עֶר גְטוּן צוּ מַיינִי אָפּ גֶעטֶר אונ אַזוֹ הָט עֶר גְרֶעט
צוּ מִיר אונ אַצוּנְד בֶּעט אִיךְ דִיךְ מַיין הֶער שִׁיק נָאךְ אִים אונ מִזָאל עֶם
בְּרֶענְגֶן פַֿר דִיר אונ מֶען זָאל אִים אוּם בְּרֶענְגֶן כְּדֵי מִיר זָאלֶן בַּשֶׁערִימְט
וֶוערֶן פֿוּן זַיין שְׁלֶעכְץ אונ נמרוד שִׁוּקְט דְרַיי מֶענְשֶׁן פֿוּן זַיינִי קְנֶעכְט אוּן
זֵיי הָאבֶּן גְבְּרַאכְט אברם אונ נמרוד זַאגְט צוּ אברם זָאג מִיר וָוס הָאסְטוּ
גְטָאן צוּ דַיין פָֿאטֶר אונ צוּ זַיינֶע אָפּ גֶעטֶר :
ויען אונ אברם הָט גֶענְפֶֿרְט וִוי עֶר הָט גֶענְפֶֿרְט צוּם פָֿאטֶר אונ אַז נמרוד
הָט דֶר הֶערְט דִי דָאזִיגִי רֵייד פֿוּן אברם הָט עֶר גְהֵייסֶן אַז מֶען זָאל
אִים גֶעבֶּן אִין תְּפִיסָה אַרַיין אונ אברם אִיז גְוֶועֶן אִין דֶער תְּפִיסָה צֶעהֶן
טֶעג אונ נמרוד הָט גְבָּאטֶן אַז מֶען זָאל אוּם צִיהֶן אברם פֿוּן דֶער תְּפִיסָה
אונ

אונ מען זאל אים ברענגן אונ מען זאל אים אריין ווארפן אין קאלך אובן פר ברענן : וכל אונ אלי קנעכט אונ אלי שררות אונ אלי גבורים פון לאנד שטייען אקייגען דעם קאלך אובן צו זעהן אברם אונ אלי האבן זיך איין גזאמלט אונ האבן זיך געשטעלט פון וייטנס אונ עס איז ניט איבר גבליבן קיין שום מענש וואס ער זאל ניט קומן דעם זעלבינן טאג צו זעהן אברם אונ אז מען האט גבראכט אברם פון דער תפיסה פארן קאלך אובן האבן די מכשפים אים דר זעהן האבן זיי אן גהובן צו שרייען אונ האבן גזאגט אדוני פר וואר דס איז דר מענש וום מיר האבן גזעהן בשעת ער איז גבארן גווארן הט איין גרוסר שטערן איין גשלונגן פיר שטערן אזו ווי מיר האבן דר ציילט אונ היינט איז שון פופציג יאר : ועתה אונ אצונד הט זיין פאטר אויך ווידר גשפעניגט אן דיר אונ ער הט דיך גנארט ער הט דעמאלט גבראכט גאר אנדר קינד אונ אז נמרוד האט דער הערט די דאזיגע רייד הט גברענט אין אים דר צארן אונ הט גבאטן אז מען זאל ברענגן תרח פר אים הט מען גבראכט תרח הט נמרוד גזאגט צו תרח האסטו גהערט ווס די מכשפים האבן גזאגט אונ אצונד זאג מיר ווי אזו דו האסט גטאן אונ אוב דו וועסט זאגן דעם אמת וועט דיר גאר ניט זיין אונ ווי תרח זעהט אז דר צארן גרימט זייער ביי נמרוד הט תרח גזאגט עס איז אמת ווס די מכשפים האבן גזאגט הט נמרוד צו אים גזאגט ווי האסטו גטאן די דאזיגי זאך אונ האסט ווידר גשפעניגט מיין כבוד אונ האסט מיר געגבן אפרעמד קינד האט תרח גיענפרט איך האב זייער רחמנות גהאט אויף מיין קינד האב איך גנומן דס קינד פון מיין דינסט אונ האב דס גבראכט האט נמרוד גזאגט צו תרח זאג מיר ווער האט דיר עצה דרוף געגבן אונ תרח האט זיך זייער גפארכטן אונ הט גזאגט מיין גרוסר זון הרן הט מיר איין עצה געגבן דרוף אונ הרן איז אלט גווארן צוויי אונ אכציג יאר אונ הרן הט אים גאר ניט קיין עצה געגבן דרוף אונ תרח הט גזאגט כדי ער זאל זיך מציל זיין פון טוט האט נמרוד גזאגט צו תרח דר פר ווס דיין זון הרן הט דיר איין עצה געגבן דר פר זאל מען אים פר ברענן מיט אברם אין קאלך אויבן אונ הרן הט זיך גטראכט אין הארץ וועט אברם ניצול ווערן וועל איך אוך מיט אים ניצול

ווערן

תם וישר

וֶוערִן פוּן פַייאֶר אוּנ אַז תרח הָט אַרוּף גְלֵייגְט דִי זַאךְ אוּף זַיין זוּן הרן הָט
עֶר אוּף גְהֶערְט צוּ רֵיידֶן דֶער פוּן :
וַיצו אוּנ נמרוד הָט גְבָאטֶן מֶען זָאל נֶעמֶן הרן מִיט אברם מֶען זָאל זֵייא
אַרַיין וַוארְפֶן אִין קַאלֶךְ אוֹבֶן אוּנ מַאנְזְבְלִין אוּנ ווַייבֶּר אוּנ קְלֵיין גְזִינְד
זֶענֶן דֶען זֶעלְבִּיגֶן טָאג גְשְׁטַאנֶען נֶעבֶּן זֵיי : ויקחו אוּנ דִיא קְנֶעכְט הָאבֶּן
גְנוּמֶן אברם אוּנ הרן אוּנ טוּעֶן אוֹס פוּן זֵיי דִיא קְלֵיידֶר אוּנ הָאבֶּן גְבוּנְדֶן
זֵייעֶרִי הֶענְט אוּנ פִיס מִיט שְׁטְרִיק אוּנ הָאבֶּן זֵיי אַרַיין גְוָוארְפֶן אִין קַאלֶךְ
אוֹבֶן אוּנ גָאט ב״ה הָאט זִיךְ דֶר בַּארִימְט אִיבֶּר אִים אוּנ גָאט ב״ה נִידֶרְט צוּ
אברם אוּנ בַּשִׁירְמְט אברם פוּן פַייאֶר אוּנ פוּן אברם אִיז מֶער נִיט פַאר
בְּרֶענְט גְוָוארֶן נָאר דִי שְׁטְרִיק וָואס עֶר אִיז גְוֶועֶן גְבוּנְדֶן אוּנ אוּף דִיא
דָאזִיגֶע מֶענְשֶׁן וָואס הָאבֶּן זֵייא אַרַיין גְוָארְפֶן אִין קַאלֶךְ אוֹבֶן אִיז אוּף
גְגַאנְגֶען אַפְלַם פוּן פַייעֶר צוּ זֵיי אוּנ זֶענֶן פַר בְּרֶענְט גְוָוארֶן צְוֶועלְף מֶענְשֶׁן
אוּנ אברם אִיז גְוֶועֶן אִין קַאלֶךְ אוֹבִין דְרַיי טֶעג אוּנ דְרַיי נַאכְט אוּנ אִיז
אַרוּם גְגַאנְגֶען אוּנ אַלִי קְנֶעכְט פוּן נמרוד הָאבֶּן דָאס גְזֶעהֶן זֶענֶן דִיא
קְנֶעכְט גְקוּמֶן אוּנ הָאבֶּן אִים גְזָאגְט מִיר הָאבֶּן גְזֶעהֶן אַז אברם גֵייט
אַרוּם אִין פַייאֶר נָאר דִי שְׁטְרִיק וָוס עֶר אִיז גְוֶועֶן גְבוּנְדֶן זֶענֶן יוֹא פַר
בְּרֶענְט גְוָוארֶן אוּנ אַז נמרוד הָאט דֶער הֶערְט דִי דָאזִיגֶע רֵייד הָט עֶר
נִיט גְוָואלְט גְלֵייבֶּען אוּנ הָט גְשִׁיקְט אַנְדֶערֶע הַארִין בַּגְלֵייבְּטֶע צוּ זֶעהֶן
דִי דָאזִיגֶע זַאךְ זֶענֶן זֵיי גִיגַאנְגֶען צוּ רִיק אוּנ הָאבֶּן אִים גְזָאגְט אַז דִי זַאךְ
אִיז אֶמֶת : ויקם אִיז נמרוד אוּף גְשְׁטַאנֶען אוּנ אִיז גְגַאנְגֶען אוּךְ זֶעהֶן דִי
זַאךְ הָאט עֶר גְזֶעהֶן אַז אברם גֵייט אַרוּם אִין פַייאֶר אַהִין אוּנ אַהֶער
אוּנ הרן אִיז פַאר בְּרֶענְט הָאט עֶר זִיךְ דְרוּף זֵייעֶר פַאר וואוּנְדֶרְט :
וַיצו אוּנ נמרוד גְבִּיט אַז מֶען זָאל אוֹיס צִיהֶן אברם פוּן פַייעֶר הָאבֶּען
דִיא קְנֶעכְט גְנֶעהֶנְט אַז מֶען זָאל אִים אוֹס צִיהֶן הָאבֶּן זֵיי נִיט גְקֶענְט
דֶען דֶר פְלַאם אִיז גְגַאנְגֶען קֵיגֶן זֵיי זֶענֶן דִי קְנֶעכְט אַנְטְלָאפֶן גְוָוארֶן פוּן
אִים הָאט עֶר אָן גְשְׁרִיגֶן אָן זֵיי צוּ זָאגֶן אַיילְט אוּנ צִיהְט אוֹיס אברם פוּן
פַייעֶר אִיר וֶועט נִיט שְׁטַארְבֶּן זֶענֶן גְגַאנְגֶען דִי קְנֶעכְט אוֹיס צִיהֶן אִים
אִיז אוֹיף גְגַאנְגֶען אוּף זֵיי דֶר פְלַאם אוּנ זֶענֶן פַאר בְּרֶענְט גְוָוארֶן :
וירא אוּנ אַז נמרוד הָאט גְזֶעהֶן אַז דִי קְנֶעכְט קֶענֶן נִיט צוּ גֵיין צוּם פַייאֶר

האט ער גרופן צו אברם אונ זאגט צו אים אברם דר קנעכט פון גאט
וואס האט בשאפן הימעל אונ ערד אונ די גאנצע וועלט גיי ארויס פון
פייער אונ קום צו מיר אונ אברם הט צו געהערט די רייד אונ איז ארויס
גגאנגען פון פייער האט נמרוד מיט זיינע קנעכט גזעהן אז אברם איז
ארויס גגאנגן אונ עס איז מער נים פאר ברענט גווארן פון אברם נאר
די שטריק וואס ער איז גוועזן גבונדן : ויאמר הט נמרוד גזאגט צו אברם
פר וואס ביסטו נים פר ברענט גווארן אין פייער זאגט אברם דער גאט
וואס האט בשאפן הימל אונ ערד אונ אלדונג איז אין זיין האנד אונ איך
האב מיך פאר זיכערט אין אים דער האט מיך מציל גוועזן אונ מיין
ברודר הרן איז פר ברענט גווארן אין דעם פייערגן אובן אונ מען
האט אים גזוכט הט מען גפונען אז ער איז פאר ברענט אונ הרן איז
אלט גוועזן צוויי אונ אכציג יאר בשעת אז מען הט אים אריין גווארפן
אין קאלך אובן פון כשדים אונ נמרוד אונ אלע זיינע שררות אונ זיצרם
אין לאנד האבן גזעהן אז אברם איז ניצול גווארן פון פייאר זענן זיי אלי
גקומן אונ האבן זיך גבוקט צו אברם : ויאמר הט אברם גזאגט צו
זיי בוקט אייך נים צו מיר נייארט בוקט אייך צו דעם גאט וואס הט
בשאפן די גאנצע וועלט אונ דינט אים אונ גייט אין זיין וועג דען ער
הט מיך מציל גוועזן פון דעם דאזיגן פייער אונ גאט ב"ה בשאפט אלי
לייבער אונ אוך זייערע זייל אונ ער בשירמט אלי די וואס פאר זיכרין
זיך אויף אים פון אלע קרענק : אונ עס איז איין גרוס פר וואונדערונג
גוועזן אז אברם איז ניצול גווארן אונ הרן איז פר ברענט גווארן :
ויתן אונ נמרוד גיט צו אברם פיל מתנות אונ גיט אים אוך צוויי קנעכט
וואס זענן ביי אים גוועזן איינר הט גהייסן עוץ אונ איינר האט גהייסן
אליעזר אוך אלי שררות האבן אים גגעבן גרוסע מתנות זילבר אונ גאלד
אונ אבנים טובות אונ איז פון זיי אוועק גגאנגן לשלום אונ אז אברם איז
אוועק גגאנגן זענן אים נאך גגאנגן פיל מענשן אונ אברם איז גגאנגן צו הוז
פון פאטר אונ אלי וואס זענן גוועזן מיט אים אונ אברם דינט גאט ב"ה אלע
זיינע לעב טעג אונ גייט אין וועג פון גאט ב"ה אונ אין זיין לערנן און אברם
הט גלערנט מענשן אז זיי זאלן דינן גאט ב"ה פון דעם טאג אן אונ ווייטר :

בעת

תם וישר

בעת אין דר זעלביגר צייט הט אברם אונ זיין ברודר נחור גנומן ווייבר די טעכטר פון זייער ברודר הרן דס ווייב פון נחור הט גהייסן מלכה אונ דס ווייב פון אברם הט גהייסן שרי אונ שרי דס ווייב פון אברם איז געווען איין אום טראכטירן: אין דער זעלביגר צייט אין סוף צווי יאר ארום אז אברם איז ארוס גגאנגן פון פייאר איז אברם אלט געווען צווי אונ פופציג יאר אונ נמרוד איז געזעסן אוף דר מלוכה שטול אין בבל. אונ אליעזר דר קנעכט פון אברם ווס נמרוד הט אים געשענקט איז געווען אין דר צייט ביי נמרוד הט ער געהערט ווי דר אנוקי הט איין עצה געגעבן אז מען זאל אברם טייטן. איז אליעזר גיך גגאנגן צו אברם אונ הט אים מודיע געוועזן אונ זאגט צו אים שטיי אוף אונ אנטלויף דען אזו אונ אזו הט זיך גהלמט דעם נמרוד אונ אזו הט אים דר אנוקי פותר געווען: אונ ווי אברם הט דר הערט די רייד פון אליעזר הט ער זיך בעגעבן צו נח אונ זיין זון שם אונ איז ניצול געווארן: ויבא אונ תרח קומט צו נח צו זעהן זיך מיט זיין זון אברם. אונ תרח איז געוועז זייער גרוים אונ חשוב אין דיא אויגן פון נמרוד. אונ אברם זאגט צו זיין פאטר תרח דו ווייסט וואול אז נמרודס יועצים ווילען מאכן פר לירען מיין נאמן פון דר וועלט. אצונד זאג איך דיר מיין פאטר אז מיר זאלן פון דאנן אוועק גיין צום לאנד כנען. ווארום טאטר וועסטו אוך גהרגת ווערן איבר מיר דען ניט מחמת ליבשאפט הט מען דיר גטאן אזו איין כבוד. אונ אויב מען וועט דיר נאך טאן פול טובות איז דס אוך איין נארושקייט. ווארום דס גאנצע גוטס פון דר וועלט העלפט ניט אז עס קומט דר צארן פון גאט ב״ה אונ אצונד פר גם מיינע רייד אונ לאזן מיר אוף שטיין אונ ווען גיין צום לאנד כנען. אונ טוא בעסר דינן דעם גאט ווס הט דיך בשאפן אוף דר ערד. אונ פר לאז די נארושקייט ווס דו ביסט נאך דעם נאך גלאפן אונ ווי אברם הט אויף געהערט צו ריידן הט נח אונ זיין זון שם גזאגט צוא תרח עס איז אמת ווס אברם הט צו דיר גזאגט בכן זאלסטו אים צו הערן ווס ער וועט דיר זאגין: וישמע אונ תרח האט צו גהערט די רייד פון זיין זון אברם אונ טוט ווי אברם הט צו אים גזאגט. ווארום דס איז געווען פון גאט ב״ה כדי נמרוד זאל ניט האנגן אברם.

אונ תרח נעמט זיין זון אברם אונ לוט דס זון פון הרן אונ זיין שנור שרי דס ווייב פון אברם אונ גאר זיין הויז גזונד אונ גייט מיט זיי ארוס פון לאנד כשדים צום לאנד כנען אונ אז זיי זענן גקומן קיין חרן האבן זיי זיך דארט בזעצט רען חרן איז געווען זייער איין גרוס לאנד צו אלע: אונ אז די מענשן פון חרן האבן געזעהן אז אברם איז רעכטפארטיג מיט גאט ב״ה אונ אוך מיט אלע מענשן אונ גאט ב״ה איז מיט אים זענן גקומן צו אים די מענשן פון חרן אונ האבן זיך בהעפט צו אברם אונ אברם לערנט זיי דעם וועג אונ דעם מורא פון גאט ב״ה אונ אברם איז געזעסן אין חרן דריי יאר: אונ אז עס איז געווען דר סוף פון די דריי יאר הט זיך גאט צו אים בוויזן אונ הט צו אים אזו גזאגט איך בין דער גאט ווס הט דיך אוס גצוגן פון אור כשדים אונ איך האב דיך מציל געווען פון אלע שונאים אונ אצונד אוב דו וועסט צו הערן צו מיין גבאט אונ צו מיין געזעץ אונ אוך צו מיין תורה אזו וועל איך מאכן פאלן אלע דיינע פייגד פון פר דיר אונ איך וועל מערן דיינע קינדר אזו ווי די

שטערן

שטערין אין הומל אונ איך וועל שיקן איין ברכה אין אלע דיינע מעשים אונ עס וועט דיר ניט מיגרן קיין שום זאך : אונ אצונד שטיי אוף אונ נעם דיין וייב אונ אלדינג וואס דו האסט אונ גיי צום לאנד כנען אונ זאלסט דארטן זיצן אונ דארט וועל איך צו דיר זיין איין גאט אונ איך וועל דיך דארט בענשן אונ אברם איז אוף גשטאנן אונ הט גנומן זיין וייב אונ אלדינג וואס ער הט גהאט אונ איז גגאנגן צום לאנד כנען אזו ווי גאט האט אים גזאגט אונ אברם איז אלט גוועזן פינף אונ פופציג יאר בשעת ער איז ארויס גגאנגן פון חרן אונ אברם איז גקומן צום לאנד כנען אונ הט זיך בזעצט אין איין שטאט אונ נייגט זיין געצעלט צווישן די קינדר פון כנען וואס זיי זענן גוועזן די זיצר פון לאנד : חרא אונ גאט הט זיך בוויזן צו אברם בשעת ער הט זיך בזעצט אונ זאגט צו אים דם איז דם לאנד וואס איך האב געגעבן צו דיר אונ צו דיינע קינדר נאך דיר ביז אייביג אונ איך וועל טאן דיינע קינדר אזו ווי די שטערין אין הומל אונ איך וועל געבן צו דיינע קינדר אלע די דאזיגע לענדר וואס דוא זעהסט זיי אונ זיי וועלן דם ירשנן אונ אברם בויט איין טובה אוף דעם אורט ווי גאט הט מיט אים גרעט אונ הט גרופן דארטן אין דעם נאמן גאט ב״ה. אונ אברם איז גזעסן אין לאנד כנען מיט זיין וייב אונ ארץ וואס ער הט גהאט אונ אלע מענשן וואס האבן זיך בהעפט צו אים אין לאנד כנען נייערט נהור דר ברודר פון אברם אונ תרח זיין פאטר אונ לוט דר זון פון הרן זענן גזעסן אין חרן :

בשנת אין פינף יאר ארום אז אברם איז גזעסן אין לאנד כנען האבן מורד גוועזן די מענשן פון סדום אונ עמורה אונ אלע שטעט פון לאנד כנען פון אונטר דר האנד כדרלעומר דר מלך פון עילם דען צוועלף יאר האבן גרינט אלע מלכים פון לאנד ככר אונ האבן אים געגעבן צינס אלע יאר אונ אצונד האבן זיי מורד גוועזן אן אים :

ובשנת אונ אז עס איז גוועזן דם צעהנטע יאר אז אברם איז גזעסן אין לאנד כנען איז גוועזן אמלחמה צווישן נמרוד דר מלך פון שנער אונ צווישן כדרלעומר דעם מלך פון עילם. דען נמרוד הט געהערט אז די מענשן פון סדום האבן מורד גוועזן אין כדרלעומר איז נמרוד גקומן מלחמה האלטן מיט כדרלעומר כדי צו מאכן אים אונטר טעניג אונטר זיין האנד אונ נמרוד הט איין גזאמלט אלע זיינע הארן אונ קנעכט זיבן טויזנד מאן אונ גייט צוא כדרלעומר מלחמה האלטן אונ כדרלעומר איז ארום גגאנגן אנטקיגן אים מיט פינף טויזנד מאן אונ זיי מאכן די מלחמה אין פעלד פון בבל דען בבל איז צווישן שנער אונ צווישן עילם איז פון נמרוד היל טויט גפאלן זעקס טויזנד מאן אונ מרדון דר זון פון נמרוד איז אויך מיט זיי גהרג גווארן. אונ נמרוד איז אנטלאפן גווארן צו זיין לאנד מיט גרוים בושה אונ איז גווארן אונטר טעניג צו כדרלעומר פיל טעג אונ כדרלעומר הט זיך אומגקערט צו זיין לאנד אונ הט גשיקט זיינע הארן צו די מלכים וואס זענין ארום אים צו אריוך דר מלך פון אלסר אונ תדעל דר מלך פון גוים אונ מאכט מיט זייא איין זיכרהייט אונ אלע האבן אים צו געהערט :

ובשנת אונ אז עס איז גוועזן דם פופצעטע יאר אז אברם איז גזעסן אין לאנד כנען אונ אברם איז דעמאלט אלט גוועזן זיבציג יאר אונ גאט האט

זיך

זיך בווייזן צו אים אין דעם זעלביגן יאר און זאגט צו אים איך בין דר גאט וואס איך האב דיך אויס גצויגן פון אור כשדים צו געבן דיר דאס דאזיגע לאנד אצונד גיי אין מיינע וועגן און האלט מיין היטונג דען צו דיר און צו דיינע קינדר וועל איך געבן דאס לאנד פון מייך מצרים ביז אן דעם טייך פרת:

ואתה און דוא זאלסט קומן מיט פריד צו דיין פאטר און מיט גוט גרייזקייט און דיין פערדע דור זאל זיך ווידר קערן אין דעם דאזיגן לאנד און זיי זאלן דאס ארבן צו אייביג: ויבן און אברם בויט איין מזבח און רופט דעם אייבערשטן מיט דעם נאמן הקב״ה דר וואס האט זיך בווייזן צו אים און אברם ברענגט אויף קרבנות אויפן מזבח צו גאט ב״ה:

בעת אין די זעלביגי צייט האט זיך אברם און זיין ווייב אומגקערט קיין חרן צו זיין פאטר און מוטר און האט זיך אין חרן בזעצט מיט דעם ווייב און אלדינג וואס איז געווען צו אים און איז געזעסן דאס אנדערע מאל אין חרן פינף יאר און עס האט זיך בהעפט צוויי און זיבציג מענשן פון דר שטאט חרן צו אברם און אברם האט זיי גלערנט דעם מוסר פון גאט ב״ה:

פרשת לך לך

און אין די זעלביגי טעג האט זיך גאט ב״ה בוויזען צו אברם אין דר שטאט חרן און זאגט צו אים פאר וואר איך האב גרעמט צו דיר פר צוואנציג יאר אזו צו זאגן:

לך לך גיי ארויס פון דיין טובה וועגן פון דיין גבירד און פון דיין פאטערס הויז גזונר צו דעם לאנד וואס איך וועל דיר ווייזן צו געבן דאס לאנד דיר און צו דיינע קינדר דען אין דעם דאזיגען לאנד וועל איך דיך בענטשן און דארט וועל איך דיך מאכן צו איין גרוס פאלק און איך וועל אכפרין דיין נאמן און עס זאל ווערן גבענטשט מיט דיר אלי משפחות וואס זענן אויף דער ערד און אצונד שטיי אוף און גיי ארויס פון דער שטאט דו און דיין ווייב און אלס וויס דיין איז און אויך אלי וואס זענין דיר גוואונן גוואורן אין דיין הויז און אלי די לייבר וואס דו האסט דיר איין גזאמלט אין חרן און קער ווידר צום לאנד כנען:

און אברם שטייט אויף און נעמט זיין ווייב שרי און אלץ דאס זייניגע

און

אונ אלי דיא וואס זענן גוועזן אין זיין הויז אונ אויך אלע וואס זיי האבן
זיין אמונה אן גנומן אין חרן אונ זענן אר ס גגאנגן צו גיין צום לאנד כנען :
ויבואו אונ זיי קומן קיין לאנד כנען אזו ווי גאט ב"ה הט צו זיי גזאגט
אונ ער נייגט זיין גצעלט אין פלון מורה אונ אויך לוט זיין
ברודרס זון מיט אלין דם זייניגע זענן אויך גוועזן מיט אים אונ גאט
האט זיך ווייטר בוויזן צו אברם אונ זאגט צו אים צו דיינע קינדר וועל
איך געבין דם דאזיגע לאנד אונ אברם האט גבויט אמזבח צו גאט ב"ה
וואס האט זיך צו אים בוויזן אונ דער מזבח שטייט נאך אין פלון מורה
ביז היינטיגן טאג אין דעם זעלבין יאר איז גוועזן אגרויסר הונגר אין
לאנד כנען אונ אלע זיצערס פין כנען האבן ניט גקענט דער ליידן דעם
גרוסן הונגר : ויקם אונ אברם איז אויף גשטאנען מיט אלי זיינע לייט
אונ הט גנידרט קיין מצרים אונ אז אברם איז גקומן צום טייך פון מצרים
הט ער זיך גזעצט אביסל אפ רוען פון וועג ביי דעם בארטן פון טייך .
האט אברם גקוקט אין טייך האט ער גזעהן אז זיין ווייב שרי איז זייער
שיין . זאגט אברם צו שרי נאך דעם אז איך זעה אז גאט ב"ה האט דיך
בשאפן מיט אשיין גשטאלט אזו האב איך מורא טאמער וועלן דיא
מצרים מיך הרגן כדי דיך צו נעמן פאר אווייב . דען זיי זענן ניט גאטס
פארכטיג . דרום זאלסטו זאגן אז איך בין דיין ברודר ווער עס וועט דיך
פרעגן כדי מיר זאלן לעבן בלייבן . אונ אברם האט גבאטן צו אלע זיינע
לייט אונ אויך צו לוט זיין ברודרס זון צו זאגן אז ווער פון מצרים וועט
פרעגן אויף מיר זאלט איר זאגן אז איך בין איר ברודר . אונ דאך הט
זיך אברם אויף זיא ניט פר לאזט נייארט ער האט גנומען שרי אונ
האט זיא גגעבן אין אקאסטן אריין :
ויבוא: אונ אברם מיט זיינע לייט זענן גקומן קיין מצרים . האבן די קנעכט
פון מלך גפרעגט צו אברם וואס האסטו אין דעם דאזיגן קאסטן . עפן
אויף וועלן מיר זעהן וואס אין קאסטן איז דא . האט אברם גזאגט דעם
קאסטן וועל איך ניט עפינן . אונ ווי פול איד וועט זיך הייסן געבן וועל
איך אייך געבן . ענטפרן די הארן פון פרעה צו אברם דיין קאסטן איז
פול מיט איידל גשטיין גיב אונז דער פון איין צעהנטיל . האט אברם

תם וישר

צו זיי גזאגט ווי פול איר ווילט וועל איך אייך געבן גייערט איר זאלט דעם קאסטן ניט עפנן. אבר זיי האבן זיך גשטארקט מיט גוואלט אונ עפנן דעם קאסטן אונ זעהן אז עס ליגט איין אשה זייער אשיין גשטאלט. אונ האבן זיך זייער פר ווינדערט אוף דעם גרוסען שונהייט פון שרי. האבן זיך איין גזאמעלט אלע קנעכט פון פרעה אן צו קוקן דם שונהייט פון שרי אונ זענן גלאפן צו פרעה אונ האבן זי זייער גלובט פר פרעה. הט פרעה גשיקט נאך איר אונ ווי ער הט זי דר זעהן איז זי אים זייער גפעלן. אונ פרעה הט זיך זייער גפרייט אונ הט געגעבן גרוסע מתנות צו די דאזיגע וואס האבן אים די בשורה גזאגט אוף איר:

אונ שרי איז גנומן גווארן אין דר זעלבינר צייט צו פרעה. אונ אברם הט זייער באנג גטון דרוף. אונ אברם בעט גאט ב"ה אז ער זאל שרי בשירמען. אונ שרי הט אוך תפלה גטון צו גאט ב"ה. אונ גאט ב"ה הט דער הערט די תפלה פון שרי אונ האט גשיקט אמלאך מציל צו זיין שרי. אונ פרעה איז גקומן אונ הט זיך גזעצט נעבן שרי. אונ זאגט צו איר דער מענש וואס הט דיך גבראכט אהער וואס איז ער דיר. הט זיא גזאגט צו אים ער איז מיין ברודר. האט פרעה צו איר גזאגט אויף אונז איז מוטל מיר זאלן אים דער הייבן אונ טון צו אים אזו אכבוד וואס דו וועסט אונז זאגן:

וישלח אונ פרעה שיקט צו אברם אין דער זעלביגער צייט גאלד אונ זילבר אונ אבנים טובות זייער פול אונ אוך שאף אונ רינדר אונ קנעכט אונ שפחות אונ אז פרעה האט גוואלט גנעהנן צו שרי איז גקומען אמלאך אונ הט אים מזהיר גוועזן אונ עס איז גוועזן איין גרוס גשריי אין דער זעלביגער נאכט אין הוז פון פרעה אונ פרעה הט זיך פון איר דר וויטערט אונ הט אן גהובן צו ריידן מיט איר גוטע רייד אונ פרעה זאגט צו שרי זאג מיר דאך וועך איז דער מענש וואס איז מיט דיר גקומן קיין מצרים הט אים שרי געענפרט ער איז מיין מאן אונ איך האב דיר גזאגט ער איז מיין ברודר דען איך האב מורא גהאט טאמער וועט מען אים הארגנן. אונ ווי עס איז גקומן אין דר פריה. הט פרעה גלאזט רופן אברם אונ זאגט צו אים וואס איז דם וואס דו האסט מיר

גטון

גמאן פאר וואס האסטו מיר גזאגט אז זיא איז דיין שוועסטער . אונ אצונד אז איך ווייס וואל אז זיא איז דיין ווייב . נעם זיא אונ גייא דיר ארום פון מיין לאנד אונ פרעה נעמט איין יונג פרויא אונ גיט זיא צו שרי פאר איין דינסט . אונ אברם איז אויף גשטאנן אונ איז אויף געגאנגן פון מצרים אונ אלע דם זייניגע אונ פרעה האט גבאטן צו זייני קנעכט אז זיי זאלן גיין אים בלייטן . אונ אברם קערט ווידר צום לאנד כנען אין דער שטאט וואו ער הט גבויט דעם מזבח אונ אוך ווי זיין גצעלט איז גוועזן צום ערשטן : וגם אונ אוך צו לוט זיין ברודרס זון פון הרן איז אוך גוועזן צו אים פול

שאף אונ רינדר אונ גצעלטן דען גאט ב"ה הט אים בגיטיגט אין דעם זכות פון אברם . אונ ווי זיי זענן גוועסן האבן זיך אן גהובן צו קריגן די פאסטעכר פון לוט מיט דיא פאסטעכר פון אברם . דען זייער גוטס איז גוועזן זייער פול אונ אויף דער ערד איז ניט גוועזן אזו פול פאשע צו ביידי : אונ אויך דיא פאסטעכר פון אברם זענין ניט גגאנגן פאשן אין פרעמדע פעלדר אבר די פאסטעכר פון לוט זענן יוא גגאנגן פאשן אין פרעמדע פעלדער אונ אז די איינוואונרס פון לאנד האבען דער זעהן אז לוטס פאסטעכר פאשן אין זייערע פעלדר זענן זיי גקומן צו אברם אונ האבן זיך מיט אים גקריגט . הט אברם גזאגט צו לוט פר וואס הייסט דוא דיינע פאסטכר פאשן אין פרעמדע פעלדר . דו ווייסט דאך אז איך בין דא איין גר צווישן די קינדר פון כנען אונ וויא קאנסטו דאס טאן ' אונ אברם הט זיך דריבר אלע טאג גקריגט מיט לוט . אונ לוט האט אים ניט צו גהערט . האט אברם גזאגט צו לוט ווי לאנג נאך וועט זיין איין קריג צווישן מיר אונ צווישן דיר . מיר זענן דאך פריינד . גייארט שייד דיך אפ פון מיר אונ גיי אונ קלויב דיר אויס איין אורט אז דו זאלסט דארט זיצן אונ איך זאג דיר אז דו זאלסט דיך ניט פארכטן פר קיין מענש . ווער עס ווערט דיר וועלן שלעכץ טאן זאלסטו מיר מודיע זיין אזוי וועל איך מיך נוקם זיין אין זיי גייארט דוא זאלסט דיך דער ווייטערן פון מיר . אונ אז אברם הט אויס גערעדט די רייד צו לוט איז לוט אויף גשטאנן אונ הט אויף גהויבן זיינע אויגן אקעגן לאנד פון ככר ביי דעם ירדן אונ הט גזעהן אז דם זעלביגע לאנד איז איין גוט גטרענקטס

לאנד

לַאנְד . אונ גוט פַר מֶענְשְׁן אונ עֶס אִיז אוּךְ גוט פַר פִיךְ :

וילך אונ לוט אִיז אַוֶועק גְגַאנְגֶן פון אברם אִין דֶער זֶעלְבִּיגֶר שְׁטָאט אונ גֵייגְט דָארְטֶען זַיין גְצֶעלְט אונ לוט הָאט גְוואוּנְט אִין סדום אונ אברם אִיז גֶזֶעסֶן אִין פְּלוֹן פון ממרא וָוס דָס אִיז אִין חברון אונ הָט גֵייגְט דָארְטִין זַיין גְצֶעלְט אונ אברם אִיז גֶזֶעסֶן אויף דֶעם אָרְט פול יָאר :

בעת אִין דֶער זֶעלְבִּיגֶער צַייט שִׁיקְט כְּדָרְלָעוֹמֶר דֶער מֶלֶךְ פון עֵילָם צו אַלֶע מלכים וָוס זֶענֶן אַרום אִים . צו נמרוד דֶער מלך פון שנער וָואס עֶר אִיז גְוָואהְרֶן מִיט גְוַואלְט אונְטֶר זַיין הַאנְט . אונ צו תדעל דֶר מֶלֶךְ פון גוֹיִם . אונ צו אַרְיוֹךְ דֶר מלך פון אֶלָסָר אַזוֹ צו זָאגֶן גֵייט אויף צו מִיר אונ אִיר וָועט מִיר הֶעלְפֶן דֶר שְׁלָאגֶן דִי שְׁטֶעט פון סְדום דֶען זֵיי הָאבֶען אָן מִיר מוֹרֵד גֶוֶוען שׁוין דְרֵייצֶעהְן יָאר :

ויעלו דִיא פִּיר מלכים זֶענֶן אוּף גְגַאנְגֶן מִיט זֵייעֶרִי חַיָילוֹת אַזוֹ וִוי אַכְט הונְדֶרְט טוֹיזִינְט מַאן אונ הָאבֶן דֶר שְׁלָאגֶן אַלֶע מֶענְשֶׁן פון סְדום אונ זֵיי הָאבֶן אויךְ גְנוּמֶן לוט דֶעם בְּרוּדֶר זון פון אברם אונ גָאר זַיין גוּטְס מִיט גָאר דָס גוּטְס סְדוּמְס :

אונ דֶר קְנֶעכְט פון אברם אִיז אוּךְ גְוֶוען אִין דֶר זֶעלְבִּיגֶר צַייט אִין שְׁטָאט אִיז עֶר גְקוּמֶן אונ הָט דֶר צֵיילְט צו אברם וָוס דִי אַנְשֵׁי עֵילָם הָאבֶן גְטוּן צו סדום אונ אוּךְ אַז זֵיי הָאבֶן גְפַאנְגֶן לוט אונ וִוי אברם הָט דָס דֶר הֶערְט אִיז אברם אוּף גְשְׁטַאנֶן אונ אוּךְ זֵיינֶע דְרֵיי הונְדֶרְט אונ אַכְצֶעהְן מַאן וָוס זֶענֶן גְוֶועז מִיט אִים אונ הָאבִּין נָאךְ גְיָאגְט דִיא לֵייט פון עילם אִין דֶר זֶעלְבִּיגֶע נַאכְט אונ הָאבֶן פול דֶר שְׁלָאגֶן אונ אברם הָאט אום גֶקֶערְט גָאר דָס גוּטְס פון סדום אונ אוּךְ לוט מִיט זֵיינֶע קִינְדֶער אונ מִיט זַיין גוּטְס הָט אברם זֵיי אַהֵיים גֶקֶערְט אונ עֶס הָט נִיט גֶפֶעלְט פון לוּטְס גוּטְס אֵיין זַאךְ אונ אַז אברם הָט זִיךְ אום גֶקֶערְט אַהֵיים אִיז בֶּרַע דֶר מלך פון סדום אונ זֵיינִי מֶענְשֶׁן וָוס זֶענֶן גְוֶועז מִיט אִים וָוס זֶענִן אַרום גְגַאנְגֶן פון דִי לֵייט גְרִיבֶּר זֶענִין גְגַאנְגֶן אַקֶעגִין אברם מִיט זֵיינֶע מֶענְשֶׁן :

וגם אונ אוּךְ מלכי צדק דֶר מלך פון ירושלים דֶר זֶעלְבִּיגֶר אִיז שֵׁם דֶר זון פון נח אִיז אַרום גְגַאנְגֶן מִיט זֵיינֶע מֶענְשִׁין אַקֶעגִין אברם מִיט זֵיינֶע מֶענְשֶׁן מִיט בְּרוּט אונ וַויין אונ זֶענֶן אִין אֵיינֶם גֶזֶעסְן אִין טָאל פון מלך . אונ מלכי

צדק הט גבענשט אברם . און אברם גיט אים אצענטל פון גאנצן זאך רוב .
ווארום דר מלכי צדק איז גוועזן איין כהן פר גאט ב״ה :
ויגשו אויך האבן גנענט אלע מלכים פון סדום צו אברם און האבן צו
אים גזאגט אז ער זאל זיי אום קערין די מענשן און דם גוטס זאל
זיין צו אברם און אברם הט גענפרט צו זיי אזו צו זאגן איך שווער ביי
גאט ב״ה ווס הט בשאפן הומל און ערד . דס ווס אייערס איז נעמט אייך
אפ דען איך וועל ניט נעמן פון אייך פון איין מענשן ביז דם רימן פון
שוך . איך נעם ביי דיר ניט מער נור ווס מיינע מענשן האבן געגעסן און
אויך דם חלק פון ענר און אשכול און ממרא . און די מענשן פון סדום האבן
געגעבן דעם חלק צו די מענשן פון אברם אזו ווי אברם הט גזאגט :
בעת אין דער זעלביגר צייט הט זיך גאט ב״ה ווייטר בוויזן צו אברם אין
שטאט חברון און הט צו אים גזאגט דו זאלסט זיך גאר ניט פארכטען
דיין שכר איז זייער פול . דען איך וועל דיך ניט פר לאזן ביז איך וועל דיך
מערן און בענשן און איך וועל טון דיינע קינדר אזו ווי די שטערן פון הימל
און איך וועל געבן צו דיינע קינדר די לענדר ווס דו זעהסט מיט דייני אוגן
צו איין ירושה . נייארט שטארק זיך און פארכט זיך ניט פר קיינם נאר
דו זאלסט גיין אין מיין וועג און זאלסט זיין גאנץ פר מיר . און אז אברם
איז אלט גוווארן אכט און זיבציג יאר . און שרי איז נאך גוועזן איין עקרה
אין די דאזיגע טעג און זי הט ניט גווינן צו אברם קיין קינדר און אז שרי
הט גזעהן אז זי איז איין אום טראכטרן הט זי גנומן איר דינסט הגר און
האט זי געגעבן צוא אברם איר מאן פאר אווייב און אז שרי האט גזעהן
אז הגר איז מעוברת גוווארן . האט שרי גטראכט אין איר הארץ אז הגר
איז בעסער פון איר . און שרי זאגט צו אברם מיין קראג איז אלץ אויף
דיר דען אין דער צייט אז דו האסט גבעטין גאט ב״ה אז ער זאל דיר
געבן קינדר ווארום האסטו ניט גבעטן אויף מיר אז גאט ב״ה זאל דיר
געבן קינדר פון מיר און ווען איך טוא עפעס זאגן צו הגר טוט זיא פאר
שעמן מיינע רייד פאר דיר און דו זאגסט איר דר פר גאר ניט . גאט זאל
משפטן צווישן מיר און צווישן דיר אויף דעם וואס דוא טוסט מיר :

און

תם וישר

און אברם זאגט צו שרי דיין דינסט איז ביי דיר אין דר האנד טוא מיט איר וואס דיר ווא׳ל געפעלט אין דייני אויגן האט שרי זי גפייניגט איז הגר אנטלאפן געווארן פר שרי אין דר מדבר און א מלאך פון גאט ב״ה האט געפינן צו הגר אין דר מדבר און זאגט צו איר פארכט דיך ניט דען גאט וועט מערן דיינע קינדר דען דו וועסט געווינן א זון און זאלסט אים א נאמן געבן ישמעאל. אצונד קער ווידר צו דיין הארנטע שרי און זיי אינטר טעניג אונטער איר האנד. און הגר רופט דם זעלביגע ארט באר לחי רואי דם איז צווישן קדש און צווישן דר מדבר ברד און הגר קערט ווידר צו אברם אין הויז. און אז עס איז געקומן דער סוף פון איר טראגין אזו געווינט הגר איין זון צו אברם און אברם רופט זיין נאמן ישמעאל. און אברם איז דעמאלט אלט געוועזן זעקס און אכציג יאר: ואברם און אז אברם איז אלט געווארן ניין און ניינציג יאר האט זיך גאט צו אים בוויזן און האט צו אים גזאגט איך וועל געבן מיין זיכרהייט צווישן מיר אונ צווישן דיר און איך וועל זייער מערן דיינע קינדר: און דם איז די זיכרהייט וואס איך האב געגעבן צווישן מיר און צווישן דיר אז דו זאלסט לאזן בשניידן אלי זכרים דו און נאך דיר דיינע קינדר און אז עס וועט געבארן ווערן איין זכר אז ער וועט אלט ווערן אכט טאג זאל מען אים בשניידן און דאס זאל זיין איין זיכערהייט אויף אייביג און דוא זאלסט מיין ניט ווערן גרופן אברם נייערט אברהם. און דיין ווייב שרי זאל מיין ניט ווערן גרופן שרי נייערט שרה דען איך וועל איך בענשן און וועל מערן אייערע קינדר נאך אייך און איר וועט זיין צו איין גרוס פאלק און מלכים וועלן פון אייך ארוס גיין: ויקם און אברהם שטייט אוף און טוט ווי גאט ב״ה האט אים גבאטן. און ישמעאל איז דעמאלט דרייצעהן יאר אלט געוועזן דרייצעהן יאר:

פרשת וירא

וירא און גאט ב״ה האט זיך בוויזן צו אברהם אין פלון ממרא און שיקט דריי מלאכים אז זיי זאלן אים בדינן. און אברהם איז גזעסן אין דר טיר פון געצעלט און הייבט אוף זיינע אויגן און זעהט אז דריי מאנן קומן פון וויטן און אברהם שטייט אוף און לויפט זיי אנטקעגן און בוקט זיך צו זיי און האט זיי גבראכט צו זיך אין שטוב אריין. און אברהם זאגט צו זיי איך בעט אייך גייט ניט אוועק פון מיר אוב איך האב געפונן חן אין אייערע אויגן קומט און עסט מיט מיר ברוט ווען זיי גגאנגן צו אים אין הויז און אברהם האט זיי געגעבן וואסר זיי זאלן אפ וואשן דעם שטוב פון די פוס. און ער זעצט זיי אונטר דעם בום נעבן דר טיר פון געצעלט: און אברהם איז גלאפן און האט גנומן איין גוטע יונגע רינד און קוילט אים און גיט עס צו זיין קנעכט אליעזר אז ער זאל דם צו רעכט מאכן און אברהם קומט צו שרה אין געצעלט אריין און זאגט צו איר איל דיך און נעם דריי מאס זעמל און קנעט כוכנים. און אברהם איילט זיך און ברענגט פר זיי פוטער און מילך און גיט צו זיי אז זאלן דר וויל עסן ביז דם פלייש וועט גקאכט ווערן און זיי האבן געגעסן און דר נאך האט אברהם גבראכט פר זיי דם קאלב פלייש און זיי עסן און אז זיי האבן אפ גגעסן האבן זיי צו אים גזאגט מיר וועלן זיך אום קערן צו דיר אין אזו אצייט ווי אצונד און מיר וועלן אלי לעבן און עס וועט

זיין

זיין צו שרה איין זון אונ נאָך דעם זענן זיי גגאַנגן זייער וועג ווי זיי זענן גשיקט גוואָרן :

אין די זעלביגע צייט זענן גוועזן די איינוואוֹנער פון סדום ועמורה פון אַלע
פינף שטעט זייער שלעכט אונ זינדיגע לייט אונ זיי דר צערנן גאָט ב"ה
מיט זייערע אומווערדיקייט אונ אויך אַז עס פלעגט קומען אַפרעמדער
מענש מיט סחורה צו פאַר קופן אין זייערע שטעט אָדר אַפרעמדר מענש
איז גקומן קופן סחורה האָט זיך די גאַנצע שטאָט איין גזאַמלט מאַנן אונ
ווייבער קליין גזונד יונג אונ אַלט גייען אַלע צום פרעמדן מענש אונ
נעמן צו מיט גוואַלט פון אים גאָר זיין סחורה איטליכר איין ביסל ביז
עס האָט זיך אויס גלאָזט נאָר די סחורה ביי דעם פרעמדען מענש אונ
אַז דער פרעמדער האָט זיך אָן גהויבן מיט זיי צו קריגן אונ צו זאָגן וואָס
האָט איר מיר גטון האָבן זיי גענטפערט צו אים אונ האָבן גזאָגט איך האָב
נאָר אַביסל גנומן אונ אַז דר סוחר האָט דר הערט די דאָזיגע רייד פון אַלע
מענשן איז ער אויף גשטאַנען אונ איז אַוועק גגאַנגן פון זיי מיט אַביטר
האַרץ זענן גגאַנגן די שטאָט לייט אונ טרייבן אים אַרום מיט אַגרוס
גשפעט אונ מיט איין גרוסע מהומה :

איין מאָהל איז גגאַנגען איין מענש פון לאַנד עילם · וואָס ער האָט בעראַרפּט
איבר גיין דיא שטאָט סדום אונ מיט אים איז אויך גוועזן איין איזעל אונ האָט
גטראָגן אַשיינע דעק פון אַלערליי פאַרבן אונ די דעק איז גוועזן אָן גקניפּט אָן דעם
איזל דער ווייל איז נאַכט גוואָרן אין דער שטאָט סדום . האָט דער מענש גוואָלט
אַריין גיין אין איין שטוב אַריין איבר נעכטיגן האָט אים קיינר ניט גוואָלט אַריין לאָזן :
אין דער זעלביגר צייט איז גוועזן אין סדום אַגרוסער רשע אונ ער האָט גהייסן הידוד .
אונ דער הידוד איז גוועזן זייער קלוג אויף שלעכץ · האָט דער הידוד גזעהן וויא
דר פרעמדר מענש ליגט אויף דער גאַס איז דר הידוד צו גגאַנגן צו דעם אורח אונ האָט
אים גפרעגט פון וואַנן קומסטו אונ ווי אַהין גייסטו · האָט דער אורח צו אים גענטפערט
איך גייא פון חברון קיין עילם אונ איך בין פון עילם אונ איך בין גפאָרן ביז אַהער איז
מיר דאָ נאַכט גוואָרן אונ קיין שום מענש לאָזט מיך ניט אין שטוב אַריין אום איבר צו
נעכטיגן · אונ איך וואַסר אונ ברוט האָב איך אונ אויך האָבער אונ שטרויא פאַר
מיין איזעל האָב איך אויך . האָט הידוד גזאָגט צוא אים קום צוא מיר וועסטו בייא
מיר נעכטיגען ווייערט אויף דיא גאַס זאָלסטו ניט ליגן . אונ הידוד ברענגט אים צוא
זיך אין שטוב אַריין אונ בינט אָפּ די דעק פון דעם איזל אונ הידוד גיט שטרוי אונ
האָבר דעם איזל · אונ דר אורח האָט גגעסן אונ גטרונקן ביי הידוד אונ האָט דאָרט גנעכטיגט

אונ

תם וישר

אונ אז עס איז גקומן אין דר פרי איז דר אורח אופ גשטאנן אונ הט גוואלט אוועק גיין. הט הידוד צו אים גזאגט עס פריער אשטיקל ברוט אונ דר נאך וועסטו אוועק גיין אין דיין וועג. אונ דער אורח הט אזו גטון. אונ זעצט זיך ביידע מיט אננדר אונ האבן גגעסן אונ גטרונקן דעם זעלבינן טאג. נאך דעם הט דער אורח גוואלט אוועק גיין. הט הידוד צו אים גזאגט עס איז שון באלד נאכט וואו הין וועסטו גיין. אמער נעכטיג שון איבר ביי מיר אונ עס אונ טרונק בגעטיג דיר דיין הארץ. אונ הידוד הט אים אזו לאנג מצער גוועזן ביז ער איז גבליבן נעכטיגן. אונ ווי עס איז טאג גווארן איז ער אופ גשטאנן אונ הייבט אן צו זאטלן דעם אייזל. הט דס ווייב פון הידוד גזאגט צו הידוד נון דר מענש הט גגעסן אונ גטרונקן ביי אונז צוויי טעג היינט וויל ער אוועק גיין אונ הט אונז גאר ניט גגעבן דער פר. הט הידוד צו איר גזאגט שווייג שטיל. אונ דר אורח זאגט צו הידוד גיב מיר אפ דעם שטריק אונ די דעק צו צו קניפן צום אייזל. האט הידוד צו אים גזאגט וואס זאגסטו הט דר אורח צו אים גזאגט איך זאג אז דר הער זאל מיר געבן דעם שטריק אונ די דעק וואס דו האסט בהאלטן אין שטוב. הט הידוד נאך אמאל צו אים גזאגט דאס מוז זיין ביי דיר אחלום אונ איך וועל דיר פותר חלום זיין. דס וואס דו זאגסט דו האסט גהאט אשטריק בטייט אז דו וועסט לאנג לעבן אזו ווי אשטריק איז לאנג. אונ דס וואס דו האסט גהאט אדעק מיט אלערליי פארבן בטייט אז דו וועסט האבן איין ווייין גארטן אונ דו וועסט פלאנצן אלערליי פירות. הט דר אורח צו אים גזאגט ניין עס הט זיך מיר גאר ניט גחלמת נאר איך האב דיר גגעבן דעם שטריק אונ די דעק וואכענדיגר הייט אז דו זאלסט בהאלטן. אונ הידוד ענטפרט צום אורח פר וואר האב איך דיר שון גזאגט דס בשיידניש פון דיין חלום צום גוטן אונ אצונד בצאל מיר דר פר וואס איך האב דיר פותר גוועזן. ביי אנדרע מענשן נעם איך פר פותר חלום זיין פיר שטיק זילבר. אונ ביי דיר וועל איך נאר נעמן דריי שטיק זילבר:

אונ דר אורח שרייט אגרוס גשריי מיט איין ביטר קול. אונ דער אורח הט גבראכט דעם הידוד צום דיין וואס ער הייסט שרק אונ דר צײלט פר רעדן דיין די זאך. אונ הידוד זאגט ניין אזו אונ אזו איז גוועזן די זאך הט דר דיין גזאגט צום אורח די רייד פון הידוד איז אמת ווארום מיר וויסן אז הידוד קען פותר חלום זיין. אונ דר אורח האט אן גהובן צו שרייאן צום דיין ניין נאר וואכענדיג האב איך אים גגעבן דיא דעק צוא בהאלטן בייא אים אין שטוב. אונ זייא ביידע האבן זיך גקריגט ביים בית דין דר אורח הט אזו גזאגט אונ דר הידוד הט אזו גזאגט. אונ האבן זיך ביידע גקריגט פר דעם דיין הט דר דיין גבאטן אז מען זאל זייא ארויס טרייבן. אונ אז מען הט זיי ארויס גטריבן פון דעם בית דין האבן זיך ביידע גקריגט אופ דר גאס. דר ווייל האבן דר הערט די אנשי סדום די קריג האבן זיי דעם אורח ארויס גטריבן פון שטאט: ווילך איז דר אורח אוועק גגאנגן זיין וועג מיט אביטר הארץ אונ הט גוויינט אופ דעם וואס עס הט זיך אים גטראפן אין דר שטאט סדום:

ויהי אונ צוא דיא שְׁטֶעט פוּן סדום אִיז גֶוֶועזֶן פִיר דַיָינִים . אונ אַזוֹ הָאבֶּן גֶהֵייסֶען דִי פִיר דַיָינִים . דֶער דַיָין פוּן סדום הָט גֶהֵייסֶן שָׁרָק אונ דֶר דַיָין פוּן עֲמוֹרָה הָט גֶהֵייסֶן שְׁרַקְר אונ דֶער דַיָין פוּן אַדְמָה הָאט גֶהֵייסֶן זַבְּנָך אונ דֶער דַיָין פוּן צְבוֹיִם הָאט גֶהֵייסֶן מָנוֹן :

אונ אליעזר דֶר קְנֶעכְט פוּן אברהם הָט דִי דיינים גְרוּפֶן מִיט אַנְדֶרֶע נֶעמֶן . צוּ שרק הָאט עֶר גְרוּפֶן שַׁקְרָא . אונ צוּ שרקר הָט עֶר גְרוּפֶן שַׁקְרוּרָא . אונ צוּ זבנך הָאט עֶר גְרוּפֶן כַּזְבִים . אונ צוּא מנון הָט עֶר גְרוּפֶן מַצְלִי דִין . אונ דִיא מֶענְשֶׁן פוּן סדום ועמורה הָאבֶּן גֶמַאכְט דוּרְך זֵייעֶרֶע דַיָינִים בֶּעמֶלְך אִין אַלֶע גַאסֶן פוּן דֶר שְׁטָאט . אונ אַז עֶס אִיז גֶקוּמֶן אַפְרֶעמְדֶער מֶענְשׁ צוּ זַייא הָאבֶּן זֵיי אִים גֶנוּמֶען אונ הָאבֶּן אִים גֶלֵייגְט מִיט גֶוַואלְט אוּף אֵיין בֶּעטְל . אִיז דֶר מֶענְשׁ גֶוֶועזֶן אֵיין לַאנְגֶער . הָאבֶּן זִיך דְרַיי מֶענְשֶׁן גֶשְׁטֶעלְט צוּ קָאפִּינְס אונ דְרַיי מֶענְשֶׁן צוּ פוּסֶן אונ הָאבֶּן אִים צוּ גֶקְוֶועטְשְׁט אַזוֹ לַאנְג בִּיז דֶער מֶענְשׁ אִיז שִׁיעוּר גֶשְׁטָארְבֶּן . אונ אוֹב דֶער מֶענְשׁ אִיז גֶוֶועזֶן אַקִירְצֶער הָאבֶּען אִים דִי זֶעקְס מֶענְשֶׁן אוּם גֶצוֹגְן . אונ אַז דֶער מֶענְשׁ הָאט גֶשְׁרִיגֶן הָט קֵיינֶר אִים נִיט גֶעעֶנְפֶערְט נָאר דִי זֶעקְס מֶענְשֶׁן הָאבֶּן צוּ אִים גֶזָאגְט אַזוֹ אִיז בַּיי אוּנְז דֶר מִנְהָג . הָאט זִיך אִיטְלִיכֶר מֶענְשׁ פַר מֵייד פוּן צוּ פָארֶן אִיבֶּר דֶר שְׁטָאט . אונ אַז עֶס פְלֶעגְט קוּמֶן אֵיין אָרוּם מַאן צוּ זֵיי הָאבֶּן זֵיי אִים גֶגֶעבֶּן גֶעלְד אִינ הָאבֶּן אוּם גְרוּפֶן אִין שְׁטָאט אַז קֵיינֶר זָאל אִים נִיט גֶעבֶּן אֵיין שְׁטִיקֶל בְּרוֹט . אונ אַז דֶער אָרוּם מַאן אִיז גֶוֶועסִין אִין שְׁטָאט אִיז עֶר גֶשְׁטָארְבֶּן פַר הוּנְגֶער . אונ נָאך דֶעם אַז דֶר אָרוּם מַאן אִיז גֶשְׁטָארְבֶּען זֶענֶן גֶגַאנְגֶען דִי שְׁטָאט לַייט אונ הָאבֶּן זִיך אָפּ גֶנוּמֶן זֵייעֶר גֶעלְד אונ הָאבֶּן אִים אָפּ גֶצוֹגֶן דִיא קְלֵיידֶר אונ הָאבֶּן אִים בֶּגְרָאבֶּן נַאקִיט אִין דֶער מִדְבָּר . אַזוֹ הָאבֶּן זֵיי גֶטוּן אַלֶע זֵייעֶרֶע טֶעג . אונ שרה דָם וַוייבּ פוּן אברהם הָט גֶשִׁיקְט אליעזר קֵיין סדום צוּ לוֹט . אונ בשעת אליעזר אִיז גֶקוּמֶן קֵיין כדום הָט עֶר גֶזֶעהֶן אַז אֵיין מֶענְשׁ פוּן סדום הַאלְט מלחמה מִיט אֵיין אָרוּם מַאן אונ צִיהָט אָפּ דֶעם אָרוּם מַאן דִי קְלֵיידֶער אונ אִיז אַוֶועק גֶגַאנְגֶען אונ דֶר אָרוּם מַאן הָט זֵייעֶר גֶוֵויינְט אונ גֶשְׁרִיגֶן אוּף דֶר זַאך וָואס דֶער מֶענְשׁ פוּן כדום הָט אִים גֶטוּן . אונ הָט גֶבֶּעטֶן אליעזר אַז עֶר זָאל אִים הֶעלְפֶּן אָפּ נֶעמֶן דִיא קְלֵיידֶר . אִיז אליעזר גֶגַאנְגֶען צוּא דֶעם מֶענְשׁ פוּן סדום אונ הָט אִים גֶזָאגְט פַר וָואס הָאסְטוּ אַזוֹ גֶטוּן צוּ דֶעם אָרוּם מַאן וָואס עֶר אִיז גֶקוּמֶן צוּ אַייך . הָט דֶער מֶענְשׁ גֶעעֶנְפֶערְט צוּ אליעזר אִיז עֶר דֶען דֵיין בְּרוּדֶער צוּ . בִּיסְטוּ דֶען גֶוָוארְן אִיבֶּער אוּנְז אֵיין דַיָין . הָט אליעזר זִיך גֶקְרִיגְט מִיט דֶעם מֶענְשׁ פוּן סדום פַאר דֶעם וָואס עֶר הָאט אַזוֹ גֶטוּן צוּם אָרוּם מַאן . הָאט דֶער מֶענְשׁ פוּן סדום גֶוָוארְפֶן אַשְׁטֵיין אִין שְׁטֶערְן פוּן אליעזר אִיז פוּן שְׁטֶערְן אָפּ גֶגַאנְגֶען זֵייעֶר פִיל בְּלוּט . אונ אַז דֶער מֶענְשׁ פוּן סדום הָט גֶזֶעהֶן אַז עֶס גֵייט בְּלוּט פוּן אֱלִיעֶזֶרְס שְׁטֶערְן הָט עֶר אָן גֶחַאפְּט אליעזר אונ זָאגְט צוּא אִים בַּצָאל מִיר דֶר פַר וָואס אִיך הָאבּ דִיר גֶלָאזְט בְּלוּט דֶען אַזוֹ אִיז בַּיי אוּנְז אֵיין חָק . הָט אליעזר צוּ אִים גֶזָאגְט . נִיט גֶנוּג דוּ הָאסְט מִיך גֶבֵּיילְט ווִילְסְטוּ נָאך בַּיי מִיר דֶר פַר שְׂכַר הָט דֶר מֶענְשׁ אָן גֶנוּמֶן אליעזר אונ פִירְט אִים צוּם דַיָין וָואס עֶר הֵייסְט שקרא צוּ מִשְׁפָּט .

האט

תם וישר

האט דר מענש געזאגט פאר'ן דיין אזו האב איך געטון צו דעם מענש און ער וויל מיר ניט בצאלן. האט דר דיין געזאגט צו אליעזר דר מענש זאגט אמת פר וואס ווילסטו אים ניט בצאלן דען אזו איז ביי אונז דר חק. ווי אליעזר האט דר הערט די רייד פון דיין האט אליעזר אויף גהובן איין שטיין און האט גשלאגן דעם דיין אין שטערן איז פון דיין אויך גגאנגן בלוט פון שטערן. און אליעזר זאגט צום דיין אז עס איז יוא ביי אייך אזו דר משפט אזו בצאלט איר דעם מענש פאר'ן בלוט וואס מען האט אייך גלאזט. און אליעזר האט גלאזט שטיין דעם מענש ביים דיין און גייט זיין וועג: אין דר זעלביגר צייט האט לוטס ווייב גווינען איין טאכטר און מען האט איר איין נאמן געבן פלטית. דען ער האט גזאגט גאט האט אים אנטרונן און אויך זיין הויז גזונד פון דיא מלכים פון עילם:

און די פלטית איז דר וואקסן גווארן האט איינר פון סדום זי גנומן פר איין ווייב. דר ווייל איז גקומן איין ארום מאן קיין סדום. כדי ער זאל גפינען איין דר נערונג און דר ארום מאן פר זוכט זיך אין שטאט עטליכע טעג. און די מענשן פון סדום האבן אוס גרופן אז מען זאל ניט געבן אשטיקל ברויט צום ארום מאן כדי ער זאל שטארבן. האבן די מענשן פון סדום אזו גטון. און ווי פלטית די טאכטר פון לוט האט גזעהן אז דר ארום מאן ליגט אויף דר גאס און קיינר גיט אים ניט אשטיקל ברויט. האט זי זיך דר בארמט איבר אים און האט אים געגעבן עסן און טרינקן אז קיינר זאל ניט וויסן און אזו האט זיא גטון פיל טעג. בשעת זי איז גגאנגן מיט דער קרוג נאך וואסר האט זי אריין גלייגט דאס ברויט אין קרוג און בשעת זי איז דורך גגאנגן לעבן ארום מאן האט זי אים געגעבן דאס ברויט. און די מענשן פון סדום האבן זיך פאר וואונדרט אויף דעם ארום מאן ווי אזו לעבט ער אן ברויט. זענען גגאנגן דריי מענשן און האבן זיך בהאלטן וואו דר ארום מאן איז גזעסן כדי זיי זאלן וויסן וועלכר מענש גיט אים צו עסן. דר ווייל איז גגאנגן פלטית נאך וואסר האט פלטית געגעבן אשטיקל ברויט צום ארום מאן. און די דריי מענשן האבן גזעהן וואס פלטית טוט צום ארום מאן האבן זיי גנומן פלטית און פירן זי צו זייער בית דין און פר ציילן פר דעם בית דין אזו און אזו האט זי גטון צו דעם ארום מאן איבר דעם איז ער ניט גשטארבן אצונד זאגט אונז וואס מיר זאלן טון צו פלטית. האבן זיך איין גזאמלט די מענשן פון סדום און פון עמורה און האבן אן גצונדן אפייער אויף דר גאס און האבן זי אריין גווארפן אין פייער איז זי פר ברענט גווארן אויף אש:

און אויך אין שטאט ארמה איז גוועזן איין יונגע פרוי זיא איז גוועזן איין טאכטר פון איין עושר. האבן איר די שטאט לייט אויך אזו גטון. און די מעשה איז אזו גוועזן איין מענש איז אן גקומען קיין ארמה איז דארט נאכט גווארן און דר מענש האט זיך גזעצט לעבן דר טיר פון דר יונג פרויס פאטר. און דר מענש האט גזעהן איין יונג פרוי זיצט אין דר טיר האט דר מענש צו איר גזאגט גיב מיר איין שטיקל ברויט און אויך גיב מיר אביסל וואסר. האט די יונג פרוי אים געגעבן. זענען די שטאט לייט דר פון

נוואר

גוואר גווארן אונ האבן איין גזאמלט אונ האבן דיא יונג פרויא גבראכט צום בית דין אונ האבן דר צוילט פר די דיינים די זאך. הט דס בית דין צו זיי גזאגט אז מען זאל זיא אום ברענגן האבן זיך איין גזאמלט אלע שטאט לייט אונ האבן זיא אום גשמירט מיט האניק. אונ האבן גשטעלט די יונג פרוי דארט וואו די בינן זיין. זענן גקומן צו איר אלע בינן אונ האבן זי צו שטאכן אונ זי ווערט גשוואלן אונ זי הט זייער געשריגן אונ קיינר הט איר ניט גיענפערט אונ אויך ניט דער בארמט איבר איר. איז אוף גגאנגן איר גשרייא צום הימל:

וירא אונ גאט ב"ה זעהט אלע זייערי שלעכטע מחשבות. אונ אלדונג ווס זיי טואן איז נאר איבר דעם ווייל זיי האבן גנוג ברוט אונ אויך האבן זיי גרוס שלוה. אונ זייער זינד איז גווארן זייער גרוס פר גאט ב"ה:

וישלח אונ גאט ב"ה שיקט צווי מלאכים די מלאכים ווס זענן גקומן צו אברהם דיא דאזיגע מלאכים האבן איבר גקערט סדום:

ויקומו אונ די מלאכים זענן אוף גשטאנן פון אברהמס שטוב נאך דעם אז זיי האבן אפ גגעסן אונ זענן גקומן קיין סדום צו אבנט אונ לוט איז גזעסן אין דר זעלביגר צייט אין דעם טואר פון סדום. אונ ווי לוט הט זיי דר זעהן הט ער זיך גבוקט צו זיא אונ הט זיי זייער גבעטן אז זיי זאלן גיין צו אים אין שטוב אריין עסן. זענן זיי גגאנגען צו אים אונ האבן ביי אים גגעסן אונ האבן גנעכטיגט. האבן די מלאכים גזאגט צו לוט. שטיי אוף אונ גיי ארוס פון דער שטאט מיט אלע דיא ווס ביי דיר זענן אין שטוב אונ אלץ ווס צו דיר גיהער. דען מארגן וועסטו אויך גשטראפט ווערן דורך דיא זינד פון דער שטאט. דען גאט ב"ה וועט פר דארבן דיא שטאט. אונ די מלאכים האבן גנומן לוט מיט זיין ווייב אונ מיט זיינע קינדר אונ אלע דס זייניגע אונ ציהן אים ארוס פון דער שטאט אונ זאגן צו לוט האב חס אוף דיין לייב אונ אנטלויף אונ לוט איז אויף גשטאנען אונ איז אנטלאפן גווארן מיט אלע דס זייניגע:

בעת אין דר זעלביגר צייט הט גאט ב"ה גלאזט רעגענן אוף סדום אונ אוף עמורה אונ אוף אלע די פינף שטעט שוועבל אונ פעך אונ הט איבר גקערט די דאזיגע שטעט אונ אלע איין וואוינערס אונ אלע שפראצונג פון דר ערד. אונ דס ווייב פון לוט הט אקוק גטאן אוף דעם איבר קערונג פון דר שטאט. ווארום זיא הט זיך זייער דר בארמט אוף אירע טעכטר ווס זענן איבר גבליבן אין סדום ווס האבן מיט איר ניט גוואלט ארוס גיין פון סדום. אונ ווי זיא הט אקוק גטאן הינטר זיך. איז פון איר גווארן אשטיק זאלץ. אונ לוט איז אנטלאפן גווארן מיט זיינע צוויי טעכטר ווס זענן איבר גבליבן אין דר הייל פון עדולם אונ זענן דארט גזעסן עטליכע טעג. אונ אברהם הט זיך גפעדרט אין דר פרי צו זעהן ווס עס איז גווארן מיט די שטעט פון סדום. זעהט ער איין רויך גייט אוף פון זיי אזו ווי איין רויך פון איין קאלך אויבן: אונ דער נאך הט לוט מיט זיינע צוויי טעכטר אוועק גצוגן פון דר הייל אונ האבן זיך בזעצט ביי דעם ירדן. אונ די צוויי קינדר פון די טעכטר ווס זיי האבן גהאט מיט לוט זענן דר

וואקסן

תם וישר

וואקסן געווארן גייען זיי אונ האבן זיך גנומען ווייבר פון לאנד · כנען אונ
האבן גיוואונן קינדר אונ האבן זיך גפרוכפרט אונ גמערט :
בעת אין דער זעלביגר צייט איז אברהם גגאנגן פון פלון ממרא צום
לאנד פלשתים אונ בזעצט זיך אין גרר . אונ אברהם איז דעמאלט
אלט גוועזן הונדרט יאר אונ עס איז אוך גוועזן דס פינף אונ צוואנציגסטי
יאר אז אברהם איז גזעסן אין לאנד כנען . אונ בשעת אז אברהם איז
גקומן קיין גרר הט אברהם גזאגט צו זיין ווייב שרה דו זאלסט זאגן אוף
מיר אז איך בין דיין ברודר אונ דו בוסט מיין שוועסטר אונ ווער עס
וועט דיך פרעגן זאלסטו אזו ענפרן כדי מיר זאלן גיצול ווערן פון דיא
איינגוואונרס פון דעם לאנד : אונ אז אברהם הט זיך שוין בזעצט אין
לאנד פלשתים . האבן אבימלך זיינע קנעכט גזעהן שרה אז זיא איז
זייער שיין האבן זיי זי גפרעגט וואס גהערסטו צו אברהם הט זי געענפרט
איך בין זיין שוועסטר זענן די קנעכט גקומן צו אבימלך אונ האבן אים
גזאגט עס איז גקומן איין מענש פון לאנד כנען אונ האט אוך זייער
אשיינע שוועסטר . אונ אבימלך הט גשוקט אז מען זאל זיא ברענגן צו
אים . אונ מען הט זיא גבראכט צו אים . אונ ווי ער הט זיא דר זעהן איז
זיא זייער גפעלן . הט אבימלך זיא גפרעגט וואס גהער דיר דער מענש וואס
איז מיט דיר גקומן אין דעם דאזיגן לאנד . הט שרה געענפרט ער איז
מיין ברודר אונ מיר זענן גקומן פון לאנד כנען דא צו וואונן . האט
אבימלך צו איר גזאגט מיין לאנד איז פר דיר אונ ווי עס גפעלט דיר
דארטן זאלכטו בזעצן דיין ברודר אונ מיר וועלן אים דר הייבן איבר
דעם גאנצן לאנד ווייל ער איז דיין ברודר :
אונ אבימלך לאזט רופן צו אברהם אונ אברהם איז גקומן פר אים . אונ
אבימלך זאגט צו אברהם איך האב גבאטן אז מען זאל דיר גרויס
כבוד אן טאן וואס נאר דו ווילסט אליץ פון דיין שוועסטערס וועגן . אונ
אז אברהם איז אוועק גגאנגן פון אבימלך הט מען אים נאך גטראגן די
מתנות . אונ ווי עס איז נאכט גווארן אונ אבימלך איז גזעסן אוף דער
שטול . איז גפאלן אוף אים אשלאף איז ער אנגשלאפן גווארן אוף דער
שטול . אונ איז גשלאפן ביז אין דר פרי אונ בשעת אז ער איז גשלאפן
הט

האט זיך אים גחלמת אז איין מלאך פון הימל איז גקומן צו אים אונ האלט איין גרוסי שווערד אין דר האנט הט ער זיך זייער דר שראקן אונ זאגט צום מלאך וום האב איך דען גזונדיגט. הט דר מלאך גענפרט אונ זאגט צו אים פר וום דו האסט גנומן שרה צו זיך אין שטוב אריין דען זי איז דם ווייב פון אברהם. אצונד זאג איך דיר אן אז דו זאלסט שרה אום קערן צו אברהם. אונ עס איז גוואורן אין דער זעלביגר נאכט איין גרוסע פר טומלונג דארט אין הוז. אונ אז עס איז גקומן אין דר פרי איז אבימלך אוף גשטאנן מיט שרעק אונ הט גרופן שרה איז זיא גקומן פר אים. אונ אברהם איז אוך גקומן פר אים. אונ אבימלך זאגט צו זיי וום איז דם וואס איר הט גטון צו אונז אונ איר הט גזאגט אז זיא איז דיין שוועסטר אונ איך האב גמיינט אז דאס איז דר אמת אזו האב איך דיא אשה גוואלט נעמן פר אווייב. הט אברהם אים גענפרט איך האב מורא גהאט צו זאגן אז איך בין איר מאן איבר דעם האב איך גזאגט אז איך בין איר ברודר. אונ אבימלך הט גנומן שאף אונ רינדר אונ קנעכט אונ דינסט מיידן אונ טויזנט שטיק זילבר אונ הט גגעבן צו אברהם אונ הט אים אפ גגעבן שרה: אונ אבימלך שיקט צו אברהם אזו צו זאגן. בעט צו גאט ב״ה אז ער זאל אפ טאן פון אונז די שטראף. אונ אברהם טוט תפלה צו גאט ב״ה אוף אבימלך מיט זיינע קנעכט אונ אלע דם זייניגע. אונ גאט ב״ה האט צו געהערט די תפלה פון אברהם אונ הט זיי גשיקט איין רפואה:

בעת אין דר זעלביגר צייט אז אברהם איז גזעסן פיר חדשים אין גרר.

הט גאט ב״ה גדענקט שרה צום גוטן אונ זיא הט גוואונן אזון צוא אברהם אונ אברהם הט אים אנאמן גגעבן יצחק. אונ ווי יצחק איז אלט גוואורן אכט טאג הט אברהם אים בשניטן אזו ווי גאט הט אים גבאטן אז ער זאל אוך טון צו זייני קינדר. אונ אברהם איז אלט גוועזן הונדרט יאר אונ שרה איז אלט גוועזן ניינציג יאר בשעת יצחק איז גבארן גוואורן צו זיי. אונ אז ער איז דר וואקסן גוואורן הט מען אים אנטוויינט. אונ אברהם הט גמאכט איין גרוסי סעודה בשעת אז מען הט אים אנטוויינט. אונ אויף דר סעודה איז גקומן שם ועבר אונ אוך גרוסע שררות אונ אוך אבימלך אונ פיכול האבן גגעסן אונ גטרונקן אונ האבן זיך זייער גפרייט

איז

אין דעם טאג וואס מען האט אנטוויינט יצחק . אונ אויך תרח דר פאטר פון אברהם אונ אויך זיין ברודר נחור זענן גקומן פון חרן מיט אלי דס זייעריגי חוץ וואס זיי האבן זיך גפרייט בשעת זיי האבן גיהערט אז עס איז גבארן איין זון צו אברהם פון זיין ווייב שרה . זענן זיי אצונד גקומן צו אברהם אונ האבן גגעסן אונ גטרונקן אויף דר סעודה וואס אברהם האט גמאכט : בעת אין דר צייט אז יצחק איז אלט גוועזן איין יאר איז גשטארבן שרוג דר זון פון רעו . אונ ישמעאל איז אין דער זעלביגר צייט אלט גוועזן פערצן יאר . אונ ישמעאל לערינט זיך ארום גיין מיט פייל אונ בוגן . אונ אז יצחק איז אלט גוועזן פינף יאר איז ער גזעסן אין דער טיר פון גצעלט איז גקומן ישמעאל אונ האט זיך גזעצט לעבן יצחק אונ האט גנומן דעם בויגן מיט דר פייל אונ האט גוואלט שיסן יצחק . אונ ווייא שרה האט דס דר זעהן האט זיא גשיקט רופן אברהם אונ זאגט צו איהם פר טרייב די דינסט מיט איר זון כדי ער זאל ניט ירשנן מיט אונזר זון דען אזו אונ אזו האט ער גוואלט טאן צו אונזר זון . אונ אברהם האט צו גהערט די רייד פון שרה . אונ תיכף ווי אברהם איז אויף געשטאנן אין דר פריא האט ער גנומן צוועלף לייבן ברוט אונ איין לאגיל וואסר אונ גיט דס צו הגר אונ שיקט זיא אוועק מיט ישמעאל. אונ הגר איז אוועק גגאנגן מיט ישמעאל אין דער מדבר אריין אונ האט זיך בזעצט אין מדבר פארן . אונ דער נאך איז גגאנגן הגר מיט ישמעאל קיין מצרים אונ האבן זיך דארטן בזעצט . אונ הגר האט גנומן צוא איר זון ישמעאל אווייב זיא האט גהייסן מריבה . אונ די מריבה גווינט צו אים פיר זון אונ איין טאכטר . אונ נאך דעם איז גגאנגן ישמעאל מיט זיין מוטר אונ מיט זיין ווייב אונ קונדר אונ אלע דס זייניגי אין דער מדבר אריין אונ האבן זיך דארט גמאכט גצעלטן . אונ זענן דארטן גזעסן איין לאנגע צייט . אונ גאט ב"ה האט גהאלפן צו ישמעאל אונ ער האט גיהאט פיל שאף אונ רינדר אין דעם זכות פון זיין פאטר אברהם . אונ פיל טעג ארום האט אברהם גזאגט צו זיין ווייב שרה איך וועל גיין זיך זעהן מיט מיין זון ישמעאל . דען איך האב אים שוין פיל טעג ניט גזעהן . אונ אברהם זאטעלט אן איין קעמל אונ גייט אין דר מדבר צו
זוכן

זוכֶן זַיין זוּן ישמעאל . אונ אברהם אִיז גְפָארֶן אונ אִיז גְקוּמֶן צוּם גְצֶעלְט
פוּן ישמעאל אוּם הַאלְבֶּן טָאג . אונ ישמעאל מִיט זַיין מוּטֶר הָגָר זֶענֶן
נִיט גְוֶועזְן אִין דֶר הֵיים . נָאר יִשְׁמְעֶאלְס וַייבּ מִיט דִיא קִינְדֶר זֶענֶן יוא
גְוֶועזְן אִין דֶר הֵיים . הָט אברהם זִי גְפְרֶעגְט וְוִי אִיז ישמעאל גְגַאנְגֶען .
הָט זִי גֶעעֶנְפֶערְט עֶר אִיז גְגַאנְגֶען אִין פֶעלְד אַרַיין שִׁיסֶן חַיוֹת . אונ אברהם
אִיז גְזֶעסֶן אוֹף דֶעם קֶעמֶל וֶוען עֶר הָט גְשְׁווָאוֹרִין צוּ זַיין וַייבּ שָׂרָה אַז
עֶר זָאל נִיט אַרָאפּ גֵיין פוּן קֶעמֶל . אונ אברהם הָט גְזָאגְט צוּ יִשְׁמְעֶאלְס
וַייבּ גִיבּ מִיר אַבִּיסֶל וַואסֶר צוּ טְרִינְקֶען וֶוען אִיךְ בִּין זֵייעֶר מִיד פוּן וֶועג .
הָט זִי גֶעעֶנְפֶערְט צוּ אברהם אִיךְ הָאבּ נִיט קֵיין וַואסֶר אונ אוֹךְ קֵיין בְּרוֹט .
אונ זִי הָט גָאר נִיט גְקוּקְט אוֹף אברהם אונ פְרֶעגְט אִים גָאר נִיט וֶוער עֶר
אִיז נַייאָרְט זִיא שְׁלָאגְט אונ פְלוּכְט דִי קִינְדֶר אונ פְלוּכְט אוֹךְ אִיר מַאן
ישמעאל . אונ אברהם הֶערְט אוּם אַלֶע רֵייד פוּן יִשְׁמְעֶאלְס וַייבּ אונ
עֶס טוּט אִים זֵייעֶר בַּאנְק דְרוּף אונ זִי וֶוערְט אִיבֶּל בַּייא אברהם אִין
דִי אוֹיגֶן . אונ אברהם הָט זִיא אַרוּם גְרוּפֶן פוּן גְצֶעלְט אִיז זִיא צוּ אִים
אַרוּם גְגַאנְגֶען . אונ אברהם זָאגְט צוּ אִיר אַז דַיין מַאן ישמעאל וֶועט
קוּמֶן זָאלְסְטוּ אִים אַזוֹ זָאגֶן עֶס אִיז גְקוּמֶן אַהֶער אֵיין אַלְטֶער מַאן פוּן
לַאנְד פְּלִשְׁתִּים אונ הָט דִיךְ גְזוּכְט אונ אַזוֹ אִיז זַיין גְשְׁטַאלְט אונ אִיךְ הָבּ
אִים נִיט גְפְרֶעגְט וֶוער עֶר אִיז נָאר עֶר הָט מִיר גְזָאגְט אַז דַיין מַאן
ישמעאל וֶועט קוּמֶן פוּן פֶעלְד זָאלְסְטוּ אִים אַזוֹ זָאגֶן אַז דוּ זָאלְסְט אָפּ
טָאן דֶעם אוּנְטֶערְלֶעהֶן פוּן דֶעם גְצֶעלְט אונ מַאךְ אֵיין אַנְדֶערֶן נָאגֶל צוּם
גְצֶעלְט . אונ אברהם אִיז אַוֶועק גְפָארֶן צוּ זַיין וֶועג :

אונ נָאךְ דֶעם אַז אברהם אִיז אַוֶועק גְפָארֶן . אִיז ישמאעל מִיט זַיין מוּטֶר
גְקוּמֶן אַהֵיים . הָט דֶס וַייבּ צוּ אִים גְזָאגְט עֶס אִיז גְקוּמֶן אַהֶער אֵיין
אַלְטֶר מַאן פוּן לַאנְד פלשתים אונ הָאט דִיךְ גְזוּכְט אונ אַזוֹ אִיז זַיין
גְשְׁטַאלְט אונ אִיךְ הָבּ אִים נִיט גְפְרֶעגְט וֶוער עֶר אִיז נָאר עֶר הָט מִיר
גְזָאגְט אַז דַיין מַאן ישמעאל וֶועט קוּמֶן זָאלְסְטוּ אִים אַזוֹ זָאגֶן . טוּא אָפּ
דֶעם אוּנְטֶערְלֶעהֶן פוּן דֶעם גְצֶעלְט אונ זָאלְסְט מַאכֶן אֵיין אַנְדֶערֶן נָאגֶל
צוּם גְצֶעלְט . אונ וְוִי ישמעאל הָט אוּם גְהֶערְט דִי רֵייד פוּן זַיין וַייבּ הָט
עֶר פַר שְׁטַאנֶן אַז דֶר אִיז גְוֶועזְן זַיין פָאטֶר אברהם אונ זִי הָט קֵיין כָּבוֹד
נִיט

נִיט אָן גְטָאן. הָט ישמעאל צוּ גְהֶערְט דִי רֵייד פוּן זַיין פָּאטֶר אוּנ הָט אַוֶועק גְטְרִיבְּן דָס וַוייבּ אִיז זִי אַוֶועק גְגַאנְגֶן:

אוּנ ישמעאל אִיז גְגַאנְגֶן צוּם לַאנְד כְּנַעַן אוּנ הָט גְנוּמֶן אֵיין אַנְדֶר וַוייבּ אוּנ בְּרֶענְגְט זִי צוּם גְצֶעלְט וִוי עֶר אִיז גְוֶוען פְרִיֶער. אוּנ עֶס אִיז גְקוּמֶן אִין דְרַיי יָאר אַרוּם הָט אברהם גְזָאגְט אִיךְ וֶועל ווִידֶר גֵיין זֶעהֶן וָוס מַיין זוּן ישמעאל טוּט. אוּנ אברהם אִיז גְפָארֶן אִין דֶר מִדְבָּר אוּנ אִיז גְקוּמֶן צוּם גְצֶעלְט פוּן יִשמעאל. אוּנ אברהם הָט גְפְרֶעגְט אוֹיף ישמעאל. אִיז אַרוּם גְגַאנְגֶן דָס וַוייבּ פוּן ישמעאל אוּנ הָט אִים גְזָאגְט מַיין הַאר מַיין מַאן ישמעאל אִיז גְגַאנְגֶן אִין פֶעלְד מַיין הַאר קוּמְט אַרַיין אִין שְׁטוּבּ אוּנ עֶסְט אֵיין שְׁטוּקְל בְּרוֹט וָוארוּם אִיר זֶענְט מִיד פוּן וֶועג. הָט אברהם צוּ אִיר גְזָאגְט אִיךְ וֶועל נִיט אַרַיין אִין שְׁטוּבּ וָוארוּם אִיךְ אַייל מִיךְ צוּ גֵיין מַיין וֶועג. נַייאֶרְט גִיבּ מִיר אַבִּיסֶל וַואסֶר וֶועל אִיךְ טְרִינְקֶן דֶען אִיךְ בִּין זֵייעֶר דָארְשְׁטִיג. אוּנ זִי אַיילְט אוּנ לוֹפְט אִין גְצֶעלְט אַרַיין אוּנ בְּרֶענְגְט אִים וַואסֶר אוּנ בְּרוֹט אוּנ בֶּעט אִים זֵייעֶר אַז עֶר זָאל עֶסְן אוּנ טְרִינְקֶן. הָט אברהם גְגֶעסְן אוּנ גְטְרִינְקֶן אוּנ הָט גְבֶּענְשְׁט ישמעאל. אוּנ וִוי אברהם הָט אָפּ גְגֶעסֶן הָט עֶר גְבֶּענְשְׁט גָאט ב״ה. אוּנ הָט גְזָאגְט צוּם וַוייבּ פוּן ישמעאל אַז דַיין מַאן וֶועט קוּמֶן פוּן פֶעלְד זָאלְסְטוּ אִים אַזוֹ זָאגְן. עֶס אִיז גְקוּמֶן אֵיין אַלְטֶר מַאן פוּן לַאנְד פלשתים. אַזוֹ אוּנ אַזוֹ הָט עֶר אֵיין גְשְׁטַאלְט. אוּנ הָט צוּ מִיר גְזָאגְט אַז דַיין מַאן ישמעאל וֶועט קוּמֶן זָאלְסְטוּ אִים זָאגְן אַז דֶער אוּנְטֶערְלֶעהֶן פוּן גְצֶעלְט אִיז אַגוּטֶער. אוּנ דוּ זָאלְסְט אִים נִיט אָפּ טָאן פוּן גְצֶעלְט. אוּנ וִוי אברהם הָט אוֹיס גְרֶעט דִי דָאזִיגֶע רֵייד אִיז עֶר אַוֶועק גְפָארֶן אַהֵיים. אוּנ דֶער וַוייל אִיז גְקוּמֶן ישמעאל פוּן וֶועג אִיז דָס וַוייבּ אִים אַקֵייגְן גְגַאנְגֶן מִיט אַשִׂמְחָה אוּנ הָט אִים דֶער צֵיילְט אַז עֶס אִיז גְקוּמֶן אַהֶער אֵיין אַלְטֶר מַאן פוּן לַאנְד פלשתים אוּנ הָט גְפְרֶעגְט אוֹיף דִיר. אוּנ אִיךְ הָאבּ אִים גְגֶעבְּן בְּרוֹט אוּנ וַואסֶר הָט עֶר גְגֶעסֶן אוּנ גְטְרִינְקֶן אוּנ הָט צוּ מִיר גְזָאגְט אַז דַיין מַאן וֶועט קוּמֶן זָאלְסְטוּ אִים זָאגְן אַז דֶער אוּנְטֶערְלֶעהֶן פוּן גְצֶעלְט אִיז גוּט אוּנ דוּ זָאלְסְט אִים נִיט אָפּ טָאן פוּן גְצֶעלְט. הָט ישמעאל גְוואוּסְט אַז זַיין פָאטֶר אִיז גְוֶוען אוּנ זַיין וַוייבּ הָט אִים כָּבוֹד אָן גְטָאן. אוּנ עֶר הָט דֶערוֹף גְלוֹבְּט גָאט ב״ה:

אונ אברהם איז געוועסן אין לאנד פלשתים זעקס אונ צוואנציג יאר. אונ די קנעכט פון אברהם האבן דארטן גגראבן פרושי ברונעס. אונ די קנעכט פון אבימלך האבן זיך מיט זיי גקריגט אונ גזלנן ביי זיי דעם גרוסן וואסר ברונן ווס די קנעכט פון אברהם האבן גגראבן. אונ אבימלך הט דס גהערט איז ער גקומן מיט פיכול אונ צוואנציג מענשן צו אברהם. אונ אברהם הט גשטראפט אבימלך ווס זיינע קנעכט האבן ביי אים גגזלת דם ברונן, הט אבימלך צו אים גזאגט איך שווער ביי גאט ב"ה ווס הט בשאפן די גאנצי וועלט אז איך הב ניט גהערט פון דר זאך ביז הייארט דעם היינטיגן טאג. אונ אברהם הט גנומן זיבן שאף אונ גיט זיי צו אבימלך אונ זאגט צו אים נעם די זיבן שאף פון מיין האנט כדי דס זאל זיין איין עדות אז איך האב גגראבן די ברונע:

אונ אבימלך נעמט די זיבן שאף ביי אברהם אונ אברהם גיט אים נאך פיל שאף אונ רינדער אונ אבימלך שווערט צו אברהם אז דיא ברונען קערן צו אברהם. דריבר הט מען גרופן די ברונע באר שבע ווייל דארטן האבן זיי גשווארן אונ כורת ברית גוועזן:

אונ אברהם הט גפלאנצט איין וויין גארטן אונ הט אוף גבויאט אגרוס הוז איז גוועזן פיר טורן כדי פון וועלכי זייט מען וועט קומן פון דארטן זאל מען קאנן צו אים ארין גיין אונ ווער עס איז גקומן צו אברהם הט זיך אן גגעסן אונ אן גטרונקן אונ הט מיט גנומן אלדעס גוטס אונ איז זיך אוועק גגאנגן. דען אזו איז גוועזן דר מנהג פון אברהם וועלכר מענש עס איז ארין גקומן אין זיין שטוב הונגריג הט אים אברהם גגעבן עסן אונ טרונקען ביז ער איז זאט גווארן אונ ווער עס איז גקומן צו אים אן קליידר הט ער אים אן גקליידט נאך זיין ווילן. אונ האט גמאכט ווישן איטליכן מענש אז עס איז פר האנדן איין גאט ב"ה ווס הט בשאפן הימל אונ ערד אונ אוך אלע מענשן. אזו הט גטאן אברהם אלי זייני לעב טאג:

ויצחק אונ יצחק דר זון פון אברהם איז דר וואקסן גווארן אין דר זעלביגר צייט אונ אברהם הט אים גלערינט די וועג פון גאט ב"ה כדי ער זאל ווישן ווס גאט איז אונ גאט ב"ה איז גוועזן מיט אים:

אונ אז יצחק איז אלט גוועזן זיבן אונ דרייסיג יאר איז ישמעאל גקומן צו

יצחק

תם וישר

יצחק און הט זיך ברימט און זאגט צו יצחק איך בין אלט געוועזן דרייצעהן יאר אז גאט ב"ה הט גזאגט אונזר פאטר אברהם אז ער זאל זיך בשניידן און זאל מיך בשניידן און איך הב גטון אזוי וויא גאט ב"ה הט גזאגט צו אונזער פאטר. און יצחק ענפערט צו ישמעאל ווס ברימסטו זיך מיט אזו אקליינע זאך. איך שווער ביי גאט ב"ה ווס ער איז דר גאט פון מיין פאטער אברהם. אז אוב גאט ב"ה זאל זאגן צו מיין פאטר. נעם דיין זון יצחק און ברענג אים אויף פר אקרבן צו מיר וואלט איך ניט פר מיידן צו טון דס. נייארט איך וואלט גטון מיט גרוס שמחה: און גאט ב"ה הערט וואול די דאזיגי רייד ווס יצחק הט גרעט צו ישמעאל. איז די זאך וואול געפעלן גאט ב"ה צו פריבן אברהם מיט דר זאך: ויהי היום און עס איז געוועזן דר טאג ווס אלע מלאכים שטעלן זיך נעבן כסא הכבוד פר גאט ב"ה. איז געקימן צווישן זיי דער שטן מקטרג צו זיין אויף די מענטשן. און גאט ב"ה זאגט צו אים פון וואנן קומסטו אן. ענפערט דר שטן צו גאט ב"ה און זאגט איך הב געשוועבט אויף דער וועלט. זאגט גאט ב"ה צום שטן ווס זאגסטו מיר אויף די מענשן ווס זענן אויף דר ערד. ענפערט דר שטן און זאגט צו גאט ב"ה איך האב געזעהן אלע מענשן דינען דיך און גדענקן דיך נאר אין דר צייט אז זיי בדארפן האבן פון דיר איין זאך. אבר נאך דם אז דו האסט זיי שון געגעבן די זאך. זיצן זיי אפ פון דיר און פר לאזן דיך און גדענקן דיך גאר שון ניט: הראית האסטו דען ניט געזעהן אברהם דער זון פון תרח. איידר ער הט גהאט קינדער הט ער גבועט מזבחות און הט מקריב געוועזן קרבנות. און הט תמיד גמאכט רופן דיין נאמן צו אלע מענשן ווס זענן אויף דר ערד:

ועתה אבר אצונד אז עס איז אים שון געבורין געווארן איין זון יצחק. אזו הט ער דיך גאר פר לאזט. און הט גמאכט אגרויסע סעודה צו אלע זיצערס פון לאנד. און אן גאט ב"ה הט ער גאר פר געסן. און פון אלע זאכן ווס ער הט גמאכט בשעת ער הט אנטוויינט יצחק הט ער פר דיר ניט מקריב געוועזן קיין שום קרבן. און אויך היינט איז יצחק שוין אלט זיבן און דרייסיג יאר. און הט ניט גבועט קיין מזבח און

אוך

אוך נִיט מַקְרִיב גֶעוועזן קֵיין קָרְבַּן צוּ פַר דִיר. דֶען דוּ הָאסְט אִים גֶעגֶעבֶן
וָוס עֶר הָט בַּגֶערְט פוּן דִיר. נוּן הֵיינְט הָט עֶר דִיךְ פַר לָאזְט:
זָאגְט גָאט ב״ה צוּם שָׂטָן אַזוֹ וִוי אברהם מֵיין קְנֶעכְט אִיז. אִיז זֵיין גְלֵייכֶן
נִיט דָא אוֹיף דֶער וֶועלְט. עֶר אִיז אֵיין רֶעכְט פַארְטִיגֶער פַר מִיר
אוּנ אִיז אֵיין יְרֵא שָׁמַיִם אוּנ עֶר קֶערְט אָפּ פוּן אַלֶעם בֵּייזֶן. אוּנ אִיךְ וֵויים
אוֹבּ אִיךְ זָאל אִים זָאגֶן אַז עֶר זָאל מַקְרִיב זַיין זוּן יצחק פַר מִיר וֶועט עֶר
נִיט פַר מֵיידֶען צוּ טוּן דָם דָאזִיגֶע:
ויען הָט דֶר שׂטן גֶעעֶנְפֶערְט צוּ גָאט ב״ה אוּנ זָאגְט צוּ אִים רבּוֹנוֹ של עולם
טוּא צוּ אברהם דִי רֵייד וָוס דוּ הָאסְט גֶערֶעט. וֶועלֶן מִיר זֶעהֶן צוּ
עֶר וֶועט דִיךְ פָאלֶגֶן אוֹיבּ נִיט:
בְּעֵת אִין דֶר זֶעלְבִּיגֶער צַייט אִיז גֶעוועזן דִי רֵייד פוּן גָאט ב״ה צוּ אברהם
אוּנ זָאגְט צוּ אִים. נֶעם דֵיין אֵיינְצִיגֶן זוּן דֶעם וָוס דוּ הָאסְט לִיבּ
דֶען יצחק. אוּנ גֵיי צוּם לַאנְד מוֹרִיָה אוּנ בְּרֶענְג אִים אוֹיף פַר אֵיין קָרְבַּן
עוֹלָה אוֹיף אֵיינֶעם פוּן דִי בֶּערְג. אוּנ אברהם הָט גְטְרַאכְט בֵּיי זִיךְ אִין
הַארְצֶן וִוי אַזוֹ עֶר זָאל אַוֶועק נֶעמֶן יצחק פוּן זֵיין מוּטֶער שׂרה אוּנ אוֹיף
בְּרֶענְגֶען אִים פַר אַקָרְבַּן עוֹלָה פַר גָאט ב״ה:
ויבא אוּנ אברהם אִיז גְקוּמֶן אִין גְצֶעלְט וִוי זַיין וַוייבּ שׂרה אִיז גֶעזֶעסֶען
אוּנ זֶעצְט זִיךְ אַנִידֶער פַאר אִיר. אוּנ זָאגְט צוּ אִיר. אוּנְזֶער זוּן יצחק
אִיז שוֹין גְרוֹיס אוּנ וֵוייסְט גָאר נִיט וִוי אַזוֹ מֶען דִינְט גָאט ב״ה. דְרוּם
וִויל אִיךְ אי״ה מָארְגֶן אִים נֶעמֶן אוּנ וִויל אִים פִירֶן צוּ שם ועבר.
אוּנ דָארְטֶן וֶועט עֶר זִיךְ אוֹיס לֶערְנֶען דִי וֶועג פוּן גָאט ב״ה. דֶען זֵיי
וֶועלֶן אִים לֶערְנֶען גָאטְס תּוֹרה אוּנ מצוֹת. אוּנ וִוי אַזוֹ עֶר זָאל תּפלה טוּן
פַר גָאט ב״ה אַז גָאט ב״ה זָאל אִים עֶנְפֶערֶן: אוּנ שׂרה זָאגְט צוּ אִים דוּ זָאגְסְט
גוּט מֵיין הֶער. גֵיי אוּנ טוּא אַזוֹ וִוי דוּ זָאגְסְט. נֵייאֶערְט דוּ זָאלְסְט אִים
נִיט דֶר וַוייטֶערְן אוּנ אוֹיךְ זָאל עֶר דָארְטֶן נִיט פוּל טֶעג זִיצֶן. דֶען מֵיין לֵייבּ
אִיז זֶער אָן גְקְנִיפְּט אָן אִים. אוּנ אברהם זָאגְט צוּ זַיין וַוייבּ שׂרה טוּא בֶּעטְן
צוּ גָאט ב״ה עֶר זָאל טוּן מִיט אִים גוּטְס. אוּנ שׂרה נֶעמְט אִיר זוּן יצחק אוּנ
גֶעכְטִיגְט אִים אִיבֶּער דִי דָאזִיגֶע נַאכְט אוּנ הַאלְזְט אִים אוּנ קִישְׁט אִים. אוּנ
זָאגְט צוּ אִים מֵיין זוּן וִוי אַזוֹ וֶועל אִיךְ קֶענֶן אָפּ שֵׁיידֶן דִיךְ אוּנ מִיךְ.

אונ

תם וישר

אונ זאגט צו אברהם איך בעט דיך מיין האר אז דו זאלסט אים אפ הוטן אונ דו זאלסט ניט אפ טון דיין אוג פון אים. דען איך האב ניט קיין אנדערן זון אונ אוך קיין טאכטר נאר אין אים אליין. אונ שרה וויינט אין דר ועלביגר נאכט אונ זאגט אים אלץ אן ביז אין דר פריה אונ ווי עס איז טאג גוואָרן הט שרה גנומן אשיין קלייד אונ הט אן גטון איר זון יצחק אונ הט זיי מיט גגעבן שפייז אוף דעם וועג: וילכו אונ אברהם מיט יצחק זענן אוועק גגאנגן אונ שרה הט זיי בלייט אונ אברהם מיט יצחק האבן גזאגט צו איר אז זי זאל אום קערן אהיים. אונ ווי שרה הט דר הערט די רייד פון יצחק הט זי אן גהובן צו וויינן אגרוס גוויין. אונ אברהם אונ יצחק אונ אלי מענשן וואס זענן גגאנגן האבן אוך זייער גוויינט: אונ שרה הט אן גנומן איר זון יצחק מיט ביידע הענד אונ האלט אים אונ קושט אים אונ וויינט נאך מער. אונ זאגט צו אים ווער ווייס אוב איך וועל דיך נאך זעהן פון היינט אן אונ ווייטר. אונ אלע האבן זייער גוויינט אונ נאך דעם הט זיך שרה אום גקערט אהיים מיט גוויין אונ אברהם איז גגאנגן מיט זיין זון יצחק ער זאל אים אויף ברענגן פר אקרבן עולה אזו ווי גאט ב״ה הט אים גבאטן. אונ אברהם נעמט אוך מיט זיך זיינע צוויי יונגען. איינר הט גהייסן ישמעאל דר זון פון הגר אונ דר אנדרר הט גהייסן אליעזר. אונ ישמעאל זאגט צו אליעזר אוף דעם וועג נון מיין פאטר אברהם גייט אוף ברענגן יצחק פר איין קרבן עולה אונ אז מיין פאטר וועט זיך אום קערן וועט ער געבן זיין עשירות צו מיר וואָרום איך בין זיין בכור. אונ אליעזר הט געענפערט צו ישמעאל פר וואר דיין פאטר אברהם הט דיך מיט דיין מוטר אוועק גטריבן פון צו ירשענן. אונ ווער זאל אים ירשענן מער אלס זיין גטרייאר קנעכט וואס האט אים גדינט טאג מיט נאכט וועט ער גוויס צו מיר געבן זיין פארמעגן. אונ ווי אברהם איז גגאנגן מיט זיין זון יצחק אוף דעם וועג. איז גקומן דר שטן אין גשטאלט פון איין אלטן מאן מיט אנידריג גמיט אונ זאגט צו אברהם. צו ביסטו איין נאר אדר איין אוס גלערטר מענש וואס דו גייסט אום ברענגן דיין איינציגן זון וואס גאט ב״ה הט אים דיר גגעבן אוף דר עלטר אונ היינט ווילסטו מאכן פר לוירן דס לייב פון דיין איינציגן זון פון דער ערד פר וואר דו ווייסט וואול אז די זאך איז ניט פון גאט ב״ה דען גאט ב״ה וועט ניט זאגן דאס דאזיגע אז דו זאלסט אומברענגן דיין זון. אונ אברהם הערט די דאזיגי רייד אונ פר שטייט וואול אז דס איז דר שטן אונ ער וויל אים אראפ פירן פון גאטס וועג. אונ אברהם הט ניט גוואלט צו הערן די רייד פון שטן אונ נאך דעם איז דר שטן גקומען צו יצחק אונ דר שטן הט זיך גמאכט אפנים ווי איין יונגר מאן. אונ זאגט צו יצחק פר וואר וויסטו דען ניט אדר האסטו דען ניט גהערט אז דיין פאטר איז אגרוסר נאר וואס ער פירט דיך היינט אומברענגן גאר אום זונסט אצונד מיין זון זאלסטו אים ניט צו הערן אונ זאלסט אים ניט פאלגן אונ זאלסט ניט מאכן פר לירן דיין טייער לייב פון דער וועלט. אונ יצחק הערט דיא רייד אונ זאגט ניט. האט אברהם געענפערט צו יצחק מיין קינד זייא גהיט פאר אים אונ הער ניט צו זיינע רייד דען ער. איז א שטן אונ וויל אונז מאכן איבר פארן גאטס גבאט. אונ אברהם שרייאט אן דעם שטן איז ער פון זייא אוועק גגאנגן. אונ אז

דער

דר שטן האט געזעהן אז ער קען זיי ניט בייקומן איז ער גיגאנגען אונ האט געמאכט אויף דעם וועג אגרויסן טייך מיט וואסר. אונ ווי אברהם מיט יצחק זענען גקומן צום וואסר האט אברהם געזאגט צו יצחק האב נאר קיין מורא ניט פארן טייך דען דר שטן האט דס גמאכט אונ וויל אונז מאכן איבר פארין אויף גאטס געבאט. אונ אברהם האט אן גשריגן אן שטן אונ דם אורט איז געווארען טרוקן אזוי ווי פריער. אונ אברהם מיט זיין זון יצחק זענען גגאנגן צו דעם ארט ווי גאט ב"ה האט אים געזאגט. אונ ווי עס איז גקומן דר דריטר טאג האט אברהם אויף גהויבן זייני אויגן האט ער דר זעהן פון וויטינס דם אורט וום גאט האט אים געזאגט אונ אויך האט ער גזעהן שטיין אויף דעם אורט איין פייערדיגי זייל פון דער ערד ביז אן הימל. אונ אברהם זאגט צו יצחק מיין קינד זעהסטו עפיס פון וויטינס וואס איך זעה. האט יצחק געענפערט איך זעה איין פייערדיגי זייל אונ אויך אוואלקן. האט אברהם שוין געוויסט אז יצחק איז באוויליגט פר אקרבן עולה צוא גאט ב"ה: אונ אברהם זאגט צו ישמעאל אונ צו אלעזר. זעהט איר עפיס וום איך מיט יצחק זעהן האבן זיי געענפערט ניין מיר זעהן גאר ניט האט אברהם שון געוויסט אז ישמעאל אונ אליעזר בדארפן ניט גיין מיט זיי האט אברהם צו זיי געזאגט זיצט איר דא מיטן איזל אונ איך מיט יצחק וועלן גיין ביז אין דעם זעלביגן בארג אונ וועלין זיך דארט בוקן צו גאט ב"ה אונ מיר וועלן זיך אום קערן צוא אייך:

אונ אברהם האט גנומן האלץ אונ לייגט דם ארוף אויף יצחק אונ האבן גנומן פייער אונ אויך דאס שעכט מעסר אונ גייען ביידע צו דעם דאזיגן ארט אונ בשעת אז זיי זענען ביידי גגאנגן האט יצחק געזאגט צום פאטר. נו דם האלץ אונ דם פייער זעה איך. אונ ווי איז דם לעמלי וואס עס זאל זיין פר איין קרבן. האט אברהם געענפערט צו יצחק אין דיר האט גאט ב"ה אויס דר ווילט צו זיין צו אים פר איין קרבן עולה. האט יצחק געזאגט צו זיין פאטר אלץ וואס גאט ב"ה האט צו דיר געזאגט וועל איך דם טון בשמחה. אונ אברהם זאגט צו יצחק מיין קינד זאג מיר אויב עס איז פר האנדין ביי דיר אין הארצן איין עצה אודר איין מחשבה וואס זי איז ניט רעכטפארטיג זאלסטו פר מיר דם ניט פר מיידן. ענפערט יצחק צו אים מיין פאטר דא שווער איך אזוי ווי גאט ב"ה לעבט אונ אזוי ווי דו לעבסט אויב עס איז פר האנדין אין מיינם הארצן איין שלעכטי מחשבה אויף דר זאך וואס דו האסט צו מיר גרעט נייערט איך בין דרויף זייער פריליך אונ איך זאג גלובט איז גאט ב"ה וואס ער האט היינט אויס דר ווילט אין מיר איך זאל זיין אקרבן עולה צו פר אים: אונ אברהם האט זיך זייער גפרייט אויף די רייד פון זון יצחק אונ זענען גגאנגן אונ זענען גקומן צו דעם אורט ווי גאט ב"ה האט געזאגט: אונ ער אברהם הייבט אן צו בויאן זיין מזבח אויף דעם דאזיגן אורט: אונ יצחק האט אים גגעבן שטיינר אין ליים אונ אברהם האט גנומן דם האלץ אונ האט דם גלייגט אופן מזבח אונ האט גנומן זיין זון יצחק אונ וויל אים בינדן אונ דייגן אופן האלץ זאגט יצחק צום פאטר בינד מיך גוט אונ קניפ מיך צו גוט ווארום אז איך וועל ניט זיין גוט גבונדן טאטר וועל איך זיך דער שרעקן פארן מעסר וועט איך פר שוועכן דאס קרבן אונ אברהם האט אזוי גטון

תם וישר

אונ יצחק הָט ווַייטֶר גְזָאגְט צום פָאטֶר מֵיין פָאטֶר אִין דֶער צֵייט אַז דו וֶועסְט מִיךְ מקריב זַיין זָאלְסְטוּ נֶעמֶן אֵיין בִּיסִיל אַש אונ זָאלְסְט דָאס בְּרֶענְגֶן צו מֵיין מוּטֶר שרה פַר אֵיין גְשְׁמַאק אונ זָאלְסְט איר זָאגֶן אַז אוּנְזֶער זון אִיז אֵיין גְשְׁמַאק צו גָאט ב״ה גַייאֶרְט דו זָאלְסְט אִיר נִיט זָאגֶן בְּשַׁעַת אַז זִי ווֶעט זַיין בֵּיי אֵיין בְּרוּנֶן אָדֶער זִי ווֶעט זֵיין אויף אֵיין הויךְ אָרְט. טָאמֶר וֶועט זִי אַרָאפּ פַאלֶן אונ וֶועט שְׁטַארְבֶּן אוּבֶּר מִיר: אונ אברהם הָט גְהֶערְט דִי רֵייד פון יצחק. אונ הָט אוף גְהוֹבֶּן זַיין קול אונ הָט אָן גְהוֹבֶּן צו וֵויינֶן מַחְמַת גְרוֹס שׂמחה. אונ יצחק הָט זַייעֶר גְוֵויינְט אונ הָט גְזָאגְט צום פָאטֶר מֵיין פָאטֶר אֵייל אונ טוּא דֶעם רָצוֹן פון גָאט ב״ה אַזוֹי וִויא עֶר הָאט דִיר גְזָאגְט. אונ דָאס הַארְץ פון אברהם אונ פון יצחק זֶענֶן גְוֶועֶן פְרֵיילֶעךְ אונ נָאר דִיא אוֹגֶן הָאבֶּן גְוֵויינְט אונ אברהם הָאט גְבִּינְדֶן זַיין זון יצחק אונ הָאט אִים אַרוֹיף גְלֵייגְט אוֹפֶן הָאלְץ וָוס עָס אִיז גְלֶעגְן אוֹפֶן מזבח. אונ יצחק הָט אוֹם גְשְׁטְרֶעקְט זַיין הַאלְץ פַארֶן פָאטֶר אוֹפֶן מזבח. אונ אברהם הָט אוֹם גְשְׁטְרֶעקְט זַיין הַאנְד צו נֶעמֶן דָאס מֶעסֶר צוּא שֶׁעכְטֶן זֵיין זון יצחק. אִין דֶער דָאזִיגֶער צֵייט זֶענֶן גְקוּמֶן בַּארֶעם הַארְצִיגֶע מלאכים פַר גאט ב״ה אונ הָאבֶּן גְזָאגְט צו גאט ב״ה מִיר בֶּעטְן דִיךְ גָאט וָואס דוּא בִּיסְט בַּארֶם הַארְצִיג אונ אֵיין לֵייט זֶעלִיגֶער פון אַלֶע בַּשֶׁעפְנִישׁ וָוס דוּא הָאסְט בַּשַׁאפֶן אוף דֶעם הִימֶל אונ אויף דֶער עֶרְד. אונ דוּא מַאכְסְט אַלֶע לֶעבֶּן. גִיבּ דָאךְ אֵיין פַר גֶעבּוּנְג אונ אֵיין אוֹם לֵייזוּנְג פַאר דֵיין קְנֶעכְט יצחק. אונ דֶער בַּארֶם דִיךְ אוף אברהם אונ אויךְ אוף זֵיין זון יצחק וָוס זֵיי הָאבֶּן הַיינְט גְטוּן דֵיינֶע רֵייד: גָאט ב״ה דוּא זֶעהְסְט דָאךְ אַז יצחק אִיז גְבִּינְדֶן אונ גְקְנִיפְּט אַז מֶען זָאל אִים שֶׁעכְטִין אַזוֹיא וִויא אֵיין בְּהֵמָה אַצוּנְד בֶּעטֶן מִיר דִיךְ לָאז דֵיין דֶער בַּארִימְקֵייט אוף זֵיי זַיין:

בעת אִין דֶער זֶעלְבִּיגֶר צֵייט הֶט גָאט ב״ה זִיךְ בַּוִויזְן צו אברהם אונ רוּפְט אִים פון דֶעם הִימֶל אונ זָאגְט צו אִים דו זָאלְסְט נִיט אוֹם שְׁטְרֶעקְן דֵיין הַאנְד צו דֶעם יוּנְג אונ זָאלְסְט אִים גָאר נִיט טָאן. אַצוּנְד וֵויים אִיךְ וואוֹל אַז דו בִּיסְט אֵיין גָאטְס פָארְכְטִיגֶער וֵוייל דו הָאסְט נִיט פַר מִיטֶן דֵיין אֵיינְצִיגֶן זון פון מִיר. אונ אברהם הָט אוף גְהוֹבֶּן זַיינֶע אויגֶען

הט

האט ער געזעהן אז איין איל שטייט ביי איין בוים דם איז דער איל וואס גאט ב״ה האט אים בשאפן בשעת ער האט בשאפן הימל און ערד. און גאט ב״ה הט אן גבֿרייט דעם דאזיגען איל כדי ער זאל זיין פאר איין קרבן פאר יצחק האט אברהם גנומעז דעם איל און האט מקריב גיוועזען פאר איין קרבן עולה פאר זיין זון יצחק. און אברה״ם האט גשפרענגט פון דעם בלוט אופן מזבח און זאגט אזו דאס בלוט וואס איך שפרענג פונם איל זאל זיין חשוב בייא גאט ב״ה וויא איך וואלט גשפרענגט דאס בלוט פון מיין זון יצחק. און אוף אלע זאכן וואס אברהם האט גטאן ביי דעם מזבח האט ער אלץ אזו גזאגט אז עס זאל זיין גלייך וויא איך וואלט מקריב זיין מיין זון. און עס איז גוועזן חשוב בייא גאט ב״ה גלייך וויא אברהם האט מקריב גיוועזן זיין זון יצחק און גאט ב״ה האט גבענטשט אברהם מיט זיינע קינדר דעם זעלביגן טאג: און דער שטן איז גגאנגן צו שרה און הט זיך גמאכט איין גשטאלט וויא איין אלטער מאן זייער נידריג און זאגט צו איר פאר וואר דוא ווייסט גאר ניט פון די דאזיגי זאכן וואס אברהם האט היינט גטאן צו דיין זון יצחק. אברהם הט גבויט איין מזבח אין האט גילייגט האלץ אופן מזבח און הט דער נאך גילייגט יצחק אופן האלץ און הט אים מקריב גוועזן: און שרה הט אום גהערט די רייד פון שטן און שרה הט גמיינט אז דם איז אמת. און שרה הט אוף גהובן איר קול און הט גוויינט און גישריגן איין גרויס ביטר גשריי אוף איר זון און פאלט אוף דר ערד אוןווארפט ערד אוף איר קאפ און זאגט מיין זון יצחק איך וואלט גוואלט בעסר שטארבן איידר דו איך האב דיך דער צויגען ביז דו ביסט גרויס גיווארן און אצונד איז דאס גווארן פרקערט מיין פרייד צו טרויארקייט דען עס איז גוועזן מיין לושטיקייט צו דיר איך האב זייער פול גערופען און גבעטען צו גאט ב״ה אז ער זאל מיר געבן איין זון און גאט ב״ה האט מיך צו גהערט און האט מיר גגעבין איין זון צו ניינציג יאר. און אצונד ביסטו גווארן מיין זון צו איין שעכט מעסר און אויך צו פייאר. נייארט איך טרייסט מיך מיט די רייד פון גאט ב״ה. דען גאט ב״ה הט דם גבאטן און דוא מיין קינד האסט מקיים גוועזן די רייד פון גאט ב״ה ווארום ווער קען דען

איבר

אובר פארן די רייד פון גאט ב"ה. דען עס איז אלדונג אין זיין האנד. אונ
שרה זאגט צו גאט ב"ה. רבונו של עולם דוא ביסט גרעכט אונ אלע
דיינע מעשים זענן גרעכט. דען איך פריי זיך מיט דיינע רייד וואס דו האסט
גבאטן. נייארט מיינע אוגן וויינן ביטרליך אבר מיין הארץ איז פריילך אין
מיר. אונ דר נאך איז זיא אוף געשטאנען אונ געגאנגן ביז חברון אונ אוף
דעם וועג וועטן זי האט בגעגנט הט זי גפרעגט ווייסט איר ניט וואס
מען האט גטון צו מיין זון יצחק האט קיינער ניט גוויסט. אונ שרה
קומט מיט אירע דינסטן אונ קנעכט צו דער שטאט חברון. אונ שרה
פרעגט זיך נאך אויף איר זון אונ האט זיך דארטן בזעצט אונ שרה האט
גשיקט אירע קנעכט צו זוכן אברהם מיט יצחק. אונ די קנעכט זענן אוועק
געגאנגן זוכן צו שם ועבר צו זענן זיי דארטן ניט גוועזן. אונ האבן גזוכט אין
גאנצן לאנד האבן זיי אוך ניט גפינן. דר וייל איז גקומן דר שטן צו שרה
אונם גשטאלט פון איין מענש אונ האט זיך גשטעלט פאר איר אונ
זאגט צו איר דם וואס איך האב דיר פריער גזאגט אז אברהם הט מקריב
גוועזן יצחק איז דאס איין ליגנט ער האט אים ניט מקריב גוועזן אונ איז
ניט גשטארבן. אונ ווי שרה האט דם דר הערט הט זי זיך זייער גפרייט
אוף איר זון אונ ווי שרה הט זיך זייער גפרייט איז זי גשטארבן מחמת
גדוים פרייד: אונ ווי אברהם האט פאר לענד פון זיין דינסט האט ער
זיך אום גקערט מיט זיין זון צו די צוויי יונגן אונ זענן אלע געגאנגן קיין
באר שבע. אונ ווי זיי זענן גקומן קיין באר שבע האבן זיי ניט דר וויסט
שרה אין דער היים האבן זיי גפרעגט ווי איז שרה. הט מען צו זייא
גזאגט אז זי, איז אוועק געגאנגן קיין חברון אייך זוכן וואורום מען הט איר
אזו אונ אזו גזאגט. אונ זענן אוף גשטאנען אונ זענן געגאנגן קיין חברון ווי
זיי זענן גקומן קיין חברון האבן זיי דער זעהן אז שרה איז גשטארבן.
האבן זיי אלע אוף גהויבן זייער קול אונ האבן גוויינט זייער איין גרוס
גויין. אונ יצחק איז גפאלן אוף דער מוטערס פנים אונ הט גוויינט אונ
האט גזאגט מיין מוטר ווי אזו האסטו מיך פר לאזט אונ ביזט אוועק
געאנגן אונ אברהם אונ יצחק האבן גוויינט איין גרוס גויין אונ אלע קנעכט
וויינן מיט זיי אוף שרה אונ קלאגן אוף שרה איין גרוסע קלאג:

פרשת חיי שרה

ויהי אונ עס איז גוועזן די לעב טאג פון שרה הונדרט יאר אונ צוואנציג יאר אונ זיבן יאר אונ דר נאך איז שרה גישטארבן · אונ אברהם איז אוף גשטאנן פון דעם מת צו זוכן איין קבר אז מען זאל דארטן בהאלטן דעם מת · אונ אברהם איז גיגאנגן צו די קינדר פון חת אונ הט צו זיי אזו גזאגט איך בין איין גר אונ איין אלט גזעסנר ביי אייך אין אייער לאנד גיט מיר איין אורט ווי איך זאל בהאלטן מיין מת האבן גזאגט די קינדר פון חת צו אברהם דס גאנצע לאנד איז פר דיר ווי עס געפעלט דיר איין אורט דארטן מאנשטו בהאלטן דעם מת · אונ אברהם הט צו זיי גזאגט · אוב אייער ווילן איז אין דר זאך · זאלט איר גיין אצונד צו עפרון דער זון פון צוחר אונ איר זאלט אים בעטן פון מיינט וועגן אז ער זאל מיר פר קויפן די גטאפלטי הייל וואס זיא איז ביי אים אין עק פעלט אונ איך וועל אים געבן דר פר וויפיל ער וועט וועלן אונ עפרון איז גזעסן אונטער די קינדר פון חת · אונ עפרון הט גזאגט צו אברהם איילדונג וואס דו בגערסט וועט דיין קנעכט טון · הט אברהם גזאגט צו עפרון איך וויל אזו ניט · נייארט איך וועל ביי דיר אפ קויפן דס פעלד מיט דר הייל פר איין בייטל מיט געלט אוף אייביג הט עפרון גזאגט צו אברהם נון דס פעלד מיט דר הייל איז פר דיר אונ וויפיל געלט דוא ווילסט וועלן געבן אזו פיל וועל איך בייא דיר נעמן · האט אברהם צו עפרון גזאגט ניט אזו נייארט מיט פיל געלט וויל איך קויפן ביי דיר אונ פון די שטאט לייט אונ פון דיינע קינדר ביז אייביג · אונ עפרון אונ אלי ברודר האבן צו גהערט צו דר דאזיגר זאך אונ אברהם האט גוואגן פיר הונדרט גוויכט זילבר אונ גיט דס געלד צו עפרון אונ צו זייני אלי ברודר ; אונ אברהם האט דס אוף גשריבן די זאכן אין איין בוך אונ הט גחתמת פיר עדות אונ אזו איז גשטאנן גשריבן אין דעם קוף בוך די הייל אונ דס פעלד הט אברהם גקויפט פון עפרון החתי אונ פון זייני קינדרס קינדר ביז אייביג גהער דס צו אברהם אונ אברהמס קינדר אונ איך צו זיינע קינדרס קינדר וואס וועלן גבורין ווערן זאל די הייל זיין צו איין בגרעבניש . אונ דרוף האבן זיך גיחתמת די עדות אונ נאך דעם אז אברהם הט גקויפט דס אורט הט ער בהאלטן זיין וייב שרה אוף דעם זעלבינן אורט · אונ דס בהאלטן פון שרה איז גוועזן מיט גרוס כבוד · אזו ווי מען בגראבט גרוסע שרים אונ ביי דר מטה פון שרה איז גוועזן שם דר זון פון נח אונ אוך עבר דר זון פון שם אונ אויך אבימלך אונ ענר אונ אשכול אונ ממרא אונ אלע שררות זענן נאך גגאנגן נאך דר מטה · אונ אברהם הט גמאכט איין גרוסן הספד אוף זיין וייב אונ טרויערן זיבן טעג · אונ אלע איין זיצערס פון דעם לאנד זענן גקומן מנחם זיין אברהם מיט זיין זון יצחק פון וועגן שרה · אונ ווי עס איז אום גגאנגן די קלאג טעג פון שרה הט אברהם אוועק גשיקט זיין זון יצחק צו שם ועבר צו לערנן דס וועג פון גאט ב"ה אונ אוך די שטראף פון גאט ב"ה אונ יצחק איז דארטן גזעסן דרייא יאר · אונ דער זעלביגר צייט איז אברהם אוף גשטאנן מיט זיינע קנעכט אונ זענן גגאנגען אהיים קיין באר שבע : אונ אברהם האט גרופן זיין קנעכט אליעזור וואס ער איז גוועזן גזעצט איבער זיין גאנץ הויז אונ זאגט צוא אים נון איך בין

שון

תם וישר

שוין אלט אונ איך ווייס ניט דעם טאג ווען איך וועל שטארבן. זאג איך דיר אצונד אז דו זאלסט גיין נעמן איין ווייב צו מיין זון יצחק פון מיין פאטערס משפחה וואס זיי זענין אין חרן אונ איך וועל דיך בשווערין ביי גאט ב״ה וואס ער איז אין הימל אז דוא זאלסט ניט נעמין צו מיין זון איין ווייב פון די טעכטער כנען נייארט דו זאלסט גיין צו מיין משפחה אונ פון דארטן זאלסטו נעמין צו מיין זון איין ווייב. אונ דער גאט וואס האט מיך גפירט פון מיין לאנד אונ פון מיין פאטערס הויז גזונד צו דעם דאזיגן אורט אונ גאט האט צו מיר גזאגט צו דיינע קינדער וועל איך געבן דס דאזיגע לאנד צו איין ארב אויף אייביג. דער דאזיגר גאט וועט שיקן זיין מלאך פאר דיר אונ וועט בגליקן דיין וועג אז דו זאלסט נעמן אווייב צו מיין זון פון פאטערס משפחה:

אונ אליעזר ענפערט צו אברהם. נון איך וועל גיין צו דיין פאטערס משפחה אונ נעמען איין ווייב צו דיין זון יצחק. אונ טאמער וועט זיא גיט וועלן נאך גיין נאך מיר צוא דעם דאזיגן לאנד צו וועל איך זיין ריין פון דר שבועה. האט אברהם צו אים גזאגט זא דו וועסט זיין ריין פון דער שבועה. נייערט גאט ב״ה וועט שיקן זיין מלאך פאר דיר אונ וועט בגליקן דיין וועג. אונ אליעזר טוט ווי אברהם האט אים גזאגט. אונ אליעזר האט גשווירן צו זיין האר אברהם אויף דר דאזיגר זאך: אונ אליעזר איז אויף גשטאנען אונ האט גנומען צעהן קעמלן פון אברהמס קעמלין אונ צעהן קנעכט פון אברהמס קנעכט: אונ זענען גגאנגן קיין חרן די שטאט פון נחור אונ תרח צו נעמן איין ווייב צו יצחק.

אונ ווי אליעזר איז אוועק גגאנגן האט אברהם גשוקט צו שם ועבר אז זיין זון יצחק זאל קומן אהיים. אונ יצחק איז גקומן צו זיין פאטער אברהם קיין באר שבע. אונ אליעזר מיט די צעהן מענשן זענן גקומן צו דעם הויז וואס דארטן איז איין וואסר אונ עס איז פאר דר שטאט חרן אונ אליעזר האט גמאכט קניען די קעמלן ביי דעם וואסר אונ האט זיך גזעצט אפ רוען. אונ אליעזר טוט תפילה אונ זאגט דר גאט פון מיין הער אברהם טוא שיקן אונ מאך גשעהן גוטס פאר מיר. אונ טוא חסד מיט מיינם הארן אז דו זאלסט צו שיקן איין ווייב צו דעם זון פון מיין הארן פון זיין משפחה. אונ גאט ב״ה האט דר הערט די רייד פון אליעזר פון וועגן אברהם. אונ אליעזר איז ארייין גגאנגן אין שטאט אריין אונ איז גגאנגן גלייך צו דעם הויז פון בתואל דר זון פון מלכה דם ווייב פון נחור דר זון פון תרח. אונ אליעזר דר ציילט פאר זיי וואס עס האט זיך עם גטראפן. אונ ער איז איין קנעכט ביי אברהם. אונ זיי פרייען זיך זייער מיט עם. אונ אלי האבן גלובט גאט ב״ה אויף דר דאזיגר זאך. אונ זיי געבן רבקה וואס זיא איז די טאכטער פון בתואל פאר איין ווייב צו יצחק אונ רבקה איז ווען זייער שיין גשטאלט אונ זיא איז גוועזן איין בתולה. אונ לבן אונ נחור האבן גמאכט אין דר זעלביגר נאכט איין סעודה. איז גקומן אליעזר מיט זיינע צעהן מענשן אויף דר סעודה אונ האבן געסן אין גטרונקן אונ האבן זיך גפרייט איין גאנצי נאכט:

אונ ווי עס איז גקומן אין דר פריא איז אליעזר מיט זיינע מענשן אויף גשטאנען. אונ האט גזאגט צום הויז גזונד פון בתואל שיקט אונז אוועק צו אונז הארין. אונ זיי האבן

גשוקט

גשיקט רבקה מיט אים אונ אויך דבורה איר זייגערין אונ געבן איר זילבר אונ גאלד אונ קנעכט
אונ דינסט מיידן אונ האבן זי געבענשט אונ זיי האבן בגלייט אליעזר מיט זייני מענשן
אונ אליעזר הט גנומן רבקה אונ איז גגאנגן מיט איר צום לאנד כנען צו זיין האר אברהם.
אונ ווי רבקה איז גקומן קיין כנען הט יצחק זיא גנומן פר אווייב אונ יצחק הט זיא זייער
ליב גהאט אונ האט זיא גבראכט צום גצעלט פון זיין מוטר שרה אונ יצחק איז אלט גוועזן
פערציג יאר בשעת ער הט גנומן רבקה פר אווייב. אונ אויך דר זעלבגר צייט הט אברהם
גמערט אונ הט גנומן איין אנדר ווייב אויף דער עלטר. אונ דס ווייב הט גהייסן קטורה
אונ זי הט אים גוויגן זעקס זין. אונ דס זענן דיא נעמן פון די קינדר ישמעאל וואס ער הט
גהאט פון דעם ערשטן ווייב נביות אונ קדר: אונ אדבאל אונ מבשם. אונ זייער
שוועסטר הט גהייסן בשמת. אונ ישמעאל הט פר טריבן דס ערשטי ווייב איז דס ווייב פון
אים אוועק גגאנגן אונ הט זיך אום גקערט קיין מצרים צו איר פאטר. הט ישמעאל גנומן
איין אנדר ווייב פון לאנד כנען אונ זי הט גהייסן מלכות. אונ זיא הט גוויגן קינדער צו
ישמעאל אונ די קינדר האבן גהייסן משמע אונ דומה אונ משא אונ הדר אונ תימא אונ יטור
אונ נפיש אונ קדמה. אונ דס זענן די צוועלף נשיאים פון ישמעאל: אונ רבקה דס ווייב פון
יצחק איז גוועזן איין אומטראכטרן אין דר זעלבגר צייט. אונ יצחק איז גזעסן ביי זיין פאטר
אברהם אין לאנד כנען אונ גאט ב״ה איז מיט זיי גוועזן. אונ ארפכשד דר זון פון שם איז
גשטארבן אין דער זעלבגר צייט אונ יצחק איז דעמאלט אלט גוועזן אכט אונ פערציג יאר
אונ אלע לעב טאג פון ארפכשד איז גוועזן פיר הונדרט אונ אכט אונ דרייסיג יאר:

פרשת תולדות

אונ אז יצחק איז אלט גוועזן ניין אונ פופציג יאר איז זיין ווייב רבקה נאך גוועזן איין
אומטראכטרן אין די זעלביגע טעג. אונ רבקה הט גזאגט צו איר מאן יצחק. פר וואר
איך האב גהערט אז דיין מוטר שרה איז אויך גוועזן איין אומטראכטרן. הט דיין פאטר
אברהם תפלה גטאן צו גאט ב״ה זי זאל קינדר האבן. אונ אצונד שטיי אויף אונ טו תפלה
אויף מיר אונ גאט ב״ה וועט בוודאי צו הערן דיין תפלה אונ יצחק הט צו גהערט דיא
רייד פון זיין ווייב רבקה. אונ זענן ביידע אויף גשטאנן אונ זענן גגאנגן צום בארג מוריה
דארטן תפלה טאן. הט יצחק גבעטן צו גאט ב״ה אקעגן זיין ווייב רבקה אונ יצחק
הט תפלה גטאן. אונ גאט ב״ה הט דר הערט דס גבעט פון יצחק דר זון פון אברהם
איז רבקה דס ווייב פון יצחק מעוברת גווארן. אונ וויא עס איז גקומן דער זיבעטר
חודש האבן די קינדר זיך גשטוסן אין איר אונ עס האט איר זייער וויא גטאן.
הט רבקה גזאגט צו די ווייבר וואס זענן גוועזן אונ דעם דאזיגן לאנד. אונ הט
זייא גפרעגט אוב עס האט זיך צו זיי אזו גטראפן האבן די ווייבר איר גיענטפערט
ניין. אונ רבקה הט צו זייא גזאגט פר וואס האט זיך מיר אזו גטראפן מיין פון אלי
ווייבר וואס איז אין דאזיגן לאנד. אונ רבקה איז גגאנגן צו דעם לאנד מוריה
צו בעטן אונ צו פארשטן אויף דער דאזיגער זאך. אונ זי האט גבעטן איר שווער

אברהם

תם וישר

אברהם עֶר זָאל אוֹךְ בֶּעטְן גָאט ב״ה אוֹף דֶער זַאךְ וָואס עֶס הָט זִיךְ אִיר גִטְרָאפְֿן . אוּנ מֶען הָט אִיר גְעֶנְטְפֶֿערְט אוּנ מֶען הָט אִיר גְזָאגְט · אַז צְוֵויי קִינְדֶר אִיז בַּיי אִיר דָא אוּנ צְוֵויי מְלָכִים וֶועט פוּן זֵיי אוֹיף שְׁטֵיין · אוּנ וִוי עֶס אִיז גִקוּמֶן דִי צַייט צוּ גְוִוינֶען הָט זִי גְוִוינֶען אֵיין צְווִילוּנְג · אַזוֹ וִוי גָאט ב״ה הָט צוּ אִיר גְזָאגְט דֶר עֶרְשְׁטֶר אִיז אַרוּס גְגַאנְגֶן גַאנְץ רוֹיט · אוּנ אוֹךְ וִוי אֵיין הֶערִיקֶער קָאץ הָאבֶּן אִים אַלִי גְרוּפְֿן עֵשָׂו . אוּן דֶר נָאךְ אִיז אַרוּס גְגַאנְגֶן דֶר אַנְדֶרֶר אִין הָט אָן גְהַאלְטֶן מִיט זַיין הַאנְד בַּיי דֶעם פוּס פוּן עֶרְשְׁטֶן · דְרוּם הָט מֶען אִים אֵיין נָאמֶן גְגֶעבֶּן יַעֲקֹב · אוּנ בְּשַׁעַת אַז דִי קִינְדֶער זֶענֶן גְבוֹירִין גְוָוארֶן · אִיז יצחק אַלְט גְוֶועזְן זֶעכְצִיג יָאר · אוּנ דִי קִינְדֶר זֶענֶן גְוַואקְסֶען בִּיז פוּפְֿצֶעהֶן יָאר . אוּנ וִוי זֵיי זֶענֶן אַלְט גְוָוארֶן פוּפְֿצֶעהֶן יָאר · פְֿלֶעגְט עֵשָׂו גֵיין אִין פֶֿעלְד צוּ הַאפֶּן חַיוֹת אוּן יעקב פְֿלֶעגְט לֶערְנֶן אִין דִי גְצֶעלְטֶן אוּן פְֿלֶעגְט אֵיין מָאל גֵיין וֵויידֶען דִי שָׁאף אוּנ לֶערִינְט גָאטְס שְׁטְרָאף . אוּנ פְֿלֶעגְט פָאלְגֶן פָאטֶר אוּן מוּטֶר וָואס זֵייא פְֿלֶעגְן אִים זָאגֶן · אוּן יצחק מִיט זַיין וַוייבּ אוּנ קִינְדֶר זֶענֶן גְזֶעסֶן מִיט זַיין פָאטֶר אברהם אִין לַאנְד כְּנַעַן אַזוֹ וִוי גָאט ב״ה הָט זֵיי גְבָאטֶן · אוּנ אברהם הָט גְגֶעבֶּען צוּא זַיין זוּן יצחק נָאר זַיין גוּטְס · אוּנ זָאגְט צוּ אִים פַר וָואר דוּ וֵייסְט ווָאוֹל אַז גָאט ב״ה וָואס אִיז אִין הִימֶל אִיז אֵיין רֶעכְטֶר גָאט · אוּנ עֶס אִיז מֵיין נִיט פַאר הַאנְגֶן קֵיין גָאט חוּץ אִים · אוּנ אַצוּנְד מֵיין לִיבּ קוּנְד הֶער צוּ מֵייני רֵייד אוּן זָאלְסְט זֶעהְן אָפּ הִיטֶן דִיא גְבָאט פוּן גָאט ב״ה וָוס אִיךְ זָאג דִיר אָן · אוּנ זָאלְסְט נִיט אָפּ קֶערֶן פוּן דֶם גוּטֶן וֶועג נִיט אִין דֶר רֶעכְטֶר זַייט אוּנ · אוֹךְ נִיט אִין דֶר לִינְקֶער זַייט · כְּדֵי עֶס זָאל זַיין גִיט צוּ דִיר אוּנ אוֹךְ צוּ דַיינוּ קִינְדֶר וָוס וֶועלֶן זַיין נָאךְ דִיר בִּיז אֵייבִּיג אוּנ גְדֶענְק דִי וואוּנְדֶר פוּן גָאט ב״ה אוּנ זַיין גְנָאד וָוס עֶר הָט גְטוּן מִיט אוּנְס · אוּנ הָט אוּנְז מַצִיל גְוֶועזְן פוּן אוּנְזֶרִי פַיינְד · אוּנ אַצוּנְד מֵיין קִינְד דוּא זָאלְסְט גִיט אָפּ הִיטֶן וָואס אִיךְ הָאבּ דִיר גְזָאגְט · אוּנ אוֹךְ פוּן גָאטְס גְבָאט זָאלְסְטוּ נִיט אָפּ טוּן · אוּנ זָאלְסְט דִינֶן גָאט כְּדֵי עֶס זָאל זַיין גוּט צוּ דִיר אוּנ אוֹיךְ צוּ דַיינִי קִינְדֶר · אוּנ זָאלְסְט לֶערְנֶן דַיינִי קִינְדֶער דִיא שְׁטְרָאף פוּן גָאט ב״ה אוּנ אִיךְ זַיין גְבָאט · אוּנ זָאלְסְט זֵיי לֶערְנֶן דֶם רֶעכְט פַארְטִיגֶן וֶועג וָואס זֵיי זָאלֶן אִין דֶעם וֶועג גֵיין · כְּדֵי עֶס זָאל זֵיי זַיין גוּט בִּיז אֵייבִּיג · אוּנ יצחק הָט גְעֶנְטְפֶֿרְט צוּ זַיין פָאטֶר אברהם אוּנ הָט צוּ אִים גְזָאגְט וָוס דוּא הָאסְט מִיר גְבָאטֶן וֶועל אִיךְ טוּן אוּנ פוּן גָאטְס מִצְוֹת וֶועל אִיךְ נִיט אָפּ טוּן · אוּנ אברהם הָט גְבֶּענְשְׁט זַיין זוּן יצחק · אוּנ אוֹךְ יִצְחָקְס קִינְדֶר . אוּנ אברהם הָט גְלֶערֶנְט מִיט יעקב דִי שְׁטְרָאף פוּן גָאט ב״ה אוּנ אוֹךְ זַיין וֶועג · אִין דֶר זֶעלְבִּיגֶר צַייט אִיז אברהם גְשְׁטָארְבֶּן אוּנ יעקב אוּנ עשׂו זֶענֶן דֶעמָאלְט אַלְט גְוֶועזְן פוּפְֿצֶעהֶן יָאר · אוּנ אַלֶע לֶעבּ טָאג אִיז גְוֶועזְן פוּן אברהם הוּנְדֶרְט אוּנ פִינְף אוּנ זִיבְּצִיג יָאר :

אוּנ אברהם אִיז גְשְׁטָארְבֶּן מִיט אֵיין גוּט גְרֵייזֶקֵייט אוּנ אִיז גְוֶועזְן אַלְט מִיט זַאטֶע טֶעג אוּנ יצחק מִיט ישמעאל בַּגְרָאבֶּן אִים אוּנ אַז דִי אֵיין וואוֹנֶרס פוּן לַאנְד כְּנַעַן הָאבֶּן דֶר הֶערְט אַז אברהם אִיז גְשְׁטָארְבֶּן זֶענֶן זֵיי אוּנ אַלֶע זֵייעֶרִי שְׂרָרוֹת גְקוּמֶן צוּ בַּגְרָאבֶּן אברהם · אוּנ נָאךְ דֶעם אַז אברהם אִיז גְשְׁטָארְבֶּן הָט גָאט ב״ה גְבֶּענְשְׁט יצחק אוּנ אוֹךְ

דיא קונדר פון יצחק אונ גָאט ב״ה איז גִוועֶן מִיט יצחק אַזוֹ וִויא עֶר אִיז
גִוועֶזְן מִיט אברהם דֶען יצחק הָט אָפּ גְהִיט אַלֵי גִיבָאט פון גָאט ב״ה אַזוֹ
זַיין פָאטֶר אברהם הָט אִים גְבָאטֶן . אונ יצחק הָט נִיט אָפּ גְקֶערְט פון
גוּטֶן וֶועג נִיט אִין דֶר רֶעכְטֶר אונ נִיט אִין דֶר לִינְקֶר זַייט . אונ עֶשָׂו אִיז
גְגַאנְגֶען אִין דֶר זֶעלְבִּיגֶר צַייט נָאךְ דָם אַז אברהם אִיז גְשְׁטָארְבֶּן צוּ יָאגְן
גֶיעג אִין פֶעלְד צוּ בְּרֶענְגֶן אַהֵיים אונ נמרוד דֶר שַׁלִיט וָואס עֶר הֵייסְט
אמרפל פְּרֶעגְט עֶר אוֹךְ גַיין אַלֶע מָאל אִין פֶעלְד אַרַיין חַאפְּן חַיוֹת . און
עֶס אִיז גְוָוארֶן אַשִׂנְאָה צְווִישֶׁן נמרוד אונ עשׂו אונ אַמָאל אִיז גְגַאנְגֶען
עשׂו צוּם גֶיעג אִין פֶעלְד . הָט עשׂו גְפִינֶן אַז נמרוד אִיז גְגַאנְגֶען מִיט צְווֵיי
מֶענְשֶׁן אִין דֶר מִדְבָּר אונ דִי גִבּוֹרִים פון נמרוד זֶענֶן אוֹךְ גְוֶועֶן אִין דֶער
מִדְבָּר נָאר זֵיי זֶענֶן גְוֶועֶן וַוייט פון נמרוד דֶען זֵיי זֶענֶן אַוֶועק גְגַאנְגֶען
פְרִיעֶר פון נמרוד אִין דֶער מִדְבָּר כְּדֵי זֵיי זָאלְן חַאפְּן חַיוֹת . דֶענְצְמָאל
אִיז נמרוד אוּם גְקוּמֶן אונ עשׂו הָט אָפּ גְצוֹגֶן דִיא גְלִיסְטִיגֵי קְלֵיידֶר פון
נמרוד אונ אִיז אַנְטְלָאפֶן גְוָוארֶן אַהֵיים אונ הָט זִיךְ בַּהַאלְטֶן . אונ בְּשַׁעַת
עשׂו אִיז גְקוּמֶן אַהֵיים אִיז גְוֶועֶן זֵייעֶר מִיד אונ שְׁלַאף פַארִין פַּחַד אונ
הָט זֵייעֶר מוֹרָא גְהַאט מָאמֶר וֶועט עֶר שְׁטַארְבֶּן הָט עֶר גְנֶעהֶנְט צוּ יעקב
אונ הָט זִיךְ פַּר אִים גֶזֶעצְט אונ זָאגְט צוּ יעקב נוּן אִיךְ וֶועל מוּזְן שְׁטַארְבֶּן
דֶעם זֶעלְבִּיגֶן טָאג וָוס טוֹיג מִיר דִי בְּכוֹרָה אונ עשׂו פַּר קוֹפְט דִי בְּכוֹרָה
צוּ יעקב אונ דָס אִיז אַלְס גְוֶועזְן פון גָאט ב״ה אונ עשׂו הָט אוֹךְ פַּר קוֹפְט
צוּ יעקב דֶעם חֵלֶק וָוס עֶר הָט גְהַאט אִין דֶר מְעָרַת הַמַכְפֵּלָה פַאר פִיר
גֶעלְד . אונ יעקב הָט גְשְׁרִיבֶּן דְרוֹף אַיין שְׁטַר מְכִירָה אונ הָאט גִיחַתְמֶת
דְרוֹף עֵדוּת אונ דֶר שְׁטַר מכירה אִיז גְוֶועזְן בַּיי יעקב . אונ נמרוד דֶר זוּן
פון כּוּשׁ אַז עֶר אִיז מֵת גְוָוארֶן אִין דֶער מִדְבָּר הָאבֶּן אִים זַיינֶע מֶענְשֶׁן
גִיבְּרַאכְט אִין שְׁטָאט אַרֵיין אונ הָאבֶּן אִים בַּגְרָאבֶּן . אונ נמרוד הָאט
גְלֶעבְּט צְווֵיי הוּנְדֶרְט אונ פוּפְצֶעהֶן יָאר . אונ אַז נמרוד אִיז מֵת גְוָוארֶן
הָט זִיךְ דִי מֶמְשָׁלָה צוּ טֵיילְט אוֹף פִיר חֲלָקִים . אונ נָאךְ דֶעם אַז אברהם
אִיז גְשְׁטָארְבֶּן הָט גָאט גְבְּרַאכְט אִין דֶר דָאזִיגֶר צַייט אַגְרוֹסֶן הוּנְגֶר אִין
לַאנְד כְּנַעַן אונ יצחק אִיז אוֹף גְשְׁטַאנֶן אונ הָט גְוָואלְט גֵיין קֵיין מִצְרַיִם אַזוֹ
וִוי זַיין פָאטֶר אברהם הָט גְטָאן הָט גָאט ב״ה זִיךְ בַּווִיזְן צוּ אִים אִין דֶער
זועלביגר

תם וישר

זעלביגר נאכט . אונ האט צו אים גזאגט דו זאלסט ניט גיין קיין מצרים נייארט דו זאלסט גיין צום לאנד גרר צו אבימלך דר מלך פלשתים און זאלסט דארטן זיצן ביז דר הונגר וועט זיך אום לאזן . אונ יצחק איז אוף גשטאנן אונ איז גגאנגן קיין גרר אזו ווי גאט הט אים גזאגט אונ יצחק איז דארטן גוועסן איין גאנץ יאר :

אונ אבימלך גיט צו יצחק פעלדר אונ אוך ויין גערטנר . אונ דס בעסטי לאנד אוף צו זייען אונ צו שניידן אונ צו עסן די פרוכט ביז עס וועט זיך אום לאזן דר הונגר . אונ יצחק הט גזייעט אין דעם זעלביגן לאנד הט ער גפונן אין דעם זעלביגן יאר הונדרט מאל אזו פיל ווי ער הט גהאט . אונ גאט ב״ה הט גבענשט יצחק אונ ער איז גרוס מיט אלי זאכן ער הט גהאט זייער פיל בהמות אונ פיל שאף אונ פיל דינסטן . אונ וויא דער הונגר הט זיך אום גלאזט הט גאט ב״ה זיך בוויזן צו יצחק אונ זאגט צו אים שטיי אוף אונ גייא ארוס פון דעם דאזיגן לאנד אונ גיי צו דיין לאנד כנען . אונ יצחק איז אוף גשטאנן מיט אלי דס זייניגע אונ זענן גגאנגן קיין חברון ווס עס איז אין לאנד כנען אזו ווי גאט ב״ה האט אים גבאטן . אונ נאך דעם אז יצחק איז גקומן קיין חברון איז גשטארבן שלח דר זון פון ארפכשד . אונ אלע לעב טאג פון שלח איז גוועזן פיר הונדרט אונ דריי אונ דרייסיג יאר . אונ יעקב מיט עשו זענן דעמאלט אלט גוועזן אכצעהן יאר :

בעת אין דר זעלביגר צייט הט יצחק אוועק גישיקט זיין זון יעקב צו שם ועבר . אונ הט דארטן גלערנט גאטס שטראף אונ יעקב איז גוועסן ביי שם ועבר צוויי אונ דרייסיג יאר אבר זיין ברודר עשו איז גוועזן אין דר היים אונ פלעגט גיין אלע טאג אין פעלד ארין צו חאפן חיות אונ עופות . אונ עשו איז גוועזן איין גרוסר גבור אין פעלד . אונ עטליכי טעג ארום איז עשו גגאנגן צום לאנד שעיר חאפן חיות אונ עופות . איז ער גוועסן אין שעיר פיר חדשים אונ עשו הט דר זעהן אין לאנד שעיר איין טאכטר פון איין כנעני אונ זיא הט גהייסן יהודית די טאכטר פון בארי דר זון פון עפרון פון דר משפחה פון חת דער זון פון כנען האט עשו זיא גנומן פר איין וייב אונ בשעת עשו הט גנומן דס וייב איז

ער

עֶר אַלְט גְוֶוען פֶערְצִיג יָאר . אוּנ עשו הָאט גְבְּרַאכְט דָם וַוייבּ קֵיין
חֶבְרוֹן וִוי זַיין פָאטֶר אִיז גְזֶעסֶן אוּנ הָט זִיךְ דָארְט בַּזֶעצְט . אוּנ אַז יצחק
אִיז אַלְט גְוָוארֶן הוּנְדֶרְט אוּנ צְוַואנְצִיג יָאר אִיז יעקב דֶעמָאלְט אַלְט גְוֶוען
פוּפְצִיג יָאר . אִין דֶר זֶעלְבִּיגֶר צַייט אִיז שֵׁם דֶר זוּן פוּן נח גְשְׁטָארְבֶּן אוּן
שֵׁם הָט גְלֶעבְּט זֶעקְס הוּנְדֶרְט יָאר . אוּנ וִוי שם אִיז גְשְׁטָארְבֶּן הָט זִיךְ
יעקב אוּם גֶקֶערְט צוּם פָאטֶר קֵיין חֶבְרוֹן צוּם לַאנְד כְּנַעַן . אוּנ וִוי יעקב
אִיז אַלְט גְוָוארֶן זֶעקְס אוּנ פוּפְצִיג יָאר זֶענֶן גְקוּמֶן מֶענְשֶׁן פוּן חָרָן אוּנ
הָאבֶּן אֵיין בְּשׂוֹרָה גְזָאגְט צוּ רבקה אַז אִיר בְּרוּדֶרְס וַוייבּ וָוס זִי הֵייסְט
עֲדִינָה הָט גְהַאט אֵיין צְוִוילוּנְג צְוֵויי טֶעכְטֶר דֶען זִיא אִיז גְוֶוען אֵיין אוּם
טְרַאכְטֶערִן אוּנ אַלֶע בְּרוּדֶרְס דִינְסְטֶן זֶענֶן אוֹךְ גְוֶוען אוּם טְרַאכְטֶרִן .
אוּנ לָבָן הָט זֵיי נֶעמֶן גֶגֶעבֶּן . דִי עֶרְשְׁטִי הָט עֶר גְרוּפֶן לֵאָה אוּנ דִיא
יוּנְגְסְטֶע הָאט עֶר גְרוּפֶן רָחֵל . אוּנ רִבְקָה הָט זִיךְ דְרוּף זֵייעֶר גְפְרֵייט
מִיט דֶעם וָוס גָאט ב"ה גֶדֶענְקְט אִין אִיר בְּרוּדֶער אוּנ הָאט גְהַאט
קִינְדֶר . אוּנ יצחק אִיז אַלְט גְוָוארֶן דִיא אוֹגֶן זֶענֶן גְוָוארֶן אִים שְׁוֶוער
פוּן דֶר עֶלְטֶר . אוּנ עֶס אִים גְוָוארֶן טוּנְקֶל דִי אוֹגֶן אוּנ קֶען מֵיין נִיט זֶעהֶן:
בעת אִין דֶר זֶעלְבִּיגֶר צַייט הָט יצחק גְרוּפֶן זַיין זוּן עשו אַזוֹ צוּ זָאגֶן .

נֶעם דַיין שְׁוֶוערְד אוּנ דַיין בּוֹגִין אוּנ גֵיי אִין פֶעלְד אַרַיין אוּנ יָאג
אֵיין גֶיעג אוּנ קָאךְ מִיר דֶר פוּן אֵיין גוּט עֶסִין אוּנ זָאלְסְט מִיר בְּרֶענְגֶן
אַזוֹ וֶועל אִיךְ דָם עֶסִין אוּנ נָאכֶן עֶסִין וֶועל אִיךְ דִיךְ בֶּענְשֶׁן . אוּנ וִוי
רבקה הָט דָם דֶר הֶערְט דִי דָאזִיגֶע רֵייד וָוס יצחק הָט גֶרֶעט צוּ עשו .
הָט רבקה גְאַיילְט אוּנ הָט גְרוּפֶן אִיר זוּן יעקב אוּנ הָט אִים גְזָאגְט אַזוֹ
אוּנ אַזוֹ הָט דַיין פָאטֶר יצחק גֶרֶעט צוּ דַיין בְּרוּדֶר עשו אוּנ אַזוֹ הָאבּ אִיךְ
גְהֶערְט . אַצוּנְד אַייל אוּנ טוּא דָם וָוס אִיךְ וֶועל דִיר זָאגֶן גֵיי צוּ דִי שָׁאף
אוּנ זָאלְסְט מִיר נֶעמֶן צְוֵויי גוּטִי צִיקְלֶךְ אוּנ אִיךְ וֶועל דִיר מַאכֶן גוּטִי גֶקֶעכְטְס
וִוי דַיין פָאטֶר יצחק הָט לִיבּ אוּנ דוּ זָאלְסְט בְּרֶענְגֶן דָם גֶקֶעכְטְס צוּ דַיין
פָאטֶר אוּנ עֶר וֶועט דָם עֶסֶן אֵיידֶר דַיין בְּרוּדֶר וֶועט קוּמֶען פוּן זַיין גֶיעג
כְּדֵי דַיין פָאטֶר זָאל דִיךְ בֶּענְשֶׁן . אוּנ יעקב הָט גְאַיילְט אוּנ הָט גְטוּן אַזוֹ
וִוי זַיין מוּטֶר הָט אִים גְהֵייסֶן . אוּנ הָט גְבְּרַאכְט דָם עֶסִין פַר דֶעם פָאטֶר
אֵיידֶר עשו אִיז גְקוּמֶן פוּן גֶיעג . אוּנ יצחק פְרֶעגְט צוּ יעקב מֵיין קִינְד

ווער ,

תם וישר

ווער ביסטו הט יעקב גזאגט צום פאטר איך בין דר בכור עשו איך הב גטאן אזו ווי דו האסט מיר גזאגט. אצונד מיין פאטר שטיי אוף אונ זעץ זיך אנידר וועסטו עסין פון מיין גיעג כדי דו זאלסט מיך בענשן. און יצחק איז אוף גשטאנן אונ חט גגעסן אונ גטרונקן אונ בגיטיגט דם הארץ אונ הט עם גבענשט. אונ תיכף ווי יעקב איז ארוס גגאנגן פון פאטר יצחק איז עשו אן גקומן מיטן גיעג פין פעלד אונ הט אוך גמאכט גוטע עסין שפייז אונ הט גבראכט פר דעם פאטר. אונ יצחק הט גזאגט צוא עשו ווער איז דר מענש וס הט מיר גבראכט עסין אונ איך האב אים גבענשט איידר דו ביסט גקומן צו גיין צו מיר. אונ עשו הט שון גמערקט אז יעקב הט דאס גטאן. אונ עשו צערינט אונ גרימט אוף זיין ברודער יעקב ווס יעקב הט אים דם גטאן די דאזיגע זאך. אונ עשו זאגט דרום הייסט ער יעקב וויל ער הט מיך צוויי מאל בטריבט איין מאל הט ער די בכורה ביי מיר אפ גקופט אונ דאס אנדרי מאל הט ער ביי מיר די ברכה צו גנומן. אונ עשו ווינט אין גרוס גוויין. אונ יצחק הט דר הערט אז עשו ווינט. זאגט יצחק צו עשו ווס זאל איך טון אז דיין ברודר הט די ברכה מיט איין ליגן צו גנומן. אונ דר נאך הט יצחק אוך גגעבן איין ברכה צו עשו אונ עשו הט פיינד גהאט יעקב דר פר ווס ער הט די ברכה צו גנומן אונ דר צארן פון עשו הט זייער גגרימט אוף זיין ברודר יעקב. אונ יעקב הט זיך זייער גפארכטן פר עשו. איז יעקב אוף גשטאנן אונ איז אנטלאפן גווארן צו עבר דר זון פון שם אין הט זיך דארטן בהאלטן. אונ יעקב איז דעמאלט אלט גוועזן דריי און זעכציג יאר אונ יעקב איז גזעסן אין הוז פון עבר פערצן יאר. אונ לערנט נאך מיין גאטס וועג. אונ עשו איז אוף גשטאנן אונ הט גנומן זיין ווייב איז גגאנגן צום לאנד שעיר אונ הט זיך דארטן בזעצט אונ הט גנומען איין ווייב פון די טעכטר פון חת אונ זי הט גהייסן בשמת די טאכטר פון אלון החתי אונ עשו הט זי גרופן עדה אונ עשו איז גזעסן אין לאנד שעיר זעקס חדשים. אונ זיין פאטר אונ מוטרס פנים האט ער ניט גזעהן אונ דר נאך הט עשו גנומן די ווייבר אונ איז אוף גשטאנן אונ איז גגאנגן צום לאנד כנען. אונ עשו הט בזעצט די ווייבר אין לאנד חברון ביי

זיין

זַיין פָּאטֶר אִין הוֹז אוּנ דִי וַוייבֶּר פוּן עֵשָׂו פְלֶעגְן אַלֶע צַייט מַאכֶן דֶר
צֶערְנִין יצחק מִיט רבקה מִיט זֵייעֶרֵי מַעֲשִׂים . דֶען זֵיי זֶענְן נִיט גְגַאנְגְן
אִין גָאטְס וֶועג . אוּנ הָאבֶּן גְדִינְט אָפּ גֶעטֶר אַזוֹ וִוי זֵייעֶרֵי פָּאטֶרְס
הָאבֶּן זֵיי גְלֶערְנְט . אוּנ יצחק מִיט רבקה הָאבְּן עֵשָׂוְס וַוייבֶּר זֵייעֶר פַּיינְט
גְהַאט הָט רבקה גְזָאגְט צוּ יצחק אוֹיבּ יעקב וֶועט אוֹךְ נֶעמֶן אֵיין וַוייבּ
פוּן דִי כְּנַעֲנִים וָוס טוֹג אוּנְז דָם לֶעבֶּן . אוּנ דִי דָאזִיגֶע טֶעג הָט עֲדָה דָם
וַוייבּ פוּן עֵשָׂו אֵיין זוּן . אוּנ עֵשָׂו הָט אִים גְרוּפֶען אליפז . אוּנ עֵשָׂו אִיז
דֶעמָאלְט אַלְט גְוֶוען פִינְף אוּנ זֶעכְצִיג יָאר אוּנ ישמעאל דֶר זוּן פוּן אברהם
אִיז גְשְׁטָארְבֶּן אִין דֶר דָאזִיגֶר צַייט . אוּנ ישמעאל הָט גְלֶעבְּט הוּנְדֶערְט
אוּנ זִיבֶּן אוּנ דְרַייסִיג יָאר אוּנ אַז יצחק הָט גְהֶערְט אַז זַיין בְּרוּדֶר ישמעאל
אִיז גְשְׁטָארְבֶּן הָט עֶר גְמַאכְט אֵיין הֶסְפֵּד אוּנ הָט גְטְרָארְט אוֹף אִים פִיל
טֶעג . אוּנ אַז עֶס אִיז גְוֶוען דֶער סוֹף פוּן דִי פְעֶרְצֶן יָאר וָוס יעקב אִיז
גֶזֶעסֶן אִין הוֹז פוּן עבר . הָט יעקב גְגְלוּסְט צוּ זֶעהֶן זַיין פָּאטֶר אוּנ מוּטֶר .
אִיז יעקב גְקוּמֶן קֵיין חברון צוּם פָאטֶר אוּנ מוּטֶר . אוּנ וִוי עֵשָׂו הָט דֶר
זֶעהֶן זַיין בְּרוּדֶר יעקב אִיז גְקוּמֶן צוּם פָאטֶר אוּנ מוּטֶר הָט עֵשָׂו זִיךְ דֶער
מַאנְט וָואס יעקב הָט אִים גִיטָאן הָט דֶר צָארְן פוּן עֵשָׂו זֵייעֶר גְגְרִימְט
אוֹף יעקב אוּנ הָט אִים גְוָואלְט הַרְגֶענְן . אוּנ יצחק אִיז גְוֶוען אִין דֶער
זֶעלְבִּיגֶר צַייט זֵייעֶר אַלְט . הָט עֵשָׂו גְזָאגְט אַצוּנְד מַיין פָאטֶר אִיז שוֹן
אַלְט . אוּנ אַז עֶר וֶועט שְׁטַארְבֶּן וֶועל אִיךְ הַרְגֶענְן מַיין בְּרוּדֶר יעקב .
אוּנ דִי זַאךְ אִיז גְזָאגְט גְוָוארְן צוּ רבקה הָט רבקה גְאַיילְט אוּנ הָאט
גְרוּפֶען אִיר זוּן יעקב אוּנ הָט אִים גְזָאגְט שְׁטֵיי אוֹף אוּנ אַנְטְלוֹף צוּ מַיין
בְּרוּדֶר לָבָן קֵיין חָרָן אוּנ זָאלְסְט דָארְטֶן זוּצְן עֶטְלִיכֶע טֶעג בִּיז דֶער צָארְן
וֶועט גְשְׁטִילְט וֶוערְן פוּן דַיין בְּרוּדֶר עֵשָׂו . אוּנ דֶר נָאךְ וֶועסְטוּ וַוייטֶער
אַהֵיים קוּמֶן . אוּנ יצחק לָאזְט רוּפֶען יעקב אוּנ זָאגְט צוּ אִים דוּא זָאלְסְט
נִיט נֶעמֶן קֵיין וַוייבּ פוּן דִי טֶעכְטֶער כְּנַעַן . אוּנ שְׁטֵיי אוֹף אוּנ גֵיי צוּם
הוֹז פוּן בְּתוּאֵל דֶר פָאטֶר פוּן דַיין מוּטֶר קֵיין חָרָן אוּנ נֶעם דִיר דָארְטֶען
אֵיין וַוייבּ פוּן דִי טֶעכְטֶער פוּן לָבָן וָוס עֶר אִיז דַיין מוּטֶרְס בְּרוּדֶר . אוּנ
אוֹךְ זָאג אִיךְ דִיר אָן אַז דוּ זָאלְסְט זֶעהֶן אַז דוּ זָאלְסְט נִיט פַר גֶעסֶן אִין
גָאט ב״ה . אוּנ גָאט ב״ה וֶועט דִיךְ אוּם קֶערִין צוּ דֶעם לַאנְד וִוי דַיינֶע

עלטרן

עלטרן זענן גוועז מיט פיל קינדר . אונ מיט פיל גוטס . אונ מיט פיל עשירות אונ מיט פרייד אונ יצחק פר לענר פון צו גיבאטן צו זיין זון יעקב אונ פון צו בענשן . אונ הט אים גגעבן פיל מתנות אונ זילבר אונ גאלד אונ הט אים אוועק גשיקט . אונ יעקב הט צו גיהערט די רייד פון זיין פאטר יצחק אונ פון זיין מוטר רבקה אונ זיי האבן אים גקושט אונ ער הט זיי גקושט . אונ איז אוף גשטאנן אונ איז גגאנגן קיין פדן ארם אונ יעקב איז אלט גוועז בשעת ער איז ארוס גגאנגן פון באר שבע קיין חרן זובן אונ זובציג יאר . אונ ווי יעקב איז ארוס גגאנגן פון באר שבע צו גיין קיין חרן . האט עשו גרופן זיין זון אליפז אונ האט צו אים גזאגט אז קיינר זאל ניט הערן . אצונד אייל אונ נעם די שווערד אין די האנד אונ יאג נאך מיין ברודר יעקב . אונ לוף עם איבר דעם וועג אונ זאלסט עם הארגנן מיט די שווערד . אונ זאלסט קומן צו מיר . אונ אליפז איז גוועז אגשווינדר מענש . אונ הט גוויסט ווי אזו משיסט מיט אפייל אונ מיט אבוגן אזו ווי זיין פאטר עשו הט עם גלערנט . אונ הט אוך גקענט חאפן חיות אונ עופות אין פעלד . אונ אליפז איז דעמאלט אלט גוועז דרייצעהן יאר . אונ אליפז איז אוף גשטאנן אונ הט גנומן צעהן מענשן פון זיין מוטרס ברודר אונ איז נאך גלאפן נאך יעקב . אונ ווי יעקב הט דר זעהן אז אליפז יאגט אים נאך מיט צעהן מענשן . איז יעקב גבליבן שטיין אוף דעם אורט ווי ער איז גשטאנן כדי ער זאל וויסן וואס דאס בטייט דען ער הט גאר ניט גוויסט פון קיין שום זאך . אונ אליפז הט אוס גצוגן די שווערד אונ איז גגאנגן מיט זיינע מענשן אקעגן יעקב . אונ יעקב האט צו זיי גזאגט . וואס בטייט דס וואס איר זענט גקומן אהער צו מיר מיט אייערי שווערדן הט אליפז צו אים גנעהנט אונ זאגט צו אים אזו אונ אזו הט מיר מיין פאטר אן גזאגט . אונ אצונד וועל איך מקיים זיין מיין פאטרס גבאט וואס ער הט מיר גבאטן . אונ ווי יעקב הט דר זעהן אז די רייד פון עשו איז שטארק ביי זיין זון אליפז . הט יעקב צו אים גנענט אונ הט אים גבעטן אונ אוך צו זייני מענשן אזו צו זאגן נון אלדונג וואס איך האב אונ אוך וואס מיין פאטר אונ מוטר האבן מיר גגעבן נעמט דאס אייך צו אבי איר זאלט מיך ניט הרגנן אונ איר וועט

טאן מיט מיר צדקה. אונ גאט ב״ה הט געגעבן חן צו יעקב אין דיא אויגן פון אליפז אונ הט אים ניט געהרגת אונ אריפז הט צו גנומן גאר דם גוטס וואס יעקב הט גהאט אונ אליפז מיט זייני מענשן האבן זיך אום גקערט קיין באר שבע צו זיין פאטר עשו. אונ זיי האבן אים דר ציילט ווי אזו עס הט זיך גפירט מיט יעקב אופן וועג אונ זיי האבן אפ געגעבן צו עשו אלדונג וואס זיי האבן אוועק גנומן פון יעקב. אונ עשו הט געצערינט אוף אליפז אונ אויף די צעהן מענשן וואס זענן גוועען מיט אים אונ זייא האבן צו עשו געענפרט אונ גזאגט. דען יעקב הט אונז זייער גבעטין אז מיזאל אים ניט הארגנן האבן מיר זיך דר בארימט איבר אים גאר דם גוטס וואס ער הט גהאט האבן מיר ביי אים צו גנומן אונ מיר זענן אהיים גגאנגן. אונ עשו הט גנומן ביי זיי דאס גאלד אונ זילבר וואס זיי האבן גנומן בייא זיין ברודר יעקב אונ האט דם געגעבן אין זיינע אוצרות. אין דער זעלביגר צייט אז עשו הט געזעהן אז זיין פאטר יצחק הט גבענשט צו זיין ברודר יעקב אונ הט אים גזאגט אז ער זאל ניט נעמן קיין ווייב פון די קינדר פון כנען. איז עשו גגאנגן צו זיין פעטר ישמעאל. אונ הט גנומן זיין טאכטר מחלת דו שוועסטר פון נביות פר איין ווייב חוץ וואס ער הט געהאט די ערשטע ווייבער:

פרשת ויצא

ויצא אונ יעקב איז ארום גגאנגן פון באר שבע אונ איז גגאנגן צו זיין וועג קיין חרן. אונ איז גקומן ביז אין דעם בארג מוריה אונ האט גנעכטיגט לעבן דער שטאט לוז אונ גאט הט זיך בוויזן צו אים אין זעלביגר נאכט אונ הט צו אים גזאגט איך בין דיין גאט אונ אוך דר גאט פון אברהם אונ דר גאט פון דיין פאטער יצחק דם לאנד וואס דו ליגסט דרויף וועל איך עס געבן דיר אונ דייני קינדר. אונ איך בין מיט דיר אונ זאלסט גאר קיין מורא ניט האבן. אונ איך וועל דיך היטן ווי אהין דו וועסט גיין. אונ וועל מערן דיינע קינדר אזו ווי שטערן פון הומל אונ איך וועל מאכן פאלן דיינע פיינט פר דיר אונ וועל דיך ווידר קערן צו דעם דאזיגן לאנד מיט פרייד אונ מיט פול קינדר אונ מיט פול עשירות.

אונ

תם וישר

און יעקב הט זיך אויף גחאפט פון שלאף און הט זיך זייער גפרייט אויף דעם חלום וואס ער הט גזעהן. און יעקב הט גרופן דם דאזיגע ארט בית אל. און איז פון דארטן אוועק גגאנגן צום לאנד קדם און איז גקומן קיין חרן. און הט זיך גזעצט ביי דעם ברונן וויא די פאסטוכר טרינקן אן די שאף. און יעקב הט דארטן דר זעהן אז מענשן גייען פון חרן צו פאשן די שאף. הט יעקב זיי גפרעגט פון וואנען זענט איר פיליכט קענט איר לבן דר זון פון נחור. האבן זיי צו אים גזאגט מיר קענן אים. און באלד וועט קומן זיין טאכטר רחל מיט זיינע שאף דען רחל איז גוועזן לבנס איין פאסטוך. און ווי יעקב הט דער זעהן רחל די טאכטר פון לבן וואס ער איז זיין מוטערס ברודר. איז יעקב גלאפן צו איר און האט זיא גקושט און הט אויף גהויבן זיין קול און הט גוויינט. און יעקב זאגט צו רחל דס ער איז דר זון פון רבקה און דס רבקה איז איר פאטערס שוועסטר. איז רחל גלאפן צום פאטר און הט אים גזאגט אז יעקב דר זון פון רבקה איז גקומען. און יעקב הט נאך מער גוויינט בחמת ער הט ניט עפיס צו ברענגן צו לבן אין שטוב אריין. און ווי לבן הט דר הערט אז יעקב דר זון פון רבקה קומט אן. איז לבן גלאפן צו אים און הט אים גהאלזט און גקושט און ברינגט אים צו זיך אין שטוב אריין. און הט אים גגעבן עסין ברויט. און יעקב דר ציילט צו לבן וואס עס הט זיך אים גטראפן און וואס זיין ברודר עשו הט אים גטאן און אויך וואס אליפז דר זון פון עשו הט אים גטאן אופן וועג. און יעקב איז גזעסן ביי לבן אין הויז איין חודש טעג און הט גגעסן און גטרונקן און גפאשעט די שאף. און נאך דעם הט לבן גזאגט צו יעקב זאג מיר וואס זאל זיין דיין שכר דר פר וואס דוא דינסט מיך. און פאר וואס זאלסטו זיין ביי מיר אום זונסט. און לבן הט ניט גהאט קיין זון נור צוויי טעכטר איינע הט גהייסן לאה און די אנדרי הט גהייסן רחל און די אויגן פון לאה זענן גוועזן טונקל און רחל איז גוועזן זייער איין שיינע. און יעקב הט זייער ליב גהאט רחל. און יעקב ענפערט צו לבן איך וועל דינן ביי דיר זיבן יאר פר דיין קלענצטי טאכטר וואס זי הייסט רחל. און לבן איז דרוף באשטאנן. און יעקב הט אן גהויבן אים צו דינן און ווי עס איז גקומן דס אנדרי יאר ווס יעקב איז גזעסן איז גשטארבן עבר דר זון פון שלח. און עבר איז אלט גוועזן פיר הונדרט און פיר און זעכציג יאר. און ווי יעקב הט דס דער הערט הט יעקב דרוף זייער גטרויערט און הט גמאכט אויף אים איין הספד און הט אויף אים גקלאגט פיר טעג:

און ווי עס איז שון דם זיבעטע יאר פון זיין דינסט ווס ער הט גדינט צו לבן האט יעקב גזאגט צו לבן. גיב מיר מיין ווייב דאס איך האב פאר איר דיך גדינט. און לבן האט אזו גטאן און האט איין גזאמלט דיא שטעט לייט און האט גמאכט איין מאל צייט און וויא עס איז נאכט גווארין איז לבן אריין גגאנגען אין שטוב אריין און יעקב איז אויך נאך גגאנגן מיט דיא התונה לייט צו לבן איז לבן גגאנגן און האט פר לאשן אלע ליכט ווס זענן גוועזן אין שטוב און יעקב זאגט צו לבן נאך וואס פאר לעשטו די ליכט האט לבן אים גענפערט און גזאגט אזו איז ביי אונז דער מנהג און נאך דעם האט

לבן

לבן גנומן זיין טאכטר לאה אונ הט זיא גבראכט צו יעקב. אונ יעקב הט גאר ניט
גוויסט אויב עס איז לאה. אונ לבן הט געגעבן זיין דינסט מויד זלפה צו זיין טאכטר
לאה פר איין דינסט מויד. אונ אלע התונה לייט האבן גוויסט וואס לבן הט גטאן צו
יעקב נייערט זייא האבן צו יעקב ניט גזאגט. אונ אלע חתונה לייט זענן גקומן אין
דר דאזיגר נאכט אין דעם הויז ווי יעקב איז גוועזן אונ האבן געגעסן אונ גטרונקן אונ
האבן זיך גפרייט אונ גטאנצט מיט פויקן אונ מיט פייפלין אונ האבן גזינגן אונ האבן
גזאגט הילא הילא אז יעקב זאל הערין. אונ יעקב הט אבר ניט פר שטאנין וואס זיי
שרייאן אונ וואס זיי זאגן. אונ יעקב הט גמיינט אז דר מנהג איז אזו צו זאגן. אונ
די חתונה לייט האבן אזו גזאגט איין גאנצי נאכט פר יעקב. אונ וויא עס איז טאג
גווארין הט יעקב זיך גקערט צום וייב הט ער דר זעהן אז דס איז לאה. הט יעקב
גזאגט אצונד פר שטיי איך ווס די חתונה לייט האבן גזאגט הילאה דס מיינט מען הילא
איז טייטש דס איז לאה. אונ איך האב גאר דר פון ניט גוויסט: אונ יעקב הט צו גרופן
צו לבן אונ הט צו אים גזאגט ווס האסטו מיר גטאן. פר וואר איך האב דיך גדינט פר
רחל. אונ נאך וואס האסטו מיך אפ גנארט אויף אזאלכער ארט אונ דוא האכט מיר
גגעבן לאה. אונ לבן הט געענטפרט צו יעקב מען טוט ניט אזו ביא אונז אז מען זאל
חתונה מאכן פריער די יונגסטו איידר די עלצטי. אונ אצונד אויב דו ווילסט נאך נעמן
איר שוועסטר רחל זאלסטו מיר נאך דינן זיבן יאר. אונ יעקב הט אזו גטון. אונ האט
גנומן אוך רחל פר איין וייב אונ יעקב הט ליבר גהאט רחל איידר לאה: אונ לבן האט
גגעבן צו זיין טאכטר רחל איין דינסט מוד אונ זי הט גהייסן בלהה:

אונ ווי גאט ב"ה הט דר זעהן אז יעקב הט פיינט לאה. הט גאט ב"ה זיא בווליגט אונ
הט גווינן פור זון צו איר מאן יעקב. אונ אזו האבן זיי גהייסן ראובן שמעון לוי יהודה
אונ לאה הט אוף גהערט צו גווינן. אונ רחל איז גוועזן איין אום טראכטרן אין די טעג
אונ רחל הט מקנא גוועזן איר שוועסטר לאה אונ ווי רחל הט גזעהן אז זי גווינט ניט
קיין קינד הט רחל גנומן איר דינסט מוד בלהה אונ הט זי געגעבן צו יעקב פר איין וייב
אונ די הט גווינן צווייא זון נאך אננדר אונ זיי האבן גהייסן דן אונ נפתלי אונ ווי לאה
הט גזעהן אז זיא הט אויף גהערט קינדר צו האבן הט זי אוך גנומן איר דינסט מויד
זלפה אונ הט זי געגעבן צו יעקב פר איין וייב אונ הט אויך גווינן צווייא זון נאך אננדר
אונ זיי האבן גהייסן גד אונ אשר אונ לאה האט נאך גמערט אונ הט גווינן צווייא זון
אונ איין טאכטער נאך אננדר אונ אזו האבן זיי גהייסן יששכר אונ זבולון אונ דינה
זייער שוועסטר. אונ רחל איז נאך גוועזן איין אום טראכטערן אין די דאזיגע טעג אונ
רחל האט תפלה גטאן צו גאט ב"ה אין דר זעלביגער צייט. אונ גאט ב"ה הט צו
גהערט איר תפלה אונ רחל האט גווינן איין זון. אונ הט גזאגט גאט ב"ה האט איין
גטון מיין שאנד אונ רחל הט גרופן איר זון כומן נאמן יוסף צו זאגן אז גאט ב"ה זאל
מערן צו מיר נאך איין זון. אונ יעקב איז דענסטאלט אלט גוועזן איין אונ ניינציג יאר:

בעה

תם וישר

בעת אין דער זעלביגער צייט הט רבקה די מוטר פון יעקב גשיקט צו יעקב פון לאנד כנען איר זייגערן דבורה ווס זי איז די טאכטר פון עוץ און אוך צווי מענשן פון יצחקס קנעכט און זיי זענן אנגקומן קיין חרן און זיי האבן גזאגט צו יעקב דיין מוטר רבקה הט אונז גשיקט דיר צוא זאגן אז דוא זאלסט דיך אום קערן צו דיין פאטערס הויז גזונד אין לאנד כנען און יעקב הט צו געהערט די דאזיגע רייד און אוך אין דער זעלביגער צייט הט זיך אום גלאזט די אנדערע זיבן יאר וואס ער האט גדינט פר זיין ווייב רחל און ווי עס איז גקומן דר סוף פון פערצן יאר האט יעקב גזאגט צוא לבן גיב מיר מיינע ווייבער און שיק מיך אוועק דען מיין מוטער האט גשיקט צוא מיר פון לאנד כנען אז איך זאל זיך אום קערן צו מיין פאטערס הויז . און לבן הט גזאגט צו יעקב ניט אזוי אויב איך האב גפונן לייט זעליגקייט אין דיינע אוגן בעט איך דיך אז דו זאלסט מיך ניט פר לאזן און זאג מיר ווי פול דו ווילסט פאר דיין טירחא וועל איך דיר בצאלן און זיין מיט מיר און יעקב זאגט צו לבן די דאזיגע זאך זאלסטו מיר געבען פר מיין טירחא איך וועל היינט אובר ציילן אלע דיינע שאף און וועל דר פון אפ טון איטליכי שאף ווס זיא איז גשטופלט אדר גפלעקילט אדר גריימילט אדער גהיצט אונטר די שאף אדער ציגן אז דיינע קונדער זאלן דאס דאזיגע ווידן און איך וועל ווידען די פראסטע שאף און אז די פראסטע שאף וועלן אויך האבן גשטופילטע אודר גפלעקילטע אודר גריימילטע זאלדס זיין פר מיין טירחא און אז דו ביסט מסכים דרויף וועל איך ווייטר ווידען די שאף ווי איך האב גטון פריער ביי דיר :

און לבן האט אזוי גיטון און טוט אפ דיא שאף גשטופילטע און דיא גפלעקילטע און די גריימילטע און גיט דס צו זייני קינדר צו ווידן און די פראסטע שאף גיט ער ווידן צו יעקב אזוי ווי יעקב הט גזאגט און יעקב האט נאך גדינט ביי לבן זעקס יאר חוץ וואס ער האט אים גדינט פערצן יאר פר דיא ווייבער . און וויא עס איז גקומן דיא צייט אז שאף זאלן גווינן האט יעקב אפ גיטון פון זייא דיא גשטופעלטי און דיא גריימילטע אזויא וויא ער האט גרעט מיט לבן און יעקב

האט

הט אזו גטון אלע זעקס יאר. אין מיטן די זעקס יאר האבן גזאגט די קנעכט פון יצחק ווס זענן גשיקט גווארן צו יעקב אז ער זאל זיך אום קערין צו זיין פאטר צום לאנד כנען האבן זיי גזעהן אז ער וויל זיך נים אום קערן זענן זיי אוועק גגאנגן פון אים צום לאנד כנען און יעקב הט זיך זייער גשטארקט און הט גהאט פול שאף און דינסט מיידן און אייזלן און עס איז גוועזן צו יעקב צוויי הונדרט טויזנט זער גרוסי און שייני שאף און זיי האבן זיך גפרוכפערט. און די זון פון לבן האבן זיך מתקנא גוועזן אין יעקב פון וועגן דעם עשירות ווס יעקב האט גהאט. אין איין צייט ארום הט יעקב גהערט אז די זון פון לבן ריידן צווישן זיך יעקב הט צו גנומן ווס וואר ביי אונז און דורך דם הט ער אזו אכבוד. און יעקב זעהט אז לבן מיט זיינע זון זענן נים גאנץ מיט אים אזו ווי פרוער. אין דר זעלביגר צייט איז גוועזן דר סוף פון די זעקס יאר הט גאט ב״ה זיך בוויזן צו אים און הט אים גזאגט שטיי אוף און גיי ארוס פון דעם דאזיגן לאנד און קער זיך אום צו דיין פאטערס הויז גזונד און איך וועל זיין מיט דיר:

און יעקב איז אויף גשטאנען אין דר זעלביגער צייט. און הט גנומן זיינע ווייבר און אויך זיינע קונדר און אויך אלדונג וואס ער הט גהאט און הט עס ארויף גלייגט אויף די קעמלין און איז אוועק גגאנגן צום פאטר יצחק צום לאנד כנען. און לבן הט גאר דר פון נים גוויסט אז יעקב איז פון אים אוועק גגאנגן. דען לבן איז גוועזן אין דר זעלביגר צייט צו שערין זיינע שאף. און רחל הט אוועק גנומן די בילדער וואס לבן הט גהאט. און רחל הט זייא בהאלטן אונטרין זאטל וואס איז אופן קעמל און הט זיך דרויף ארויף גזעצט און איז אוועק גריטן. און ווי לבן איז אהיים גקימן האט ער גפרעגט ווי איז יעקב און וויא זענן די קינדר פון יעקב. הט קיינער נים גוויסט ווי זיי זענן. איז לבן גגאנגן צו זיינע בילדער פרעגן ווי אהין איז יעקב אוועק הט ער זיי נים גפונען. דער נאך הט ער ערפארן אז יעקב איז אנטלאפן גווארן צום פאטר. און לבן איז אויף גשטאנן אין דר זעלבינר צייט און הט גנומן זיינע ברודער און אוך זיינע קנעכט זענן אלע נאך גלאפן נאך יעקב. און האבן בגעגינט יעקב מיט זיינע קינדער אופן בארג גלעד.

און לבן הט גזאגט צו יעקב וואס האסטו גטון צו מיר · נאך וואס ביסטו אנטלאפן
ווארן פון מיר און אויך האסטו אוועק גנבה'ת מייני בילדר · און פירסט מייני טעכטר
און אויך זייערע קינדר אזו ווי מען פירט שביה מענשן · און האסט מיינע קינדר ניט
גלאזט אז איך זאל זיי קושין און איך וואלט זיי בלייט מיט שמחה הט יעקב גענפערט
צו לבן דען איך האב מורא גהאט טאמר וועסטו צו נעמן ביי מיר מיינע ווייבר · און
אויך ביי וועמן דו וועסט געפינן דיינע בילדר דר זאל ווערן גהרג'ת און לבן הט גזאגט
צו יעקב לאזן מיר כורת ברית זיין און דס זאל זיין איין עדות צווישן מיר און צווישן
דיר אז דו זאלסט ניט פייניגן מיינע טעכטר · און אויך זאלסטו ניט נעמן מער קיין
ווייבר · און גאט ב"ה זאל זיין איין עדות אויף די דאזיגע זאכן און זיי האבן גנומען
שטיינר און האבן גמאכט עדות צווישן מיר און צווישן דיר · דרום הט מען דם אורט
גרופן גלעד · און יעקב מיט לבן האבן גשאכטן איין שעכטונג אויף דעם בארג · און
האבן געסן און האבן גנעכטיגט אויפן בארג · און לבן איז אויף גשטאנן גאנץ פרי און
הט געווינט און די טעכטר האבן אויך גוויינט · און לבן הט זיי גקושט איז לבן אוועק
גנאנגן צו זיין אורט · און יעקב איז אויך אוועק גגאנגן אין זיין וועג · און וויא לבן
איז אהיים גקומן הט לבן גאיילט און הט גשיקט זיין זון בעור · און בעור איז אלט
זיבצן יאר · און הט גשוקט מיט זיין זון בעור דעם עוץ און עוץ איז גוועזן דר זון
פון נחור און שוקט אויך מיט זיי צעהן מענשן · און לבן זאגט זיי אן אז זיי זאלן איילן
און גיין צו עשו · און זאלן עשו אזו זאגן פעטר ווארין האסטו דען ניט געהערט וואס דיין
ברודר יעקב הט גטון צו דיין פעטר לבן · דיין ברודר יעקב איז גגאנגן צו אים נאר
נאקעט און ליידיג · און דיין פעטר לבן איז ארום גגאנגן אקיגן אים · און הט אים
אריין גבראכט צו זיך אין שטוב אריין מיט גרוס כבוד און האט אים זייער ערליך
גהאלטן · און הט אים גגעבן זיינע צוויי טעכטר פר ווייבר · און הט אים אויך גגעבן
צוויי דינסטן · און גאט הט אים גבענשט ביא אים אין הויז · און יעקב האט זיך
גשטארקט זייער אין זייער און הט זון. און אויך טעכטר און דינסטן · און הט אויך
שאף און רינדר און קעמלן און איזלן אזו פיל וואס הט גאר ניט קיין צאל · און אויך
הט ער פיל געלד און זילבר און דס איז אלץ דורך לבן · און ווי יעקב הט דר זעהן
אז ער הט שון פיל גוטס האט ער זיך אוועק גגנבה'ת פון לבן און לבן איז גאר ניט
גוועזן אין דר היים דען לבן איז גגאנגן שערין די שאף הט יעקב גנומן די ווייבר און
אויך די קינדר און גאר זיין גוטס · און איז אוועק גגאנגן צום פאטר קיין לאנד כנען
און הט אויך אוועק גגנבה'ת ביי אים די בילדר · און אצונד איז ער מיט גאר זיין גוטס
ביי דעם טייך יבוק · און אוב דו ווילסט גיין צו אים זאלסטו היכף גיין צו אים
און וועסט אים דארטן געפינן וועסטו אים טאן וואס דו וועסט וועלן · און די שלוחים
פון לבן זענן גגאנגן צו עשו און האבן אים דר ציילט אזו ווי לבן הט זיי אן גזאגט ·
און וויא עשו האט דער הערט דיא דאזיגע רייד האט דער צארן פון עשו זייער
גבריטט אויף יעקב און הט זיך דר מאנט דס פייד שאפט וואס ער הט גהאט אויף יעקב ·

תם וישר

אונ הט נאיילט אונ גנומן זיינע זון אונ אוך זיינע קנעכט אונ אלע קינדר פון הויז •
פיר הונדרט מענשן אונ אלי האבן גהאט בלוסי שווערדן אונ זענן נגאנגן יעקב דר שלאגן :
אונ די שלוחים וואס זענן גגאנגן פון לבן צו עשו • זענן זיי אוועק גגאנגן פון עשו אונ
זענן גגאנגן צום לאנד כנען • אונ זענן גקומן צו רבקה די מוטר פון יעקב אונ עשו •
אונ האבן איר דר ציילט אז דיין זון עשו גייט מיט פיר הונדרט מענשן אקיגן יעקב
מלחמה האלטן מיט אים • אונ זאל אים הרגנן אונ זאל צו נעמן ביי אים וואס ער הט :
אונ רבקה הט גאיילט אונ גשוקט צו יעקב צוויי אונ זיבציג מענשן פון יצחק זיינע
טרייע קנעכט אונ די צוויי אונ זיבציג מענשן האבן אים בגעגנט ביי דעם טייך
יבוק • אונ יעקב הט גזאגט גלובט איז גאט ברוך הוא וואס ער האט מיר גשוקט איין
מחנה מיט מענשן אז זיי זאלן מיר העלפן • אונ יעקב הט גרופן דאס זעלביגע אורט
מחנים : אונ די צוויי אונ זיבציג מענשן האבן גזאגט צו יעקב דיין מוטר רבקה הט
אונז גשוקט צו דיר אזו צו זאגן • מיין קינד איך האב גהערט אז דיין ברודר עשו
גייט אקיגן דיר מיט פיר הונדרט מענשן • אונ אצונד מיין ליב קינד זאלסטו צו
הערין מייני רייד אונ זאלסט אזו טון אז דיין ברודר עשו ווערט קומן צו דיר זאלסטו
אים בעטן מיט ווייכע רייד אונ זאלסט ניט רייזן אקעגן אים מיט הארטע רייד •
אונ זאלסט אים געבן איין מתנה פון אלעם וואס דו האסט וואס גאט ב״ה האט דיך
גבייט זעליגט • אונ וואס ער ווערט דיך פרעגן זאלסטו דו אים זאגן דעם אמת טאמער
ווערט זיך אפ טון פון אים דר צארן ווערטו ווערן בשערמט אונ אוך דיין הויז גזונד •
דען דו בארעפסט אים אפ געבן כבוד • ווארום ער איז עלטר פון דיר אונ ווי יעקב
הט אזום גהערט די רייד פון זיין מוטר הט יעקב אוף גהובן זיין קול אונ האט גוויינט
פר פרייד אונ הט גטון ווי די מוטר הט אים גבאטן אין די זעלביגע צייט :

פרשת וישלח

וישלח אונ יעקב הט גשוקט שלוחים אקעגן זיין ברודר עשו צום לאנד שעיר מיט
ווייכע רייד : ויצו אונ האט גבאטן די שלוחים אזו צו זאגן איר זאלט צוא
מיין הער עשו זאגן אזו הט גזאגט דיין קנעכט יעקב אז מיין הער עשו זאל ניט טראכטן
אז מיין פאטרס ברכה וואס ער הט מיך גבענשט איז אין מיר מקוים גווארן • בייארט
איך בין גוועזן ביי לבן אונ האב אים גדינט צוואנציג יאר אונ לבן הט מיך אלי מאל
אפ גינארט • אונ הט פר ביטן מיין שכר צעהן מאל אונ איך האב גדינט בייא אים
זייער שווערע ארבייט • אונ גאט ב״ה הט גזעהן מיין פיין אונ מיין מידיקייט וואס איך
האב גהאט ביי לבן הט ער מיר גהאלפן אונ היינט האב איך אוקסן אונ איזלען אונ
שאף אונ קנעכט אונ דינסט מיידן אונ דס איז גוועזן דורך דעם דער בארמונג פון
דם אייבערשטן אונ דורך זיין גרוס חסד אונ אצונד טו איך ווידר קערן צו מיין לאנד כנען •
אונ שיק דס צו מיין הער דר ציילן כדי איך זאל גפונן חן זעליקייט אין זייני אויגן כדי דר
הער זאל ניט מיינן אז די ברכה פון מיין פאטר איז אן מיר מקוים גווארן :

און

תם וישר

אונ דיא שלוחים זענן גגאנגן צו עשו אונ האבן אים גטראפן אין סוף פעלד פון ארום
אונ עשו גייט מיט פיר הונדרט מענשן אונ איטליכר גייט מיט אשווערד אונ די שלוחים פון יעקב האבן גזאגט די רייד פון יעקב צו זיין ברודר עשו. אונ עשו הט גיענטפערט צו די שלוחים פון יעקב מיט כעס אונ הט גזאגט צו זיי פר וואר איך האב גהערט וואס מיין ברודר יעקב הט גטאן צו אונזר פעטר לבן אונ ניט צו לבן אליין הט ער אזעלכס גטאן ווי דען ער הט מיר דס אויך גטאן. אונ הט מיך באטריבט צוויא מאל אונ האב דרוף גאר גשוויגען:

ועתה אונ אצונד גייא איך אקעגן אים אונ וועל אים טאן ווי אזו מיין הארץ וויל. אונ
די שלוחים האבן זיך אום גיקערט אונ זענן גקומן צו יעקב אונ האבן אים דער ציילט אז מיר זענן גקומן צו דיין ברודר אונ האבן אים גזאגט אלי רייד וואס דו האסט אונז אן גזאגט אונ עשו הט אונז אזו אונ אזו געענפערט אונ ער גייט מיט פיר הונדרט מענטשן אקעגין דיר:

ועתה אונ אצונד זיי וויסן דר פון אונ זעה וואס דו זאלסט טון. אונ טוא תפלה צו גאט
ב"ה אז ער זאל דיך מציל זיין פון אים: ויתפלל אונ יעקב הט תפלה גטאן צו גאט ב"ה אונ הט גזאגט איך בעט דיך גאט ב"ה העד פון דר וועלט וואס דו ביסט דר גאט פון מיין פאטר אברהם. אונ דר גאט פון מיין פאטר יצחק. דו אליין האסט מיר גזאגט בשעת אז איך בין ארוס גגאנגן פון מיין פאטרס הויז אזו צו זאגן איך וועל דיר געבן דס דאזיגע לאנד אונ צו דיינע קינדר נאך דיר אונ איך וועל מערן דייני קינדער אזו ווי שטערן אין הימל. אונ אין דיר וועלן זיך בענשן אלי משפחות פון דר ערד אונ אויך אין דיינע קינדר אונ דו גאט ב"ה האסט מקיים גוועזן דיינע רייד אונ האסט מיר גגעבן קינדר אונ אויך פיל עשירות אונ פיל פיך אזו ווי מיין הארץ האט בגערט. אונ וואס איך האב גבעטן פון דיר האסטו מיר גגעבן. אונ עס איז מיר גמינרט ניט גווארן קיין שום זאך. אונ נאך דעם האסטו מיר גזאגט אז איך זאל זיך אום קערן צו מיין פאטר אונ וועסט טאן צו מיר זייער פיל גוטס: ועתה אונ אצונד אז דו האסט מיך מציל גוועזן פון לבן זאל איך הם ושלום ניט פאלן אין די הענד פון מיין ברודר עשו
ועתה אונ אצונד גאט ב"ה זיי מיך מציל פון מיין ברודר עשו וואָרום איך האב זייער מורא. אונ אוב איך בין ניט ווערט אין מיין זכות אז איך זאל ניצול ווערן זייא מיך מציל אין דעם זכות פון מיין עלטר פאטר אברהם אונ מיין פאטר יצחק. וואָרום איך וויים וואול אז מיט דיין גנאד און מיט דיין דר בארעמקייט האב איך דס גוטס בקומן. אונ אצונד זייא מיך היינט מציל פון וועגן דיין חסד אונ דיין דער בארעמקייט אונ ענפר מיר דרוף:

ויכל אונ ווי יעקב הט אום גיזאגט די תפלה הט יעקב צו טיילט וואס ער הט גהאט
אויף צווייא מחנות איין מחנה הט ער אפ גטיילט צו דמשק דר זון פון אליעזר וואס ער איז גוועזן דר קנעכט פון אברהם אונ די אנדרי האלבי האט ער גגעבן צו אלינוס אליעזרס ברודר: ויצו אונ הט זיי גבאטן אזו צו זאגן איר זאלט זיך דר וייטרן איינער.

פון דעם אנדרן גאנץ וייט אונ אוב עשו וועט קומן אונ וועט איין מחנה דער שלאגן וועט די אנדרי מחנה ניצול ווערין: וילן אונ יעקב הט איבר גנעכטיגט די זעלביגע נאכט אונ יעקב הט אזו אן גזאגט איין גאנצע נאכט צו זיינע קנעכט. אונ גאט ב״ה הט צו גהערט דיא תפלה פון יעקב אין דעם זעלבינן טאג אונ גאט ב״ה האט אים מציל גוועזן פון זיין ברודער:

וישלח אונ גאט ב״ה הט גשוקט דריי מלאכים פון הימל צו עשו אונ די מלאכים זענין גגאנגן צו עשו אונ די מלאכים זענן גקומן צו אים. אונ די מלאכים האבן זיך אום גוויזן פר עשו גלייך ווי עס גייאן פיל טויזנד מענשן אקעגן אים אונ רייטן אוף פערד אונ האבן כלי זיין אונ טיילן זיך אוף פיר טייל אונ אזו הט זיך אום גוויזן ביי אלי מענשן וואס זענן גוועזן מיט עשו. אונ ווי עשו הט גזעהן וואס עס הט זיך אים גטראפן. האט עשו זייער מורא גהאט פר יעקב. איז שון עשו גגאנגן אקעגן זיין ברודר יעקב מיט פריד. אונ עשו בדעקט די שנאה וואס ער הט גהאט פר יעקב:

אונ יעקב איז אוף גשטאנן פריא אונ הט אום גקליבן פון דר פיך איין מנחה צו עשו.

אונ דס איז די צאל פון דר מנחה וואס יעקב הט גשוקט צו זיין ברודר עשו. פון די שאף הט ער אים גשוקט פיר הונדרט אונ פערציג. אונ קעמלן האט ער אים גשיקט דרייסיג. אונ אייזלן האט ער עם אויך גשוקט דרייסיג. אונ פון אלערליי ריגדר הט ער גנומן פופציג. אונ הט דס גגעבן צו זייני הירטן אונ הט דס צו טיילט אוף צעהן חלקים:

ויצום אונ יעקב הט זיי גבאטן אז זיי זאלן זיך דר ווייטרן איינר פון דעם אנדרן. אונ אז עשו מיט זייני מענשן וועלן אייך בגעגנן אונ וועלן אייך פרעגן וועמס איז דאס אונ ווי גייט איר. זאלט איר אים ענטפרן מיר זענן יעקב קנעכט אונ מיר גייאן אקעגן זיין ברודר עשו צו געבן דס עס איין מתנה אונ יעקב קומט אויך אן אונ ער איז אונטר אונז. אונ אז עשו וועט אייך פרעגן נאך וואס גייט יעקב אופן סוף זאלט איר עם זאגן אז ער גייט אונטר אונז מיט פרייד און שמחה אקעגן זיין ברודר עשו דען ער הט גזאגט כדי דר הער עשו זאל אפ וואשן דעם צארין מיט דר מתנה וואס גייט פריער פר עם אונ דר נאך וועט יעקב אליין קומן צו זעהן זיך מיט דעם הער עשו. דען דער הער וועט פר טראגן דעם צארן מיט דער מנחה. אונ די מנחה פון דיא פיך איז איבר גגאנגן פאר עשו איין גאנצן טאג:

אונ יעקב הט גנעכטיגט די זעלביגע נאכט מיט זיינע מחנות ביא דעם טייך יבוק.

אונ יעקב איז אוף גשטאנן האלבע נאכט אונ הט גנומן די ווייבר אונ די דינסטן אונ הט זיי איבר גפירט דעם טייך. אונ ווי יעקב הט שון איבר גפירט אלדונג איבערן טייך איז יעקב אליין איבר גבליבן הט אים בגעגנט איין מענש אונ הט זיך מיט אים גראנגלט ביז דר מארגן שטערן איז אוף גגאנגן אונ בשעה זיי האבן זיך גראנגלט הט דר מענש פר רוקט יעקבן די זייט פון דיך. אונ ווי עס איז אוף גגאנגן דר מארגן שטערן הט דר מענש פר לאזט יעקבן אונ הט אים גבענשט אונ איז אוועק גגאנגן.

אונ יעקב איז איבר גפארן דעם טייך. אונ הט אוף גהובן זיינע אויגן הט ער דר זעהן אז

עשו

תם וישר

עשׂו גייט פון ווייטן מיט פיל מענשן אונ יעקב הט זייער מורא פר עם. אונ יעקב הט גאיילט אונ צו טיילט זיינע קינדר אונ אוך זיינע ווייבר אונ אוך זיינע דינסטן אונ זיין טאכטר דינה הט ער בהאלטן אין איין קאסטן אונ הט דם אלס אפ גגעבן צו זייני קנעכט אין דיא הענד. אונ יעקב איז גגאנגן פריער פר זיינע קונדר אונ אוך פר די ווייבר. אונ ווי יעקב איז גקומן אקעגן זיין ברודר עשׂו האט יעקב זיך גבוקט פאר עשׂו זיבן מאל ביז ער הט גנעהנט צו עשׂו. אונ גאט ב״ה הט חן גגעבן אין דיא אוגן פון עשׂו אונ אוך ביי זיינע מענשן אויף יעקב. אונ עשׂו איז גלאפן אקיגן יעקב. אונ עשׂו הט עם גהאלזט אונ גקושט אונ האבן ביידי אן גהובן צו וויינן. אונ אוך אליפז דר זון פון עשׂו אונ זיינע ברודר האבן אוך גוויינט מיט יעקב אונ האבן עם גקושט אונ גהאלזט דען די פארכט פון גאט איז גפאלן אויף זיי. אונ עשׂו הט אויף גהובן זיינע אוגן אונ הט דר זעהן יעקבס ווייבר אונ אוך זיינע קינדר זאגט צו יעקב מיין ברודר ווער זענן די מענשן וואס גייען נאך דיר. אונ יעקב הט געענפרט צו עם עס זענן מייני קינדר וואס גאט ב״ה הט גלייט זעליגט מיר דיין קנעכט יעקב. הט עשׂו גזאגט צו יעקב ווי קומט דס אהער וואס איך האב געכטן ביי גגעגנט. הט יעקב געענפרט צו עשׂו אונ הט עם גזאגט כדי דר קנעכט יעקב זאל גפונן לייט זעליקייט אין די אוגן פון דעם הער עשׂו הט דר קנעכט גגעבן איין מתנה צום הער אונ יעקב הט גבעטן עשׂו אז ער זאל נעמן ביי עם די מתנה. אונ עשׂו האט ניט גוואלט נעמן ביי עם דיא מתנה. אונ יעקב הט נאך איין מאל צו עם גזאגט איך בעט דיך מיין הער אוב איך האב גפונן לייט זעליקייט אין דיינע אוגן זאלסטו נעמן ביי מיר די מתנה. ווארום ביי מיר איז זייער חשוב וואס איך האב דיר גזעהן דיין פנים גלייך ווי איך וואלט גזעהן איין מלאך פון גאט ב״ה דרום זאלסטו בווילגן צו מיר אונ עשׂו נעמט ביי עם די זעלביגע מתנה פון דר פיך. אונ אוך הט יעקב גגעבן צו עם גאלד אונ זילבר אונ איידל גשטיין. אונ עשׂו הט צו טיילט די מתנה האלב הט ער גגעבן צו דיא מענשן וואס זענן גוועזן מיט עם. דען ער הט גדונגן די מענשן פר שכר. אונ די אנדרי האלבע הט ער גגעבן צו זיינע קונדר. אונ דם גאלד אונ

דם

דָם זִילְבֶּר אוּנ דָם אֵיידֶל גְשְׁטֵיין הָט עֶר גְגֶעבֶּן צוּ זַיין זוּן אליפז וָואס
עֶר אִיז גְוֶועזְן בַּיי אִים דֶר בְּכוֹר :

ויאמר אוּנ עשׂו הָט גְזָאגְט צוּ זַיין בְּרוּדֶר יעקב אִיךְ וֶועל זַיין אַבִּיסֶל מִיט
דִיר אוּנ נָאךְ דֶעם וֶועלֶן מִיר גֵיין צוּ מַיין אוֹרְט אוּנ מִיר וֶועלֶן
זִיצֶן אִין אֵיינֶם : ויען אוּנ יעקב הָט גֶעעֶנְפֶרְט צוּ זַיין בְּרוּדֶר עשׂו מַיין
הַאר דוּ וֵוייסְט וואוֹל אַז מַיינִי קִינְדֶר זֶענִן יוּנְג . אוּנ דִי שָׁאף אוּנ דִי
רִינְדֶר זֶענִן מִיד . אוּנ אַז אִיךְ וֶועל גֵיין אִין דֶער גֶעךְ וֶועלֶן זֵיי אַלֶע
אוּם שְׁטַארְבֶּן . דְרוּם זָאל דֶר הַאר אַוֶועק פָארִין פְרִיעֶר . אוּנ אִיךְ וֶועל
פַּמֶעלֶךְ גֵיין מִיט דִי קִינְדֶר אוּנ אוֹךְ מִיט דִי שָׁאף בִּיז אִיךְ וֶועל קוּמֶן צוּם
הַאר קֵיין שֵׂעִיר : וישמע אוּנ עשׂו הָט גֶעהֶערְט דִי רֵייד פוּן זַיין בְּרוּדֶער
יעקב אוּנ עשׂו מִיט זַיינִי מֶענְשֶׁן הָאבֶּן זִיךְ אוּם גֶקֶערְט צוּם לַאנְד שֵׂעִיר
אוּנ יעקב אִיז גְגַאנְגֶען צוּם לַאנְד שְׁכֶם וָואס עֶס אִיז אִין לַאנְד כְּנַעַן . אוּנ
יעקב הָט גְקוֹיפְט אֵיין שְׁטִיק פֶעלְד בַּיי דִי קִינְדֶר פוּן חֲמוֹר פַר פִינְף שְׁטִיק
זִילְבֶּר אוּנ יעקב הָט זִיךְ גְבוֹיאֶט אֵיין הוֹיז אוּנ הָט זִיךְ גְמַאכְט גְצֶעלְטֶן
אוּנ צוּ זַיינֶע פִיךְ הָט עֶר גְמַאכְט בַּיידֶלֶךְ אִיבֶּר דֶעם הָט מֶען גְרוּפֶן דָם
אוֹרְט סוּכּוֹת . דֶען סוּכּוֹת אִיז טַייטְשׁ בֶּדֶעקְט :

בעת אִין דֶר זֶעלְבִּיגֶר צַייט אִיז אַרוּם גְגַאנְגֶען דִי וַוייבֶּר פוּן דִי אֵיינְוואוֹנֶערְס
פוּן דִי שְׁטָאט צוּ טַאנְצֶן אוּנ צוּ פְרֵייעֶן זִיךְ אִיז רָחֵל אוּנ לֵאָה אוּנ
זֵייעֶרֶע דִינְסְטֶן אוּנ אוֹךְ דִינָה דִי טָאכְטֶר פוּן יעקב אַרוּם גְגַאנְגֶען צוּ זֶעהֶן דִי
פְרֵייד וָוס דִי וַוייבֶּר פְרֵייעֶן זִיךְ :

וכל אוּנ אַלֶע מַאנְזְבִּלִין פוּן דֶר שְׁטָאט זֶענִן אוֹךְ גְשְׁטַאנֶען אַקֶעגִין דִיא
וַוייבֶּר אוּנ הָאבֶּן אָן גְקוּקְט דִי שִׂמְחָה . אוּנ אַלֶע שָׂרָרוֹת אוּנ אַלִי גְרוֹסִי
לַייט זֶענִן אוֹךְ גְוֶועזְן דָארְטֶן . אוּנ שְׁכֶם דֶר זוּן פוּן חֲמוֹר אִיז אוֹךְ גְוֶועזְן
דָארְטֶן דֶער וַוייל הָט שכם דֶר זוּן פוּן חמור דֶר זֶעהֶן דינה דִיא טָאכְטֶר
פוּן יעקב זִיצְט לֶעבֶּן אִיר מוּטֶר לאה אִיז אִים דינה זֵייעֶר גְפֶעלִין :
וישאל אוּנ שכם הָט גְפְרֶעגְט זַיינֶע פְרַיינְד אוּנ אוֹךְ דִי מֶענְטְשֶׁן וָואס
זֶענִן גִישְׁטַאנֶען לֶעבֶּן אִים וֶועמֶס אִיז דִי יוּנְגֶע פְרוֹיא וָוס זִי זִיצְט
דָא לֶעבֶּן דִי וַוייבֶּר וָוס אִיךְ קֶען זֵיי גָאר נִיט : ויאמרו הָאבֶּען זֵיי צוּ
אִים גְזָאגְט פַר וָואר זִי אִיז דִי טָאכְטֶר פוּן יעקב דֶר זוּן פוּן יצחק הָעִבְרִי
ווס

תם וישר

וואס ער זיצט דא אין דר דאזיגר שטאט פון עטליכע טעג . אונ ווי זיי האבן דר הערט אז די ווייבר פון דר שטאט זענן ארוס גנאנגן צו פרייען זיך איז די יונגע פרוא אויך ארוס גנאנגן : וירא אונ ווי שכם דר זון פון חמור הט דר זעהן דינה די טאכטר פון יעקב הט ער זייער גגלוסט אין דינה אונ שכם הט גשיקט מענשן אז מען זאל ברענגן דינה צו אים מיט גוואלד : ותבא אונ מען הט דינה גבראכט צו שכם אין הוז אריין
אונ שכם הט זי גנומן אונ הט זי ביי זיך ווי איין ווייב גהאלטן :
ויבאו אונ מען איז גקומן צו יעקב אונ מען הט עם דער ציילט די זאך
פון זיין טאכטר דינה: וישמע אונ ווי יעקב הט דר הערט וואס שכם הט גטאן הט יעקב גשיקט צוויי קנעכט אז זיי זאלן גיין ברענגען זיין טאכטר דינה פון שכעמס הויז . איז שכם ארוס גגאנגן אקעגן זיי אונ הט
זיי פר טריבן פון דעם הוז אונ ניט גוואלט אפ געבן דינה צו זיי :
וישלח אונ יעקב הט גשיקט צוויי יונג פרואן וואס זיי זענן דיא טעכטר
פון זיינע קנעכט צום הוז פון שכם זייא זאלן זיצן ביי דינה כדי זיי זאלן דיא אפ היטן : וישלח אונ שכם הט גשוקט דרייא מענשן פון זיינע פריינד צו זיינן פאטר חמור אזו צו זאגן . דו זאלסט מיר נעמן דיא
דאזיגע פרוא פר איין ווייב :
ויקח אונ חמור איז גגאנגן צו יעקב ער זאל מיט אים ריידן פון דר דאזיגר זאך . אונ ווי חמור איז ארוס גגאנגן פון שכמס הוז צו גיין צו יעקב . איז דר ווייל אן גקומן די קונדר פון יעקב פון פעלד . אונ ווי זיי האבן דאס דר הערט די מעשה פון זייער שוועסטר דינה . האבן זייא דרוף זייער גיטרויערט אונ עס הט זיי דרוף זייער באנק גטאן : ויבאו אונ זייא זענן גקומן פר זייער פאטר אונ האבן צו אים גרעט מיט גרוס צארן אונ האבן גזאגט פר וואר דער משפט איז אז מען זאל דם בעשטראפן . דען גאט ב״ה וואס ער איז דר גאט פון דר גאנצר וועלט הט ער גבאטן צו נח אויך צו זיינע זון אז מען זאל ניט גזלנן איינר ביי דעם אנדערן . אונ קיין שום מענש זאל ניט אין כעס זיין . אונ נון שכם הט גיגזעלט אונזר שוועסטר . אונ קיין שום מענש פון דר דאזיגר שטאט הט אים ניט גרעט דרוף קיין שום ווארט . פאר וואר די שטאט לייט פערדינען

אוּךְ בֶּעשְׁטְרָאפְט צוּ וֶוערְדֶן . דֶען זֵיי הָאבֶּן גְוויסְט פוּן דֶער זַאךְ אוּנ הָאבֶּן דְרוּף גְשְׁווִיגֶן :

ויהי אוּנ עֶס אִיז גְוֶועזֶן בְּשַׁעַת זֵיי הָאבֶּן גִירֶעט פַר זֵייעֶר פָאטֶר יעקב פוּן דֶער דָאזִיגֶר זַאךְ . אִיז חמור דֶר פָאטֶר פוּן שכם גְקוּמֶען צוּ יעקב צוּ רֵיידֶן מִיט אִים מִכֹּחַ וָוס זַיין זוּן שכם ווִיל זַיין טָאכְטֶער דינה . אוּנ חמור מִיט שכם זָאגְט צוּ יעקב לָאמִיךְ גְפִינֶען חֵן אִין אַייעֶרִי אוֹיגֶען אוּנ אִיךְ בֶּעט אַייךְ אַז אִיר זָאלְט מִיר גֶעבֶּן אַייעֶר טָאכְטֶער פַר אֵיין ווַייבּ : ויען אוּנ שמעון ולוי עֶנְטְפֶרְן צוּ שכם אוּנ צוּ חמור מִיט קְלוּגְהֵייט אַזוֹ צוּ זָאגֶען . אַלְדוּנְג וָוס אִיר הָט גֶערֶעט צוּ אוּנְז וֶועל מִיר טָאן צוּ אַייךְ . אוּנ אוּנְזֶער שְׁווֶעסְטֶער וֶועלֶען מִיר גֶעבֶּן צוּ אַייךְ . נַייאָרְט מִיט דֶעם דָאזִיגֶען וֶועלֶען מִיר זִיךְ בַּווִילִיגֶען צוּ אַייךְ אַז מִיר זָאלֶען גֶעבֶּן אוּנְזֶערֶע טֶעכְטֶער צוּ אַייךְ אוּנ אַייעֶרִי טֶעכְטֶער וֶועלֶען מִיר נֶעמֶען צוּ אוּנְז אוּנ מֶען זָאל גָאר זַיין אֵיין פָאלְק אַזוֹ ווִי אִיר הָט גֶערֶעט אַז אִיר וֶועט אָנֶעמֶען מִצְוַת מִילָה . אוּנ אוֹבּ אִיר ווִילְט נִיט דָס טָאן וֶועלֶען מִיר אָפּ נֶעמֶען אוּנְזֶער טָאכְטֶער פוּן אַייךְ אוּנ מִיר וֶועלֶען אַוֶועק גֵיין פוּן אַייעֶר שְׁטָאט :

וימהר אוּנ שכם מִיט זַיין פָאטֶר חמור הָאבֶּן גְאַיילְט אוּנ הָאבֶּען אֵיין גְזָאמֶלְט אַלֶע שְׁטָאט לַייט אוּנ הָאבֶּן צוּ זֵיי גְזָאגְט דִי רֵייד פוּן יַעֲקֹבְס קִינְדֶער אוּנ ווִי דִי שְׁטָאט לַייט הָאבֶּן דָס דֶר הֶערְט אִיז דִי זַאךְ זֵיי זֵייעֶר גְפֶעלֶען אוּנ זֶענֶען מוּסְכָּם גְוָוארֶען אוּף דֶעם תְּנַאי דֶען דִיא שְׁטָאט לַייט הָאבֶּן זֵייעֶר עֶרְלִיךְ גְהַאלְטֶען שכם מִיט זַיין פָאטֶר חמור דֶען זֵיי זֶענֶען גְוֶועזֶן דִי הַארֶן פוּן לַאנְד . אוּנ ווִי עֶס אִיז גְקוּמֶען דֶר אַנְדֶערֶר טָאג אִיז שכם מִיט זַיין פָאטֶר חמור אוּף גְשְׁטַאנֶען גַאנְץ פְּרִי אוּנ הָאבֶּן אֵיין גְזָמֶלְט אַלֶע שְׁטָאט לַייט . אוּנ דִי צָאל אִיז גְוֶועזֶן ווִי פִיל זֵיי הָאבֶּן גְטָאן יֶענֶע מִצְוָה זֶעקְס הוּנְדֶערְט מִיט פִינְף אוּנ פֶערְצִיג מַאנְזְבִּילֶן . אוּנ צְווֵיי הוּנְדֶערְט זֶעקְס אוּנ זִיבְּצִיג אִיז גְוֶועזֶן קְלֵיינֶע קִינְדֶער . נַייאָרְט חִידֶקֶם דֶר זוּן פוּן פֶּרֶד אוּן עֶר אִיז דֶער פָאטֶר פוּן חמור מִיט זַיינֶע זֶעקְס בְּרוּדֶער הָאבֶּן עֶס נִיט גְטָאן דֶען דִי רֵייד פוּן יַעֲקֹבְס קִינְדֶער אִיז בַּיי זֵיי גְוֶועזֶן נִמְאָס אִין זֵייעֶרִי אוֹיגֶן אוּנ דֶר צָארֶן הָט גְבְּרֶענְט אִין חדקם מִיט זַיינֶע זֶעקְס בְּרוּדֶער אוּף דִי שְׁטָאט לַייט נָאךְ וָוס זֵייא הָאבֶּן עֶס גְטָאן . אוּנ הָאבֶּן גְזָאגְט צוּ שכם

מיט

תם וישר

מיט זיין פאטר חמור וואס איז דאס וואס איר האט געטאן . איז דען ניט פר האנדען אזו איין יונגע פרויא ביי אונזערי ברודער . נאך וואס האט איר בדארפט נעמען די טאכטער פון יעקב וואס איר קענט אים גאר ניט פון וואנן ער איז :

ויענו אונ שכם מיט חמור האבן גענפערט צו חדקם מיט זייני ברודר אונ זאגן צו זיי די רייד וואס איר האט גרעט צו אונז איז רעכט פארטיג . נייערט וואס מיר האבן געטאן די זאך איז ניט מחמת מיר האבן ליב יעקבן מיט זיינע קונדר . נאר וויל מיר האבן גוואלט זיין טאכטער . דרום האבן מיר גטון די זאך . אונ אצונד אז מיר האבן שון גטון אונזר ווילען אונ אז מיר וועלן גזונד ווערן וועלן מיר טאן צו יעקבן מיט זיינע קונדר אזו ווי עס איז ביי אונז אין הארצן . אונ דינה די טאכטער פון יעקב הט געהערט די דאזיגי רייד וואס חדקם מיט זיינע ברודר האבן גרעט צו שכם מיט חמור . אונ וואס שכם מיט חמור האבן אפ גענפערט צו חדקם מיט זייני ברודר אונ ביי דינה איז גוועזן צוויי יונג פרויען וואס יעקב הט צו איר גשיקט אז זיי זאלן זיא אפ היטן הט דינה גשוקט איין יונג פרוא צו איר פאטר יעקב אונ אוך צו אירע ברודר דר ציילין וואס מען הט זיך איין עצה גהאלטן ביי שכם אין שטוב . אונ די יונג פרוי איז גגאנגן אונ הט דר ציילט די דאזיגע רייד פר יעקבן מיט זיינע קונדער . אונ ווי יעקב הט דער הערט די דאזיגע רייד איז ער גווארן פיל מיט צארן אונ הט אוף זיי זייער גיגרימט . אונ שמעון מיט לוי האבן גשווארן אונ האבן גזאגט אזו ווי גאט ב״ה איז דר האר פון דר גאנצר וועלט אונ לעבט אייביג אזו וועט מארגין ניט בלייבן פון דר שטאט שכם קיין שום איבר בלייבונג . אונ שמעון מיט לוי האבן גצארענט אונ זענן גגאנגן אוף דר שטאט אונ האבן אום גבראכט די מאנזבלין פון דר שטאט . אונ עס איז גוועזן איין גרוסע מהומה אין דער שטאט שכם . אונ דאס גשרייא פון דר שטאט שכם איז אוף גגאנגן ביז צום הימל אונ אוך אלע ווייבר אונ קליינע קונדר האבן גשריגן . אונ וויא יעקב הט דער זעהן וואס זיינע קונדר האבן גטאן צו דר שטאט שכם אונ הט דר זעהן דאס רוב וואס זיי האבן גרובט ביי דער שטאט שכם

הט

הט יעקב אויף זיי זייער גצערענט : ויאמר און יעקב הט גזאגט צו זיי
וואס פר איין זאך הט איר גטון צו מיר . נון איך האב מיר גפונן איין
אורט אין לאנד כנען אז איך זאל דא זיצן מיט רוה און קיין שום מענש
האט צו מיר ניט גזאגט קיין שום ווארט און צו אייך אויך ניט . און
אצונד הט איר גטאן צו מיר איין שאנד פר די זיצערס וואס זיצן אין לאנד
כנען אוב זיי וועלן דר הערן די דאזיגע זאך וועלן זייא זיך איין זאמלן
און וועלן אונז דר שלאגן דען מיר זענן גאר איין ביסל מענשן :
ויענו הט שמעון מיט לוי גענפרט צו זייער פאטר און צו זייערי ברודר .

ווי האבן מיר קענן ערטראגן די שאנד פון אונזר שוועסטר און
וואס די אנשי שכם האבן אונס געוואלט טאן . און עס איז גוועזן צווישן
די יונג פרוען וואס שמעון מיט לוי האבן זיי גפאנגן פון דר שטאט שכם
זייער איין שיינע יונג פרויא און זיא הט גהייסן בונה . און שמעון הט
זיא גנומן פר איין ווייב . און די צאל פון די מאנזבילין וואס שמעון הט
זיי גפאנגן איז גוועזן זיבן און פערציג :

און די אלע מאנזבילין און די אלי יונגע פרוען וואס שמעון מיט לוי האבן
זיי גפאנגן זענן גוועזן קנעכט צו דיא קונדר פון יעקב ביז זיי זענן
ארוס גגאנגן פון מצרים : און צוויי בחורים זענן ארוס גגאנגן פון דר
שטאט שכם און זענן גגאנגן צו דר שטאט תפוח און זענן אהין גקומן .
און האבן דר ציילט צו די איין וואונדרס פון דער שטאט תפוח וואס עס
הט זיך גטראפן צו דר שטאט שכם . און מען הט גשיקט שלוחים צו
דר שטאט שכם און זאלן זעהן אויב דס איז אמת ווארום דער שר
פון תפוח הט ניט גוואלט גלייבן אז צוויי מענשן זאלין מחריב זיין אזו
איין גרוסי שטאט ווי שכם . און די שלוחים זענן צו ריק צום שר תפוח
און האבן אים דר ציילט אז מיר זענן גוועזן אין דער שטאט שכם איז
די שטאט שכם גאר פר וויסט און קיין שום מאנזביל איז דארטן נאר
ווייבר און זיי וויינן . און דר שר פון תפוח הט זיך זייער פר וואונדרט
און הט גזאגט צו זיין פאלק לאמר זיך שטארקן און לאמר גיין מלחמה
האלטן מיט דיא קונדר פון יעקב העברי און מיר וועלן טאן צו זיי אזו
ווי זיי האבן גטאן צו דער שטאט שכם . און לאמר זיך נוקם זיין דיא

תם וישר

נְקָמָה פון דִי שְׁטֶעט לַייט אוּנ דֶער שַׂר הָט גְשִׁיקְט צוּ אַלֶע שָׂרִים פון אמורי וָוס עָס אִיז אַרוּם שכם אַזוֹ צוּ זָאגֶן קוּמְט מִיט מִיר אוּנ אִיר וֶועט מִיר הֶעלְפֶן כְּדֵי מִיר זָאלֶן דֶר שְׁלָאגֶן דִי קִינְדֶר פון יעקב העברי. דֶען אַזוֹ הָאבֶּן זֵיי גְטָאן צוּ דֶר שְׁטָאט שכם אוּנ אִיר ווַייסְט גָאר דֶר פון נִיט. אוּנ וִוי דִי שׂרים פון אמורי הָאבֶּן דֶר הֶערְט דָס שְׁלֶעכְץ וָוס דִי קִינְדֶר פון יעקב העברי הָאבֶּן גְטָאן צוּ דֶר שְׁטָאט שכם. הָאבֶּן זֵיי זִיךְ דְרוּף זַייעֶר פַאר וואוּנְדֶרְט:

ויתקבצו אוּנ אַלֵי זִיבֶּן שׂרים פון אמורי הָאבֶּן זִיךְ אַיין גְזַאמֶלְט מִיט זַייעֶרִי חַיָילוֹת אִין אֵיינֶם אִיז גְוֶועְן עֶטְלִיכֶע טוֹזִינְט מֶענְשֶׁן אוּנ אַלֶע הָאבֶּן גְהַאט כְּלוּסֵי שְׁוֶוערְדֶן. אוּנ זֵיי זֶענֶן גְקוּמֶן מִלְחָמָה הַאלְטֶן מִיט יַעֲקֹבֶן. אוּנ מִיט זַיינֶע קִינְדֶר. וישמע אוּנ וִוי יעקב הָט דָאס דֶר הֶערְט הָט עֶר זִיךְ זַייעֶר גְפָארְכְטֶן אוּנ עֶס הָאט אִים זַייעֶר בַּאנְק גְטָאן דְרוּף:

ויצעק אוּנ יעקב הָט גְשׁרוּגֶן צוּ שמעון אוּנ צוּ לוי אוּנ הָאט גְזָאגְט זֶעהְט וָואס אִיר הָאט מִיר גְטָאן וָוס אִיר הָט מִיר גְבְּרַאכְט אַלֶע כְּנַעֲנִים צוּ פַאר טִילְגֶן מִיךְ אוּנ מַיין הוֹז גְזוּנְד דֶען אִיךְ בִּין גְזֶעסְן מִיט רוּהֶ אוּנ אַצוּנְד הָאט אִיר גְמַאכְט דֶער צֶערְנֶן אַלֶע זִיצֶרְס פון לַאנְד אוּף מִיר מִיט אַייעֶרִי מַעֲשִׂים. ויען אוּנ יהודה הָט גְעֶנְפֶערְט צוּם פָאטֶר. הָאבֶּן דֶען מַיינִי בְּרוּדֶר שמעון מִיט לוי אוּם זוּנְסְט גְגַאנְגֶן קֵייגֶן דִיא שְׁטָאט שכם פַאר וָואר זֵיי הָאבֶּן גְשֶׁענְדֶעט אוּנְזֶר שְׁוֶועסְטֶר דינה. אוּנ זֵיי הָאבֶּן אִיבֶּר גְפָארֶן אוּף גָאטְס גְבָּאט וָוס גָאט ב״ה הָאט גְבָּאטֶן צוּ נח אוּנ צוּ זַיינֶע קִינְדֶער אַז מֶען טָאר נִיט גַזְלֶנֶן אוּנ אוֹךְ נִיט אִין כַּעַס זַיין. אוּנ שכם הָאט גְגָזֶלְת אוּנְזֶר שְׁוֶועסְטֶר אוּנ הָט זִי גְשֶׁענְדֶעט אוּנ קֵיין שׁוּם מֶענְשׁ פון דֶר שְׁטָאט הָאט צוּ אִים נִיט גְרֶעט קֵיין שׁוּם וָוארְט דְרוּם זֶענֶן גְגַאנְגֶן מַיינֶע בְּרוּדֶר אוּנ הָאבֶּן דֶער שְׁטָאט בַּאצָאלְט: ועתה אוּנ אַצוּנְד מַיין פָאטֶר. וָואס הָאסְטוּ מוֹרָא אוּנ אוֹךְ נָאךְ וָואס זָאלְסְטוּ צֶערְנֶן אִין מַיינֶע בְּרוּדֶר. פַר וָואר דֶער גָאט וָוס הָאט גְגֶעבֶּן כֹּחַ צוּ מַיינֶע בְּרוּדֶר זֵיי זָאלֶן בַּיי קוּמֶען דִי שְׁטָאט שכם דֶער גָאט וֶועט אוּנְז הֶעלְפֶן אַז מִיר זָאלֶן גוֹבֵר זַיין דִיא כְּנַעֲנִים וָואס קוּמֶן אוּף אוּנְז אוּנ מִיר וֶועלֶן טָאן צוּ זֵיי אַזוֹ וִוי מַיינֶע בְּרוּדֶר הָאבֶּן גְטָאן צוּ דֶר שְׁטָאט שכם. ועתה אוּנ אַצוּנְד מַיין פָאטֶר אִיךְ בֶּעט דִיךְ

דיך אז דו זאלסט שווייגן נייארט האב אבטחון אין גאט ב"ה וואס ער איז אונזר גאט אונ טו תפלה צו אים אז ער זאל אונז העלפן אונ זאל אונז
מציל זיין אונ ער זאל אונז געבן די פיינד אין אונזרי הענט :

ויקרא אונ יהודה האט גרופן איין קנעכט פון פאטרס קנעכט אונ האט
צו אים גזאגט גיי אונ זעה ווי די לייטן שטייאן וואס זענן גקומען
מלחמה האלטן . וילך אונ דר קנעכט איז ארויף גגאנגן אופן בארג סיאון אונ הט גזעהן אלע שטייאן אופן פעלד . אונ דר קנעכט הט גזאגט צו יהודה אז זיי שטייען אין פעלד זייער פול : ויאמר אונ יהודה הט גזאגט צו אלע זיינע ברודר שטארקט זיך אונ הט קיין מורא ניט . גאט ב"ה איז מיט אונז אונ שטייט אוף אונ נעמט דס כלי זיין אונ דעם בויגן אונ די שווערדן אונ מיר וועלן גיין מלחמה האלטן מיט די וואס מיר האבן זיי ניט קיין בייז גטאן אונ זיי קומען אונס אובער פאלן אונ גאט ב"ה וועט אונז העלפן . ויקומו אונ זיי זענן אוף גשטאנן אונ האבן זיך אן גיגורט מיט כלי זיין אונ אוך אלע קנעכט וואס זיי זענען גוועזן ביים יעקבן :
און אוך אלע קנעכט וואס זענן גוועזן ביי יצחק אין חברון זענן אוך גקומן צו יעקב מיט כלי זיין : וילכו אונ די קינדר פון יעקב אונ מיט אלע קנעכט זענן גגאנגן אקעגן די שררים אונ זיי זענן גוועזן הונדרט אונ צוועלף מענשן אונ יעקב איז אוך גגאנגן מיט זיי . אונ די קינדר פון יעקב האבן גשיקט צו זייער עלטר פאטר יצחק קיין חברון אזו צו זאגן טו בעטן פר אונז צו גאט ב"ה אז גאט ב"ה זאל אונז מציל זיין פון די כנענים וואס זענן גקומן
אוף אונז אונ גאט ב"ה זאל זיי געבן אין אונזרי הענט אריין :

ויתפלל אונ יצחק דער זון פון אברהם האט תפלה גטאן צוא גאט ב"ה
אוף זיינע קינדר אונ הט אזו גזאגט גאט מיין גאט דוא האסט מבטיח גוועזן צו מיין פאטר אברהם אז דו וועסט מערן זיינע קינדר אזו ווי די שטערן פון הימעל פר שטער די עצה פון די כנענים אז זיי זאלען ניט מלחמה האלטן מיט מיינע קינדער . אונ זאלסט געבן דעם פחד פון מיינע קינדער אויף זיי אונ זאלסט זיי נידעריג מאכן אז זיי זאלין זיך אום קערן אהיים אונ זאלסט מציל זיין מיינע קינדער רען אין דיין האנד איז דס
שטארקייט אונ די קראפט צום דאזיגען וואס איך בעט דיך :

תם וישר

אונ די קינדר פון יעקב מיט זייערי קנעכט זענין גנאנגן אקעגן די כנענים אונ זיי האבן
זיך פר לאזט אויף גאט ב"ה . אונ בשעת אז זיי זענן אוועק גנאנגן צו דר מלחמה האט יעקב אויך תפלה גטאן צו גאט ב"ה . אונ האט גזאגט גאט מיין גאט דו ביסט איין גאט איבר אלע געטר . דו ביסט איין שטארקר גאט . אונ איין פארכטיגר גאט פון תהלת אן ביז אייביג . אונ דו גאט ב"ה טוסט דר וועקן די כלחמה אונ טוסט ווייטר פר שטערן די מלחמה אין דיין האנד איז די קראפט אונ דס שטארקייט צו דר הייבן אונ אויך נידריג מאכן . אונ אצונד בעט איך דיך גאט ב"ה לאז קומן מיין גבעט צו פר דיר אונ קער דיך צו מיר מיט דיין דר בארמקייט אז דו זאלסט געבן דעם פחד פון מיינע קינדר אויף אלע אין זייערע הערצער . אונ דו זאלסט דעם דאזיגן מציל זיין ווס ער פר זיכרט זיך אן דיר מיט דיין גרוס דר בארמקייט :

וישמע אונ גאט ב"ת האט גהערט די תפלה פון יצחק מיט זיין זון יעקב אונ גאט ב"ה
האט געגעבן איין גרויסען פחד אונ אנגסט אין די הערצער פון די פיינד אונ זייערע יועצים האט גזאגט פר וואר זייער גאט האט מציל גוועזן זייער עלטר פאטר אברהם פון די הענד נמרוד מיט מענשן וואס זיי האבן אים גוואלט הארגן עטליכע מאל . אונ אויך האט ער אים מציל גוועזן פון קאלך אובן . אונ ווער קען דס נאך אזו טאן . אונ אויך זייער עלטר פאטר אברהם העברי האט גובר גוועזן פינף גבורים וואס זיי האבן גפייניגט זיין ברודרס זון וואס ער איז געווען אין סדום . אונ פר וואס ווייסט איר וואול אז זייער גאט וויל אן זייא אונ זייא ווילן אין אים . דען זייא ווייסן וואול אז זייער גאט וועט זיי מציל זיין פון אלע פיינד . אונ אויך זייער עלטר פאטר אברהם האט זייער ליב גהאט זיין גאט האט ער גנומן זיין איינציגן זון אונ האט אים גוואלט מקריב זיין פר איין קרבן צו זיין גאט . אונ ווען זיין גאט זאל זיך ניט גוועזן בווייזן צו אים אונ זאל אים זאגן אז ער זאל ניט אום ברענגין דעם זון וואלט ער גוועזן אום געבראכט דעם זון . אונ ווייא זיין גאט האט דס דר זעהן האט זיין גאט צו אים גשווארין אונ האט אים מבטיח גוועזן ווען עס וועט קומן איין צרה אויף אים אודר אויף זייני קינדר וועט ער זייא מציל זיין . אונ
אוך פר וואר איר האט גהערט וואס זייער גאט האט גטון צו פרעה פון מצרים :

ועתה אונ אצונד ווילט איר גיין מיט זייא מלחמה האלטין וואס זייא זענין אצינד אין
איינם אונ אפילו איר וועט זיך איין זאמלן מיוינט מאל אזוי פיל וויא איר זענט היינט וועט איר זיי אויך ניט קענן ביי קומן : ועתה אונ אצונד גיב איך אייך איין עצה אז איר זאלט זיך פר מיידען פון דאס שלעכץ וואס איר ווילט טאן אונ עס איז בעסער צו אייך אז איר זאלט ניט גיין מלחמה האלטען מיט זייא דען זייער גאט איז מיט זיי . אונ וויא די שונאים פון אמורי האבען דער הערט די רייד פון זייער יועץ איז גווארען אין זייערע הערצער איין גרוסער פחד אונ האבען זיך זייער דער שראקען פאר יעקבס קינדר אונ האבן שוין ניט גוואלט מלחמה האלטען מיט זיי אונ די דאזיגע רייד פון זייער יועץ איז זייא זייער געפעלען אונ האבען זיך אום גקערט אהיים דען זיי האבען זייער מורא גהאט פאר יעקבס קינדר . אונ דס איז גוועזן פון

גאט

גאט ב"ה דען גאט ב"ה האט געהערט די תפלה פון יצחק אונ אויך פון יעקב דען זיי האבן זיך פר זעכרט אין אים: וישובו אונ די פיינד האבן זיך אום געקערט איטליכר צו זיין שטאט אין דעם זעלביגן טאג. אונ האבן ניט געוואלט מלחמה האלטן מיט די קונדר פון יעקב. אונ די קונדר פון יעקב זענן געשטאנן אויף זייער שטאנד אקעגן דם בארג סיאון דם זעלביגן טאג ביז נאכט: ויראו אונ אז די קונדר פון יעקב האבן געזעהן אז דיא פיינד פון אמורי זענן אוועק געגאנגן האבן זיי זיך אום געקערט צו זייער אורט: בעת אין דר זעלביגר צייט האט גאט זיך באוויזן צו יעקב אונ האט צו אים געזאגט שטיי אויף אונ גיי קיין בית אל באזעץ זיך דארטן. אונ זאלסט בואן איין מזבח צו דעם גאט וואס ער האט זיך באוויזן צו דיר אונ האט דיך אונ דיינע קינדר מציל געוועזן פון דער צרה:

ויקם אונ יעקב מיט זיינע קינדר זענן אויף געשטאנן אונ זענן געגאנגן קיין בית אל אזוי ווי גאט ב"ה האט אים געזאגט. אונ יעקב אונ אלע דם זייניגע האבן זיך דארטן באזעצט. אונ האט געבויאט איין מזבח צו גאט ב"ה וואס ער האט זיך באוויזן צו אים. אונ יעקב מיט זיינע קינדר זענן געזעסן אין בית אל זעקס חדשים מיט עטליכע טעג: ובעת אונ אין דער זעלביגר צייט איז געשטארבן דבורה די טאכטר פון עוץ וואס זי איז געוועזן די זייגערן פון רבקה. אונ דבורה איז געוועזן אין דר זעלביגר צייט ביי יעקב. אונ יעקב האט זיא באגראבן אונטר איין לינדן בוים. אונ רבקה די מוטר פון יעקב איז געשטארבן אין דער זעלביגר צייט אין חברון אונ מען האט זי באגראבן אין דער מערת המכפלה וואס אברהם האט געקויפט פון די קינדר פון חת אונ די לעב טאג פון רבקה איז געוועזן הונדערט אונ דריי אונ דרייסיג יאר: וישמע אונ ווי יעקב האט דר הערט אז זיין מוטר רבקה איז געשטארבן האט ער זייער שטארק געוויינט אונ האט געמאכט איין גרויס קלאג אינטרן לינדן בוים אויף דר מוטר אונ אויף דבורה איר זייגערן אונ יעקב האט גרופן דם אלון בכות. דם איז טייטש צווייערלי וויינן האט יעקב געוויינט אונטרן בום. אונ לבן הארמי איז אויך מת געווארען אין דר זעלביגר צייט. דען פר וואס ער האט עובר געוועזן אויף דעם זיכערהייט וואס עס איז געוועזן צווישן אים אונ צווישן יעקב. אונ יעקב איז אלט געוועזן אין דער זעלביגר צייט הונדערט יאר אונ גאט ב"ה האט זיך באוויזן צו אים אונ האט אים געבענשט אונ האט אים גרופן מיטן נאמן ישראל אונ רחל דם ווייב פון יעקב איז מעוברה געוועזן אין דער זעלביגער צייט:

ויסע אונ יעקב מיט אלע דם זייניגע האבן אוועק געצוגן פון בית אל אין דר זעלביגר צייט צו גיין קיין חברון צום פאטר. וילכו אונ ווי אלע זענן געגאנגן אפן וועג אונ עס איז שון ניט געוועזן ווייט פון דר שטאט אפרת. אונ רחל האט אן געהובן צו קינד גיין אונ זי איז געגאנגן זייער שווער צו קינד. אונ ווי רחל האט געוויגן דם קינד איז זיא געשטארבן. אונ יעקב האט זי באגראבן אופן וועג. אונ האט געשטעלט איין מצבה אויף איר קבר. אונ די מצבה שטייט נאך ביז היינטיגן טאג. אונ דיא לעב טאג פון רחל איז געוועזן פינף אונ פערציג יאר. ויקרא אונ יעקב האט גרופן דאס קינד וואס עס איז געבארן געווארן פון זיין ווייב רחל בנימין דען ער איז געבארן געווארן אין דער רעכטער זייט פון דעם לאנד:

אונ

תם וישר

אונ נאך דעם אז רחל איז גשטארבן הט יעקב גנומן זיין בעט אונ הט דס געגעבן אין געצעלט פון בלהה די דינסט מויד פון רחל אונ ווי ראובן הט דר זעהן אז זיין פאטר יעקב הט דס גטאן איז ראובן גווארן דר פירט מיט צארין דען עס הט אים פר דראסן פר וואס ער הט נישט געגעבין דס בעט אין געצעלט פון זיין מוטר לאה. אונ ראובן איז אויף געשטאנן אונ איז גגאנגן אין געצעלט פון בלהה אונ הט דעם פאטרס בעט פר ריקט פון געצעלט. אין דר זעלביגר צייט איז גווארן אפ גטון פון ראובנס קינדר די בכורה אונ דס מלכות אונ די כהונה. דען ער הט פר שוועכט דס געלעגר פון זיין פאטר. אונ דרום הט יעקב אפ געגעבן די בכורה צו זיין זון יוסף אונ דס מלכות הט ער געגעבן צו זיין זון יהודה. אונ די כהונה הט ער אפ געגעבן צו זיין זון לוי. ואלה אונ דס זענן די קינדר פון יעקב ווס זענן געבארן גווארן צו יעקב אין פדן ארם אונ די קינדר פון יעקב זענן געווען צוועלף: בני די קינדר פון לאה האבן געהייסן ראובן אונ שמעון אונ לוי אונ יהודה אונ יששכר אונ זבולן אונ דינה זייער שוועסטר. אונ די קינדר פון רחל האבן געהייסן יוסף אונ בנימין אונ די קינדר פון זלפה ווס זי איז געווען די דינסט פון לאה האבן זיי געהייסן גד אונ אשר אונ די קינדר פון בלהה ווס זי איז געווען די דינסט פון רחל האבן זיי געהייסן דן אונ נפתלי:

ויסע אונ יעקב מיט זייני קינדר אונ אלע דס זייניגע האבן גצוגן קיין חברון ווס דארטן איז געזעסן אברהם אונ אויך יצחק. אונ יעקב מיט זייניגע קינדר אונ אלע דס זייניגע האבן זיך בזעצט ביי זיין פאטר יצחק אין חברון אונ עשו מיט זייני קינדר אונ אלע דס זייניגי זענן גגאנגן צום לאנד שעיר. אונ האבן זיך דארטן בזעצט. אונ עשו האט זיך דארטען זייער גפרוכפערט אונ גימערט. ויקח אונ יעקב מיט זיינע קינדער זענן גגאנגן אין די זעלביגע טעג צו דר שטאט שכם אונ אויך דס זייניגע זענן אויך גגאנגן מיט אים. אונ האבן זיך דארטן בזעצט. דען דארטן איז געווען זייער איין גוט אורט צו וויידן די פיך. אונ די שטאט שכם הט זיך ווידר אוס גבויאט הייזער. אונ עס איז געווען אין דר שטאט שכם דריי הונדרט מענשין אונ יעקב מיט זייני קינדר האבן זיך בזעצט אויף דעם ארט ווס ער הט גקויפט פון חמור איידר שמעון מיט לוי האבן גובר געווען די שטאט שכם:

ויהי

ויהי אונ ווי עס איז גוועזן אין איין יאר ארום זענן די קינדער פון יעקב גגאנגן קיין חברון צו זייער עלטר פאטר יצחק אונ זענן דארט גוועסן. בייארט זייערי שאף אונ זייערע רינדר איז גוועזן אין שכם דען די פאשע פון שכם איז גוועזן זייער גוט אונ פעט. אונ יעקב מיט זייני קינדר אונ זיין הוז גזונד האבן זיך גזעצט אין דעם טאל פון חברון אין די זעלביגי טעג איז יעקב אלט גוועזן הונדרט אונ זעקס יאר אונ לאה דס ווייב פון יעקב איז גשטארבן אין דר צייט. אונ די לעב טאג פון לאה איז גוועזן איין אונ פופציג יאר. אונ יעקב מיט זייני קינדר האבן זי בגראבן אין דר מערת המכפלה אין טאל חברון. אונ אלע איינוואונרס פון לאנד האבן גוויסט אונ האבן געהערט פון זייער גבורה אונ יוסף דר זון פון יעקב אונ זיין ברודר בנימן וס זיי זענן גוועזן רחלס קונדר זענן זיי נאך גוועזן קליין אין דר צייט. אונ יוסף אונ בנימן זענן נית גוועזן מיט זייערי ברודר אין דר מלחמה אין די שטאט פון אמורי. אונ ווי יוסף הט גזעהן די גבורה פון זייני ברודער אונ זייער גרוסקייט. הט יוסף זיי זייער גלובט בייארט יוסף הט זיך גרוס גהאלטן קעגן די ברודר אונ יעקב הט אים מער ליב גהאט פון אלע קונדר אונ יעקב הט גמאכט צו זיין זון יוסף איין זיירען העמדיל. אונ ווי יוסף הט גזעהן אז דר פאטר הט אים בעסר ליב פון אלע זיינע ברודר הט יוסף זיך גהאלטן נאך מער גרוס אקעגן די ברודר. אונ הט גבראכט צום פאטר שלעכטע רייד פון זיינע ברודר. אונ ווי די קינדר פון יעקב האבן דער זעהן די מעשים וואס יוסף טוט צו זיי אונ דער פאטער האט אים מער ליב גהאט פון אלע קינדר האבן זיי אים פיינד גהאט. אונ האבן מיט יוסף נית גקענט ריידן קיין שום ווארט אלע טאג. אונ וויא יוסף איז אלט גווארן זיבצן יאר האט ער זיך אלץ גהאלטן גרוס אקעגן זיינע ברודר: בעת אין דער זעלביגער צייט האט זיך צו יוסף גחלמת איין חלום. איז יוסף גקומן צו זיינע ברודער אונ האט זיי דער ציילט אז עס האט זיך אים גחלמת איין חלום. אונ דער חלום איז אזוי גוועזן מיר זענן גוועזן אלע אין פעלד אונ הבן גמאכט גארבן דר וויל איז מיין גארב אוף גשטאנן אונ אייערע גארבן האבן מיין גארב ארום גריינגלט אונ האבן זיך גביקט צו מיין גארב:

תם וישר

ויענו אונ די ברודר האבן אים געענפערט אונ האבן צו אים גזאגט ווס איז דר דיין חלום ווס עס הט זיך דיר גחאלמת ווילסטו דען איין מלך זיין איבר אונז אודר איין מושל זיין איבר אונז : ויבא אונ יוסף איז גקומן צום פאטר אונ הט דר ציילט פארן פאטר דעם חלום אונ ווי יעקב האט דס דר הערט הט ער אים גקושט אונ הט אים גבענשט. אונ וויא דיא קינדר פון יעקב האבן דר זעהן אז זייער פאטר יעקב הט גבענשט זייער ברודר יוסף אונ הט אים גקושט אונ הט אים זייער ליב. האבן זיך די ברודר אין אים מתקנא גוועזן אונ האבן אים מער פיינד גהאט :

אחרי כך נאך דעם הט זיך צו יוסף ווייטר גיהאלמת איין חלום הט יוסף דר ציילט דעם חלום צום פאטר פר זיינע ברידערס אויגן. אונ הט גזאגט דעם חלום צום פאטר אונ צו זיינע ברודר אז די זון אונ די לבנה אונ עלף שטערן זענן גקומן צו מיר אונ האבן זיך גבוקט צו מיר. אונ יעקב הט צו גהערט די רייד פון זיין זון יוסף. אונ יעקב זעהט אז די ברודר האבן אים פיינד איבר דר זאך. הט יעקב אן גשריגן אין יוסף פר זיינע ברודר אונ זאגט צו אים וואס האלסטו זיך גרוס אקעגן דיינע גרוסע ברודר. טראכסטו דען ביי דיר אין הארצן אז איך מיט דיין מוטר אונ דייני עלף ברודר וועלן קומן זיך בוקן צו דיר אז דו רעטסט אזעלכי רייד. אונ די ברודר זענן זיך אין אים מקנא אוף זיינע רייד אונ אוף זיינע חלומות אונ האבן גמערט דס פייד שאפט אוף אים. אונ יעקב האט גווארט אוף די חלומות : ויהי אונ עס איז גוועזן איין מאל זענן גגאנגען די קינדר פון יעקב ווידן די שאף אין שכם אונ האבן זיך דארטן פר זאמט אונ די צייט ווס זיי וואלטן בדארפט אהיים קומן איז שון איבר גפארן. און ווי יעקב הט גזעהן אז זיי זומן זיך זייער אין שכם הט יעקב זיך גטראכט אין הארצן טאמר זענן אוף גשטאנען די לייט פון שכם אונ האלטן מלחמה מיט מיינע קינדר דרום זומן זיי זיך זייער :

ויקרא אונ יעקב הט גרופן זיין זון יוסף אונ הט צו אים גזאגט פר וואר דיינע ברודר ווידען דיא שאף ארום דר שטאט שכם. אונ זייא זומן זיך זייער לאנג גיי אונ זעה ווי זיי טאן אונ דו וועסט קומן צו ריק וועסטו מיר דר ציילן דס פריד פון דייני ברודר אונ די שאף :

ויבח

וישלח אונ יעקב הָט אַוֶועק גְשׁוּקְט זַיין זוּן יוסף פוּן טָאל חברון. אוּן יוסף
אִיז גְגַאנְגֶן אוֹפֶּן פֶּעלְד פוּן שכם אוּנ הָט נִיט נְפוּנֶן זַיינֶע בְּרוּדֶער.
דֶער וַוייל הָט יוסף אַרָאפּ גְעאִירְט פוּן וֶועג. אוּנ הָאט גָאר נִיט גְוִויסְט
וִוי אַהִין עֶר גֵייט. הָאט אִים גְפוּנֶן אֵיין מלאך פוּן גָאט ב״ה. זָאגְט צוּ אִים
דֶר מלאך וִוי גֵייסְטוּ אוּנ וָוס זִיכְסְטוּ. זָאגְט יוסף צוּם מלאך אִיך זַיךְ
מַיינֶע בְּרוּדֶר טָאמֶר וֵוייסְטוּ וִוי זֵיי וַוייֶדעְן. הָט דֶר מלאך גְזָאגְט צוּ אִים
אִיךְ הָאבּ גְזֶעהֶן דַיינֶע בְּרוּדֶר. אוּנ אִיךְ הָאבּ גְהֶערְט פוּן זֵיי אַז זֵיי הָאבְּן
גְזָאגְט אַז זֵיי וֶועלְן גֵיין קֵיין דוֹתָן. אוּנ יוסף הָט צוּ גְהֶערְט דִיא רֵייד פוּן
מלאך אוּנ אִיז אַוֶועק אוּנ הָט זֵיי דָארְטֶן גְפוּנֶן. אוּנ אֵיידֶר יוסף אִיז גְקוּמֶן
צוּ זַיינֶע בְּרוּדֶר קֵיין דוֹתָן הָאבְּן אִים דִיא בְּרוּדֶר דֶר זֶעהֶן פוּן וַוייטְנְס אוּנ
הָאבְּן זִיךְ אֵיין עֵצָה גְהַאלְטֶן אַז מֶען זָאל אִים טֵייטְן. אוּנ שמעון הָט גְזָאגְט
צוּ זֵיי נוּן גֵייט דֶר מֶענְשׁ פוּן דִי חֲלוֹמוֹת אוּנ אַצוּנְד לָאמֶר גֵיין אוּנ וֶועלִין
אִים הַארְגְנֶן אוּנ אַרַיין וַוארְפְּן אִין גְרוּבּ וָוס דָא אִיז פַר הַאנְדְן. אוּנ אוֹבּ
אוּנְזֶער פָאטֶר וֶועט אוּנְז פְּרֶעגְן אוֹף אִים וֶועלְן מִיר אִים זָאגְן אֵיין חַיָה רָעָה
הָט אִים אוֹף גְגֶעסֶן אוּנ וִוי ראובן הָט דֶר הֶערְט דִי דָאזִיגֶע רֵייד וָוס דִיא
בְּרוּדֶר הָאבְּן גְרֶעט אוֹף יוסף. הָט ראובן גְזָאגְט צוּ זֵיי אִיר זָאלְט אַזוֹ נִיט
טָאן. דֶען וִוי אַזוֹ וֶועלְן מִיר אוֹף הֵייבְּן אוּנְזֶערִי אוֹגֶן פַר אוּנְזֶער פָאטֶר יעקב
נייאֶרְט וַוארְפְט אִים אַרַיין אִין דֶעם גְרוּבּ. אוּנ אוּנְזֶער הַאנְד זָאלְן מִיר נִיט
אוּם שְׁטְרֶעקְן צוּ פַר גִיסֶן זַיין בְּלוּט אוּנ ראובן הָט דְרוּם אַזוֹ גְזָאגְט כְּדֵי
עֶר זָאל אִים מַצִיל זַיין פוּן זֵייעֶרִי הֶענְד אוּנ זָאל עֶם אוּם קֶערְן צוּם פָאטֶר.
אוּנ וִוי יוסף אִיז גְקוּמֶן צוּ דִי בְּרוּדֶר הָט עֶר זִיךְ גְזֶעצְט פַר זֵיי. אוּנ דִיא
בְּרוּדֶר זֶענְן אוֹף גְשְׁטַאנֶן אוּנ הָאבְּן אִים גְשְׁלָאגְן צוּ דֶר עֶרְד אוּנ הָאבְּן
אִים אָפּ גְצוֹגְן דָם זַיידֶנֶע הֶעמְדְל וָוס עֶס אִיז גְוֶוען אוֹף אִים. אוּנ הָאבְּן
אִים אַרַיין גְוַוארְפְן אִין אֵיין גְרוּבּ. אִין דֶם דָאזִיגְן גְרוּבּ אִיז נִיט גְוֶוען קֵיין
וַואסֶר אָבֶּר עֶגְדִיסֶן אוּנ שְׁלַאנְגֶן זֶענְן יוֹא גְוֶוען. אוּנ יוסף הָט זֵייעֶר מוֹרָא
גְהַאט פַר דִי עֶגְדִיסֶן אוּנ פַר דִי שְׁלַאנְגֶן אוּנ יוסף הָט גְשְׁרִיגֶן מִיט אֵיין בִּיטֶר
גְשְׁרֵיי אוּנ מִיט אֵיין גְרוֹס קוֹל אוּנ גָאט ב״ה הָאט פַאר בָּארְגֶן דִי שְׁלַאנְגֶן
אוּנ דִי עֶגְדְסַן אִין דִי לֶעכֶר פוּן דֶעם גְרוּבּ. אוּנ דִי שְׁלַאנְגֶן אוּנ דִי עֶגְדֶסֶן
הָאבְּן יוסף גָאר נִיט גְטוּן קֵיין שְׁלֶעכְץ אוּנ יוסף הָט גְשְׁרִיגֶן פוּן דֶם גְרוּבּ

צו זייני ברודער אונ הט גזאגט צו זיי ווס האב איך דען גטון צו אייך :
אונ ווס האב איך גזונדיגט אונ פר ווס הט איר ניט מורא פר גאט ב״ה
פר מיר פר וואר איך בין אייער ברודער אונ אייער פאטר יעקב איז אוך
מיר איין פאטר : אונ פר ווס זאלט איר טון אצונד אזו צו מיר : אונ ווי
אזוי וועט איר אוף הייבן אייער פנים פר אונזער פאטר יעקב : אונ הט
אלין גשריגן פון דעם גרוב : אונ יוסף הט גזאגט יהודה ראובן שמעון
לוי מייני ברודער נעמט מיך ארוס פון דעם פינצטרין גרוב ווס איר הט
מיך אריין גוואורפן . אונ אוב איך האב גזונדיגט אקעגן אייך . פר ווס
איר זענט די קונדר פון אברהם יצחק ויעקב אז זיי האבן דר זעהן איין
יתום האבן זיי זיך דר בארימט איבר אים . האבן זיי דר זעהן איין
הונגריגען מענטשן האבען אים גיגעבן עסן . האבן זיי דער זעהן איין
דארשטיגן מענשן האבן זיי גמאכט אים אן טרונקן האבן זיי דר זעהן
איין נאקטן מענשן האבן זיי אים אן גקלייד . אונ פאר ווס זאלט איר
קיין רחמנות ניט האבן אוף אייערן ברודר ווס ער איז פון אייערי ביינר
אונ פון אייערן פלייש אונ האט ווייטר גזאגט צו זייא אוב איך האב
גזונדיגט אקעגן אייך זייט מיר מוחל אין זכות פון מיין פאטר יעקב .
אונ יוסף הט נאך גרעט אסך רייד אבר די ברודר האבן עם גאר ניט
צו גהערט אלע זייני רייד אינ זייני ברודר זענן גאר אוועק גגאנגן פון דם
גרוב כדי זיי זאלן נים הערן זייני רייד אונ האבן זיך גזעצט עסין . אונ
בשעת זיי האבן געגעסן האבן זיי צווישן זיך איין עצה גהאלטן ווס מען
זאל טאן מיט יוסף צו זאלן זיי עם הארגענן צו זאלן זיי עם אום קערן
צום פאטר אונ בשעת זיי האלטן זיך די עצה דר ווייל האבן זיי אוף
גהובן זייערי אוגן האבן זיי דר זעהן אז ישמעאלים גייאן פונם לאנד גלעד
אונ גייאן קיין מצרים אונ יהודה זאגט צו די ברודר ווס וועט אונז ארוס
קומען אז מיר וועלן הארגענן אונזער ברודר . טאמר וועט גאט ב״ה
פארשטן פון אונז זיין בלוט מיין עצה איז אזו אז מיר זאלן עם פר קופן
צו די דאזיגע ישמעאלים ווס גייען קיין מצרים וועט ער שון ממילא פאר
לארן ווערן איז די זאך גפעלן די ברודר . אונ האבן גטאן אזו ווי יהודה
הט זיי איין עצה גגעבן . אונ בשעת די ישמעאלים זענן גקומן צום אורט

ווי די ברודר פון יוסף זענן גזעסן . דר ווייל האבן די ישמעאלים גוואלט זייער איין טרונק . האבן די ישמעאלים דר זעהן דעם גרוב זענן זיי צו גגאנגן צו דעם גרוב דען זיי האבן גמיינט אז דארטן איז פאר האנדן וואסר זענן די ישמעאלים גקומן צו דעם גרוב האבן זיי דר הערט דם קול פון יוסף אז ער שרייט אונ וויינט . האבן די ישמעאלים אקוק גטאן אין דעם גרוב . האבן זיי דער זעהן אז עס שטייט זייער איין שיין יונגל האבן די ישמעאלים עם גפרעגט ווער הט דיך גבראכט אהער : אונ ווער הט דיך אריין גווארפן אין גרוב : אונ די ישמעאלים האבן אום גשטרעקט זייערי הענט אונ האבן יוסף ארום גצוגן פון דעם גרוב . אונ זענן אוועק גגאנגן אין זייער וועג אונ דר וועג פון די ישמעאלים איז גוועזן ווי די ברודר פון יוסף זענן גזעסן . דר ווייל האבן די ברודר פון יוסף דר זעהן אז יוסף איז ביי דיא ישמעאלים . אונ דיא ברודר פון יוסף האבן גזאגט צו דיא ישמעאלים וואס פר איין זאך הט איר גטון צו אונז נאך וואס האט איר גנומן אונזר קנעכט אונ איר גייט זיך אוועק מיט עם אין אייער וועג פר וואר מיר האבן אונזר קנעכט אריין גווארפן אין דעם דאזיגן גרוב . ווארום ער הט אין אונז מורד גוועזן . זענט איר גקומן צו דעם גרוב אונ איר הט אים ארום גנומן פון דעם גרוב אונ איר ווילט מיט אים אוועק גיין . אצונד גיט אונז אפ דעם קנעכט . האבן די מדינים צו זייא געענפרט אונ האבן גזאגט עס קען ניט זיין אז ער זאל זיין אייער קנעכט ווארום ער איז שענר פון אייך דען ער מוז זיין אייער האר אונ איר זענט זיינע קנעכט אונ נאך וואס בדארפט איר זאגן אזו איין גרוסן ליגן . אונ אצונד זאגן מיר צו אייך אז מיר וועלן ניט צו הערן אייערי רייד . דען מיר האבן גפונן דם יונגל אין איין גרוב אין דער מדבר האבן מיר עם גנומן און וועלן בוודאי אוועק גיין מיט אים . אונ דיא ברודר פון יוסף האבן גענטפרט צו די מדינים אונ האבן גזאגט צו זיי גיט אונז אפ אונזר קנעכט אונ אוב איר וועט אונז ניט אפ געבן דעם קנעכט וועט איר אלי גטייט ווערן דורך אונזערי שווערדן אונ די מדינים האבן אן גהובן צו שרייאן אוף די ברודר פון יוסף . אונ האבן ארום גנומן זייערי שווערדן אונ האבן גענטפרט צו זיי מלחמה האלטן אונ שמעון איז אוף גשטאנן אונ

הט אויך ארום גנומן זיין שווערד אונ הט גנעהנט צו די מדינים אונ הט
איין גרוסן גשרייא גטאן אז די ערד הט אן גהובן צו ציטערן . אונ די
מדינים האבן זיך זייער דר שראקן פארן גשריי אונ זענן גפאלן צו דר
ערד . אונ שמעון האט צו זיי גזאגט פר וואר ווייסט איר דען ניט אז
איך בין שמעון דר זון פון יעקב העברי ווס איך האב חרוב גמאכט די
שטאט שכם אונ איך זאג אייך אפילו אז עס וועט קומן צו אייך אלע
מענשן פון מדין וועט איר ניט קענן מיט מיר מלחמה האלטען . אונ
אז איר וועט ניט אפ געבן דס יונגל וועט זיין אייער פלייש צו די חיות
אונ עופות . אונ די מדינים האבן זייער מורא גהאט פר שמעון אונ האבן
גנעהנט צו די ברודר פון יוסף מיט פארכט אונ האבן גזאגט צו זיי מיט
וייכי רייד . פר וואר איר הט אליין גזאגט אז דס יונגל איז אייער קנעכט
אונ ער הט אן אייך מורד גוועזן איבר דעם האט איר עם ארויין גווארפן
אין גרוב . אמער ווס בדארפט איר האבן אזו איין קנעכט אז ער זאל
אין אייך ווידר שפעניגן אמער פר קופט אים בעסר צו אונז . אונ מיר
ווילן אייך געבן ווי פיל איר וו לט . אונ גאט ב״ה הט דס אזו גטון אז די
מדינים זאלן חשק האבן עם צו קופן כדי די קונדר פון יעקב זאלן ניט
טייטן זייער ברודר . אונ די קונדר פון יעקב האבן צו גהערט די רייד
פון די מדינים אונ האבן יוסף פר קופט פר צוואנציג שטיק זילבער אונ
זייער ברודר ראובן איז ניט גוועזן מיט זיי אין דער זעלביגר צייט . אונ
די מדינים האבן גנומן יוסף אונ זענן אוועק גגאנגען מיט עם אין זייער
וועג אונ בשעת זיי זענן אוועק גגאנגען אופן וועג האבן זיך די מדינים
בטראכט ווס האבן מיר גטאן ווס מיר האבן גקופט דס יונגל פון די עברים
טאמר האבן די עברים עם גגאנבת . אונ אז מען וועט גפונן דס יונגל
ביי אונז וועלן מיר גטייט ווערן איבר עם . אונ בשעת די מדינים האבן
צווישן זיך אזו גרעט האבן זיי גזעהן די ישמעאלים גייען ווס די קונדער
פון יעקב האבן גזעהן צום ערשטן אונ דר וייל זענן די ישמעאלים גקומן
אקעגן די מדינים האבן די מדינים גזאגט איינר צום אנדרן לאם מיר
פר קופן דס יונגל צו די ישמעאלים אונ מיר וועלן אפ נעמן דס געלט ווס
מיר האבן גגעבן צו די עברים . אונ ווי די ישמעאלים זענן גקומן צו די
מדינים

מדינים האבן די מדינים פר קופט יוסף צו די ישמעאלים פר צוואנציג
שטיק זילבר. און די מדינים זענן אוועק גגאנגן צום לאנד גלעד. און
די ישמעאלים האבן גנומן יוסף און האבן עם ארוף גזעצט אוף איין
קעמל און זענן גגאנגן קיין מצרים. און ווי יוסף הט דר הערט אז די
ישמעאלים גייען קיין מצרים. הט יוסף אן גהובן צו וויינן און צו שרייאן
אוף דר דאזיגר זאך דען ער וועט זיך דר ווייטרן פון דעם פאטר און הט
זייער גוויינט. דר ווייל הט איינר פון ישמעאלים דער זעהן אז יוסף
וויינט הט ער עם אראפ גנומן פון דעם קעמל איז יוסף צו פיס גגאנגן.
און פון דעסט וועגן הט יוסף גשריגן און הט גוויינט און הט גזאגט פאטר
פאטר. דר ווייל איז אוף גשטאנן איינר פון די ישמעאלים און הט יוסף
גשלאגן אוף דר באק הט יוסף נאך מער אן גהובן צו וויינן און יוסף איז
נעבך מיד גווארן אופן וועג און הט גאר ניט גקענט גיין מחמת דם ביטרונג
וואס עם הט זיך גטראפן האבן אלי ישמעאלים עם גשלאגן און האבען
עם גפייניגט און האבן עם גשראקן כדי ער זאל אוף הערן צו וויינן:
און גאט ב"ה הט גזעהן דם פיין פון יוסף און זיין מודקייט הט גאט ב"ה
אן גשיקט אוף די ישמעאלים איין פונצטרניש און איין דר שרעקניש
און וועלכי האנט פון די ישמעאלים האבן גשלאגן יוסף איז די האנט פר
דארט גווארן. און די ישמעאלים האבן גזאגט איינר צום אנדרן וואס איז
די זאך וואס גאט ב"ה הט צו אונז גטאן אוף דעם דאזיגן וועג. און דיא
ישמעאלים האבן גאר ניט פר שטאנען אז דם איז אלץ איבר יוסף און די
ישמעאלים זענן ווייטר אוועק גגאנגן און זענן גקומן אופן וועג פון אפרת
וואס דארטן איז רחל די מוטר פון יוכף בגראבן און ווי יוסף איז גקומען
צום קבר פון זיין מוטר רחל איז יוסף גפאלן אופן קבר און האט זייער
גוויינט און הט גשרוגן און הט גזאגט מיין מוטר מיין מוטר וואס דו האסט
מיך גווינן אצונד שטיי אוף און זעה אז דיין זון יוסף איז פר קופט גווארן
פר איין קנעכט און קיינר טוט ניט איבר אים זיך דר בארמן. מיין מוטר
מיין מוטר גיי און זעה אז בייא מיין פאטר איז דאס הארץ פיל מיט
שמערצן און זיי עם מנחם און רעד עם אוס דאס הארץ. און הט נאך
גרעט אסך רייד אופן קבר און הט גרעט און גשריגן און הט גוויינט:

און

תם וישר

אונ נאך דעם איז יוסף איין גשווינגן גווארן הט יוסף גהערט איין קול פון דעם קבר מיט גוויין אונ הט גזאגט. מיין זון יוסף מיין זון יוסף איך האב גהערט דיין קול אונ דיין גשריי אונ האב גזעהן דייני טרערין אונ איך וייס פון דייני צרות: אונ עס טוט מיר זייער באנק אוף דיר אונ דו מערכט מיר טרורקייט אוף מיין טרורקייט. אונ אצונד מיין זון יוסף האף אלי צייט צו גאט ב"ה אונ זארכט בעטן צו גאט אונ זאלסט פר קיינם ניט מורא האבן דען גאט ב"ה איז מיט דיר: אונ גאט ב"ה וועט דיך מציל זיין פון אלע צרות שטיי אוף מיין זון יוסף אונ גייא קיין מצרים מיט דיין הארן אונ זאלסט פר עס גאר קיין פארכט ניט האבן דען מיין זון יוסף גאט איז מיט דיר: אונ זיא הט נאך גרעט פיל רייד צו עם אונ זיא איז איין גשווינגן גווארן אונ יוסף הט גהערט די דאזגי רייד הט ער זיך פר וואונדרט דרוף אונ הט נאך מער גוויינט: נאך דם הט איינר פון די ישמעאלים דר זעהן אז יוסף שרייט לעבן איין שטיין אונ וויינט אזוי האט דער ישמעאל אוף עם זייער גגרומט הט ער אים אוועק גטריבן פון דעם קבר אונ הט עם גשאלטן: אונ גאט ב"ה הט גזעהן דם פיין פון יוסף אונ גאט ב"ה הט גמערט אונ הט גשלאגן די ישמעאלים אונ הט אן גשוקט אוף זיי איין גרוסן שטארום ווינט אונ עס איז גווארן פונצטר אונ עס האט זייער גדינרט אונ גבלוצט אונ די ערד הט גציטערט מחמת די גרוסי דונרן אונ דר שטורם ווינט הט זיך זייער גשטארקט: אונ די ישמעאלים האבן גאר ניט גוויסט ווי אהין זיי גייען אונ די קעמלן זענן גבליבן שטיין אונ די ישמעאלים האבן גשלאגן די קעמלן אז זיי זאלן גיין זענן די קעמלן גפאלן צו דר ערד:

ויאמרו אונ איינר הט גזאגט צום אנדרן פר וואס הט גאט גטאן אזעלכס צו אונז וואס האבן מיר דען גזינדיגט אונ וואס האבן מיר דען גשולדט אז עס זאל אונז זיין אזוי איין צרה: אונ איינר פון זיי הט גענפרט אונ גזאגט טאמר איז די זונד פון וועגן דעם ארומאן קנעכט דרום טרעפט זיך אונז אזעלכס דעם דאזיגן טאג: אונ אצונד וועלן מיר איבר בעטן דעם קנעכט אז דער קנעכט זאל אונז מוחל זיין וואס מיר האבן אים גטון וועלן מיר וויסן צו איז דם איברין קנעכט אונ אוב ניט אונ די ישמעאלים האבן אזוי גטון אונ האבן גזאגט צו יוסף זיי אונז מוחל דם וואס מיר האבן גזינדיגט צו דיין גאט אונ אקעגן דיר אונ אצונד יוסף טוא בעטן פר אונז גאט אז ער זאל אפ טון פון אונז די דאזיגי צרה. אונ יוסף הט גטון אזוי ווי די ישמעאלים האבן צו אים גזאגט. אונ גאט ב"ה הט צו גהערט צו יוסף אונ הט אפ גטון די צרה פון די ישמעאלים אונ די קעמלן זענן אוף גשטאנן פון דר ערד אונ האבן שון אן גהובן צו גיין אונ דר שטורם ווינט הט אוף גהערט זענן די ישמעאלים מיט יוסף אוועק גגאנגן קיין מצרים: האבן שון די ישמעאלים פר שטאנן אז די צרה איז גוועזן פון וועגן יוסף:

ויאמרו אונ די ישמעאלים האבן גזאגט איינר צום אנדרן אצונד וויסן מיר אז דיא צרה איז גוועזן צו אונז איבר יוסף אצונד בדארפן מיר זיך איין עצה האלטן וואס מיר זאלן טון מיט יוסף הט איינר גזאגט פר וואר יוסף הט צו אונז גזאגט מיר זאלן עם אום קערן צו זיין פאטר: איז מיין עצה אז מיר זאלן גיין מיט אים צו זיין פאטר אונ

זיין

זיין פאטער וועט אונז אום קערן אונזער געלט הט איינר געזאגט דיין עצה גוט נייארט מיר קענן דס ניט טון . דען איז זייער וייט אום צו קערן זיך צו זיין פאטער . האט ווייטער איינר געענפערט אונ הט געזאגט די עצה איז איין גוטי עצה נייארט לאם מיר פריער גיין קיין מצרים וועלן מיר עם קענן פר קופן איז גוט . אונ אוב ניט וועלן מיר עם אפ פורן צום פאטער איז די זאך זייער געפעלן ביי זייא אין די אוגן אונ זענן געגאנגן קיין מצרים :
אונ די קונדר פון יעקב נאך דעם אז זיי האבן פר קופט יוסף צו די מדינים הט זייא דס הארץ זייער וויי געטאן אונ האבן געהאט דרוף גרוס חרטה אונ זייא זענן געגאנגן זוכן די מדינים האבן זיי ניט געקענט געפונן : אונ ראובן איז געגאנגן צו דעם גרוב ווס יוסף איז דארטן געוועזן כדי ער זאל עם פון דארטן ארוס נעמן אונ אום קערן עם צום פאטער . אונ ראובן הט זיך געשטעלט ביי דעם גרוב אונ הט גערופן יוסף יוסף אונ קיינר הט עם ניט געענפערט הט ראובן געמיינט אז יוסף איז געשטארבן מחמת מורא אדר די שלאנגן מיט די ענדעשז האבן עם געטייט אונ ראובן איז אריין געגאנגן אין גרוב אונ הט עם געזוכט אונ הט ניט געפונן איז ראובן ארום געגאנגן פון דעם גרוב אונ הט צו ריסן זייני קליידר אונ הט געזאגט אז יוסף איז שון ניט פר האנדן ווי אזו וועל איך קומן צו מיין פאטער אונ ראובן הט געזאגט צו זייני ברודר איך בין געקומן צום גרוב אונ האב געזוכט אונזער ברודר יוסף איז ער דארטן ניט געוועזן . אונ ווס פר איין תירוץ וועלן מיר זאגן צו אונזער פאטער דען ער וועט פון קיינם ניט זוכן עם נאר פון מיר האבן עם די ברודר געענפערט אזו אונ אזו האבן מיר געטאן צו עם אונ היינט האבן מיר דרוף חרטה אונ מיר זוכן עם אונ מיר קענן ניט געפונן . אונ היינט האלטן מיר איין עצה וואס פר איין תירוץ מיר זאלן זאגן צו אונזער פאטער . האט ראובן צו זייא געזאגט אקעגן ווס האט איר דס געטון איר וועט מאכן נידרן אונזער אלטן פאטער אין גרוב אריין . איר הט ניט רעכט געטאן . אונ ראובן הט זיך געזעצט לעבן זיי אונ דר נאך זענן זיי אלי אוף געשטאנן אונ האבן געשווארן אז עם זאל ניט געזאגט ווערין די זאך צום פאטער אונ אלי האבן געזאגט וועלכר עם וועט זאגן די זאך צו אונזער פאטער אודר צו אנאנדרן מענש אזו וועלן מיר עם אום ברענגן אונ נאך דעם האבן זיי איין עצה געהאלטן ווס זיי זאלן ענפרן צום פאטער הט יששכר געזאגט צו זיי איך וועל אייך איין עצה געבן דרוף איר זאלט נעמן דס העמדל אונ מזאל דאס צו רייסן אונ מזאל שעכטן איין ציקלי אונ מזאל דס שיקן צו אונזער פאטער אונ אז ער וועט זעהן דס העמדל וועט ער זאגן איין בייזע חיה הט עם אוף געגעסן איז די עצה פון יששכר וואול געפעלן ביי זיי און די אוגן אונ האבן געאיילט אונ האבן גנומן דס העמדל אונ האבן דס צו ריסן אונ האבן געשאכטן איין ציקלי אונ האבן איין געטונקט דס העמדל אין דעם בלוט אונ האבן בשום דס העמדל מיט ערד :

וישלחו אונ זיי האבן דס העמדל אוועק געשיקט צום פאטער דורך נפתלי אונ האבן אים אן געזאגט אז ער זאל אזו זאגן צום פאטער מיר האבן געזעהן אז דאס העמדל איז געלעגן אופן וועג איין געריבכט מיט בלוט . אונ אצונד דער קען אוב דאס העמדל איז פון דיין זון יוסף אוב ניין אונ נפתלי הט געזאגט צום פאטער אזו ווי די ברודר האבן אים אן געזאגט .

אונ

תם וישר

אונ. ווי יעקב הט דר זעהן דס העמדל הט ער גזאגט דס איז בוודאי דס העמדל פון מיין זון יוסף אונ יעקב איז גפאלן אופן פנים צו דער ערד אונ הט גשוויגן אונ האט גוויינט אונ יעקב הט גאיילט און הט גשיקט איין קנעכט צו זייני קינדר אז זיי זאלן אהיים קומן אונ די קינדר פון יעקב זענן אהיים גקומן הט יעקב גזאגט צו זיי זאגט מיר פר וואס הט איר מיר גבראכט פלוצלונג אזו איין שלעכטי בשורה דם דאזיגן טאג : אונ די קינדר האבן אים געענפערט אונ האבן גזאגט צו אים מיר האבן היינט איין גזאמלט

די שאף האבן מיר גפונן אופן וועג דס העמדל פיל מיט בלוט האבן מיר גשיקט צו דיר אז דו זאלסט דס דר קענן אוב עס איז פון דיין זון אונ ווי יעקב הט אוס גהערט די רייד הט ער אן גהובן צו שרייען מיט איין גרוס קול אונ הט גזאגט אזוי דס העמדל איז פון מיין זון יוסף איין שלעכטי חיה הט עס אוף געגעסן אונ מיין זון יוסף איז פר צוקט גווארן דען איך האב עס גשוקט צו אייך אז ער זאל זעהן דאס פריד פון אייך אונ אויך דס פריד פון די שאף אז ער זאל מיר ברענגן איין ענטפר דרוף אונ ער איז גגאנגן אזו וויא איך האב אים גזאגט אונ היינט האט זיך אים אזעלכס נימראפן אונ איך האב גמיינט אז ער איז מיט אייך :

אונ די קינדר האבן עס געענפערט אונ האבן גזאגט ער איז גאר צו אונז ניט גקומן אונ מיר האבן עס גאר ניט גזעהן זינט מיר זענן אוועק גגאנגן פון דיר. אונ ווי יעקב הט אוס גהערט די דאזיגי רייד האט ער ווייטר אן גהובן צו שרייען אונ איז אויף גשטאנן אונ הט צו ריסן זייני קליידר אונ הט אן גטון איין זאק אוף זייני לענדן און הט גוויינט איין גרוס גוויין אונ הט גקלאגט אונ האט גזאגט יוסף מיין זון איך האב דיך אוועק גשוקט צו זעהן דס פריד פון דייני ברודר אונ דו בוסט פר צוקט גווארן מיין זון יוסף וואס פר איין זונדקייט בוסטו גוועזן צו מיר אונ אצונד ביסטו גווארען צו איין בישרקייט צו מיר אמער וואלט גוועזן גקומן איין טוט אוף מיר. אצונד מיין זון יוסף עס טוט מיר זייער באנק אוף דיר. מיין זון יוסף מיין זון יוסף ווי ביסטו אונ ווי איז דיין לייב טו זיך דר וועקן פון דיין אורט אונ קום אונ זעה ווי איך קרא. אוף דיר. מיין זון יוסף מיין זון יוסף קום אן צייל אובר די טרערן וואס רינן פון מייני אוגן און ברענג זיי אוף פר גאט ב"ה ער זאל אפ קערן דעם צארן פון מיר מיין זון יוסף דר וועק דיך אונ זעה דעם צער וואס איך האב דר פר וואס איך הב זיך ניט מבדל גוועזן. און עס איז אוף גשטאנן אלי קינדר אונ אלי קנעכט אונ האבן עס ארום גרינגלט אונ טרייסטן עס הט יעקב ניט גוואלט פר נעמן קיין שום טרייסט. אונ ווי דס הויז גזונד פון יעקב האבן דר זעהן אז יעקב וויל ניט מקבל זיין קיין שום טרייסט זענן זיי אוף גשטאנן אונ האבן גקלאגט איין גרוסי קלאג אונ די זאך איז גווארן גווארן צו יצחק הט יצחק גוויינט איין גרוס גוויין אוף דר דאזיגר זאך אונ יצחק איז גגאנגן מיט אלי מענשן פון חברון צו טרייסטן זיין זון יעקב אבר יעקב הט זיך ניט גלאזט טרייסטן. אונ דער נאך איז יעקב אוף גשטאנן פון דער ערד אונ דיא טרערן האבן גרינן אופן פנים אונ יעקב הט גזאגט צו זייני קינדר שטייט אוף אונ נעמט אייערי שווערדן אז

אוך

אויך פאקן בונים אונ גייט אין פעלד אריין טאמר ווערט איר געפונען האטשי דעם גוף פון
זון ווערט איר ברענגען צו מיר וועל איך דם בגראבן · אונ יעקב האט אלץ געשריגן אונ
געוויינט טאג אויף טאג אויף זיין זון יוסף אונ האט געטרויערט אויף זיין זון פיל טעג : אונ
די ישמעאלים וואס האבן געקויפט יוסף פון די מדינים זענן זיי געקומן קיין מצרים און זענן
געגאנגען מיט יוסף אופן מארק האבן די ישמעאלים בגעגנט פיר מענשן די קינדר פון
מדן דר זון פון אברהם · האבן די ישמעאלים געזאגט צו די פיר מענשן טאמר ווילט
איר קויפן איין קנעכט האבן די פיר מענשן עם געזעהן אז ער איז זייער שיין · האבן
זיי עם געקויפט פר צוואנציג שקלים · אונ די מדנים זענן געגאנגען צו פוטיפר אונ האבן
צו עם געזאגט אצונד האבן מיר איין שיינם קנעכט אז דוא וועסט אונז געבן אסך
געלט פר עם וועלן מיר דיר עם פר קויפן האט פוטיפר צו זיי געזאגט ברענגט עם צו
מיר · אונ די מדינים זענן געגאנגען אונ האבן עם געבראכט פר פוטיפר איז יוסף זייער
געפעלן אין די אויגן פון פוטיפר · האט פוטיפר געזאגט צו די מדינים וואס ווילט איר פאר
עם האבן די מדינים צו עם געזאגט מיר ווילן פר עם פיר הונדרט שטוק זילבר האט
פוטיפר צו זיי געזאגט איך וועל אייך געבן פר עם ווי פיל איר ווילט נייערט ברענגט
מיר מענשן ביי וועמן האט איר עם געקויפט טאמר האט איר עם גנבת דען דאס יונגעל
ווייזט ניט אויס ווי איין קנעכט זענן די מדנים געגאנגען אונ האבן געבראכט די ישמעאלים
צו פוטיפר · האבן די ישמעאלים געזאגט צו פוטיפר אז די מדנים האבן געקויפט ביי
אונז דעם קנעכט אונ פוטיפר האט צו געהערט די רייד פון די ישמעאלים זענן געווען
גרויסי כוהרים האט פוטיפר געגעבן צו די מדנים פיר הונדרט שטוק זילבר פר יוסף
אונ פוטיפר האט גנומן יוסף צו זייער שיין אונ האט עם געבראכט צו זיך אין שטוב
אריין אונ יוסף האט עם בדינט אונ יוסף האט געפונען חן אין די אויגן פון פוטיפר האט פוטיפר
אפ געגעבן אלדונג וואס ער האט אונטר יוסף האנט אונ גאט ב"ה איז געווען מיט יוסף
אונ יוסף איז געווארן בגליקט אין אלי זאכן אונ גאט ב"ה האט געבענשט דם הויז פון
פוטיפר אין דעם זכות פון יוסף אונ פוטיפר האט זיך פר לאזט מיט אלדונג אויף יוסף
אונ יוסף איז געוועזן ביי פוטיפר דער אום נעבר אונ איין נעמר אונ אלדונג איז געווען
דורך יוסף בפעל :

אונ יוסף איז אלט געווען אין דר זעלביגר צייט אכצעהן יאר אונ איז געווען זייער איין
שיינר פארשון אונ אזו איין שיינר ווי יוסף איז ניט געווען אין גאנץ מצרים · אין
דר זעלביגר צייט אז יוסף איז געווען ביי פוטיפר אין הויז פון דעסט וועגן האט ער גאט
ב"ה אויך גדינט דרי ווייל האט זליכה דם ווייב פון פוטיפר איף געהובן אירע אויגען צו
יוסף אונ האט עם געזעהן אז ער איז זייער איין שיינר פארשון האט איר הארץ זייער
געגלוסט צו עם אונ האט עם געוואלט פערפירן צו אונקיישהייט אבער יוסף האט ניט
געוואלט זונדיגן · אונ האט ניט צו געהערט :

ויען אונ יוסף האט געענפערט צו איר אונ האט געזאגט פר מייד דיך פון צו ריידן צו מיר
ווי אזו קען איך דם טון צו מיין האר דען אלדונג וואס עס איז פר האנען ביי מיינם
הארן

תם וישר

האָרן הָט ער אַפּ גגעבן צו מיר. און קיין שום מענש ביי עם אין שטוב איז ניט גרעסר פון מיר נאר דו ביסט זיין ווייב: און אצונד ווי קען איך טון אזו איין זאך איך זאל זינדיגן אקעגן גאט ב"ה און אוך צו דיין מאן:

און פון דעסט וועגן הָט זליכה ניט צו געהערט דיא רייד פון יוסף און

פלעגט מיט עם צו ריידן. און דר מנהג איז געווען אין מצרים אז דר טייך נילוס איז געווארן פיל מיט וואסר האבן זיך די איין וואונרס פון מצרים גמאכט יום טוב און פלעגן גיין צום טייך און פלעגן דארטן שטיין איין גאנצן טאג און פלעגן טאנצן און שפילן מיט אלי כלי זמר און בשעת אז אלי איין וואונרס זענן געגאנגען צום טייך זענן דאס הויז גזינד פון פוטיפר אוך גגאנגן צום טייך נאר זליכה איז איבר גבליבען אין שטוב ווארום זי איז שלאף געוועז. און בשעת אז אלי מענשן פון דר שטוב זענן אוועק גגאנגן איז זליכה אוף גשטאנען פון איר געלעגר און הָט זיך אן גטון זייער שיינע קליידער און האט ארוף גטאן אופן קאפּ טייערי שטיינר און גאלד און זילבר און גמאכט איר פנים זייער שיין מיט אלרליי לוטרקייט און הָט אום גרייכרט איר שטוב מיט ווארך און מיט אלרליי בשמים און דר נאך הָט זי זיך גזעצט אוף דר טיר דארטן ווי יוסף הָט בדארפט אין שטוב אריין גיין. און ווי יוסף איז גקומען פון דעם פעלד הָט ער געוואלט אריין גיין אין שטוב איז ער גקומען צו דער טיר הָט דר זעהן אז זליכה זיצט אוף דר טיר הָט ער זיך אום גקערט אונטער זיך. און ווי זליכה הָט דר זעהן אז יוסף הָט זיך אום גקערט הָט זי עם גרופן און הָט גזאגט יוסף פאר וואס גייסטו ניט טאן דיין מלאכה און יוסף הָט זיך אום גקערט אין שטוב אריין און הָט זיך גזעצט טאן זיין מלאכה וואס ער הָט בדארפט טאן. דר ווייל איז זליכה צו עם גקומן און הָט אן גחאפט ביי זיין קלייד און זאגט העסטו צו הערן מיינע רייד איז רעכט און אוב ניין וועסטו ווערן גטייט און יוסף איז אוף גשטאנען און הָט געוואלט אנטלופן פר איר הָט זי עם אן געהאלטן ביי דעם קלייד און מחמת דר שרעקניש הָט יוסף צו ריסן דם קלייד וואס זליכה הָט אן געהאלטן און הָט גלאזט דם קלייד ביי איר אין דר האנט און איז אנטלאפן ארום אוף דר גאס. און ווי זליכה הָט דר זעהן אז יוסף הָט צו ריסען

דם

דם קלייד און הט דאס גלאזט ביי איר אין דר האנט האט זליכה זייער מורא גהאט טאמר וועט מען דר פון גוואר ווערן . הט זליכה גטאן מיט קלוגשאפט און הט אפ גטאן פון זיך די טייערי קליידר . און הט גנומן יוסף קלייד און הט גליינט לעבן זיך . און האט זיך גזעצט אוף איר גלעגר ווי זי איז פריער גזעסן איידר איר הוז גזונד זענן אוועק גגאנגן צום טייך אין איר שטוב איז גוועזן איין קליין קנעכטל הט זי עם גשיקט אז ער זאל אהיים רופן איר הוז גזונד . און ווי זליכה הט דער זעהן איר הוז גזינד הט זי גזאגט צו זיי מיט איין הויך קול זעהט וואס אייער האר הט גבראכט צו מיר איין עברי וואס ער הט גוואלט היינט עובר זיין דען ער הט גזעהן אז קיינר איז ניט פר האנדן אין שטוב נאר איך איז ער גקומן צו מיר האב איך גהאלטן ביי זיין קלייד און האב אן גהובן צו שרייען מיט איין גרוס קול און ווי ער הט דר זעהן אז איך האב אן גהובן צו שרייען הט ער אובר גלאזט זיין קלייד ביי מיר און איז אנטלאפן גווארן אוף דר גאס . און זיי זענן גגאנגן צום הארן און האבן אים דס דר ציילט . און פוטיפר איז אהיים גקומן מיט גרוס כעס און דס ווייב הט אן גהובן צו שרייען אוף אים און הט גזאגט צו אים נאך וואס האסטו גבראכט צו מיר אזו איין קנעכט וואס ער הט מיך גוואלט שענדן : און ווי פוטיפר הט אוס גהערט די רייד הט ער גהייסן אז מזאל יוספן שלאגן און בשעת מען הט אים גשלאגן הט ער אוף גהובן זייני אויגן צו גאט ב״ה און הט גזאגט גאט מיין האר דו ווייסט דאך יוא דעם אמת אז איך בין גאר ריין פון דר זאך און פר וואס זאל איך שטארבן אין די הענט פון די דאזיגי רשעים . דר ווייל איז גוועזן אין שטוב איין קליין קינד איז אלט גוועזן עלף חדשים האט גאט ב״ה אויף געפינט דם מויל פון דעם קינד און דם קינד הט גזאגט צו פוטיפר און צו די מענשן וואס האבן גשלאגן יוסף נאך וואס שלאגט איר אים און וואס הט איר צו אים . מיין מוטר זליכה זאגט פאלש און ליגן ניין אזוי און אזוי איז די זאך גוועזן און ווי די מענשן האבן דר הערט די דאזיגי רייד פון דעם קונד האבן זיי זיך זייער פר וואונדרט און דם קונד הט אוף גהערט צו ריידן און פוטיפר הט זיך זייער פר שעמט פר די דאזיגי רייד וואס זיין קינד הט גרעט און הט גזאגט צו די מענשן אז מזאל אוף הערן צו שלאגן יוסף :

און

תם וישר

אונ פוטיפר הט גנומען אונ הט אים גבראכט פר די שופטים אונ פוטיפר האט צו זייא גזאגט וואס קומט צו מיין קנעכט דער פר וואס ער הט אזו אונ אזו גטאן צו מיין ווייב האבן די הארן גזאגט צו יוסף נאך וואס האסטו אזו גטאן צו דיין האר פוטיפר הט יוסף צו זיי געענפערט גיין אזוי אונ אזו איז גוועזן די זאך: אונ פוטיפר הט גזאגט צו אים פר וואר אלדונג וואס איך האב גהאט האב איך דם אלץ גגעבן אין דיין האנד אונ איך האב ניט פר מייד קיין שום זאך פאר דיר נאר דאס ווייב אונ אצונד האסטו גוואלט טון צו מיר שלעכץ אונ יוסף הט אים געענפרט גיין מיין האר נון שווער איך ביי גאט ב"ה אונ אוך אזו ווי מיין האר לעבט אז די זאך איז ניט אמת וואס דיין ווייב זאגט נאר אזו אונ אזו איז גוועזן די זאך. אונ די הארן האבן גזאגט צו פוטיפר אז קיין מיתה קומט דעם קנעכט ניט גייארט וויל דיין ווייב זאגט פארט אויף אים. איז אונזר משפט אז מזאל אים געבן אין דר תפיסה אריין אונ ווי פוטיפר הט אזו געהערט די רייד פון די הארן הט פוטיפר גנומען יוסף אונ הט אים גגעבן אין דר תפיסה אריין אונ יוסף איז געזעסן אין דר תפיסה צוועלף יאר. אונ פון דעסט וועגן פלעגט זליכה גיין צו יוסף אונ ער הט זי אלץ ניט צו געהערט: אונ ווי עס איז גקומן אין דריי חדשים ארום הט זליכה צו אים גזאגט ביז ווי לאנג וועסטו נאך זיצן אין דר תפיסה אמער הער צו מיינע רייד וועל איך דיך ארויס נעמן פון דר תפיסה:

אונ יוסף הט געענפרט צו איר אונ האט גזאגט עס איז מיר בעסר אז איך זאל זיצן דא אין דר תפיסה איידר איך זאל צו הערן דיינע רייד אונ זאל זינדיגן צו גאט ב"ה: אונ יעקב מיט זיינע קינדר האבן אלץ גטרויערט אונ גוויינט אויף יוסף. אין דר זעלביגר צייט איז יהודה גגאנגן צום הוז פון שם אונ האט גנומן די טאכטר פון עילם דר זון פון שם וואס זיא האט גהייסן תמר פאר איין ווייב צו זיין זון ער וואס ער איז גוועזן איין בכור ביי יהודה. איז ער איבל גפעלן אין גאטס אויגן אויף זיינע מעשים. הט אים גאט ב"ה גטייט. אונ נאך דעם אז ער איז גשטארבן הט יהודה גזאגט צו זיין זון אונן קום צו דיין ברודרס ווייב אונ זייא זיא מיבם אונ אונן הט גנומן תמר פר איין ווייב אונ איז גיקומן צו איר אונ הט אוך אזו גטאן וויא זיין ברודר ער. איז ער אויך איבל געפעלין אין גאטס אויגן הט אים גאט ב"ה אויך גטייט. אונ ווי יהודה הט געזעהן אז זיין זון אונן איז אוך גשטארבן הט יהודה גזאגט צו זיין שניר תמר קער זיך דר וויל אום צו דיין פאטר ביז מיין זון שלה וועט גרעסר ווערן אונ יהודה הט ניט געוואלט געבן זיין זון שלה צו תמר פר איין מאן דען יהודה הט זיך גטראכט מאמר וועט שלה אויך שטארבן אזו ווי יענע ברודר אונ תמר איז אוף גשטאנן אונ איז אוועק גגאנגן צום פאטר אונ איז גוועזן ביי איר פאטר פיל טעג: אונ ווי עס איז גקומן אין איין יאר ארום איז גשטארבן עילת דם ווייב פון יהודה אונ נאך דעם אז דם ווייב פון יהודה איז גשטארבן זא איז יהודה גגאנגן מיט זיין גזעלין קיין תמנת צו שערן זיינע שאף אונ ווי תמר הט דר הערט אז יהודה גייט קיין תמנת צו שערן די שאף אונ זיין זון שלה איז שון דר וואקסן גווארן אונ יהודה וויל איר שון ניט געבן שלה פאר איין מאן איז תמר אוף גשטאנן אונ האט

תם וישר

אפ ניטאן דיא קליידר וואס איין אלמנה גייט אונ האט אן גטון איין שלייער אונ האט זיך שיין אן גטון. אונ האט זיך גזעצט אוף דעם וועג וואס גייט קיין תמנת. אונ בשעת יהודה איז גגאנגן אופן וועג האט ער זיא גזעהן אונ איז מיט איר גלעגן. אונ תמר האט געווינן איין צווילונג איינעם האט מען גרופן פרץ אונ דעם אנדערן האט מען גרופן זרח: אין דר זעלביגר צייט איז יוסף נאך גזעסן אין לאנד מצרים:

אונ אין דער זעלביגר צייט זענן גשטאנן די צוויא הארן פר פרעה איינער פלעגט דר לאנגן וויין צום מלכות טיש אונ דער אנדרר פלעגט דער לאנגן ברוט צום מלכות. דער וויל האט דער מלכות גפונן אין דעם וויין פליגן אין דעם ברויט האט ער גפונן שטיינדליך אונ ווי פרעה האט דס דער זעהן האט פרעה גהייסן אז מזאל זיי אריין זעצן דער וויל אין דר תפיסה. אונ מען האט גבראכט דיא צוויא הארן אין דר תפיסה אריין: אונ מען האט גהייסן אז יוסף זאל בדינן די צוויא הארן אין דר תפיסה: אונ די דאזיגע צווי הארן זענן גוועזן אין דר תפיסה איין גאנץ יאר: אין דעם סוף יאר האט זיך גחלמת איין חלום צו די צווי הארן אין איין נאכט. אונ ווי עס איז טאג גווארן איז גקומן יוסף ער זאל זיי בדינן. האט יוסף דער זעהן אז די ביידי הארן זענן טרויעריג. האט יוסף זיי גפרעגט פר וואס זענט איר היינט אזו טרויעריג. האבן די צוויא הארין צו איהם גזאגט עס האט זיך אונז גחלומת איין חלום. אונ קיינר איז ניט פר האנדין דא אז מזאל אונז פותר חלום זיין. האט יוסף צו זיי גזאגט דער ציילט פר מיר אייער חלום. אונ גאט ב"ה וועט אייך ענטפרן אזו ווי איר וועט וועלן:

אונ דר הארר פון דעם וויין האט דר ציילט זיין חלום פר יוסף איך האב גזעהן שטיין פר מיר איין גרויסן וויין שטאק אונ דעם זעלביגען וויין שטאק האב איך גזעהן דריי צווייגען אונ דיא דרייא צווייגן האבן גיאיילט אונ האבן גבליט אונ גשפראצט אונ עס איז תיכף פארטיג גווארין זייערי וויין טרויבן אונ איך האב גנומן די וויין טרויבן אונ האב דס אויס גקוועטשט אין איין בעכר אריין אונ האב גגעבן דעם בעכר וויין אין דר האנט פון פרעה אונ ער האט גטרינקן: האט יוסף צו איהם גענטפרט די דריי צווייגן בטייטן דריי טעג אין דריי טעג ארום וועט דיך דר מלכות זעצן אוף דיין אורט אונ וועסט איהם אן טרינקן מיט וויין אזו ווי צום ערשטן אוך גייארט איך בעט דיך אז איך זאל גפונן חן אין דייני אויגן אז דו זאלסט מיך דר מאנן פארן מלכות אז ער זאל מיך ארויס ציהן פון דר דאזיגר שביה. דען איך בין גגאנבעט גווארן פון דעם לאנד כנען אונ מען האט מיך פר קופט אהער פר איין קנעכט. אונ דר וויל האט מיין הארינס ווייב גזאגט אוף מיר איין ליגן האט מען מיך גגעבין אין דר תפיסה אריין אונ דער הארר פון דעם וויין האט גענטפרט צו יוסף אויב דר מלך וועט טון מיט מיר גוטס אזוא ווי דוא האסט מיר פותר חלום גוועזן וואס דו וועסט וועלן וועל איך צו דיר טון אונ איך וועל דיך ארויס נעמן פון דער תפיסה: אונ דער הארר בעקער האט דער זעהן אז יוסף האט גוט פותר גוועזן צום הארר וויינשענקר. האט ער אוך דער ציילט זיין חלום צוא יוסף:

תם וישר

אונ דֶר בֶּעקִיר הָט גְזָאגְט אִיךְ הָאבּ גְזֶעהְן אִין חָלוֹם דְרַיי גִילֶעכֶרְטִי
קָארְבּ זֶענִין גְשְׁטַאנֶען אִיבֶּר מַיין קָאפּ אונ אִיךְ הָאבּ גְזֶעהְן אַז אִין דֶעם
אֵייבֶּרְשְׁטֶן קָארְבּ אִיז פַר הַאנְדֶן אַלִירְלֵייא עֶסִין שְׁפַּייז פוּן פרעה אַזוֹ וִוי
עֶר פְלֶעגְט אַלִי צַייט בַּאקִין אונ אֵיין פוֹגֶל הָט דָס גְגֶעסֶן אִיבֶּר מַיין קָאפּ
עֶנְפֶּרְט יוסף צוּ אִים דִי דְרַיי קָארְבּ בַּטַייט אוּף דְרַיי טָאג. נָאךְ דְרַיי טָאג
אַרוּם וֶועט פרעה הֵייסֶן דַיין קָאפּ אַרָאפּ נֶעמִין פוּן דִיר אוּנ מֶוועט דִיךְ
הֶענְגִין אוּף אֵיין בּוֹים אונ דִי פוֹגְלֶן וֶועלֶן עֶסִין דַיין פְלֵייש אַזוֹ וִויא דוּא
הָאסְט גְזֶעהְן אִין דַיין חָלוֹם: אִין דֶר זֶעלְבִּיגֶר צַייט הָט דֶעם מלכות וַוייבּ
גְוִוינֶען אֵיין זוּן צוּם מלךְ. הָאבֶּן זִיךְ אַלִי אֵיין וואוֹנֶערְס פוּן מצרים אונ אוּךְ
אַלִי שׂררות זֵייעֶר גְפְרֵייט: אונ וִוי עֶס אִיז גְקוּמֶן דֶר דְרִיטֶר טָאג פוּן
דֶעם גְוִוינֶען הָט פרעה גְמַאכְט אֵיין גְרוֹסִי סְעוּדָה צוּ אַלִי שׂררות אונ צוּ
אַלִי קְנֶעכְט. אונ עֶס אִיז גְקוּמֶן אַלִי אֵיין וואוֹנֶערְס פוּן מצרים אונ אַלֶע
קְנֶעכְט צוּ עֶסִן אונ טְרִינְקֶן מִיטֶן מלךְ אונ פְרֵייאֶן זִיךְ מִיט אִים. אונ אַלֶע
שׂררות אונ אַלִי קְנֶעכְט פוּן דֶעם מלךְ הָאבֶּן זִיךְ גְפְרֵייט אַלִי אַכְט טָאג
אונ בשעת פְרֵייאֶן הָט פרעה זִיךְ דֶר מַאנְט אִין דֶעם הַאר פוּן דֶעם וַויין
שֶׁענְק הָט פרעה גְהֵייסֶן מֶען זָאל אִים אַרוֹם נֶעמֶן פוּן דֶער תפיסה אונ
מְזָאל אִים מַאכֶן אֵיין מְמוּנֶה אַזוֹ וִוי פְרִיעֶר. אונ דֶעם הַאר בֶּעקֶר הָט
עֶר גִיהֵייסֶן אַז מְזָאל אִים אוּף הֶענְגִין אַזוֹ וִוי יוסף הָאט זֵיי פּוֹתר חָלוֹם
גְוֶועזְן: אונ דֶר וַויין הַאר הָט גָאר פַר גֶעסֶן אָן יוסף אונ הָט אִים גָאר
נִיט דֶר מַאנְט פַארִין מלךְ. אַזוֹ וִוי דֶר וַויין הַאר הָט צוּ גְזָאגְט צוּ יוסף.
דֶען דָס אִיז גְוֶוען פוּן גָאט ב״ה כְּדֵי יוסף זָאל נָאךְ זִיצֶן אִין דֶר תפיסה
וַוייל יוסף הָט זִיךְ פַר זִיכֶרְט אִין אֵיין מֶענְטְשֶׁן. אונ עֶר אִיז נָאךְ גְזֶעסֶן
צְוֵויי יָאר בִּיז עֶס זָאל דֶר פִילְט וֶוערִן דִי צְוֶועלְףְ יָאר. אונ יצחק אִיז
אַלְט גְוֶוען אִין דֶר צַייט הוּנְדֶערְט אונ אַכְצִיג יָאר. אונ עשׂו אִיז גְוֶוען אִין
דֶר זֶעלְבִּינֶר צַייט אִין לַאנְד אדום אונ וִוי עשׂו הָט דֶר הֶערְט אַז עֶס הָט
גְנֶעהְנְט דִי טֶעג פוּן דֶעם פָאטֶר צוּ שְׁטַארְבֶּן. אִיז עשׂו גְקוּמֶן מִיט זַיינִי
קוּנְדֶר צוּם לַאנְד כנען צוּם פָאטֶר. אונ יעקב הָט אַלְץ גְקְרָאגְט אוּף
זַיין זוּן יוסף: אונ יצחק הָט גְזָאגְט צוּ זַיין זוּן יעקב גֶנֶען צוּ מִיר דַיינֶע
קוּנְדֶר אונ אִיךְ וֶועל זֵיי בֶּענְטְשֶׁן. אונ יעקב הָט גְנֶעהְנְט מִיט זַיינֶע עֶלְף

קינדר

קונדר פר זיין פאטר יצחק. אונ יצחק הט גטון זיינע הענט אוף יעקבש קינדר אונ הט זיי אן געהאלטן אונ הט זיי גקושט איינציג וויים. אונ יצחק הט זיי גבענשט דעם זעלבינן טאג אונ הט צו זיי גזאגט דר גאט פון אייערי עלטרן זאל איך בענטשין אונ ער זאל מערן אייערי קונדר וויא דיא שטערן פון דעם הימל. אונ אוך צו די קונדר פון עשו הט ער גבענשט אונ הט גזאגט גאט ב״ה זאל געבן די מורא פון אייך אוף אלע פיינד. אונ יצחק הט גרופן זיין זון יעקב מיט זיינע קונדר זענן זיי אלי גקומן פר אים אונ האבן זיך אנידר גזעצט פר יצחק אונ יצחק האט גזאגט צו יעקב גאט ב״ה וום ער איז דר גאט פון דר גאנצר וועלט הט גזאגט צו מיר דייני קונדר וועל איך געבן דם לאנד ביארט אז דייני קונדר וועלן היטן מייני גזעץ אונ מיין וועג וועל איך צו זיי מקיים זיין מיין שבועה וום איך האב גשווארן צו דיין פאטר אברהם. אונ אצונד מיין קונד זאלסטו לערנן צו דייני קונדס קונדר אז זיי זאלן האבן מורא פר גאט ב״ה אונ זאלן גיין אין גאטס וועג וועט גאט ב״ה זיי בגיטיגן פול אונ וועט זיי טון גוטס אלי זייערי טעג. אונ וויא יצחק האט אוף געהערט צו גביטן צו זיין זון יעקב מיט זייני קונדר איז יצחק גשטארבן איז יעקב מיט עשו גפאלן אופן פאטערס פנים אונ האבען גוויינט. אונ יצחק איז אלט גוועון הונדרט אונ אכציג יאר אז ער איז גשטארבן אין דר שטאט חברון. אונ די קינדר האבן אים גטראגן צו דר מערת המכפלה וום זיין פאטר אברהם הט גקופט פון די קונדר חת. אונ אלי שרים פון כנען זענן גגאנגן מיט יעקב אונ עשו צו בגראבן יצחק אונ אלע האבן אן גטאן איין גרוס כבוד צו יצחק נאכן טוט. אונ די קונדר פון יעקב אונ פון עשו זענן גגאנגן בארפוס ארום דר מערת המכפלה. אונ יעקב מיט עשו האבן בגראבן זייער פאטר מיט גרוס כבוד אונ יעקב אונ עשו אונ זייערי קונדר האבן גמאכט איין גרוסן הספד אונ גקלאגט פול טעג. אונ נאך דעם אז יצחק איז גשטארבן הט ער גלאזט זיין גיטס צו זייני קונדר. אונ עשו זאגט צו יעקב לאם מיר זיך טיילן מיט דר ירושה איך וועל מיר אבר אוס קלובן וועלכן חלק איך וועל וועלן. הט יעקב צו אים גזאגט איך וועל אזו טון

אונ

תם וישר

און יעקב הט גנומן גאר דאס גוטס און הט צו טיילט אוף צוויאן און הט גזאגט צו עשו נעם דיר וועלכן חלק דו ווילסט. און יעקב הט וייטר גזאגט צו עשו הער צו וואס איך וועל דיר זאגן. דר גאט וואס הט בשאפן דעם הימל און די ערד האט ער גזאגט צו אונזר עלטר פאטר אברהם און אוך צו אונזער פאטר יצחק אזו צו זאגן צו דיינע קונדר וועל איך געבן דס לאנד צו איין ארב אוף אייביג. אצונד זאג איך דיר ווילסטו נעם דיר אודר דס גוטס פון מיין פאטר אודר דס לאנד: און דארטן איז גוועזן דער זון פון ישמעאל איז עשו גגאנגן אים דעם זעלביגן טאג איין עצה האלטן זיך מיט אים. און עשו הט צו אים גזאגט אזו האט יעקב מיר גזאגט און אצונד גיב מיר איין עצה וואס איך זאל טון און איך וועל דיך צו הערין. הט נביות געענפערט צו עשו מיין עצה איז אז דו זאלסט בעסר נעמן דס גוטס פון דיין פאטר דען אצונד זיצן די קונדר פון כנען זייער זיכרליך אין דעם לאנד און עשו איז אוף גשטאנען און איז גגאנגן צו יעקב. און הט גטאן אזו וויא נביות הט אים איין עצה געגעבן. און הט גנומן גאר דס גוטס פון דעם פאטר. און יעקב הט גנומן דס לאנד כנען פון דעם טייך מצרים ביז צום טייך פרת און יעקב הט גנומן דס לאנד כנען אוף איין ארב ביז אייביג און יעקב האט אוך גנומן דיא מערת המכפלה וואס אברהם הט גקופט פון די קונדר חת און יעקב הט גשרובן איין שטר חלוקה און הט גיחתמת אוף דער שטר חלוקה עדות און האט גנומן דעם שטר חלוקה און הט אריין גטון אין איין ערדני כלי און הט דס אפ געגעבן צו זיינע קונדר און עשו האט צו גנומן גאר דאס גוטס פון דעם פאטר און איז אוועק גגאנגן צום לאנד שעיר מיט זיינע קונדר און עשו איז ניט גקומן צום לאנד כנען אפילו איין מאל און עשו מיט זייני קונדר האבן גארבט דס לאנד שעיר:

פרשת מקץ

אין די זעלביגי טעג נאך דעם אז יצחק איז גשטארבן האט גאט ב״ה גוואלט אז עם זאל זיין איין הונגר אוף דער גאנצר וועלט און דר זעלבגר צייט איז פרעה דר מלך פון מצרים גזעסן אוף דער שטיל פון

מצרים

מצרים אונ וויא עס איז נאכט געווארן האט פרעה זיך געלייגט אוף זיין געלעגר אונ איז איין גשלאפן געווארן הט זיך אים גחלומט פיל חלומות . איין חלום הט זיך אים אוס געוויזן אז ער שטייט בייא דעם בארטן פון דעם טייך מצרים וס ער הייסט נילוס אונ זעהט אז עס גייט ארוס פון דעם טייך זיבן שיני קיא אונ זענן אוך פעט אונ דער נאך זענן אוך גגאנגן זיבן מאגערי קיא אונ האבן איין גשלונגן די פעטי קיא אונ די מאגרי קיא האבן גהאט אזו איין נשמאלט וויא פריער . אונ דר נאך הט פרעה זיך אוף גחאפט פון דעם שלאף . אונ פרעה איז ווייטר אנשלאפן געווארן אונ עס הט זיך אים ווייטר גחלמת איין חלום אונ זעהט אז זיבן זאנגן מיט קארן וואקסן פון איין זאנג זייער שיני און פולי און גוטי אונ דר נאך זענן ארוס גשפראצט אנדרי זיבן זאנגן זייער דיני אונ ליידיקי אונ האבן איין גשלונגן די זיבן גוטע פולי זאנגן הט זיך פרעה ווייטר אוף גחאפט פון דעם שלאף אונ ווי עס איז טאג געווארן הט זיך אין פרעה גקלאפט דער אטום מחמת די חלומות . אונ דר מלך הט גאיילט אונ האט גלאזט רופן אלע חרטומים אונ אלע חכמים אונ זיי זענן אלע גקימן אונ האבן זיך גשטעלט פר פרעה . הט פרעה צו זיי גזאגט עס הט זיך מיר גחלמת צוויי חלומות אונ קיינר הט מיר נים פותר חלום צו זיין אוף די חלומות . האבן די חרטומים אונ די חכמים גזאגט צו פרעה דר צייל אונז דייגע חלומות הט פרעה צו זיי דר ציילט דיא חלומות . האבן זיי אים אין איינם געענפרט אונ האבן גזאגט צו פרעה דר מלך זאל אייביג לעבן זונ אזו איז דם בשיידניש פון די חלומות :

וס דו האסט געזעהן די גוטע קיא בטייט דם אז דו וועסט האבן אין סוף יארן זיבן טעכטרי אונ דם וס דו האסט געזעהן די זיבן מאגרי קיא האבן איין נישלונגן דיא גוטי קיא בטייט דם אז זיי וועלן שטארבן פר דיין לעבן אונ דם וס דו האסט געזעהן די גוטי זיבן זאנגן בטייט דם אז דו וועסט בואן זיבן שטעט אין כוף דייני יארן אונ דם וס דו האסט געזעהן די זיבן ליידיגע זאנגן האבן גשלונגן די גוטי זיבן זאנגן בטייט דם אז די זיבן שטעט וס דו וועסט בואן וועלן זיי חרוב ווערן אין סוף

תם וישר

סוף פון דיינע טעג . אונ וויא די חרטומים אונ די חכמים האבן אוס גרעט זייערי רייד אונ פרעה הט ניט גנייגט זייני אורען צו די דאזיגי רייד דען פרעה הט פר שטאנן מיט זיין חכמה אז זיי האבן ניט גוט פותר גוועזן די חלומות . אונ פרעה הט צו זיי גזאגט נאך ווס רעט איר צו מיר פאלשקייט וועט איר מיר גוט בשיידן די חלומות איז רעכט אונ אוב ניין וועט איר גטייט ווערן :

אונ פרעה הט גבאטן אז מען זאל שיקן רופן אנדרי חכמים הט מען גרופן אנדרי חכמים אונ זענן גקומן אונ האבן זיך גשטעלט פר פרעה . אונ פרעה הט דר ציילט פר זיי די חלומות . האבן די חכמים אוך גענפרט אזו ווי די ערשטי הט פרעה אוף זיי זייער גגרומט אונ האט גצערינט אוף זיי אונ הט גזאגט צו זיי ווס רעט איר צו מיר פאלשקייט . אונ דר מלך פרעה הט גבאטן אז מזאל אוס רופן ווער עס קען פותר חלומות זיין אונ וועט ניט קומן פותר חלום זיין דעם מלכות אוף זיינע חלומות וועט גיטייט ווערן אונ וועלכר עס וועט יוא פותר חלום זיין דעם מלכות אז עס זאל דעם מלכות וואול גיפעלן וועט דעם דאזיגן מענש גיגעבן ווערן פון דעם מלכות ווס ער וועט בגערן . אונ עס זענן גקומן אלע חכמים אונ אלע חרטומים פון מצרים או . פון גושן . און פון רעמסס . אונ פון תחפנחס . אונ פון צוען . אונ פון אלי גמארקן פון מצרים אונ האבן זיך אלע גשטעלט פר פרעה אונ אלע שררות אונ אלע בדינרם פון דעם מלך זענן אלע גקומן צו פארין אונ האבען זיך פר אים גזעצט . אונ פרעה הט פר זיי דר ציילט זיינע חלומות אונ אלי האבן זיך פר וואונדרט אוף די חלומות אונ איטליכר בזונדר פון זייא הט גזאגט איין בזונדר בשיידניש אוף די חלומות : איין טייל פון זיי האבן גזאגט דס ווס דוא האסט גיזעהן זיבן גוטי קיא בטייט דאס אז עס וועט דיר ארוים קומן זיבן שרים אונ סוף דייני טעג אונ דס ווס דוא האסט גזעהן די זיבן הארן אין סוף דייני יארן אונ וועלן יעני גובר זיין אונ דס ווס דו האכט גזעהן זיבן גוטע זאנגן מיט די זיבן ליידקי זאנגן בטייט דס אז עס וועט אוף שטיין זובן הארן ווס זיי וועלין ניט זיין קיין שטארקי אונ וועלן גובר זיין יענע זיבן שטארקע הארן אונ איין טייל
פון

פון זייא האבן אזו פותר חלום גוועזן דס וואס דו האסט געזעהן דיא גוטע
זיבן קיא מיינט מען זיבן שטעט וואס עס איז פר האנדן אין מצרים אונ די
מאגרי קיא מיינט מען זיבן שרים פון כנען וועלן קומן אונ וועלן חרוב
מאכן דיא זיבן שטעט פון מצרים אין סוף דייני יארין אונ דס וואס דוא
האסט געזעהן ווייטר אין חלום די זיבן ליידקי זאנגן האבן איין גישלונגען
די זיבן גוטי זאנגן בטייט דס אז די מלוכה פון מצרים וועט זיך אום
קערן צו דייני קונדר אזו ווי צום ערשטין אונ אטייל פון זיי האבן אזו
פותר חלום גוועזן דאס וואס דוא האסט געזעהן אין דעם ערשטן חלום
זיבן גוטי קיא בטייט דס אז דו וועסט נעמן זיבן מלכים צו דייניע זיבעצן
טעכטר אונ סוף פון דייניע יארן אונ דס וואס דו האסט געזעהן אז די זיבן
מאגרי קיא בטייט דס אז דייניע טעכטר וועלן שטארבן פארין מלכות
לעבן אונ דס וואס דו האסט געזעהן אין דעם אנדרן חלום די גוטע זאנגן
בטייט דס אז דו וועסט האבן פערצין זון זיבן פון זיי וועלן זיין שטארק
אונ זיבן פון זייא וועלן זיין שלאף אין סוף פון דייני יארן וועלן דייני
פערצן זון מלחמה האלטן וועלן דיא זיבן שלאפי זון איין נעמן דיא
מלחמה אונ איין טייל פון זיי האבן אזו פותר חלום גוועזן צוא פרעה
אוף זייניע צוויי חלומות אונ האבן אזו גזאגט צו אים דס וואס דו האסט
געזעהן אין דעם ערשטין חלום דיא זיבן גוטע קיא בטייט דאס אז עס
וועט גבורן ווערן צו דיר זיבן זון אונ דס וואס דו האסט גיזעהן די זיבן
מאגרי קיא בטייט דס דו וועסט האבן זיבן איייניקלך אונ די זיבן אייניקלך
וועלין מלחמה האלטן מיט דייניע זון אונ פרעה האט אוים געהערט
די רייד פון אלע חכמים אונ פון אלע חרטומים אבער די דאזיגי רייד
איז אים ניט געפעלן אונ פרעה הט גוויסט מיט זיין חכמה אז זיי האבן
ניט גוט בשייד די חלומות ווארום דס איז גוועזן פון גאט ב"ה אז אלע
זאלן ניט טרעפן דס בשיידניש פון די חלומות כדי מען זאל יוסף ארום
נעמן פון דער תפיסה אונ מען זאל אים גרוס מאכן אונ ווי פרעה הט
דר זעהן אז די חכמים אונ די חרטומים קענן ניט פותר חלום זיין האט
דער צארין זייער גברענט אין פרעה אונ האט גיבאטן אז מען זאל
זיי אלי ארום טרייבן פון דעם פאלץ זענן זיי אלי ארום גגאנגן פון פרעה
מיט

מיט גרוס בושה און חרפה אונ נאך דעם איז גקומן מרוד פר פרעה אונ האט זיך גבוקט פר אים אונ האט גזאגט צו פרעה דר מלך זאל אייביג לעבן אונ זיין מלוכה זאל ווערן דר גאנצר וועלט אונ הט ווייטר גזאגט אצונד איז שון צווייא יאר אז דר מלך האט גצערינט אוף מיר אונ אוך אוף דעם בעקר האר אונ מען האט אונז ביידע גגעבן אין דער תפיסה אריין אונ דער תפיסה איז אוך גוועזן איין יודעשער קנעכט ביי פוטיפר אונ פוטיפר הט אוף אים גצערינט הט ער אים איין גזעצט אין דער תפיסה אונ דר יודישר קנעכט הייסט מיט זיין נאמן יוסף און דר האט אונז בדינט אין דער תפיסה אונ בשעת מיר זענן גזעסין אין דר תפיסה הט זיך אונז גחלמת איין חלום אין איין נאכט אונ דער פריא איז יוסף צו אונז גקומן הט ער אונז גפרעגט וס זענט איר אזו טרואריג האבן מיר אים געענפרט אז עס האט זיך אונז גחלמת איין חלום אונ קיינר איז ניט דא אז מען זאל אים פותר זיין האט ער אונז פיתר חלום גוועזן. אונ ווי אזו ער הט אונז פותר חלום גוועזן איז אזו גוועזן. אונ אצונד איז מיין עצה אז דר מלך זאל שוקן אינ מען זאל אים ברענגן פארן מלך. אונ ער וועט בודאי דיר גיט פותר חלום זיין. אונ פרעה הערט צו די דאזיגע רייד אונ הט גבאטן אז מען זאל ברענגן יוסף פאר אים אונ פרעה הט אוך אן גזאגט אז מען זאל אים ניט שרעקן. ווארום אז מען וועט אים איבר שרעקן טאמר וועט ער ניט קענן רעכט ריידן. אונ די קנעכט פון פרעה האבן יוסף אן גיגאלט אונ האבן אים אן גטאן אנדערע קליידר אונ האבן אים גבראכט פר פרעה אונ פרעה איז דענסמאל גזעסין אוף דר קיניג שטול אונ איז גוועזן צו גינארטלט מיט איין גילדנם גארטל. אונ די קרון ווס עס איז גוועזן אופן מלך האט זייער גפינקלט מיט דימענטן אונ מיט שמאראקין אונ יוסף הט זיך זייער פאר וואונדרט אופן מלך אונ די שטול ווס דר מלך איז דרויף גזעסן איז גוועזן בדעקט מיט גאלד אונ זילבר אונ אלרלייא איידל גשטיין אונ דיא שטיל איז גוועזן מיט זיבציג טרעפ:

און דר מנהג איז אזו גוועזן אין מצרים וועלכר מענש עס איז גקומן צום מלכות צו ריידן מיט אים איין זאך איז דר מענש גוועזן איין חשובר

איז

אִיז דֶער מֶענְשׁ אַרוֹיף גְגַאנְגֶען אוֹיף דִיא דְרַייסִיגְסְטִי טְרֶעפּ פוּן שְׁטוּל אִיז דֶער מֶענְשׁ גְוֶועזְן אַיין פָּשׁוּטֶער אִיז דֶער מֶענְשׁ אַרוֹיף גְגַאנְגֶען בִּיז דְרַייא טְרֶעפּ אוּנ הָט גְרֶעט אוּנ נָאךְ אַיין מִנְהָג אִיז גְוֶועזְן אִין מִצְרַיִם וֶועלְכֶער מֶענְשׁ עֶס הָאט גְקֶענְט אַלִי זִיבְּצִיג לְשׁוֹנוֹת אִיז עֶר אַרוֹיף גְגַאנְגֶען גַאנְץ הוֹיךְ אוּנ הָאט גְרֶעט מִיטְן מַלְכוּת אוּנ וֶועלְכֶער מֶענְשׁ וָוס עֶס הָט נִיט גְקֶענְט אַלִי זִיבְּצִיג לְשׁוֹנוֹת אִיז עֶר נִיט אַרוֹיף הוֹיךְ אוּנ וִוי יוֹסֵף אִיז גְקוּמֶען פַאר'ן מַלְכוּת הָט עֶר זִיךְ גְבּוּקְט בִּיז צוּ דֶער עֶרְד אוּנ דֶער נָאךְ אִיז עֶר אַרוֹיף גְגַאנְגֶען אוֹיף דֶער דְרִיטֶער טְרֶעפּ אוּנ דֶער מַלְכוּת הָט גְרֶעט מִיט יוֹסֵף אוּנ הָט גְזָאגְט צוּ עֶם עֶס הָאט זִיךְ מִיר גְחָלוֹמְט אַיין חָלוֹם אוּנ קֵיינֶער הָאט מִיר נִיט צוּ בַּשֵׁיידְן דֶעם חָלוֹם אַזוֹ וִוי רֶעכְט אִיז אוּנ אִיךְ הָב פְרִיעֶר גְרוּפְן אַלִי מְכַשְׁפִים אוּנ אַלִי חֲכָמִים הָאבֶּן זֵיי מִיר נִיט בְּשֵׁייד וִוי מֶען בַּדַארְף אוּנ דֶער נָאךְ הָאבּ אִיךְ גְהֶערְט אַז דוּא בִּיסְט אַיין גְרוֹסֶער חָכָם אוּנ דוּ קֶענְסְט זֵייעֶר ווֹאוֹל פּוֹתֵר חָלוֹם זַיין דְרוּם הָב אִיךְ גְשׁוּקְט נָאךְ דִיר אוּנ יוֹסֵף הָאט גֶענְפֶע"ט צוּ פַּרְעֹה אַזוֹ צוּ זָאגֶען אֲדוֹנִי מֶלֶךְ אִיךְ בֶּעט זֵייעֶר צוּ דֶער צֵייכֶען דֶעם חָלוֹם אוּנ פוּן גָאט ב"ה קֶען זַיין דָם בַּשֵׁיידֶנִישׁ אוּנ פַּרְעֹה הָט דֶער צֵיילְט בֵּיידִי חֲלוֹמוֹת פַר יוֹסֵף דֶעם חָלוֹם פוּן דִי קִיא אוּנ אוֹיךְ דֶעם חָלוֹם פוּן דִי זַאנְגֶען :

אוּנ וִוי פַּרְעֹה הָט דֶער צֵיילְט דִיא חֲלוֹמוֹת פַר יוֹסֵף אִיז גְקוּמֶען צוּ אִים דִיא נְבוּאָה פוּן גָאט ב"ה הָאט יוֹסֵף גְוִויסְט וָוס וֶועט קוּמֶען צוּא פַּרְעֹה פוּן דֶעם זֶעלְבִּיגֶען טָאג אָן אוּנ וַויי‌טֶער אוּנ הָאט שׁוֹן גְוִויסְט פוּן דִיא חֲלוֹמוֹת דָם בַּשֵׁיידֶנִישׁ אוּנ יוֹסֵף הָאט גְזָאגְט צוּ פַּרְעֹה דוּא זָאלְסְט נִיט מֵיינֶען אֲדוֹנִי מֶלֶךְ אַז דַיינִי חֲלוֹמוֹת זֶענֶען צְוֵויי נַייאֶרְט עֶס אִיז נָאר אַיין חָלוֹם דֶען אַלְץ וָוס גָאט ב"ה פוּן דֶעם הִימֶל בַּגֶערְט צוּ טוּן אוּנ דֶעם גַאנְצֶען לַאנְד הָט עֶר גְוִויזֶען צוּם מֶלֶךְ אִין חָלוֹם אוּנ דָם בַּשֵׁיידֶנִישׁ פוּן זַיין חָלוֹם אַזוֹ וִוי רֶעכְט אִיז דִי זִיבֶּן גוּטִי אוּנ פֶעטִי קִיא אוּנ דִי גוּטֶע זִיבֶּן זַאנְגֶען בַּטַייט דָם זִיבֶּן יָאר אוּנ דִי זִיבֶּן מָאגֶערֶע קִיא אוּנ דִי זִיבֶּן לֵיידִיגֶע זַאנְגֶען בַּטַייטֶען דָם אוֹיף זִיבֶּן יָאר נוּ עֶס וֶועט זַיין זִיבֶּן יָאר נָאךְ אַנְדֶער אַיין גְרוֹס זָעט אִין אַלִי שְׁטֶעט אוּנ דֶער נָאךְ וֶועט זַיין זִיבֶּן יָאר נָאךְ אַנְדֶער אַיין גְרוֹס הוּנְגֶער אוּנ מִ'וֶועט נָאר פַאר גֶעסֶען אַז עֶס אִיז גְוֶועזְן פְרִיעֶר אַיין זָעט אוּנ דֶער הוּנְגֶער וֶועט פַר לֶעגְרֶען דִי זִיצְרָם פוּן דֶעם לַאנְד :

תם וישר

אונ נאט ב"ה הט פון דעסט וועגן גוויזן צום מלך צווי ערליי חלומות נאך אנגדר דען

עס איז שון אן גבדייט פר נאט ב"ה אונ איילט אז די זאך זאל שון זיין אונ אצונד איז מיין עצה כדי עס זאל בשירמט זיין אלי זיצערס פון דעם לאנד פר דעם גרוסען הונגר זאל דער מלכות אום זוכן איין קלוגן מענשן פון זיין קיניגרייך אונ זאלסט אום מאכן אז ער זאל האבן צו שאפן אוף גאנץ מצרים אונ דר דאזיגר מענש זאל זיך איין זאמלן נאך פיל מענשן אז די מענשן זאלן איין זאמלן פיל קארן אונ די גוטי זיבן יאר כדי דס זאל זיין אוף די זיבן יאר וואס עס וועט זיין דר הונגר אונ אוך זאל דער מלכות גביטן צו זיינם פאלק אז זיי זאלן אוך איין זאמלן קארן איטליכר פון זיין פעלד אונ דאס איז דיין בשיירניש פון דיינע חלומות אזו ווי רעכט איז אונ דס איז מיין עצה אז דוא זאלסט בשירמן אלי דיינע קנעכט אונ דר מלך הט געענפרט צו יוסף אונ האט גזאגט ווער ווייסט אז דו זאגסט אמת ∙ אונ יוסף הט געענפרט צום מלך איך וועל דיר זאגן איין סימן מייני רייד זענן אמת אונ מיין עצה איז איין גוטי עצה נון דיין ווייב גייט צו קינדר אונ זי וועט האבן צו דיר איין זון אונ דו וועסט זיך אין אים פרייען אונ בשעת זי וועט האבן דס קינד וועט שטארבן דיין בכור אונ דו וועסט זיך טרייסטן מיט דעם קינד וואס ער וועט היינט געבארן ווערן צו דיר :

אונ ווי יוסף הט אום גרעט די דאזגי רייד צום מלכות הט זיך יוסף גבוקט צום מלכות

אונ איז צוועק גגאנגן אונ תיכף ווי יוסף איז ארוס גגאנגן פון דעם מלכות האט דעם מלכות ווייב גווינן איין זון אונ מען הט דעם מלכות איין בשורה גזאגט אז די מלכה הט גווינן אזון הט זיך דר מלכות זייער גפרייד אונ תיכף וויא מען הט אבשורה גזאגט צום מלכות אז די מלכה האט גווינען איין זון איז תיכף גשטארבן דער בכור פון דעם מלכות אונ עס איז גווארן איין גרוס גשריי אונ איין פר טומלונג אין דעם פאלץ פון דעם מלכות אונ ווי דער מלכות הט דר הערט דס גשריי הט דר מלכות גזאגט וואס איז פר איין גשריי וואס איך האב גהערט אין מיין פאלץ האט מען אים געענפרט אז דער בכור פון דעם מלכות איז גשטארבן הט שון דר מלכות גיגלובט וואס יוסף הט גזאגט איז אמת אונ דר מלכות הט זיך גטרייסט אן דעם זון וואס עס איז גבארן גווארן אזו ווי יוסף הט צו אים גזאגט נאך דעם אז דער מלכות הט גזעהן אז די רייד פון יוסף איז אמת הט דר מלכות גשוקט אז מען זאל איין זאמלן אלי שרות אונ אלי קנעכט וואס עס איז פר האנדן ביי דעם מלכות זענן זיי אלי גקומן פר דעם מלכות אונ דר מלכות הט צו זיי גזאגט נון איר הט גהערט אונ גזעהן אז די רייד פון דעם עברי זענן אמת אונ ווי אראיה אז דר סימן איז אין מיר מקוים גווארן איז דר פון גדרינגן אז דס וואס ער הט בשייד איז דס בוודאי אוך אמת אונ אצונד לאס מיר זיך איין עצה האלטען וואס מיר זאלען טון כדי מיר זאלן ניצול ווערן פאר דעם גרוסען הונגער אונ אוך דאס גאנצע לאנד אונ מיין עצה איז אז מען זאל אים מאכן פר איין מושל ווארום וויא איז דען פר האנדן נאך אזו איין חכם ווי דער עברי דען איר הט גהערט די עצה וואס דער עברי הט איין עצה גגעבן כדי דס לאנד זאל אנטרינן ווערן פארן הונגר אונ

איך

איך ווייס וואול אז דם לאנד ווערט אנדרש ניט אנטרונן ווערן פארן הונגר גייארט מיט
דר עצה פון דעם עברי :

אונ אלע שררות האבן געענפערט צום מלכות די עצה וואס דער עברי הט געגעבן איז איין גוטי עצה אונ אצונד דם גאנצי לאנד איז ביי דיר אין דר האנט אונ וואס דו ווילסט טוען מעגסטו טון אונ דר מלכות הט צו זיי גזאגט להיות מיר האבן געזעהן די חכמה פון דעם עברי איז מיין עצה אז מען זאל אים מאכן פר איין מושל אין לאנד מצרים אונ די שררות האבן געענפערט צום מלכות אונ האבן גזאגט פר וואר עס שטייט גשריבן אין די אקטין פון מצרים אז מען זאל אנדרש ניט מאכן קיין מלך אודר איין שני למלך ביז ער כוז פריער קענן ריידן פיל פון די זיבציג לשונות אונ אצונד וויא אזוי קען זיין דער עברי איין שני למלך אז דער עברי קען בוודאי מער ניט ריידן נאר זיין לשון אבר ניט אונזער לשון גייארט דוא שיק אים רופן אז ער זאל קומן פאר דיר וועסטו אים פרובן אוב ער קען רעדן אונזערי לשונות אונ דער מלכות הט צוא זייא גזאגט אופן אנדערן טאג וועל איך אזו טון אונ ווי עס גוואורן טאג הט דער מלכות גשוקט נאך זיינע שררות אונ נאך זיינע קנעכט זענן גקומן אונ האבן זיך געזעצט פארין מלכות אונ דער מלכות הט אויך גבאטן אז מען זאל ברענגן יוסף זענין דיא קנעכט גגאנגן אונ האבן גיבראכט יוסף פארן מלכות אונ יוסף הט אן גהובן צו ריידן פיל לשונות האבן זייא זיך זייער דרוף גפרייט איז וואול גיפעלן אין דיא אויגן פון דעם מלכות אונ בייא די שררות אז מען זאל מאכעו יוסף פר איין שני למלכות אונ דער מלכות הט גזאגט צו יוסף דו האסט מיר איין עצה געגעבן אז איך זאל נעמן איין חכם אונ זאל אים מאכן איין מושל איברן לאנד מצרים כדי ער זאל מאכן אנטרונען דער וויל גאט ב"ה הט דיך גלאזט וויסן די גאנצי רייד וואס דו האסט גרעט איז ניט פר האנדן אין מיין גאנץ קיניגרייך אזו איין חכם וויא דו ביסט אונ דיין נאמן זאל מער ניט גרופן ווערן יוסף גייארט צפנת פענח אונ דו זאלסט זיין ביי מיר איין שני למלך אונ דורך דיין מויל זאל זיין נאר דו בפעלין פון מיין קיניגרייך אונ דורך דייני רייד זאל מיין פאלק ארום גיין אונ ארויין גיין אונ דורך דיין האנט זאלין מייני שררות אונ מייני קנעכט נעמן זייער שכירות אלי חודש אונ פר דיר זאל זיך ביקן אלי מענשן פון דעם לאנד גייארט איך זאל זיצן אויף מלוכה שטול אונ ער הט אפ גנאאן דם פינגערל פון זיין האנד אונ הט דם אן גטאן אויף יוסף האנד אונ דר מלכות הט גלאזט אן קליידען יוסף מיט איין מלכות קלייד אונ הט עם לאזין אן טאן אגילדעני קרון אופן קאפ אונ איין גילדענם האלז באנד אופן האלז אונ דר מלכות הט גבאטן אלי זיינע קנעכט אז מען זאל מאכן רייטן יוסף אויף איין רייט וואגן אונ מען זאל מאכן יוסף רייטן אויף איין גרוס פערד פון דעם מלכות פערד דורך אלע גאסן פון דעם לאנד מצרים אונ אויך הט גבאטן דר מלכות אז מען זאל פריער גיין פר יוסף מיט כלזמרים אונ עס זאל אויך גיין מיט יוסף פונף טויזנט חיילות לייט מיט זייערי בלוטי שווערדן אונ אויך עס זאל גיין מיט יוסף שררות זייא זאלן זיין אן גיטון אין גון גאלד פון דער רעכטער זייט אונ אויך צוואנציג טויזנט

מענטשן

תם וישר

מענשן זאכן נייט פון דר לונקר זייט אונ צוואנציג מענשן זאלן שרייאן פר אים מיט
איין הויך קול אונ זאגן זאגן הט איר דען גזעהן אזוי איין קלוגן מענשן וואס דר מלכות
הט אים אום דער ווייליט פר איין שני למלך אונ אלי זאכן פון דער מלוכה זאל זיין
דורך זיין מויל אונ וועלכר מענש עס וועט ווידר שפעניגן זיין מויל אונ וועט זיך צו
אים נים בוקן צו דר ערד וועט ער גיטייט ווערן ווי איין מורד אונ ווי דיא צוואנציג
מענשן האבן אום גירעט די ראזיגע רייד האבן זיך אלי מענשן פון מלכות גבוקט צו
אים ביז צו דר ערד אונ האבן גזאגט דר מלכות אונ דר שני למלכות זאל איביג
לעבן אונ אלע איין וואגרים פון מצרים האבן זיך גבוקט צו יוסף אונ האבן זיך גפרייט
מיט אלע מינים כלי זמר אונ יוסף הט אוף גהובן זייני אוגן צום הימל אונ האט
גזאגט דעם פסוק מקים מעפר דל מאשפות ירים אביון איז טייטש דוא טוסט אויף
שטעלין דעם ארום מאן פון דר ערד אונ אויך פון דעם מוסט טוסטו אים דער הייבן
גאט ב״ה דו בוסט דר האר פון דר וועלט וואול איז דעם מענשן וום ער פר זיכרט
זיך אין דיר אונ יוסף מיט אלי שררות אונ מיט אלי קנעכט איז אום גפארן גאנץ
מצרים אונ אויך האבן זיי אים גפירט צו אלי אוצרות פון דעם מלך אונ יוסף האט
זיך אום גקערט אונ איז גקומן דעם זעלביגן טאג פר פרעה אונ דר מלך האט אפ
גגעבן צו יוסף פעלדר אונ ווין גערטנר אונ אויך פיל נאכר אונ פיל איידל גשטיין
אונ נאך פיל מתנות אונ ווי עס איז גקומן אופן אנדרן טאג הט דר מלך גבאטן צו
אלי איין וואגרים אז זיי זאלן ברענגן מתנות צו יוסף אונ ווער עס וועט ווידר שפעניגן
דם מויל פון דעם מלך זאל ווערן גישטראפט אונ הט גמאכט איין גרוס חדר אין מיטן
מארק אז מזאל אהין ברענגן די מתנות אונ איטליכר מענש פון מצרים הט גבראכט
איין מתנה אונ מען הט גבראכט גילדני רינגן און גילדני פינגרליך אונ אלרליי גפעם
פון נאלד אונ זולבר אונ אלרליי איידל גישטיין אונ יוסף הט דם צו גנומן אונ האט
דם בהאלטן אין זייני אוצרות אונ אלי שררות וום זענן גוועזן ביי דעם מלך האבן זיי
אלע גגעבן גרוסע מתנות צו יוסף אונ דר מלך הט גשוקט צו פוטיפרע דר זון פון
אחירם דר האר פון און אז מען זאל נעמן ביי אים דיא קלענסטו טאכטר וואס זיא
הייסט אסנת פר איין ווייב צו יוסף דיא יונג פרוא איז גוועזן זייער איין שייני אונ
יוסף הט זי גנומן פר איין ווייב אונ דר מלך הט גזאגט צו יוסף איך בין פרעה אונ
חוץ דיר זאל קיינר נים אוף הייבן קיין האנד אודר איין פוס צו טון עפס איין זאך
אין מצרים אונ יוסף איז אלט גוועזן אין דר זעלביגר צייט דרייסיג יאר אונ יוסף איז
אוף גשטאנן אונ איז אוועק גגאנגן פון פרעה אונ איז גווארן איין שני למלך אין מצרים
אונ דר מלך הט גגעבן צו יוסף הונדרט קנעכט אז זייא זאלן בדינן יוסף אין זיין
פאלץ אונ יוסף הט נאך זיך גקופט פיל קנעכט אונ יוסף הט זיך גבועט זייער איין
שיינם אונ איין גרוסן פאלץ אונ דם בוען פון דעם פאלץ הט גוועהרט דריי יאר אונ
יוסף הט זיך גמאכט זייער איין שייני אונ איין גרוסמטיגע שטול פון נאלד אונ פון
זולבר אונ פון איידל גשטיין אונ אוף דר שטול איז גוועזן דם גשמאלט פון טאך נירום

ום

וואס ער טרונקט אן דם נאנצי לאנד מצרים אונ יוסף איז גזעסן זיכרליך אויף דר דאזיגר שטול אונ נאך ב"ה האט געפערט צו יוסף נאך מער חכמה אויף זיין חכמה אונ אלע איין וואונדרם פון מצרים אונ אלע קנעכט פון פרעה אונ אלע שררות פון פרעה האבן זייער ליב געהאט יוסף דען דס איז געווען פון גאט אונ גאט ב"ה איז געווען מיט יוסף אונ זיין שם איז געווען אויפן גאנצן לאנד אונ עס איז געווען צו יוסף פערציג טויזנט מיט זעקס הונדרט חיילות לייט וואס זיי האבן געהאלפן צום מלכות אונ אויך צו יוסף אונ יוסף האט געגעבן צו זייני חיילות לייב פאנצערס אונ שפיזן אונ אנדרע כלי זיין אונ דר זעלביגר צייט זענן געקימן דיא מענשן פון תרשיש מלחמה האלטן מיט דיא ישמעאלים אונ די מלחמה האט געדוערט זייער פיל טעג אונ פון דיא ישמעאלים זענען נהרג געווארן זייער פיל מענשן האבן די ישמעאלים געשיקט איין בריב צום מלך מצרים אזו צו זאגן מיר בעטן דיך זייער אן זייער אז דו זאלסט אונז שיקן דיין חייל כדי זיי זאלן אונז העלפן פון דיא תרשישים אונ פרעה האט געשיקט יוסף מיט אלע זיינע גבורים צו די ישמעאלים אונ ווי יוסף איז געקומן צו די ישמעאלים האט ער גובר געווען דם חייל פון תרשיש אונ האט בצווינגן אלע שטעט אונ האט דארטן בזעצט די ישמעאלים אונ יוסף מיט זיינע גבורים האבן זיך אום געקערט קיין מצרים אונ ווי עס איז געקומען דם אנדרי יאר זינט יוסף איז געווארן איין שני למלך האט גאט ב"ה געגעבן איין גרויסי זעט אויף דר גאנצר וועלט זיבן יאר אזו ווי יוסף האט גרעט אונ האט בפולן אז מען זאל איין זאמלן אלי יאר דם קארן מיט די זאנגן אונ יוסף האט אזו געטון אלע יאר אונ אלע איין וואונדרם פון מצרים האבן אויך איין געזאמלט פיל קארן גייארט זיי האבן ניט אזון געטון ווי יוסף האט געטון אונ אסנת דם ווייב פון יוסף האט געווינן צו אים צוויי זון איינר האט געהייסן מנשה אונ דר אנדרר האט געהייסן אפרים אונ יוסף איז אלט געווען אין דר צייט פיר אונ דרייסיג יאר אונ די צוויי קונדר זענן דר וואקסן געווארן אונ זענן געגאנגן אין דעם וועג פון יוסף אונ האבן ניט אפ געקערט פון גוטן וועג אונ גאט ב"ה איז געווען מיט דיא צוויי קונדר פון יוסף אונ האט זיי געגעבן שכל אונ זענן געווען קלוג אין אלי חכמות אונ אלע איין וואונרם פון מצרים האבן געגעבן כבוד צו די צוויי קונדר פון יוסף אונ זענן דר וואקסן געווארן צווישן די הארן פון דעם מלכות :

אונ ווי די זובן יאר פון דר זעט האבן זיך אויס געלאזט האבן זיך אן געהובן די זובן יאר פון דעם הונגר אזו ווי יוסף האט געזאגט אונ עס איז געווען דר הונגר אויף דער גאנצר וועלט אונ ווי די איין וואונר פון מצרים האבן אויף געעפנט זייערי אוצרות פון דר תבואה האבן זיי דר זעהן אז דם קארין איז מיט ווארים אונ עס ניצט גאר ניט אויף עסן אונ זענן געקימן צו פרעה אונ האבן געזאגט גיב צוא דיינע קנעכט עסן אונ פרעה האט זיי געענטפרט פר וואס שרייעט איר צו מיר אמער יוסף האט אייך געזאגט אלע זובן יאר פון דר זעט אז איר זאלט איין זאמלן קארן אויף די זובן יאר וואס עס וועט זיין דר הונגר אונ די איין וואונרם פון מצרים האבן געענטפרט צום מלך פר וואר דער מלך זאל אזו לעבן אז מיר האבן געטון אזו וויא יוסף האט צו אונז געזאגט מיר האבען איין

גזאמלט

תם וישר

גזאמלט זייער פיל קארין אונ אז דר הונגר הט זיך אן גהובן האבן מיר גפונן אז דאס קארן איז פיל מיט ווערים אזו איז דער מלך זייער דער שראקן אונ הט גזאגט זיי גייט צו יוסף וואס יוסף וועט אייך זאגן זאלט איר ניט ווידר שפעניגן זייני רייד אונ ווי די איין וואונרם פון מצרים זענן גגאנגן צו עם אונ ווי יוסף הט אום גהערט די רייד פון די מצרים האט ער אוף געפנט זיינע אוצרות אונ הט זיי פאר קופט קארן אונ ער האט גוויסט אז זיינע ברודר מוזן אוך קומן קיין מצרים קופן קארן דען דער הונגר איז אוף דער גאנצר וועלט אונ ער הט גבאטן צו זיינע מענשן אז זיי זאלן אום רופן אין גאנץ מצרים אזו צו זאגן מיטן בפעל פון דעם מלכות אונ פון דם שני למלכות. אז וועלכר מענש וואס עס וועט בדארפן קופן קארן זאל ער ניט שוקן זיינע קנעכט אז זייא זאלן גיין קופן קארן נייארט ער אליין אדר זיינע קונדר אונ יוסף האט געזעצט שומרים בייא דיא טורן פון דר שטאט וועלכר מענש עס וועט קומן פון דער פרעמד קופן קארן זאל מען פר שרייבן זיין נאמן אונ זיין פאטרס נאמן אונ אלי אוף דר נאכט זאל מען ברענגן צו אים די נעמן און ער הט די תחבולות גטאן כדי ער זאל וויסן ווען זייני ברודר וועלן אן קומן קיין מצרים. אונ ווי יעקב הט דר הערט אז עס איז פר האנדן קארן צו פר קופן אין מצרים הט יעקב גרופן זיינע קונדר אונ האט צו זיי גזאגט אז זיי זאלן גיין קיין מצרים קופן קארן אונ די קונדר פון יעקב האבן עס צו גהערט אונ זענן אוף גשטאנן צו גיין קיין מצרים. אונ יעקב הט זיי אן גזאגט אז איר וועט קומן צו דער שטאט מצרים זאלט איר ניט אלי אין איינם אריין גיין אוף איין טור אונ די קונדר פון יעקב זענן אוועק גגאנגן קיין מצרים אונ האבן גטאן אזו ווי זייער פאטר הט זיי אן גזאגט אונ בנימין האט יעקב ניט גשוקט מיט זיינע קונדר דען יעקב האט זיך גטראכט טאמר וועט זיך טרעפן צו עם איין מארד אזו ווי צו זיין ברודר אונ ווי די צעהן קונדר פון יעקב זענן גוועזן אין מיטן וועג האבן זיי זיך דר מאנט אין אים אונ עס הט זיי זייער באנק גטאן וואס זיי האבן גטאן אונ האבן גזאגט איינר צום אנדרן מיר ווייסן וואול אז אונזער ברודר יוסף הט גנידערט קיין מצרים וועלן מיר אים זוכן אונ אוב מיר וועלן אים גפונן וועלן מיר

אים

עס אוים לייזן ביי זיין הארן אונ אוב זיין האר וועט אבער ניט וועלן אז
מען זאל יוסף ביי אים אוים לייזן וועלין מיר מיט גוואלט אפ נעמן פון
דעם הארן אפילו מיר זאלן אלי געשייט ווערן אונ אזו האבן זיי איין עצה
געהאלטן אז זיי זאלן מציל זיין זייער ברודער יוסף פון זיין הארן אונ
זענען געגאנגן קיין מצרים אונ וויא זיי זענען געקומען נאהענט פון דער
שטאט מצרים האבען זיי זיך אפ געשייט איינער פון דעם אנדערן אונ
איטליכר איז ארייין געגאנגן קיין מצרים אויף איין באזונדרין טויער . אונ
איטליכר ממונה וואס ער איז געשטאנן ביי דעם טויער האט פר שריבן
דעם נאמן אונ אויף דר נאכט האט דר ממונה געבראכט די נעמן צו יוסף
אונ ווי יוסף איז געוואר געווארן אז זיינע צעהן ברודער זענן געקומן קיין
מצרים דורך צעהן טויערן האט יוסף געבאטן אז מען זאל אום שרייאן
אין גאנץ מצרים אז מען זאל פאר שליסן אלי אוצרות פון דעם קארען
נאר איין אוצר זאל זיין אופן אונ די ממונים פון די אוצרות האבן אזו געטון
ווי יוסף האט געבאטן אונ יוסף האט געגעבן די נעמן פון דיא ברודער צו דעם
ממונה וואס זיין אוצר איז געווען אופן אונ יוסף האט דעם ממונה אן געזאגט
וועלכר מענש וואס וועט קומן קופן קארן זאלסטו פרעגן ווי ער הייסט אונ
אוב עס וועט קומן צו דיר די מענשן וואס זיי הייסן אזו אונ אזו זאלסטו
זיי שיקן צו מיר אונ דער ממונה האט אזו געטון אונ די קונדר פון יעקב ווי
זיי זענן אן געקומן קיין מצרים האבן זיי זיך איינגעזאמלט אין איינעם כדי זיי
זאלן גיין זוכן זייער ברודר יוסף אונ זיינע ברודר זענן געגאנגן אונ האבן אים
געזוכט דריי טעג אונ דר מענש וואס ער איז געווען דר ממונה אובר דעם אוצר
וואס ער איז געווען אופן האט געזוכט די נעמן וואס יוסף האט אום געגעבן אונ האט
ניט געפינן אפילו איין מענש זאל אזו הייסן פון די נעמן וואס יוסף האט געגעבן
אים איז דר ממונה געגאנגן צו יוסף אונ האט אים געזאגט עס איז שון דריי טאג
אז דו האסט מיר געגעבן די נעמן אונ עס איז קיינער ביי מיר ניט געווען האט
יוסף געשיקט זייני קנעכט אז מען זאל אפ זוכן זייני ברודר אונ מען זאל זיי
ברענגן פר יוסף אונ זיינע קנעכט זענן געגאנגן זוכן אין מצרים האבן זיי ניט
געקענט געפונן אונ דר נאך זענן די קנעכט געגאנגן קיין רעמסס זענן זיי אויך ניט
געווען אונ דר נאך זענן די קנעכט געגאנגן קיין גושן זענן זיי אויך ניט געווען
און

תם וישר

אונ די קנעכט זענן גקומן צו יוסף אונ האבן צו אים גזאגט מיר האבן גזוכט די דאזיגי מענשן אונ מיר האבן זיי ניט גקענט געפונן אונ יוסף הט גמערט אונ הט נאך איין מאל גשיקט זעכצן קנעכט אז זיי זאלן גיין אפ זוכן די דאזיגע מענשן אונ האבן זיך צו שפרייט אוף אלע פיר זייטן פון מצרים. אונ האבן געפונן די דאזיגע מענשן. האבן דיא קנעכט גזאגט צו די קינדר פון יעקב דר שני למלך רופט אייך אונ ווי זיי זענן גקומן צום שני למלך האבן זיי זיך גבוקט צוא אים אונ יוסף איז גוועזן אין שיינם פאלץ אונ איז גזעסן אוף דער שטול אונ איז גוועזן אן גטון אין קיניגליכע קליידער אונ די גולדנע קרון איז גוועזן אוף זיין קאפ אונ פיל שררות זענן גזעסן ארום אים אונ וויא דיא קינדר פון יעקב האבן דר זעהן דעם שני למלך האבן זיי זיך זייער פר וואונדרט אוף דעם שיינעם גשטאלט ווס דר שני למלך הט אונ האבן זיך נאך איין מאל גביקט צו אים אונ ווי יוסף הט דר זעהן די ברודר הט יוסף זיי דר קענט אונ זיי האבן אים ניט דר קענט אונ יוסף הט אן גהובן צו ריידען מיט זייא אונ הט גזאגט פון וואנען קומט איר אן האבן זיי געענפרט מיר קומן אן פון לאנד כנען צו קויפן קארן ביי דעם שני למלך דען עס איז ביי אונז זייער איין גרויסר הונגר אונ יוסף הט צוא זייא גזאגט אוב עס איז אמת וואס איר זאגט נאך ווס זענט איר אריין גגאנגן קיין מצרים אוף צעהן טויערן? אז עס קען אנדרש ניט זיין נאר איר זענט גקומן אום שפעהן דס לאנד אונ זיי האבען אין איינם געענפרט צו יוסף אונ זאגן ניין אונזער הער מיר זענן ערליכע מענשען מיר זענן קיין מאל ניט גוועזן קיין אויס שפעהערס נייארט מיר זענן גקומן קויפן קארן דען מיר אלי צעהן מענשן זענן ברודר פון איין פאטר הט אונזר פאטר אונז אן גזאגט בשעת איר וועט קומן קיין מצרים זאלט איר ניט אריין גיין קיין מצרים דורך איין טויער:

אונ יוסף הט צו זיי נאך איין מאל גזאגט היינט זעה איך ווס איך האב גזאגט איז אמת אז איר זענט אויס שפעהערס פאר וואר ווער עס קומט קויפן קארן קומט ער תיכף דעם קארן אונ גייט זיך אוועק אין זיין וועג אונ איר זענט שון פון דריי טעג גקומען קיין מצרים אונ איר קויפט ניט קיין קארן מוזט איר בוודאי זיין אויס שפעהערס אונ זיי האבן ווייטר געענפרט צו יוסף חלילה וחס צום האר צו ריידן אזעלכי רייד דען מיר זענן גוועזן צוועלף ברודר צו אונזר פאטר יעקב ווס אונזר פאטר איז דר זון פון יצחק אונ יצחק איז גוועזן דר זון פון אברהם העברי. אונ אצונד איז דר יונגסטר מיט אונזר פאטר אין לאנד כנען אונ איינר איז פר פאלן גוואורן פון אונז האבן מיר זיך גטראכט טאמר איז ער דא דרום האבן מיר אים גזוכט אונ יוסף הט ווייטר צו זיי גזאגט הט איר אים דען גזוכט אוף דר גאנצר וועלט אונ אצונד קומט איר אים זוכן אין לאנד מצרים אונ זיי האבן ווייטער געענפרט מען הט אונז גזאגט אז דיא ישמעאלים האבן אים גפירט קיין מצרים אונ האבן אים פר קויפט פר איין קנעכט אונ אונזר ברודר איז גוועזן זייער איין שיינר פרשון האבן מיר גטראכט טאמר הט אים איין שררה גקויפט פאר איין קנעכט דרום האבין מיר אים גזוכט אין די הייזר טאמר וועלן מיר אים גפונן וועלן מיר אים אויס לייזן אונ יוסף הט גזאגט מער צו זיי נאך ווס בדארפט איר זאגן אזו איין גרויסען ליגען אונ איך שווער

אזו

אזו ווי דער מלך לעבט אז איר זענט אום שפעהערס דרום זענט איר גנאנגען אין די הייזר
כדי מען זאל אייך ניט קענן געפונן אונ יוסף זאגט ווייטר צו זיי אוב איר וועט אים יוא
געפונן אונ מען וועט וועלן פר אים איין אוצר געלט צו וועט איר געבן פר אים האבן
זיי אים געענטפערט מיר וועלן פר אים געבן ווי פיל מען וועט וועלן אונ יוסף הט ווייטר צו
זיי גזאגט מאמר וועט מען ניט וועלן אים אפ געבן צו אייך אפילו פר איין אוצר געלד
האבן זיי אים געענטפערט אז מען וועט ניט וועלן אים אפ געבען צוא אונז פאר אום לייזונג
געלד וועלן מיר אונזר ברודר דאך אפ נעמן אונ וועלן אהיים גיין אונ יוסף הט ווייטר
צו זיי גזאגט דאס איז אמת וואס איך זאג אז איר זענט אום שפעהערס אונ איר ווילט
צווינגן די מענשן פון דעם לאנד מצרים דען איך האב געהערט אז צוויא מענשן פון אייך
האבן חרוב געמאכט שכם אובר אייער שוועסטער אצונד ווילט איר אזו טון צו דעם לאנד
מצרים אובר אייער ברודר. יוסף זאגט ווייטער צו זיי מיט דעם וועל איך וויסן אז איר
זענט ערליכע מענשן אז איר וועט אוועק שיקן איינעם פון אייך ער זאל ברענגן דעם
יונגסטן ברודער אהער צו מיר אונ אז איר וועט אזו טון וועל איך וויסן אז איר זענט
ערליכע מענשן אונ יוסף הט גרופען זיבציג גבורים פון זיינע גבורים אונ הט גזאגט צו
זיי נעמט די דאזיגע מענשן אונ ברענגט זייא אין דער תפיסה אריין אונ דיא זיבעציג
גבורים האבן גנומן די צעהן מענשן אונ האבן זיי איינגעזעצט אין דער תפיסה דרייא טעג
אונ ווי עס איז גקומן פר נאכט פון דעם דריטן טאג הט יוסף גהייסן אז מ'זאל זיי ארוס
לאזן פון דער תפיסה אונ מען זאל זיי ברענגן צו עם אונ יוסף הט צו זייא גזאגט אז איר וועט
דס טון וועל איך וויסן אז איר זענט ערליכע לייט אונ איר וועט בלייבן לעבן איינר פון
אייך זאל בלייבן דא אין דר תפיסה אונ איר אלע גיין מענשן געמט אייך אן קארן אונ
גייט אהיים צום לאנד כנען אונ איר זאלט מיר ברענגען אייער יונגסטן ברודער אונ אז
איר וועט מקיים זיין מייני רייד וועל איך וויסן אז איר זענט ווארהאפטיגע לייט אונ יוסף
איז אוועק גנאנגען אין איין חדר אריין אונ הט דארטן גוויינט איין גרוס גוויין דען ער הט
זיך זייער דר בארימט אוף זיי אונ דר נאך הט יוסף זיך אן גוואשט דס פנים אונ איז אריין
גקומן צו זיי אונ הט גהייסן אז מען זאל נעמן שמעון אין דר תפיסה אריין אונ די גבורים
האבן גאיילט אונ האבן אן גנומן שמעון דר וויל הט שמעון אגשריי גטון הט מע דס געהערט
אין פיל גאסן וענן די זיבציג גבורים אנטלאפן געווארן איז מער ניט אובר געבליבע אי שטוב
נאר יוסף מיט זיין זון מנשה אונ ווי מנשה הט דר זעהן די גבורה פון שמעון הט אין מנשה זייער
גגרוסט דר צארן איז מנשה אוף גשטאנן אונ הט מיטן פוסט דר לאנגט איין זעץ אובער דעם
ריקן פון שמעון איז שמעון געשטילט געווארן אונ מנשה הט גבונדן שמעון אונ הט אים געבראכט
אין דער תפיסה אונ אלי קונדר פון יעקב האבן זיך פר וואונדרט אוף דר גבורה פון מנשה הט
שמעון גזאגט צו זייני ברודר דס שלאגן שיינט פון אונזער פאטערס הויז גוונר. אונ דר נאך הט
יוסף געבאטן אז מען זאל אן שיטן זייערע זעק מיט קארן אונ דס געלט פאבן קארן זאל מען
אויך אריין לייגן אין זייערע זעק אונ מען זאל מיט געבן שפייז אופען וועג: אונ יוסף הט
זייא אן גזאגט למען השם אז איר זאלט מיט ברענגן אייער יונגסטע ברודער צו מיר

אונ

תם וישר

אונ זענן דר נאך אוועק גגאנגן צום לאנד כנען צו זייער פאטר . אונ ווי זיי זענן גקומן אוף איין הארבריג הט לוי אוף געפנט זיין זאק הט ער גפונן אין זאק דם געלט וום זיי האבן אפ גוואוגן צו יוסף פארן קארן . אונ זיי אלי האבן זיך זייער דר שראקן אונ האבן גזאגט ווס איז דם וואס גאט ב״ה הט צו אונז גטאן אונ אצונד וועט מען אין מצרים אוף אונז מאכן גרוסי בלבולים . אונ יהודה הט צו זיי גזאגט פר וואר מיר זענן יוא שולדיג אונ מיר האבן גזינדיגט צו גאט ב״ה מיט דעם וואס מיר האבן פר קופט אונזר ברודר אונ ראובן הט צו זיי גזאגט פר וואר איך האב אייך גזאגט אז מיר זאלן ניט זינדיגן מיט דעם קונד אונ איר הט מיך ניט גוואלט צו הערן אצונד פארשט גאט ב״ה פון אייך זיין בלוט . אונ זיי האבן אובר גנעכטיגט אוף דעם דאזיגן אורט ווי זיי האבן דם געלט גפונן אונ וויא עס איז טאג גווארן האבן זיי ארוף גלייגט דעם קארן אוף די אייזלען אונ זענן גגאנגן ביז צו דעם לאנד כנען צום פאטער . אונ וויא זייא זענן גקומען צו דעם פאטר איז דר פאטר ארום גגאנגן אקעגין זיי האט ער דער זעהן אז זיין זון שמעון איז ניט פרהאנדן מיט זיי הט יעקב גזאגט צו זיי ווי איז אייער ברודר שמעון ווס איך זעה אים ניט האבן די קונדער צו אים דער ציילט ווס עס הט זיך צו זייא גטראפען אונ ווי זיי זענען גקומן אין זייערע הייזער אריין האבען זיי געפינט זייערע זעק האבן זיי דר זעהן אז דם גאנצע געלט איז פרהאנדן האבן זיי זיך זייער גפארכטן אונ אוך זייעד פאטר . אונ יעקב הט צו זיי גזאגט ווס איז דם ווס איר הט צו מיר גטון איך האב צו אייך גשיקט מיין זון יוסף ער זאל זעהן דם פריד פון אייך האט איר מיר גזאגט איין בייזע חיה האט אים אוף גגעסן איז שמעון גגאנגן מיט אייך קופן קארן ענפערט איר אז דר שני למלך האט אים גבונדען אונ האט אים אין דער תפיסה אריין גזעצט אונ אצונד ווילט איר נאך נעמן בנימין כדי איר זאלט אים אוך טייטן אונ איר וועט מאכן נידרן מיין גרייזקייט אין גרוב אריין אובר בנימין אונ יוסף אונ אצונד זאג איך אז מיין זון בנימין וועט ניט גיין מיט אייך דען זיין ברודר איז גשטארבען אונ ער איז אליין מיר אובר גבליבן אונ אוב ער וועט גיין מיט אייך וועט זיך אים אוך טרעפן אזוא

וויא

ווי צו זיין ברודר הט זיך גטראפן און ראובן הט גזאגט צום פאטער גיב אויף מיר בנימין און אויב איך וועל ניט אפ ברענגען בנימין צו דיר זאלסטו טייטן מייני צוויי זון. און דער הונגער איז גווארן אלע מאל גרעסער און אלע מענטשן פון דעם לאנד כנען פלעגן גיין קיין מצרים קופען קארן און דער קארן וואס די קונדער פון יעקב האבן גבראכט פון מצרים הט גדוערט צוויי חדשים מיט עטליכע טעג און וויא דר קארן איז אוס גגאנגן זענן זיי גווארען הינגריג זענן גקומן דאס הוז גזונד פון יעקב און דאס קליין גזונד צו יעקב און האבן אים ארום גרינגלט און האבען גזאגט צו אים גיב אונז עסין פאר וואס זאלן מיר שטארבן פאר דיינע אוגן און ווי יעקב האט גהערט די רייד פון קליינע קונדר האט ער גוויינט איין גרוס גוויין און האט זיך זייער דר בארימט אובר זייא האט יעקב גרופן זיינע גרוסע קונדר זענן זיי גקומן און האבן זיך גזעצט פר אים הט יעקב צו זייא גזאגט זעהט איר דען ניט דיא קליינע קונדר וויינן און זענן הונגריג און פר וואס גייט איר ניט קופן קיין קארן הט יהודה געענפרט און גזאגט צום פאטער וועסטו שיקן מיט אונז דיין זון בנימין וועלן מיר גיין קיין מצרים נאך קארן און אויב דוא וועסט ניט שיקן מיט אונז דיין זון בנימין וועלן מיר ניט גיין קיין מצרים דען דער שני למלך האט אונז אן גזאגט אז מיר זאלין ניט קומען אן אים און דער שני למלך איז זייער איין גרוסער גבור און איין גרוסר חכם און אזו איין גלייבעניש וויא ער איז ניט פר האנדן אויף דער וועלט און אלע שרים וואס זענן ארום מצרים טוען אן אים קיין שום זאך ניט און אויך בשעת מיר זענען אוועק גגאנגען פון אים האבען מיר זיך גטראכט ווי מיר האבן גטון צו דיא שטעט פון אמורי און דר צארן האט גברענט אין אונז וואס ער האט אונז חושד גוועזן אז מיר זענן אוים שפעהערס אבער אז מיר זענען נאך איין מאהל גקומען צו אים איז אויף אונז גפאלען איין גרוסער פחד און מיר האבען ניט גקענט ריידן צוא אים אפילו איין ווארט און אצונד אונזער ליבער פאטער שיק מיט אונזר ברודר בנימין וועלן מיר גיין קיין מצרים נאך קארן צו איין דער גערונג און מיר וועלן ניט אוים שטארבען פאר גרוים הונגער

און

און יעקב הָט צו זֵיי גְזָאגְט פַר וָוס הָט אִיר מִיר אִיבֶּר גְטָאן מִיט דֶעם וָוס אִיר הָט גְזָאגְט צוּם שני למלך: אַז אִיר הָט נָאךְ אֵיין יוּנְגְסְטְן בְּרוּדֶר און יהודה הָט גֶעעֶנְפֶּערְט צוּם פָאטֶר יעקב גִיבּ דָאךְ בנימין אִין מַיין הַאנְט און מִיר וֶועלֶן גֵיין קֵיין מצרים און אוֹבּ אִיךְ וֶועל קוּמֶן פוּן מצרים אַז עֶם וֶועל אִיךְ זַיין אֵיין זִינְדִיגֶער צוּ דִיר אַלֶע מַיינִי לֶעבֶּן טֶעג און הָאטְשׁוּ דֶען נִיט גֶזֶעהֶן אַז אוּנְזֶרִי קְלֵיינִי קוּנְדֶר וֵויינֶן וָוארוּם זֵיי זֶענֶן הוּנְגֶרִיג און אַצוּנְד זָאל דֶר הִיצְט וֶוערֶן דַיין דֶר בַּארִימְהֶערְצִיקֵייט אוֹף זֵיי און זָאלְסְט שִׁיקֶן דֶעם יוּנְגְסְטְן זוּן מִיט אוּנְז און טוּא תפלה צוּ גָאט ב״ה אוֹף אוּנְז אַז גָאט ב״ה זָאל טוּן מִיט אוּנְז חסד אַז מִיר זָאלֶן גְפוּנֶען חֵן בַּיי דֶעם שני למלך: מִיט זַיינֶע מֶענְשְׁן און מִיט דֶעם וָוס מִיר זָאמִין זִיךְ אַזוֹ לַאנְג מִיט דֶעם וָוס מִיר רֵיידֶן מִיט דִיר וָואלְטֶן מִיר שׁוֹן גְקֶענְט צְווֵיי מָאל זִיךְ אוּם קֶערִין פוּן מצרים מִיט דַיין זוּן בנימין און יעקב הָט גְזָאגְט צוּ זַיינִי קוּנְדֶר אִיךְ וֶועל מִיךְ פַר זִיכֶרִין אִין גָאט ב״ה עֶר וֶועט אַייךְ מַצִיל זַיין און גָאט ב״ה וֶועט אַייךְ גֶעבֶּן חֵן אִין דִי אוֹיגֶן פוּן דֶעם שני למלך: און אוֹךְ בַּיי אַלִי זַיינֶע מֶענְשְׁן און אַצוּנְד שְׁטֵייט אוֹף און נֶעמְט אֵיין מַתָּנָה וָוס עֶס גְפִינְט זִיךְ אִין דָאזִיגֶן לַאנְד און בְּרֶענְגְט עֶס פַר עֶם און דֶר אַלְמַאכְטִיגֶר גָאט זָאל אַייךְ גֶעבֶּן צוּ אֵיין דֶר בַּארִימְהֶערְצִיקֵייט פַר עֶם און עֶר זָאל מִיט אַייךְ שִׁיקֶן בנימין מִיט שמעון אַייעֶר בְּרוּדֶר און דִיא קוּנְדֶר פוּן יעקב זֶענֶן אוֹף גִישְׁטַאנֶען און הָאבֶּן גְנוּמֶן זֵייעֶר בְּרוּדֶר בנימין און פוּן דֶעם בֶּעסְטִין גְוֶועקְס פוּן דֶעם לַאנְד כנען און אוֹךְ פִיל זִילְבֶּער און יעקב הָט אָן גְזָאגְט צוּ זַיינֶע קוּנְדֶער אַז זֵייא זָאלֶן אָפּ הִיטֶן בנימין אוֹפֶּען וֶועג און זֵייא זָאלֶן זִיךְ נִיט אָפּ שֵׁיידֶען פוּן עֶם אוֹיפֶן וֶועג און אוֹךְ אִין מצרים און יעקב אִיז אוֹף גְשְׁטַאנֶען און הָט פַר שְׁפְּרֵייט זַיינִי הֶענְט צוּ גָאט ב״ה תפלה צוּ טוּען און הָאט גְזָאגְט גָאט מַיין גָאט וָואס דוּא בִּיסְט דֶר גָאט פוּן דֶעם הִימֶל און פוּן דֶר עֶרְד גִידֶענְק דָאס זִיכֶרְהֵייט וָוס דוּא הָאסְט פַאר זִיכֶרְט צוּ מַיין עֶלְטֶר פָאטֶר אברהם און אוֹךְ צוּ מַיין פָאטֶר יצחק אַז דוּ זָאלְסְט טוּן גִינָאד צוּ מַיינֶע קוּנְדֶר און זָאלְסְט זֵיי נִיט אִיבֶּר עֶנְפֶּערְן אִין דִי הֶענְט פוּן דִי מצרים גָאט ב״ה טוּא דָס פוּן וֶועגְן דַיין דֶער בַּארִימְהֶערְצִיקֵייט און זֵיי מַצִיל פוּן דִי מצרים און אוֹךְ

דם הוז גזונר פון יעקב האבן אוך גהובן זייערי אויגן צו גאט ב״ה און האבן גוויינט און גשרונגן אז גאט זאל מציל זיין זייערי עלטרין פון די הענד פון מצרים . און יעקב הט גשרובן איין בריב צום שני למלך פון מצרים און הט גגעבין צו יהודה מיט זייני ברודר . אין דעם בריב איז אזו גשטאנן גשריבן פון מיר דיין קנעכט יעקב דר זון פון יצחק און מיין פאטר יצחק איז דער זון פון אברהם העברי שרייב איך צו דעם בעריממן שליט ווס ער איז שטארק און מעכטיג און קלוג דם שני למלך פריד און זעגן און דר האר ווייכט אז דר הונגר הט זיך זייער גשטארקט אין לאנד כנען האב איך גשוקט מייני קונדר אז זיי זאלן גיין קופן קארן אין מצ״ים כדי מיר עפיס דר גערין און איך בין זייער אלט און איך קען שון גאר נים זעהן מיט מייני אוגן און איך וויין אלי טאג פר טאג אוף מיין זון יוסף ווס ער איז פר פאלן גיווארן פון מיר איך הב אן גזאגט צו מייני קונדר בשעת אז זיי וועלן קומן קיין מצרים זאלן זיי נים אריין דורך איין טוער און אוך האב איך זיי אן גזאגט אז זיי זאלן גיין זוכען מיין זון יוסף אין מצרים טאמר וועלן זיי עם גפונן און זיי האבן גטון ווי איך האב אן גזאגט אצונד הט מען זיי גמאכט פר אום שפערס פר וואר איך האב גהערט אז דר האר איז איין גרוסר חכם און פאר וואס זאל מען נים פר שטיין צו זעגן זיי אום שפערס און אוב גיין און אוך האב איך גיהערט אז דר האר הט פותר חלום גוועזן צו פרעה און האט עם מודיע גוועזן אז עם וועט זיין איין הונגר און פר ווס זאל כבודו נים פר שטיין מיט זיין חכמה אז מייני קונדר זעגן נים אום שפיערס און אצונד מיין האר איך שיק מיין יונגסטן זון אזו ווי דו האסט בעפולן צו מייניע קונדר און אצונד בעט איך דיך זייער אז דו זאלסט טאן דיינע אוגען אוף מיין יונגסטן זון ביז ער וועט זיך אום קערן מיט פריד צוא מיר מיט זייניע ברודר און דוא ווייסט וואול און האסט גהערט וואס אונזער גאט הט גטאן צו ליב מיין עלטער פאטער אברהם און מיין פאטער יצחק אז דיא גבורה פון גאט ב״ה איז תמיד מיט אונז און גאט ב״ה הערט תמיד צו אונזערע תפילות און ער פאר לאזט אונז קיין מאל נים און אוב מען וועט שלעכץ טון מייני קונדר וועל איך רופן צו גאט ב״ה .

און

תם וישר

אונ אצונד גייט מיין זון בנימן מיט זייני ברודר צו דיר בעט איך דיך אז מען זאל עם ניט טון קיין שלעכץ אונ זאלסט עם אפ שיקן מיט זיינע ברודר צו מיר מיט פריד. אונ דר פר וועט גאט דיין גדולה אונ כבוד פר גרעסרן אונ אריכת ימים וברכה להדר כבודו שענקן. אונ יעקב הט געבן די דאזיגע בריב צו יהודה אז ער זאל זי אפ געבן צום שני למלך פון מצרים אונ די קונדר פון יעקב זענן איף גשטאנן אונ האבן גנומן זייער ברודר בנימן אונ אויך די מתנה אונ זענן גנאנגן קיין מצרים אונ ווי זיי זענן גקומן קיין מצרים זענן זיי גגאנגן צום שני למלך אונ האבן זיך גשטעלט פר עם. אונ ווי יוסף הט זיי דר זעהן מיט זיין ברודר בנימן הט ער זיי גגעבן שלום אונ יוסף הט גבאטן אז מען זאל מאכן איין מאל צייט אונ עס איז גוועזן מיטאג צייט האט יוסף גשיקט אז מען זאל ברענגן פר עם בנימן. האבן די מענשן וואס זענן גוועזן אין שטוב ביי יוסף דר ציילט אז יעקבס קינדר האבן אפ געגעבן דס געלד וואס זיי האבן גפונן אין די זעק הט יוסף געענטפרט צו די מענשן זאגט זיי לאזן זיי גאר קיין מורא ניט האבן דס געלט איז ניט מיינס זייער גאט הט זייא געגעבן דס געלט. אונ יוסף הט אוס גיצוגן שמעון. איז שמעון גקומן פר די ברודר אונ הט גזאגט צו זיי דר שני למלך הט גטאן צו מיר פיל גוטס דען תיכף ווי איר זענט אוועק גגאנגן פון מצרים הט ער מיך אוף גבינדן אונ הט מיך ארוס גנומן פון דר תפיסה. אונ יהודה האט אן גנומן זיין ברודר בנימן אונ הט עם גבראכט פר יוסף אונ יהודה מיט בנימן האבן זיך גבוקט צו עם אונ דר נאך האבן זיי עם געגעבן די מתנה וואס זיי האבן גבראכט פון דעם פאטר אונ יוסף הט גזאגט צו זייא איז פריד צו אייערי קונדר איז פריד צו אייער פאטר האבן זיי געענפרט צו אים עס איז אלדונג מיט פריד. אונ יהודה הט ארוס גנומן די בריב אונ הט געגעבן צו יוסף אין דר האנט אונ יוסף האט איבר גליינט דיא בריב הט ער דר קענט אז דס כתב איז פון זיין פאטר אונ יוסף האט זיך ניט גקענט אוף האלטן אונ איז גגאנגן און איין חדר אונ הט גוויינט איין גרוס גוויין אונ בנימן הט גגעהנט צו יוסף הט יוסף ארוף גלייגט זיין האנט אויף בנימנס קאפ אונ יוסף הט גזאגט נאט ב'ה זאל דיך לייט

זעליגו

זעליגן אונ יוסף הט גזאגט אז מען זאל לייגן ברוט צום טיש . אונ יוסף הט גהאלטן איין בעכר אין דר האנט ווס ער הט מיט דעם גיטרונקען אונ דר בעכר איז גוועזן פון גוט זולבר אונ עס איז גוועזן אריין גזעצט אין דעם בעכר זייער טייערי שטיינדליך אונ יוסף האט איין זען גטאן מיטן בעכר אין זיין האנט בשעת זייא האבן זיך גזעצט עסין אונ יוסף הט גזאגט צו די ברודר איך וייס וואול מיט דעם בעכר וועך עס איז צווישן אייך איין בכור . אונ ראובן איז דר בכור אונ שמעון אונ לוי אונ יהודה אונ יששכר אונ זבולן זענן פון איין מוטר זט יוסף זייא גזעצט ווי זיי זענן גבארן גווארן . אונ די איבריגע הט ער אויך גזעצט ווי זיי זענן גבארן גווארן . אונ יוסף הט צו זיי גזאגט אייער קליינר ברודר הט ניט קיין ברודר פון זיין מוטר אונ איך האב אויך ניט קיין ברודר פון מיין מוטר לאז ער זיך זעצן מיט מיר עסין אונ בנימן איז אויף גגאנגן צו יוסף אונ הט זיך גזעצט מיט יוסף אויף דר שטול אונ די ברודר פון יוסף האבן זיך פר ווואונדרט דרויף אונ די ברודר האבן גגעסן מיט יוסף אין דער זעלביגר צייט אונ יוסף הט זיי גגעבן צו איטליכן פון זייני ברודר איין מתנה אונ צו בנימן האט ער אויך גגעבן איין מתנה אונ אפרים איין מתנה אונ מנשה איין מתנה אונ אסנת דס וייב פון יוסף האט אויך גגעבן צו בנימן איין מתנה הט בנימן גהאט פינף מתנות אונ יוסף הט זיי גגעבן וויין אז זיי זאלן טרונקן האבן זיי ניט גוואלט טרונקן אונ האבען צו עם גזאגט זינט יוסף איז פר פאלן גווארן טרונקן מיר ניט קיין וויין אונ מיר עסן ניט קיין גוט עסן . אונ יוסף האט זייא בשווארן אונ הט זיך גשטארקט אויף זייא האבן זייא גמוסט טרונקן וויין אונ האבן מיט עס גטרונקן דעם זעלביגן טאג איין גאנצן טאג :

אונ דר נאך הט יוסף גיפרעגט צו בנימן האסטו עפיס קונדר הט בנימן גיענטפרט איך האב צעהן קונדר אונ אזו הייסן זיי בלע אונ בכר אונ אשבל אונ גרא אונ נעמן אונ אחי אונ ראש אונ מפים אונ חופים אונ ארד איך האב זיי אלי אזו גרופן אויף דעם טרעפונג ווס עס הט זיך גטראפן צו מיין ברודר יוסף אונ יוסף האט גזאגט צו בנימן אז איך בין דיין ברודר יוסף נייארט דו זאלסט ניט מגלה זיין די זאך צו דיינע ברודער

איך

אִיךְ וֶועל דִיךְ מִיט זֵיי אַוֶועק שִׁיקְן אוּנ דֶר נָאךְ וָועל אִיךְ הֵייסֶן אַז מֶען זָאל ווִידֶר קֶערִין דִיךְ מִיט דֵיינֵי בְּרוּדֶר קֵיין מצרים אוּנ אִיךְ וֶועל דִיךְ אַוֶועק נֶעמֶן פוּן זֵיי וֶועל אִיךְ זֶעהֶן אוּב זֵיי וֶועלֶן מלחמה הַאלְטֶן מִיט מִיר דֶר פַר וָוס אִיךְ הָאבּ דִיךְ צוּ גְנוּמֶן בַּיי זֵיי וֶועל אִיךְ ווִיסֶן אַז זֵייא הָאבֶּן חֲרָטָה אוּף דֶעם וָוס זֵיי הָאבֶּן מִיר גְטָאן אוּנ דֶר נָאךְ וֶועל אִיךְ זִיךְ צוּ זֵיי דֶר קֶענֶן אוּנ אוּבּ זֵיי וֶועלֶן דִיךְ פַר לָאזִין וֶועסְטוּ זִיצֶן דָא אוּנ זֵיי וֶועל אִיךְ אַוֶועק שִׁיקְן אוּנ וֶועל מִיךְ נִיט דֶר קֶענִין אוּנ יוסף הָאט גְהֵייסֶן אַז מֶען זָאל וַוייטֶר דָם גֶעלְט אַרַיין טָאן אִין זַאק אוּנ דֶעם גוּטֶן בֶּעכֶר וָוס אִיךְ הָאבּ זָאל מֶען אַרַיין לֵייגֶען אִין דֶעם זַאק פוּן בנימין אוּנ מֶען זָאל זֵיי מִיט גֶעבֶּן שְׁפֵּייז אוּפֶן וֶועג אוּנ ווִיא עֶס אִיז גְקוּמֶן אוּפֶן אַנְדֶרִן טָאג אִין דֶר פְרִיא זֶענֶן דִיא בְּרוּדֶער פוּן יוסף אוּף גְשְׁטַאנֶן אוּנ הָאבֶּן אַרוּף גְלֵייקְט זֵייעֶרִי זֶעק אוּף דִיא אֵייזְלֶן אוּנ הָאבֶּן גְנוּמֶן זֵייעֶר בְּרוּדֶר בנימין אוּנ זֶענֶן אַוֶועק גְגַאנְגֶן אִין זֵייעֶר וֶועג צוּם לַאנְד כנען אוּנ ווִיא זֵיי זֶענֶן נִיט גְוֶועזֶן וַוייט פוּן מצרים הָאט יוסף גְזָאגְט צוּ זֵיין הוּף מֵיינְסְטֶער אֵייל אוּנ גֵיי גֶעךְ צוּ דִי עֶלִיף מֶענְשֶׁן וָוס זֶענֶן נִיט לַאנְג אַוֶועק גְגַאנְגֶן . אוּנ זָאלְסְט זָאגֶן צוּ זֵיי נָאךְ וָוס הָאבֶּן זֵיי גְגַנְבֶת דֶעם גוּטֶן בֶּעכֶר פוּן דֶעם שני למלכות . אוּנ דֶר הוּף מֵיינְסְטֶער אִיז אוּף גְשְׁטַאנֶן אוּנ אִיז זֵיי נָאךְ גְלָאפֶן אוּנ הָאט זֵיי אָן גְיָאגְט אוּנ הָאט צוּ זֵיי גְזָאגְט אַזוֹי ווִי יוסף הָאט אִים אָן גְזָאגְט . אוּנ ווִי זֵיי הָאבֶּן דֶר הֶערְט דִי דָאזִיגֶע רֵייד הָאט דֶר צָארְן גְגְרוּמְט אִין זֵיי אוּנ הָאבֶּן גְזָאגְט צוּם הוּף מֵיינְסְטֶער בַּיי וֶועמֶן מֶען וֶועט גְפוּנֶן דֶעם בֶּעכֶר זָאל וֶוערִן גְטֵייט אוּנ מִיר אַלִי זָאלֶן זַיין קְנֶעכְט צוּם שני למלכות אוּנ הָאבֶּן גְזוּכְט אִין אַלִי זֶעק . דָאט מֶען גְפוּנֶן דֶעם בֶּעכֶר פַאר שְׁטֶעקְט אִין דֶעם זַאק פוּן זֵייעֶר בְּרוּדֶר בנימין . אוּנ ווִי דִי בְּרוּדֶר הָאבֶּן דֶר זֶעהֶן אַז מֶען הָאט גְפוּנֶן דֶעם בֶּעכֶר אִין דֶעם זַאק פוּן בנימין הָאבֶּן זֵייא צוּ רִיסֶן זֵייעֶרִי קְלֵיידֶר אוּנ הָאבֶּן זִיךְ אוּם גְקֶערְט קֵיין מצרים . אוּנ בשעת זֵייא זֶענֶן גְגַאנְגֶן אוּפֶן וֶועג הָאבֶּן זֵיי גְשְׁלָאגֶן זֵייעֶר בְּרוּדֶר בנימין בִּיז זֵיי זֶענֶן גְקוּמֶן קֵיין מצרים . אוּנ ווִי זֵיי זֶענֶן גְקוּמֶן קֵיין מצרים זֶענֶן זֵיי תיכף גְגַאנְגֶן צוּ יוסף אוּנ הָאבֶּן זִיךְ פַר אִים גְשְׁטֶעלְט אוּנ דֶר צָארְן הָאט זֵייעֶר גְגְרוּמְט אִין יהודה אוּנ הָאט גְזָאגְט צוּ עֶם אַז ווִי גָאט ב״ה לֶעבְּט אַז דָם וָוס דוּ הָאסְט

אונז אום גקערט קיין מצרים כדי מיר זאלן פר וויסטן די שטאט מצרים. אונ ער איז גזעסן אויף דר שטול אונ זייני גבורים זענן גשטאנן לעבן אים אונ ער הט גזאגט פר ווס הט איר ביי מיר אוועק גגנבת דעם גוטן בעכר אונ איר זענט מיט אים אוועק גגאנגן. נייערט איך ווייס וואול נאך וואס איר הט נגנבת דעם בעכר כדי איר זאלט מיט דעם בעכר קענן ערפארן ווי אייער ברודר יוסף איז. אונ יהודה הט גזאגט צו עם ווס זאלן מיר זיך גרעכט מאכן אז גאט ב"ה צערינט היינט אויף אונז דרום הט ער אונז דס צו גשוקט. אונ ער איז אויף גשטאנן פון דר שטול אונ איז צו זיי צו גגאנגן אונ הט מיט גוואלד צו גנומן פון זיי בנימן אונ גייט אין איין חדר אריין אונ הט פר שלאסן פר זיי די טיר אונ ער הט גזאגט צו זיינעם הויף מיינסטר אז ער זאל זאגן צו זיינע ברודר אז זיי זאלן אהיים גיין מיט פריד צו זייער פאטר אונ ביי וועמן דער בעכר איז געוועזן דעם הט דר שני למלכות צוא גנומן פר איין קנעכט. דר הויף מיינסטער הט אזו גטאן:

פרשת ויגש

אונ וויא יהודה הט דער זעהן ווס דר שני למלך הט גטון צו זיי הט יהודה גענענט צו יוסף אונ הט גזאגט איך בעט דעם הארן אז דער האר זאל צו הערן ווס דער קנעכט וועט ריידן הט יוסף צו אים גענפערט רייד אונ איך וועל צו הערן הט יהודה צו אים גזאגט פר וואר בשעת אז מיר זענין גקומן צום ערשטן קויפן קארין ביי דיר האסטו אונז גמאכט פר אוים שפעהערס אונ האסט אונז גיהייסן ברענגן אונזר יונגסטן ברודר האבן מיר אים גבראכט צו דיר אונ אצונד מאכסטו ווייטר איין בלבול אויף אונז אונ אצונד בעט איך דעם הערין אז דר האר זאל אונז אום קערין אונזר ברודר אונ מיר וועלין גיין מיט פריד צו אונזר פאטר אונ אויב נים וועלן מיר פר וויסטן מצרים. אונ יוסף הט געענפערט צו יהודה ווס עפינסטו דיין ברייט מויל אונ רעטסט אן הכנעה דא שווער איך אז וויא פרעה לעבט אז איך וועל הייסן אז מיינע גבורים זאלען מלחמה האלטן מיט אייך וועכטו מיט דיינע ברודר דער טרונקען ווערין אין זייער שפאייעכץ וואס איטליכר פון זיי וועט איין שפייא טאן

אונ

תם וישר

אונ ער הט ווייטער געזאגט צו יוסף גאט ב"ה איז איין עדות אז איך וויל ניט מלחמה האלטן הדר כבודך אונ איך בעט אז דו זאלסט אפ געבן אונזער ברודר אונ מיר וועלן אוועק גיין אונ יוסף האט ווייטער געענפערט צו עם איך האב דיר שון לאנג געזאגט אפילו דו וועסט קומען מיט אלי שרים פון כנען וועסטו ביי מיר ניט אפ נעמען דיין ברודר.

אונ יהודה הט ווייטער געזאגט צו יוסף אז מיר וועלן קומען צו אונזער פאטער אונ ער וועט זעהן אז בנימין איז ניט פר האנדן מיט אונז וואס וועלן מיר ענפערן אונ יוסף הט ווייטער צו אים געענפערט איר זאלט זאגן צו אייער פאטער דר שטריק איז נאך געגאנגען צום עמיר.

אונ יהודה הט ווייטער געזאגט צו יוסף פר וואר דו ביסט יוא איין שליט פר וואס זאלן מיר זאגן אזו איין גרוסן לוגן אונ יוסף הט געענפערט צו עם נאך וואס האט איר געזאגט איין לוגן מיט דעם וואס איר הט געזאגט אויף אייער ברודר יוסף איין חיה רעה האט עם פר צוקט אונ איר הט עם גאר פר קופט פר צוואנציג שטוק זילבער צו די מדינים אונ יוסף האט צו זיי געזאגט איר מיינט אז נאר צו אייך איז געגעבן געווארן די גבורה מיר זענן ב"ה אויך גרוסי גבורים אונ נאך וואס בדארפט איר זיך בארומען מיט אייער גבורה אונ ווייא יוסף האט דר זעהן אז דר צארן פון יהודה איז גישטילט געווארן האט יוסף אן גהובן צו ריידן מיט יהודה ווייכי רייד אונ יוסף הט געזאגט צו יהודה פר וואר דייני רייד זענן אמת אונ אייער גאט האט אייך ליב אונ גאט זאל אייך בענשן נייארט זאג מיר פאר וואס שטעלסטו זיך ארוס מער פון אלע דיינע ברודר אונ יהודה הט געענפערט צו אים אונ הט געזאגט פר וואס איך האב ערוב געוועזן ביי מיין פאטער פר בנימן אונ הב צו געזאגט מיין פאטער אוב איך וועל דיר אים ניט אפ ברענגען זאל איך זיין זינדיג אלי מייני טעג פר גאט ב"ה דרום רייד איך מער פון אלע מיינע ברודר. אצונד בעט איך אז דו זאלסט מיין ברודר אהיים שיקן צו מיין פאטער אונ איך וועל זיין ביי דיר איין קנעכט אונ וועל דיר בוואראי איין נעמן אלי מלחמות אונ וועבער עם הט אן דיר מורד געוועזן אפילו ער זאל האבן אזו פיל חיל וויא זאמד פון ים וועל איך מיט גאטס הילף איין נעמן דיא מלחמה פר וואר דו זאלסט וויסן אוב דו האסט ניט געהערט אז מיין עלטער פאטער אברהם מיט זיין קנעכט אליעזר האבן גובר געוועזן דיא גבורים פון עלם מיט זייער חיל אין איין נאכט אונ פון דענסט מאל אן איז געגעבן געווארן צו אונז די גבורה אונ יוסף הט געענפערט אונ הט געזאגט צו אים דס וואס דו זאגסט איז אמת אונ איך וויים אויך וואול אז דיא עברים זענן גרוסי גבורים אונ גאט ב"ה בגערט אין אייך נייארט מיט דעם וועל איך אייך אפ לאזן אייער ברודר אז איר זאלט מיר ברענגען זיין ברודר וואס ער איז פר פאלן געווארן אונ איר הט אליין געזאגט צו מיר אז ער איז פר האנדן אין מצרים אצונד גייט אונ זוכט אים אום וועט איר אים צו מיר ברענגען וועל איך אייך אייער ברודר בנימן אפ לאזן אונ אויף יענם הט איר ניט ערוב געוועזן ביי אייער פאטער אונ שמעון הט געזאגט צו יהודה איך האב שון לאנג געזאגט צום שני למלך אז מיר ווייסן ניט צו אונזר ברודר יוסף לעבט אודר ער איז טוט דר וויל הט יוסף דר זעהן אז יהודה איז זייער פר ביטערט הט יוסף צו זיי געזאגט פאר וואר איר זאגט אז אייער ברודר איז געשטארבן נון אז איך וועל אים

רופן

דופן וועט ער קומן אצונד פר אייך וועט אים געבן צו מיר פר אייער ברודר בנימן :

אונ יוסף הט אן גהובן צו ריידן אונ הט גזאגט יוסף יוסף קום וועסטו זיך זעהן מיט דייני ברודר אונ ווי יוסף הט אזו גזאגט האבן זיך די ברודר ארום גקוקט אהין אונ אהער צו זעהן פון וואנט יוסף וועט אן קומן אונ יוסף הט צו זיי גזאגט נאך וס בדארפט איר קוקן צהין אונ אהער פר וואר איך בין יוסף וס איר הט מיך פר קופט קיין מצרים אונ אצונד לאז אייך ניט באנק טון אין אייערי אויגן וס איר הט מיך פר קופט דען צו איין דר נערונג הט גאט ב"ה מיך גשוקט אהער אונ ווי זיי האבן דס דר הערט זענן זיי דר שראקן גווארן אונ יהודה איז נאך מיין דר שראקן גווארן אונ ווי בנימן הט דר הערט די דאזיגי רייד איז בנימן צו גלאפן צו יוסף אונ הט אים גהאלזט אונ איז גפאלן אוף יוסף האלז אונ הט גוויינט אונ ווי די ברודר האבן דר זעהן אז בנימן איז גפאלן אוף יוסף האלז אונ וויינט זענן זיי אוך גפאלן אוף יוסף האלז אונ האבן אוך גוויינט אונ האבן אלי גוויינט איין גרוס גוויין . אונ די זאך איז גהערט גווארן אין דעם הוז פון פרעה אז די לייט זענן די ברודר פון יוסף איז עס זייער וואול גפעלן די זאך אונ פרעה הט גשוקט זייני שרדות אונ גבורים צו יוסף אז זיי זאלן זיך פרייען מיט יוספס ברודער אונ פרעה הט גשוקט צו יוסף אז יוסף זאל זאגן זייני ברודר אז זיי זאלן ארום פארן קיין מצרים אונ אוך זאל יוסף געבן צו זייני ברודר גרוסי מתנות אונ זאל אימליכן אן קליידן פייני קליידר אונ זאל געבן צו אימליכן דריי הונדרט שטיק זילבר אונ יוסף הט זיי גהייסן אן טון די גוטי קליידר אונ הט זיי געבראכט פר פרעה אונ ווי פרעה הט דר זעהן די ברודער פון יוסף אונ אז זיי זענן אלי גרוסי גבורים אונ זייער שייני מענשן הט ער זיך דרוף זייער גפרייט אונ דר נאך זענן זיי אוועק גגאנגן פון פרעה כדי זיי זאלן גיין צום לאנד כנען צו זייער פאטר אונ בנימן איז אוך גוועזן מיט זיי אונ יוסף איז אוף גשטאנן אונ הט זיי געגעבן עלף רייט וועגן אונ הט זיי אוך געגעבן דעם רייט וואגן וס ער הט גריטן בשעת ער איז גווארן זיין שני למלך אין לאנד מצרים אז דר פאטר זאל קומן אוף אים קיין מצרים :

אונ יוסף הט גשוקט קליידר צו אלי קינדר פון זייני ברודר אונ אוך הונדרט שטיק זילבר צו אימליכן פון זיי אונ צו די ווייבר פון זייני ברודר הט ער אוך גשוקט צו זיי ווייברשי קליידר אונ אוך בשמים אונ גוועריץ אונ צו אימליכן ברודר הט ער געגעבן קנעכט כדי מען זאל זיי בדינן אונ זאין פירען זייער נוטס קיין מצרים :

אונ צו דיא קינדער פון בנימן הט ער גשוקט צווי פאר קליידער אונ אוך צעהן רייט וועגין אונ צוא זיין פאטער הט ער אוך גשוקט צעהן אייזלן אונ די אייזלען האבען גטראגן נאר דם בעסטן פון מצרים אונ הט נאך גשוקט אלערליי עסן שפייז אונ צו זיין שוועסטער דינה הט ער גשוקט גאלד אונ זילבר אונ אלערליי גוועריץ אונ אוך זילברני אונ גילדעני קליידר אונ הט אוך געגעבן צו די ברודר אונ אוך צו די ברודערס ווייבר זייער פיל אבנים טובות אונ יוסף איז זייא נאכגגאנגן בגלייטן אונ הט זיי אן גזאגט אז זייא

זאלן

הם וישר

זאגן קומן קיין מצרים און האט זיי אויך אן גזאגט אז זיי זאלן זיך ניט קריגן אויפן וועג
דען עס איז אלץ אונד גיוועזן פון גאט ב"ה פרי איך זאל מאכין דער נערין אלע מענשען
און עס וועט נאך זיין פינף יאר דער הונגר און האט זיי אן גזאגט בשעת איר וועט אן
קומן צום לאנד כנען זאלט איר ניט קומן פלוצלונג פארן פאטער נאר עס זאל זיין מיט
חכמה און האט פר לעגט פון אן צו זאגן און האט זיך אום גיקערט קיין מצרים און זייא
זענן אוועק גגאנגן צום לאנד כנען מיט שמחה צו זייער פאטער יעקב און ווי זיי זענן
גקומען ניט ווייט פון דעם לאנד כנען האבען זייא זיך איין עצה גהאלטען ווי אזוי זייא
זאלן טון דר וייל איז סרח די טאכטער פון אשר גגאנגן אקעגין זייא און דיא סרח איז
גוועזן זייער איין שייני און איין גרויסי חכמת און האט גיקענט שפילען אויף איין הארף
האבן זיי זי גרופן איז זיא גקומן צו זייא און האבען זיא גשוקט און האבען איר געגעבען
איין הארף אז זיא זאל גיין פר זייער פאטער יעקב און זאל שפילן און זאל אזוא און אזוא
זאגן און זיי זאגן איר אז זיא זאל גשווינד גיין צום פאטער:

און סרח האט גאיילט און איז גקומן און האט זיך גזעצט פאר יעקב און גישפילט און
האט גזאגט מיין פעטער יוסף לעבט און איז איין שני למלך אין לאנד מצרים און
איז ניט גישטארבן און זיא האט נאך גמערט צו שפילן און אלץ אזו גזאגט און ווייא
יעקב האט דס דר הערט איז אין עם גקומן איין פרייאונג אין זיין הארץ פון דעם זיסקייט
פון אירע רייד און דר רוח הקודש האט אן גהובן צו רוען אויף עם האט ער גוויסט דס
אז אלע אירע רייד זענן אמת און יעקב האט זיא גבענשט און האט צו איר גזאגט
דר פר זאלסטו אייביג לעבן ווייל דו האסט דר קוויקט מיין לייב ווייארט שפיל נאך
האט זיא ווייטר גשפילט און האט גזונגן מיין פעטער יוסף לעבט און איז איין שליט אין
מצרים און איז ניט גשטארבן און יעקב האט צו גהערט די דאזיגע רייד האט ער זיך
זייער גפרייט דר וייל יעקב רעט מיט סרח זענן אן גקומן זיינע קינדר מיט פערד
און מיט רייט וועגן און פרעכטיגע קליידר און קנעכט לופן פר זיי און יעקב איז אויף
גשטאנען און האט גזעהן אז זייגע קינדר זענן שיין בקלייד און האט גזעהן דס גוטס וואס
זיין זון האט גשוקט און די קינדר האבן עם דער ציילט אז יוסף לעבט און איז איין
שני למלך אין מצרים אזו און אזו האט ער צו אונז גזאגט אבער יעקב האט ניט גוואלט
דרויף גלייבן ביז זיי האבן עם גזאגט די סימנים וואס יוסף האט זיי אן גזאגט האט ער
גגלייבט אז זיי זאגן אמת און יעקב האט זיך דרויף זייער גפרייט און יעקב האט גזאגט
אז מיין זון יוסף לעבט דאס איך עם זעהן איידער איך וועל שטארבן און יעקב איז
אויף גשטאנן און האט אן גטון די קליידר וואס יוסף האט עם גשוקט און יעקב האט זיך
אפ גגאלט און האט אן גטון דס היטל וואס יוסף האט עם גשוקט און גאר דס הויז גזינד
פון יעקב האבן זיך אן גטון אין די קליידר וואס יוסף האט זיי גשוקט און אלע האבען
זיך זייער גפרייט אויף דעם וואס יוסף לעבט און איז נאך איין שני למלך אין מצרים
און ווי אלע זיצערס פון כנען האבן דס דר הערט זענן זיי אלע גקומן און האבן זיך
גפרייט מיט יעקבס קינדר און יעקב האט גמאכט איין גרויסי סעודה און דיא סעודה

האט

הט גרארט דריי טעג זונ אלע שררות פון כנען האבן זיך גפרייט מיט עם אונ נאך דעם זאגט יעקב איך וועל גיין זעהן מיין זון אין מצרים אונ דר נאך וועל איך מיך אום קערין צום לאנד כנען אזו וויא נאט הט גזאגט מיין עלטר פאטר אברהם דען איך קען ניט פר לאזן דס לאנד כנען אונ דר ווייל הט גאט ב״ה זיך בוויזן צו יעקב אונ הט צו עם גזאגט שטייא אויף גיה קיין מצרים מיט דיין הויז גזונד אונ זאלסט דארטן זיצן אונ זאלסט זיך גאר ניט פארכטן דען איך וועל דיך מאכן צו איין פאלק אונ יעקב האט זיך גטראכט אין דעם הארצן איך וועל גיין זעהן מיין זון יוסף אין מצרים אוב ער איז נאך פרום אונ איז אנאטם פארכטיגר דר ווייל הט גאט ב״ה צוא עם גזאגט פארכט זיך ניט דר מיט פאר עם דעז ער איז גאנץ פרום מיט גאנצקייט אקעגן מיר אונ יעקב הט זיך דרוף זייער גפרייט אין דר זעלביגר צייט הט יעקב גרעט צו זיינע קינדר אונ צו זיין הויז גזונד אז מען זאל גיין קיין מצרים אזוא ווי גאט ב״ה הט עם גהייסן אונ יעקב מיט זיינע קינדר אונ מיט זיין הויז גזונד זענן אויף גשטאנן מיט פרייד אונ זענן גגאנגן קיין מצרים אונ ווי זיי זענן גקומן ניט ווייט פון מצרים האט יעקב גשיקט זיין זון יהודה צו זיין זון יוסף אז זיין זון יוסף זאל עם געבן איין בזוצונג אין מצרים אונ יהודה הט אזו גטון אונ הט גאיילט אונ איז גקומן צו יוסף אונ יוסף הט גזאגט אז זיי זאלן זיך בזעצין אין לאנד גושן אונ יהודה הט זיך אום גקערט צום פאטר :

אונ יוסף הט אליין איין גשפאנט זיין רייט וואגן אונ הט איין גזאמלט אלע גבורים אונ שררות אונ אלע זיינע קנעכט זיי זאלן גיין מיט אקעגן זיין פאטר אונ ווי עם איז גקומן אופן אנדרן טאג איז יוסף גגאנגן אקיגן זיין פאטר יעקב מיט אלע איין וואוינרס פון מצרים אונ אוך מיט גאר זיין חיל אונ אלע זענן ווען אן גקלייד אין לייגן אונ רויטע וואל זונ גאלד אונ זולבר אונ מיט אלרליי כלי זיין אונ האבן גשפילט מיט אלרליי טראמייטן אונ פייפלן אונ פוקן אונ האבן גטאנצט אונ האבן גווארפן אויפען וועג אלירליי גוועירץ אונ די ערד הט גציטרט מחמת זייער קול אונ אלי ווייבר פון מצרים זענן ארויף גגאנגן אויף די דעכר פון די טורן אונ האבן אוך גשפילט אויף אלי מינים כלי זמר אונ האבן גטאנצט אונ יוסף איז גגאנגן אז גטון איז איין קרוז דען פרעה הט עם גשוקט די קרון ער זאל גיין אן גטון אונ זאל גיין אקיגן זיין פאטער. אונ ווי יוסף איז גקומן ניט ווייט פון דעם פאטר אזו ווי פופציג איילן הט יוסף אראפ גנידרט פון דעם רייט וואגן אונ איז גגאנגן צו פוס אונ ווי אלי שררות האבן דר זעהן אז יוסף גייט צו פוס זענן זיי אוך גגאנגן צו פוס אונ ווי יעקב איז גקומן נאהנט צו דר מחנה פון יוסף הט יעקב איין קיק גטון אויף יוסף איז עם יוסף זייער געפעלן אונ יעקב הט גזאגט צו יהודה ווער איז דר וואס ער גייט אז גטון זייער איין שיינע קרון אונ מלכות קליידר אונ הט אראפ גנידרט פון זיין רייט וואגן אונ גייט צו פוס אקעגן אונז הט יהודה געענפרט צו אים דס איז דיין זון יוסף יום ער איז דר שני למלך פון מצרים אונ יעקב הט זיך זייער גיפרייט אז ער האט דר זעהן דעם כבוד פון זיין זון יוסף :

אונ

תם וישר

און ווי יוסף איז געקומען נאהענט צום פאטער האט ער זיך געביקט צום פאטער און יעקב האט נאאיילט און איז צו געלאפען צו זיין זון און איז געפאלען אויף זיין האלז און האט עם געקושט און האט געוויינט און יוסף האט עם אויך געקושט און האט געוויינט און אלע קונדער פון יעקב האבן געוויינט מיט יוסף און יעקב מיט זיינע קונדער און מיט זיין הויז געזונד זענען געקומען קיין מצרים און יוסף האט זיי בזעצט אין לאנד גושן און יוסף האט גנומען זיין ברודר ראובן און יששכר און זבולן און בנימין און האט זיי געשטעלט פאר פרעה און יוסף האט גזאגט צו פרעה מיין פאטער און מיט מיינע ברודר און מיט זיין הויז געזונד און מיט זייערי רונדער און שאף זענען געקומען צו מיר מחמת דעם הונגער האט זיך אויף זיי געשטארקט האט פרעה צו עם געענפערט דוא מעגסט זיי בזעצן ווי דו ווילסט האט יוסף צו עם גזאגט איך האב זייא בזעצט אין לאנד גושן דען זיי האבן זייער פיל שאף דרום האב איך זיי בזעצט דארט כדי זיי זאלן ווידן זייערי שאף און די מענשן פון מצרים זאלן זיי ניט זעהן און פרעה האט גזאגט צו יוסף וואס דייני ברודר וועלן בגערן פון דיר זאלסטו טון צו זיי און דער נאך האט יוסף געבראכט זיין פאטער פאר פרעה און יעקב האט זיך געביקט צו פרעה און יעקב האט געבענשט פרעה און איז אוועק געגאנגען פון עם און יעקב מיט זיינע קונדער האבן זיך בזעצט אין לאנד גושן און אלי איין וואונרם פון מצרים האבן פאר קופט צו יוסף זייערי פעלדער און זייערי בהמות און אלדונג וואס זיי האבן גהאט כדי ער זאל זיי געבן קארין און יוסף האט גקליבן זייער פיל גאלד און זילבער און אלרליי אבנים טובות און האט איין קליין טייל געגעבן אויך צו זייני ברודר און אויך צום הויז געזונד פון דעם פאטער און דם גרעסטי טייל האט ער אפ געגעבן צו פרעה און ווי עס איז אוס געגאנגען די זיבן יאר פון דעם הינגער האט מען אן געהובן צו זייען און שניידן און ווי עס איז גוועזן פארן הונגער און יוסף איז געזעסן אין מצרים גאר זכרליך און דם גאנצע לאנד האבן צו געהערט וואס יוסף האט זיי גזאגט און יעקב מיט זיינע קונדער זענען געזעסן אין לאנד גושן און יעקב איז געווארן זייער אלט און אפרים און מנשה די קונדער פון יוסף זענען געזעסן תמיד ביי זייער עלטער פאטער יעקב צו לערנן די וועג פון גאט ב"ה. און דם הויז געזונד פון יעקב האבן זיך זייער גמערט אין לאנד גושן :

ויחי

ויחי אונ יעקב הט גלעבט אין לאנד מצרים זיבצעהן יאר. אונ יעקב איז דענמאלט אלט גוועזן הונדרט זיבן אונ פערציג יאר אונ דר וועלכינר צייט איז יעקב שלאף גווארן אונ יעקב הט גהייסן אז מען זאל רופן זיין זון יוסף פון מצרים איז יוסף גקומן צו אים:

אונ יעקב הט גזאגט צו זיין זון יוסף אונ צו זייני קינדר איך וועל שטארבן אונ גאט ב״ה וועט אייך גדענקן אונ וועט אייך ווידר קערן צום לאנד כנען אזו ווי גאט ב״ה הט גשווארן אז ער וועט געבן דס לאנד כנען צוא אייך אונ אוך צו אייערי קינדר. אונ אצונד אז איך וועל שטארבן זאלט איר מיך בגראבן אין דר מערת המכפלה וואס איז אין חברון. אונ יעקב הט בשווארן אז זיי זאלן אים טראגין צוא דער מערת המכפלה. אונ די קונדר האבין צו אים גשווארין אז זיי זאלין אים טראגן צו דר מערת המכפלה:

אונ יעקב הט ווייטר אן גזאגט זייני קונדר למען השם אז איך וועל שטארבן זאלט איר מיך טראגן פון מצרים אונ זאלט מיך בגראבן אין דר מערת המכפלה נייערט איר זאלט אליין מיך טראגין אבר אייערי קונדר זאלן מיך ניט טראגן. אונ בשעת טראגן זאל אזו זיין. יהודה יששכר זבולון זאלן טראגן אין מזרח זייט פון דר מטה ראובן שמעון גד זאלן טראגן אין דרום זייט אפרים מנשה בנימן זאלן טראגן פון מערב זייט דן אשר נפתלי זאלן טראגן פון צפון זייט אונ לוי זאל ניט טראגן ווייל זייני קונדר וועלן טראגן דעם ארון מיט די לוחות פון גאט ב״ה אונ יוסף זאל ניט טראגן ווייל ער איז אמלך נאר אפרים אונ מנשה זאלן שטאט זיי טראגן איר זאלט ניט משנה זיין מייני רייד וועט גאט אייך גדענקן צו גוטן אונ יעקב הט אוף גהערט צו ריידן אונ איז גשטארבן אונ יוסף מיט אלי דס הוז גזונד פון יעקב אונ אלי מצרים האבן אים בוויינט זיבציג טעג דר נאך זענן אלי גגאנגען בגראבן זייער פאטר אין דר מערת המכפלה אונ אז זיי זענן אהין גקומן הט זיך עשו מיט זייני מאנן אקעגן גשטעלט אונ הט ניט גלאזט בגראבן אין דר מערת המכפלה הט יוסף צו אים גזאגט מיר האבן דאך דרויף א שטר מכירה מיט עדות נחתמת הט עשו געענפערט ברענגט דעם שטר מכירה וועלן מיר זעהן דעם אמת הט יוסף גשיקט זיין ברודער נפתלי צו ברענגן דעם שטר

מכירה

תם וישר

מכידה אונ ווי מען הט גברענגט דעם שטר מכירה הט מען יעקב אבינו קובר געווען מיט גרוס כבוד אונ יוסף מיט זייני גבורים האבן אום געקערט קיין מצרים אונ יוסף איז געזעסן אוף זיין שטול זיכערליך אונ זייני ברודער זענען געזעסן אין לאנד גושן אונ האבן זיך געפרוכפערט אונ געמערט אונ זענען געגאנגן אין גאטס וועג אזו ווי יעקב האט זיי אן געזאגט :

פרשת שמות

ואלה אונ דס זענען די נעמן יעקבס קינדר וואס זענען געקומן מיט אים קיין מצרים די קינדר פון לאה האבן געהייסן ראובן שמעון לוי יהודה יששכר זבולון אונ דינה זייער שוועסטר אונ די קינדר פון רחל יוסף ובנימן אונ די קינדר בלהה חלפה האבן געהייסן דן ונפתלי גד ואשר אונ יעקבס איינקלך וואס זענען געבארן געווארן אין לאנד כנען אונ די קינדר פון יוסף וואס זענען געבארן אין מצרים זענען געווען זיבציג נפשות אונ וויא יוסף איז געשטארבן האבן די מצרים אן געהובן צו געוועלטיגן אובר די ישראל אונ אלי עלצטי פון מצרים זענען געקומן אונ האבן זיך געבוקט צו פרעה אונ האבן צו אים אזו געזאגט די ישראל זענען פול אונ שטארקר פון אונז אונ אצונד גיב איין עצה אז מזאל זיי קענן מאכן פר לירן איינציג ווייס דען טאמר אז עס וועט אונז טרעפן אמלחמה וועלן זיי אוך מלחמה האלטן מיט אונז צו פר טיליגן אונז הט פרעה זיי געענפרט מיין עצה איז אזו דס לאנד פיתום אונ רעמסס זענן ניט פעסט קייגן אמלחמה . בכן זאל מען אום רופן אין גאנץ מצרים אז דר מלך הט געבאטן אז אלי מצרים אונ אלי ישראל זאלן בואן אונ שטארקן דיא שטעט פון פיתום אונ רעמסס מען וועט בצאלן פון דעם מלך אונ איר זאלט בצאלן די ישראל וואס קומן ארבייטן יעדן טאג אונ אז זיי וועלן שון אלי קומן בואן פר געצאלכין זאלט איר ביסלך ווייס אוועק לופן פון זיי אונ איר זאלט ווערן אובר זיי בצווינגרס אונ היטרס אונ זיי וועלן שון מוזן בואן אן געצאלכין אונ איר זאלט זיך שטארקן אובר זייא אז זיי זאלן מוזן בואן אונ דורך דעם מדיקייט פון דר ארבייט וועלן דיא ישראל ווינציגר ווערן איז די עצה וואול געפעלן ביי די עלצטי פון מצרים אונ האבן אזו געטון זענען געקומן די מצרים אונ די ישראל צו בואן מיט די

קנעכט

קנעכט פון פרעה אונ מען הט זיי בצאלט אלי טאג נאר שבט לוי האבן נית גוואלט ארבעטן מיט זיי . אין אציים ארום זענן אלי מצרים אוועקפון ארבעט נאר די ישראל אליין זענן אובר גבליבן אונ די מצרים האבן מיט גוואלט גארבט מיט ישראל שווערי ארבייט מיט ליים אונ ציגל אונ ישראל האבן גרופן די מצרים מרור ווייל זיי האבן גביטרט זייער לעבן אונ ווי מער די מצרים האבן גפייניגט די ישראל האבן זיך ישראל נאך מער גמערט אונ די מצרים האבן גזעהן אז די עצה איז נית גטון גווארן דען ישראל מערן זיך ווייטר אונ גאנץ מצרים איז פול מיט זיי זענן אלי עלצטי מצרים גקומן צום מלך אונ האבן זיך גביקט פר אים אונ האבן גזאגט דער מלך זאל אייביג לעבן דס וואס מען הט אייך איין עצה גגעבן אויף ישראל האבן מיר מקיים גוועזן אבר וואס מען מאכט זיי שווערר די ארבט אזו מערן זיי זיך נאך מער גאר דס לאנד איז פול פון זיי הט איינער פון די יועצים וואס איז גוועזן ביים מלך ער הט גהייסן איוב גענפרט אונ גזאגט מיין עצה איז דר מלך זאל גוזר זיין אז עס וועט גבארן ווערן צו ישראל אזכר זאל מען אים טייטן מחמת דעם וועלין זיי וויינער ווערין איז די עצה גפעלין . אונ פרעה הט גלאזט רופן די יודשי הייבאמן אונ הט זיי אן גזאגט אז איר וועט מאכן גווינן די יודשי ווייבר זאלט איר זעהן אז עס וועט זיין אזכר זאלט איר אים טייטן אונ אנקבה זאל בלייבן לעבן אבר די הייבאמן האבן זיך גפארכטן פר גאט ב"ה אונ האבן נית גטון אזו ווי מען הט זיי אן גזאגט אונ האבן נאך גטון אלי בדערפניש פון די קינדר מיט די גווינערינס האט דר מלך זיי גשיקט רופן אונ זאגט צו זיי פר וואס הט איר מיך נית גפאלגט האבן זיי געענפרט די יודשי ווייבר זענן אליין הייבאמן הט פרעה זיי גגלייבט אונ גאט ב"ה הט בגינסטיגט צו די הייבאמען אונ ישראל האבן זיך גמערט אונ גשטארקט . אונ איינר פון שבט לוי ער הט גהייסן עמרם דר זון קהת דר זון לוי דר זון יעקב הט גנומן יוכבד די טאכטר פון לוי פר אווייב אונ הט גווינן אטאכטר אונ הט זי גרופן מרים אונ די יוכבד הט גווינן איין זון אונ זי רופט אים אהרן : אונ דר נאך הט דער מלך גענפרט צו בלעם וואס פר איין עצה גיסטו הט בלעם גענפרט מיט פייער וועט מען זיי נית קענן טון ווארום גאט הט זייער פאטר אברהם מציל גוועזן פון פייאר פון

כשדים

תם וישר

כשרים אונ אוב דו ווילסט זיי פר טילגן דורך אשווערד איז יצחק זייער פאטר אנטרינן גווארין פון דר שווערד . אונ דורך שווערי ארבייט גוועסט אויך ניט קענין זיי פר טילגן ווייל זייער פאטר יעקב האט גדינט ביי לבן מיט אלערלייא שווערי ארבעט אונ האט בעגליקט . דרום איז מיין עצה אז מען זאל אריין ווארפען אין וואסער אלע זייערע קונדר וואס ווערן גבארין ווערין פון היינט אן . איז די עצה פון בלעם גפעלין דעם מלך מיט זייני הארין אונ מען הט אזו גטאן אונ פון דעם טאג אן אונ ווייטר אז דיא יודישע ווייבר האבן בדארפט האבין אקונד זענין זייא גגאנגן אין פעלד אריין אונ האבין דארטען גווינען אונ פלעגין פר לאזען זייערי קונדר אויף דעם פעלד אונ אליין פלעגין זייא גיין אהיים . אבר גאט וואס האט גשווארען צו זייערע עלטערין אז ער זאל מערין זייערע קינדר האט דיא קליינע קונדר דורך ווינדר גלאזט ערנערין אונ לעבין . אונ פרעה האט גבאטין צו זוכען דיא יודעשי קליינע זכרים אונ אז דיא מצרים האבן גפונן דיא קליינע זכרים הט מען זייא מיט גוואלט ארוים גנומען פון דיא מוטערס שוים אונ מען הט זייא גווארפן אין טייך אריין . אין דער דאזיגער צייט איז גוועזן דר רוח הקודש אויף מרים די שוועסטר פון אהרן אונ זיא האט נביאות גזאגט נון עם וועט גבארין ווערין איין זון צו מיין פאטר אונ ער וועט העלפין דיא ישראל פון דיא הענט פון דיא מצרים . אונ יוכבד האט גווינן דאס קונד צו זובן חדשים אונ בשעת דאס קונד איז גבארן גווארין איז דיא שטוב גווארין פול מיט ליכטיקייט אזו וויא דס ליכט פון דר זון אונ וויא די מוטר האט דס גזעהן הט זיא אים בהאלטן דריי חדשים . איז פרעה דער פון גוויאר גווארין האט יוכבד געך גנומין איר זון אונ האט גמאכט אקעסטעל פון פומסין האלץ אונ האט עס פאר קלעבט מיט פעך אונ הט דרונן אריין גטון דאס קונד אונ האט עס גטון אין שילף ביים בארטן פון טייך אונ זיין שוועסטר מרים האט זיך גשטעלט פון וייטן צו זעהן וום מיט אים וועט זיך טון אונ וום פון איר נביאות וועט זיין :

אונ בתיה די טאכטר פון פרעה הט גנידרט צום טייך באדן זיך אונ אירי
דינסטן זענן גגאנגן ביי דעם בארטן פון דעם טייך הט בתיה גזעהן דאס
קעסטל אוף דם וואסר הט זי גשיקט איר דינסט אונ הט עס ארוס גנומן הט
זי דר זעהן דם קונד אונ הט זיך דר בארימט איבר אים אונ הט גזאגט דם
מוז זיין פון די יודשי קונדר . האבן די מצריות עם גוואלט אן זייגן אבר דם
קונד הט ניט גוואלט זייגן ביי זיי דען דס איז גוועןפון גאט ב״ה כדי ער זאל
ווידר גקערט ווערן צו דר ברוסט פון זיין מוטר . אונ מרים איז גוועןביי
דעם טייך הט זי גזאגט צו בתיה זאל איך גיין רופן אזייגערן פון די יודשי
ווייבר וועט זי אן זייגן דס קינד הט בתיה גזאגט גיי . הט מרים גרופן די
מוטר פון דם קונד הט בתיה צו איר גזאגט נעם דם קונד אונ זייג אים אן
איך וועל דיר דר פר בלוינן . האט זי גנומן דם קונד אונ הט עס גזייגט .
אין סוף צוויי יאר הט זי עם גבראכט צו בתיה אונ ער איז גוועןצו איר
אזון אונ הט אים גרופן משה . ווייל זי הט אים ארוס גצוגן פון וואסר דען
דם ווארט משה איז טייטש אוס ציהן אונ משה איז דר וואקסן גווארן
אין הוז פון פרעה אונ גאט ב״ה איז גוועןמיט אים אונ הט גהאט חן
אין דיא אוגן פון פרעה אונ אלי האבן אים ליב גהאט . ויהי הוום איז
משה גגאנגן קיין גושן הט ער גזעהן ווי ישראל ארבייטן זייער שווערי
ביטערי ארבייט הט משה דר פון גרוס צער גהאט איז משה גקומן אונ
הט זיך גבוקט צו פרעה אונ הט גזאגט איך וועל דיך בעטן אקליין גבעט
גאר דו זאלסט מיר דם טון . הט פרעה צו אים גזאגט רייד וואס דוא
ווילסט הט משה צו אים גזאגט לאז ווערן גגעבן צו דיינע קנעכט דיא
ישראל איין טאג אין דר וואך זיי זאלן דעמאלט רואן פון זייער ארבייט .
הט ער אים געענטפרט איך טו דם דיר צו ליב . הט זיך משה זייער גפרייט
דרוף ווס מען הט זיי גשענקט דעם זובטן טאג דען דיא זאך איז גוועןן
אצייכן אז גאט ב״ה הט אן גהובן צו העלפן די ישראל . אונ משה איז
ווידר גגאנגן קיין גושן אונ איז גקומן צו דם אורט ווס די ישראל ארבטן
אונ זעהט ווי איין מצרי שלאגט איין יהודי. אונ ווי דר יהודי הט גזעהן
אז משה שטייט איז ער גלאפן צו משה אונ הט צו אים גזאגט איך בעט
דיך מיין האר דר דאזיגר מצרי איז גקומן ביי נאכט אין מיין הויז אריין

אונ

תם וישר

אונ הט מיך גבונדן אונ הט פרפירט מיין ווייב פר מיינע אויגן אונ הײנט
וויל ער מיך טייטן . אונ ווי משה הט דר הערט די בייזי זאך האט אים
זייער פר דראסן אונ ער הט זיך אום גקוקט פון אלי זייטן הט ער קיינם
ניט געזעהן הט משה איין שם מזכיר גוועזן איז דר מצרי אום גקומן אונ
ער הט אים בהאלטן אין זאמד אונ הט מציל גוועזן דם יהודי :
אין דעם אנדרן טאג איז משה ווידר ארוס גגאנגן צו זייני ברודר אונ
הט געזעהן ווי דתן ואבירם קריגן זיך . הט משה גזאגט צו איינם דו
רשע וואָרום ווילסטו שלאגן דיין ברודר . הט ער גזאגט צו משה ווער
הט דיך גמאכט פר אהאר אונ אשופט איבר אונז אפשר ווילסטו אונז
הרגנן ווי דו האסט גהארגעט דעם מצרי . הט משה זיך גפארכטן און הט
גזאגט פר וואר מען ווייסט שון וואס איך האב גטאן דעם מצרי . אונ ווי
פרעה איז דר פון גוואר גווארן הט ער אים גהייסן הארגנן . האט גאט
ב״ה גטאן איין נס אז ער איז ניצול גווארן . אונ משה איז אוך גגאנגען
קיין מדין אונ הט זיך גזעצט ביי איין ברונן וואסר . דר ווייל זענן גקומן
די זיבן טעכטר פון יתרו אונ האבן אן גשעפט וואסר אן צו טרונקן דיא
שאף פון זייער פאטר דר ווייל זענן אן גקומן די פאסטיכר פון מדין אונ
האבן זיי אוועק גטריבן איז משה אוף גשטאנן אונ הט זיי גהאלפן אונ
הט אן גטרענקט זייערי שאף . אונ ווי זיי זענן גקומן צום פאטר האבן זיי
אים דר ציילט די מעשה . הט דר פאטר צו זיי גזאגט נאך וואס הט איר
אוועק גלאזט דם מענשן . הט יתרו גשיקט נאך אים אונ הט מיט אים
גגעסן הט משה אים דר ציילט ווי ער איז אנטלאפן גווארן פון מצרים .
אונ די ישראל האבן אלץ שווער גארבייט אין מצרים . אין דער צייט
הט גאט ב״ה גשלאגן די מצרים מיט גרוסע שלעק פון קרעץ דען גאט
ב״ה הט צו גהערט די תפלה פון זיין פאלק ישראל אונ זייער גשרייא איז
גקומן פר אים . אונ דאך האבן זיי שווער גמאכט זייער ארבייט אוף די
ישראל אונ האבן פר ביטערט זייער לעבן מיט אלרליי שווערי ארבייט .
אונ אדיקם דר זון פון פרעה הט גקיניגט בשעת ער איז אלט גוועזן פיר
אונ צוואנציג יאר אונ בשעת אדיקם איז גווארן מלכות זענן שון דיא
ישראל גוועזן אין מצרים צוויי הונדערט מיט זעקס יאר אונ ער הט נאך
שווערד

שווערר גמאכט די ארבייט אוף די ישראל אונ ער איז גגאנגן קיין גושן מיט זיינע קנעכט אונ זאגט צו די ישראל איר זאלט ניט ארבייטן אזו שלאבריג ווי איר הט גארבייט פר מיין פאטר אונ הט גמאכט איבער זיי שוטרים פון די בני ישראל איבר די שוטרים הט ער גמאכט בצווינגרס פון זייני קנעכט אונ הט זיי נגעבן איין צאל פון ציגל דס אלי טאג זאלן זיין אזו פיל ציגל מאכן . אונ בצווינגרס האבן גזאגט צו די שוטרים אזו הט פרעה גזאגט איר זאלט אלי טאג צו שטעלן די צאל פון די ציגל און אז איר וועט מינערן פון דר צאל זאלן אייערי קליינע קונדר בעשטראפט ווערן אונ די צאל פון די קונדר וס זענן אום גקומן איז גוועזן צוויי הונדרט מיט זובציג קונדר . אונ די ארבייט איז נאך שווערר גווארן אוף ישראל אין די טעג פון אדיקם מער ווי פר זיין פאטר . אונ די ישראל האבען גזופצט אלי טאג פון דר שווערר ארבייט אונ זייער גשרייא איז אויף גגאנגן צו גאט ב״ה פון דר ארבייט . דען זיי זענן פר שווארצט גווארן פון דר ארבייט . אונ גאט ב״ה הט צו גהערט דס קול פון ישראל אונ הט גדענקט זיין ברית וס ער הט גמאכט מיט אברהם יצחק ויעקב. אונ משה איז נאך גוועזן ביי יתרו אונ איז גגאנגן אין גארטן פון יתרו אונ האט גלובט גאט וס הט מיט אים גטאן פיל ניסים . דר וייל הט משה דר זעהן איין שטעקן פון מראה ספיר איז גפלאנצט אין דעם גארטן אוף אים איז אום גקריצט דר נאמן פון גאט ב״ה. הט משה אום גשטרעקט זיין האנד אונ הט דם שטעקן אום גריסן . אונ אז אדם הראשון איז פר טריבן גווארן פון גן עדן הט ער גנומן דם שטעקן אונ ער הט גגרייכט ביז נח דר נאך צו אברהם אונ וייטר ביז יוסף. נאך דם אז יוסף איז גשטארבן זענן גקומן די שררות פון מצרים אין דעם הוז פון יוסף אונ האבן צו גנומן דעם שטעקן אונ ער איז אן גקומן צו יתרו אונ ער הט עם גפלאנצט אין זיין גארטן אונ קיינר הט אים ניט גקענט אום רייסן . אונ ווי יתרו הט גזעהן דעם שטעקן אין דר האנד פון משה האט ער זיך פר וואונדרט אונ הט אים גגעבן צפורה פר א ווייב . אונ דר מלך פון מצרים הט נאך שווערר גמאכט די ארבייט אוף ישראל אונ הט זיי ניט גהייסן געבן קיין שטרויא צו קנעטן מיט די צוגל נאר זיי מוזן זיך קלובן

שטרויא

תם וישר

שטרויא ווי זיי וועלן גפונן אונ די צאל פון ציגל זאלן זייא פארט מוזע, מאכן אזו ווי פריער . אונ ווי די ישראל האבן דס דר הערט האבן זיי אן גהובן צו קלאגן אונ צו זופצן אונ האבן גשריגן צו גאט ב״ה אונ גאט ב״ה הט גהערט דם גשריי אונ הט גזעהן דס בצווינגעניש וואס דיא מצרים בצווינגן זיי אונ גאט הט גדאכט די ישראל אום צו לייזן זיי פון מצרים אונ צו מאכן ארבן זיי דם לאנד כנען אזו ווי ער הט גשווארן צו זייערי עלטרן : ומשה אונ משה הט גווייעדעט די שאף פון זיין שווער יתרו ביי דר מדבר סין אונ דם געטליכן שטעקן הט ער גהאט אין זיינע הענט אונ איז גקומן ביז דעם בארג חורב . הט גאט ב״ה זיך בוויזן צו אים אוף איין דארן אונ משה הט גזעהן ווי דר דארן ברענט מיט פייאר אונ דר דארן וועדט נית פר ברענט הט משה דרוף זיך זייער פר וואונדרט אונ הט גנעהנט צו זעהן די דאזיגע זאך . הט גאט ב״ה גרופן צו משה פון פייאר אונ גבוט אים אז ער זאל גידרן קיין מצרים אונ זאל רייידן צוא פרעה ער זאל ארוס שיקן די ישראל פון זיין לאנד אונ גאט ב״ה האט אים גלערינט צו מאכן צייכן אונ ווינדר אין מצרים פר פרעה אונ פר זייני קנעכט זיי זאלן גלויבן אז גאט ב״ה הט אים גשוקט . אונ משה הט צוא גהערט אלס ווס גאט הט אים גבאטן אונ הט ווידר גקערט צו זיין שווער אונ הט אים דר ציילט די גאנצי מעשה . הט יתרו צו אים גזאגט גייא צו שלום . אונ אהרן דר זון פון עמרם דר ברודר פון משה איז גוועזן אין מצרים הט גאט זיך בוויזן צו אים אונ הט אים גזאגט גייא אקעגין דיין ברודר משה אין דר מדבר אריין . איז ער גגאנגן אונ הט אים בגעגינט ביי דם בארג פון גאט אונ הט אים גשוקט . אונ משה מיט אהרן זענן גקומן קיין מצרים צו די ישראל אונ האבן זיי גזאגט אלי די רייד פון גאט ב״ה אונ דס פאלק הט זיך גפרייט . אין דעם אנדרן טאג הט משה אונ אהרן זיך גפעדרט אונ זענן גגאנגן צו פרעה אונ דר שטעקן ווס דער שם המפורש איז גוועזן גקריצט אוף אים האבן זיי גנומן אין זייערי הענט אונ אז זיי זענן גקומן צו דעם טוער פון פאלאץ האבן זיי גזעהן אז צווייא לייבן זענן דארטן צו גשלאסן מיט אייזרני קייטן אונ קיין שום מענש הט נית גקענט אריין גיין אונ ארוס גיין פר זיי. הט משה אוף גהובן זיין שטעקן

אוף

אוף די לייבן אונ הט זיי אפ גבונדן אונ משה מיט אהרן זענן אריין גקומן צום מלך אונ די לייבן זענן אויך גקומן מיט זיי מיט שמחה אונ ווי פרעה הט דס דר זעהן הט ער זיך דרוף זייער פר וואונדרט דען זייער גשטאלט איז גוועזן אזו ווי מלאכים . הט פרעה צו זיי גזאגט וואס ווילט איר . האבן זיי צו אים גזאגט דר וואהרער גאט הט אונז גשיקט צו זאגן אז מען זאל ארום שיקן די יודן פון מצרים אונ זיי זאלן אים דינן . האט פרעה צו זייא גזאגט היינט גייט אוועק אונ מארגן זאלט איר קומן צו מיר . האבן זיי אזו גטאן . אונ ווי זיי זענן אוועק גגאנגן הט פרעה גשוקט רופן צו בלעם מיט זיינע זין ינוס וימברוס אונ אלי מכשפים אונ הט זיי דר ציילט די זאך . האבן זיי אים גפרעגט ווי אזו האבן זיי גקענט אריין קומן איבר דיא לייבן הט ער גזאגט זיי האבן אוף גהובן זייער שטעקן אוף די לייבן אונ האבן זיי אוף גבונדן אונ זענן פר מיר גקומן אונ די לייבן האבן זיך גפרייט אקעגן זיי . הט בלעם גענפרט דעם מלך זיי זענן נאר אזעלכי מכשפים ווי מיר אונ שיק נאך זיי וועלן מיר זיי פרובן . צו מארגן זענן גקומן משה מיט אהרן הט דער מלך צו זיי גזאגט ווער וועט אייך גלייבן אז איר זענט שלוחים פון אייער גאט ווייזט דרוף איין מופת וועט מען אייך גלייבן הט אהרן גווארפן זיין שטעקן פר פרעה אונ פר זיינע קנעכט איז דר שטעקן גווארן א שלאנג . האבן דיא כישוף מאכרס אויך גווארפען איטליכער זיין שטעקן אוף דר ערד אונ זענן גווארן צו שלאנגן הט אהרנס שלאנג איין גשלונגן די כישוף מאכרס שלאנגן . הט דר מלך גהייסן ברענגן דם ספר הזכרונות אונ מען הט גליינט אונ מען האט ניט גפונן דעם נאמן פון גאט ב"ה . זאגט ער צו משה ואהרן איך ווייס ניט דעם גאט וואס איר זאגט די ישראל וועל איך ניט שיקן . האבן זיי גענפרט צום מלך ה' גאט דר האר איבר אלי הארן הט אונז גשוקט זאגן שיק ארום מיין פאלק זיי זאלן מיך דינן . אונ אצונד שיק אונז פון מצרים וועלן מיר גיין דריי טעג רייז אין דר מדבר מיר וועלן שחטן צו אים קרבנות . אז מען וועט אונז ניט שיקן וועט זיין צארן גרימן אונ וועט שלאגן גאנץ מצרים מיט דבר אודר מיט שווערד הט דם מלך פר דראסן אוף ווייערדי רייד הט ער זיי אוועק גטריבן פון זיך אונ הט גזאגט נאך שווערר צו מאכן די ארבייט . הט גאט ב"ה גזאגט

תם וישר

צו משה דו ווערסט זעהן אז דורך מיין שטארקי מאכט אונ מכות נמרצות וועלן די מצרים ארוס שיקן די ישראל פון זייער לאנד:

פרשת בא

ויהי אונ עס איז גוועזן נאך אין צווייא יאר האט גאט ווידער גשיקט משה ואהרן צו פרעה ער זאל ישראל ארוס שיקן פון מצרים הט פרעה נים גוואלט צו הערן אין דעם קול פון גאט. הט גאט דר וועקט זיין גבורה אין מצרים אונ הט זיי גשלאגן זייער גרוסי אונ שלעכטי מכות ער הט פאר קערט אלי וואסרן פון מצרים צו בלוט זיי פלעגן עפיס קנעטן אודר קאכן איז זייער גשטאלט גוועזן וויא בלוט. גאט האט אוך גמאכט ווידמען אין אלי זייערי וואסרן פרעש די פרעש זענן גקומן אין די הייזר פון די מצרים אונ אז זיי פלעגן טרונקן וואסר פלעגט דרינען ווערן פרעש אונ אלי וואסרן פון זייער גקעכץ איז גווארן צו פרעש. מיט דעם איז נאך נים ווידר גקערט גווארן פון זיי דר צארן פון גאט ב"ה אונ האט אוך גשלאגן זייער ערד צו כנים. גאט הט אוך גבראכט אלרליי חיות פון פעלד קיין מצרים שלאנגן עגדישן אונ די מצרים האבן זיך בהאלטן פר די חיות רעות: גאט האט גשיקט אוף זיי דבר אוף די פערד אונ איזלן אונ שאף אונ די מצרים זענן אוף גשטאנן פרי צו זייערי פיך האבן זיי מיין נים נאר איינם פון צעהן אונ די פיך פון ישראל איז נים גמינרט גווארן אפילו איינס. גאט הט גשיקט איין בראנד אין זייערי לייבר איז עס גווארן צו איין שחין אין גאנץ מצרים אונ זייער פלייש איז גווארן פיל מיט בלאטרן. גאט הט זיי גשיקט אשווערן האגל אונ פייער הט זיך גקאקילט אין דם האגיל דרום הט ער אום גשלאגן אלי ביימר מיט די פירות אונ אלי תבואות אוך די מענשן אונ בהמות ווס זענן גוועזן אוף די גאס זענן גהארגת גווארן מחמת דעם האגל. גאט הט גבראכט איין שווערן היישעריק קיין מצרים. זיי האבן אוף גגעסן ווס דר האגל הט איבר גלאזט. גאט הט גשוקט פינצטרניש אוף גאנץ מצרים דריי טאג ביז קיין מענש הט נים גזעהן קיין שום זאך. אין דר צייט זענן אום גשטארבן פיל פון ישראל וואס האבן נים צו גהערט משה ואהרן אונ האבן נים גגלייבט גאט האט זיי גשוקט אונ האבן גזאגט זייערע

נים

ניט ארוס גיין פון מצרים דען טאמר וועלן מיר שטארבן אין דר מדבר פר הונגר זענן זיי אום גקומן אין די דריי פינצטרי טעג . אונ די ישראל האבן זיי בגראבן כדי די מצרים זאלן דר פון ניט וויסן דס פינצטרניש הט זיך גשטארקט אין מצרים נאך דריי טעג דר נאך הט גאט גשוקט משה ואהרן צו די ישראל אזו צו זאגן מאכט איין קרבן פסח דען איך וועל קומן אין האלבי נאכט אין גאנץ מצרים אונ וועל אומברענגן אלי זייערי בכורים פון מענשן אדר פון בהמות . אונ איך וועל זעהן דם בלוט פון קרבן פסח אוף אייערי טירן אונ עס וועט ווערן איבר הופט אייערי הייזר . די ישראל האבן גטון אזו ווי גאט הט גבאטן צו משה אונ אהרן אונ פונקט האלבי נאכט האט גאט ב"ה גשלאגן אלע בכורים פון מצרים פון מענשן אונ בהמות איז גווען אגרוס גשריי אין גאנץ מצרים אין די נאכט דען עס איז ניט איין הויז אן איין מת . אלי מצרים האבן גזעהן דאס ביז ווס איז גקומן אוף זיי פליצלינג האבן זיי גשרוגן אונ גוויינט אימליכר אוף זיין זון אדר זיין טאכטר . אונ בתיה די טאכטר פון פרעה איז ביי נאכט גגאנגן זוכן משה ואהרן אונ הט זיי גפונן עסן אונ טרונקן אונ פרייאן זיך מיט אלי ישראל . הט זי צו משה גזאגט דס בצאלסטו מיר פר דעם גוטס ווס איך האב דיך אוף גצוגן אונ דו ברענגסט אוף אונז דס דאזיגי ביז הט משה צו איר גזאגט גבירה נכבדה אוב וואול דו ביסט איין בכורה צו דייני מוטר וועסטו דאך ניט שטארבן . אונ פרעה הט גזאגט צו משה ואהרן נעמט אייך אייערי ברודר די בני ישראל מיט זייערי שאף אונ רינדר מיט גאר זייער פר מעגן אונ גייט ארוס פון מצרים נאר בעט גאט פר מיר אונ די מצרים האבן זיך גשטארקט ארוס צו שיקן דיא ישראל וויל זיי האבן גזאגט מיר אלי וועלן שטארבן . אונ זיי האבן אוועק גשוקט ישראל מיט פול גאלד אונ זילבר זייער אגרוס עשירות אזו ווי גאט הט צו גזאגט אברהם אבינו אונ ישראל האבן זיך פר זאמט האבן די מצרים זיי גבעטן גייט שון ארוס . האבן ישראל געענפרט זענן מיר דען גנבים מיר זאלן ביי נאכט אוועק גיין אונ משה איז גגאנגן צום טייך פון מצרים אונ האט אוף גבראכט דעם ארון פון יוסף אונ מיט גנומן אונ אלי ישראל האבן אימליכר אוף גבראכט דעם ארון פון זייז שבט אונ ישראל האבן

גצוגן

תם וישר

גצויגן פון רעמסס קיין סוכות אזוי וויא זעקס הונדערט טויזנט פוס גייערס מאנזבילן חוץ זייערע קליינע קינדר אונ ווייבר אוך ערב רב אונ שאף אונ רינדער זייער אשווערע מחנה. דיא ישראל זענן געזעסן אין מצרים צווייא הונדערט מיט צעהן יאר :

דיא ישראל האבן גצויגן פון סוכות אונ האבען גרואט אין איתם אין עק מדבר אין דריטן טאג אז די מצרים האבן שוין בגראבען אלע זייערע בכורים האבן זיי גהאט חרטה דרוף וואס זיי האבן אוועק גשיקט די ישראל פון זייער ארבייט אונ די מצרים וואס זענן גוועזן מיט ישראל אין דר מדבר האבן צו זיי גזאגט איר הט דאך גזאגט דריי טעג וועג וועלן מיר גיין אין דר מדבר אונ וועלן שחטן קרבנות צוא גאט אונ מיר וועלן זיך אום קערן קיין מצרים האט משה ואהרן גזאגט צוא זיי גאט אונזר גאט הט אונז אן גזאגט מיר זאלן גיין צו דעם לאנד וואס דארט איז זבת חלב ודב"ש אזוי ווי ער הט גשווארן צו אונזרע עלטערן :

די הארן האבן גזאגט צו פרעה אז דיא ישראל ווילן זיך ניט אום קערן קיין מצרים איז פר קערט גווארן זיין הארץ אונ דם הארץ פון זיינע קנעכט אלע האבן גזאגט מען זאל די ישראל נאך יאגן אונ גאט האט גשטארקט זייער הארץ נאך צוא יאגן די ישראל כדי צו מאכן פאלן דיא מצרים אין ים. איז פרעה אוף גשטאנען אונ הט איין גשפאנט זיין רייט וואגן אונ זענן גגאנגען מיט פרעה ווי צעהן הונדערט טויזנט מאן אונ האבן גגרייכט די ישראל רואן ביים ים. האבן די ישראל זיך גפארכטן אונ האבן גשריגן צו גאט אונ משה הט צו זיי גזאגט שטייט אויף אייער שטעל אונ מיר וועלן רופן צו גאט ער זאל אונז העלפן הט גאט ב"ה גזאגט צו משה נייג דיין שטעקן אופן ים אונ שפאלט אים אונ ישראל זאלן אין אים איבער גיין. הט ער אזו גטון אונ דער ים איז גשפאלטן גווארן אוף צוועלף שטיק אונ אלע צוועלף שבטים זענן אריבר גגאנגן אין דר טרוקעניש. אונ די וואסערן האבן ווידר גקערט אוף די מצרים אונ זענן אלע דר טרונקן גווארן אונ גאט הט גהאלפן אין דעם טאג צו ישראל אונ זיי האבן גזעהן די גרויסע גבורה פון גאט אין מצרים אונ אופן ים הט משה מיט ישראל גזונגען שירה צו הקב"ה :

תם ונשלם שבח לאל בורא עולם